

Републички завод за статистику
Statistical office of the Republic of Serbia

Издаје и штампа:
Published and printed by the



РЕПУБЛИКА СРБИЈА - РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIC OF SERBIA - STATISTICAL OFFICE OF THE REPUBLIC OF SERBIA

СТАТИСТИЧКИ КАЛЕНДАР СРБИЈЕ STATISTICAL POCKETBOOK OF SERBIA

2010



1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

ISSN 1820-6794

**Статистички
календар
Србије**

2010

**Statistical
Pocketbook
of Serbia**

Издавач: Републички завод за статистику
За издавача: проф. др Драган Вукмировић, директор
Published by: Statistical Office of the Republic of Serbia
For publisher: Professor Dragan Vukmirović, PhD, Director

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311(477.11)

СТАТИСТИЧКИ календар Србије ... / одговара
Драган Вукмировић. - 2008- . - Београд
(Милана Ракића 5) : Републички завод за
статистику Србије, 2008- (Београд :
Републички завод за статистику Србије). - 18
cm

Годишње. - Делимично је наставак:
Статистички календар - Србија и Црна Гора.
Завод за статистику = ISSN 1820-242X
ISSN 1820-6794 = Статистички календар Србије
COBISS.SR-ID 146000396

Штампа: Републички завод за статистику
Printed by: Statistical Office of the Republic of Serbia

ПРЕДГОВОР

Статистички календар садржи најзначајније статистичке податке о друштвеном и економском развоју земље, али и сажете податке из историје Србије. Приликом избора података водило се рачуна о потребама и интересовању најширег круга корисника, од ученика основних школа до најстаријих слојева становништва.

Републички завод за статистику настојао је да пружи корисницима најновије податке према периодици завршених истраживања. Ова публикација представља резултат свих статистичких истраживања која се врше на основу јединственог програма. Имајући то у виду можемо рећи да је ово заједничка публикација целог статистичког информационог система. Поред статистичке грађе РЗС-а, Календар садржи податке преузете од Народне банке Србије, МУП-а Србије, Министарства правде, Министарства рада и социјалне политике, Института за јавно здравље Републике Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Националне службе за запошљавање, Хидрометеоролошког завода Србије и других институција.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Београд, април 2010.

Директор

Проф. др Драган Вукмировић

PREFACE

The Statistical Pocketbook is an edition of the Statistical Office of the Republic of Serbia that offers the principal statistical data on the national social and economic development, and the Serbian history in brief as well. The selection of data was made in compliance with the requirements and interest of the wide circle of users, from the primary school pupils to the old people category.

The Statistical Office of the Republic of Serbia took efforts to provide the latest data according to the accomplished surveys. The publication is an outcome of all statistical surveys conducted pursuant to the unified program. With this regard we are free to see this publication as a joint venture of the overall statistical information system. Apart from the SORS statistics, this pocketbook contains the data taken from the National Bank of Serbia, the Ministry of interior, the Ministry of justice, the Ministry of labor and social policy of the Republic of Serbia, the Public health institute of the Republic of Serbia "Dr Milan Jovanović Batut", the Fund for pension and disablement insurance of the RS, the National employment service, the Hydro-meteorological service of Serbia and other institutions.

Starting from 1999 the Statistical Office of the Republic of Serbia has not at disposal and may not provide available certain data relative to AP Kosovo and Metohia and therefore these data are not included in the coverage for the Republic of Serbia (total).

Belgrade, April 2010

Director

Prof. Dragan Vukmirović, PhD

САДРЖАЈ CONTENTS

Предговор	3
<i>Preface</i>	4
СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД / STATISTICAL REVIEW	7
Географски преглед / <i>Geographical review</i>	9
Клима, животна средина и културна баштина <i>Climate, environment and culture</i>	16
Избори / <i>Elections</i>	29
Становништво / <i>Population</i>	30
Запосленост и зараде / <i>Employment and salaries and wages</i>	35
Потрошња становништва / <i>Consumption</i>	44
Цене / <i>Prices</i>	45
Пољопривреда / <i>Agriculture</i>	46
Шумарство / <i>Forestry</i>	51
Индустрија и енергетика / <i>Industry and Energy</i>	52
Грађевинарство / <i>Construction</i>	54
Спољна трговина / <i>External trade</i>	57
Унутрашња трговина / <i>Domestic trade</i>	62
Угоститељство и туризам / <i>Catering and tourism</i>	63
Саобраћај / <i>Transport</i>	65
Образовање / <i>Education</i>	73
Наука / <i>Science</i>	81
Култура / <i>Culture</i>	82
Здравство / <i>Public health</i>	88
Социјално осигурање / <i>Social insurance</i>	90
Социјална заштита / <i>Welfare</i>	91
Правосуђе / <i>Justice</i>	93
Међународни преглед / <i>International review</i>	94
РЕПУБЛИКА СРБИЈА – ОПШТИ ПРЕГЛЕД	
<i>REPUBLIC OF SERBIA – GENERAL REVIEW</i>	115
Химна и грб / <i>National anthem and coat of arms</i>	116
Кратка историја Србије / <i>Serbian history in brief</i>	118
Национални брендови / <i>National brands</i>	161
Спорт / <i>Sport</i>	164
Социјално / <i>Welfare</i>	168

ОПШТИ ДЕО

GENERAL REVIEW	171
Општи подаци о Земљи / <i>Earth: general data</i>	172
Позивни бројеви у међународном телефонском саобраћају <i>Call numbers in International phone traffic</i>	179
Временске зоне / <i>Time zones</i>	184
Време у појединим земљама – Србија 12 часова / <i>Time, Serbia 12.00</i>	185
Азбука, абецета и грчки алфавет <i>Serbian Cyrillic and Latin and Greek alphabet</i>	185
Називи за месеце / <i>Months</i>	186
Римски бројеви / <i>Roman numerals</i>	186
Мерне јединице / <i>Measurements</i>	187
Математика / <i>Mathematics</i>	198
Статистика / <i>Basic principles of statistics</i>	203
Физика / <i>Physics</i>	214
Хемија / <i>Chemistry</i>	216
Астрономија / <i>Astronomy</i>	221
Информатика / <i>Information science</i>	226
Медицина / <i>Medicine</i>	227
Исхрана / <i>Nutrition</i>	229
Додатак / <i>Annex</i>	232
Занимљивости / <i>Miscellaneous</i>	270

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

STATISTICAL REVIEW



ГЕОГРАФСКИ ПРЕГЛЕД
GEOGRAPHICAL REVIEW

РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA



**ГЕОГРАФСКЕ КООРДИНАТЕ
КРАЈЊИХ ТАЧАКА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ**
**GEOGRAPHICAL COORDINATES OF
THE EXTREME POINTS OF THE
REPUBLIC OF SERBIA**

	Северна географска ширина <i>North latitude</i>	Источна географска дужина ¹⁾ <i>East longitude¹⁾</i>	Општина <i>Municipality</i>	Место <i>Place</i>	
Север	46°11'	19°40'	Суботица / <i>Subotica</i>	10 km северно од Суботице / <i>10 km north of Subotica</i>	North
Југ	41°53'	20°36'	Гора / <i>Gora</i>	Рестелица / <i>Restelica</i>	South
Исток	43°11'	23°00'	Димитровград <i>Dimitrovgrad</i>	Стара планина, врх Сребрна глава / <i>Stara planina, Srebrena Glava peak</i>	East
Запад	45°55'	18°49'	Сомбор / <i>Sombor</i>	Бачки Брег / <i>Bački Breg</i>	West

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ По Гриничу.

Source: Military-geographic Institute, Belgrade.

¹⁾ By Greenwich.

**ДУЖИНА ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ**
**LENGTH OF BOUNDARIES OF THE
REPUBLIC OF SERBIA**

km

km

	Границе <i>Boundaries</i>			
	укупно <i>Total</i>	сувозем- не <i>Land way</i>	речне <i>Waterway</i>	
Укупно	2 397	1 717	680	Total
Мађарска	166	154	12	Hungary
Румунија	544	267	277	Romania
Бугарска	371	342	29	Bulgaria
Македонија	252	252	-	Macedonia
Албанија	122	122	-	Albania
Црна Гора	236	232	4	Montenegro
Босна и Херцеговина	391	165	226	Bosnia and Herzegovina
Хрватска	315	183	132	Croatia

Извор: Републички геодетски завод.

Source: Geodetic Office of RS.

**ПОВРШИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
АУТОНОМНИХ ПОКРАЈИНА**

**AREA OF THE REPUBLIC OF SERBIA,
AND AUTONOMOUS PROVINCES**

km²

km²

	Површина Area			Површина Area	
	km ²	учешће, % share, %		km ²	учешће, % share, %
Република Србија <i>Republic of Serbia</i>	88 361	100,0	Војводина <i>Vojvodina</i>	21 506	24,3
Централна Србија <i>Central Serbia</i>	55 968	63,3	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	10 887	12,3

Извор: Савезна геодетска управа, 1953.

Source: Federal Geodetic Administration (1953).

**ТЕРИТОРИЈАЛНА ПОДЕЛА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
(01.01.2009)**

**TERRITORIAL DISTRIBUTION OF
SERBIA
(1 January 2009)**

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				
	укупно <i>Total</i>	централ- на Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Управни окрузи	29	17	7	5	Districts
Општине	194	120	45	29	Municipalities
Насеља	6 169	4 253	467	1 449	Settlements
Градска насеља	207	129	52	26	Urban settlements

ЈЕЗЕРА

преко 4 km²

LAKES

over 4 km²

Језеро Lake	Површина, km ² Area, km ²	Надморска висина, m Altitude, m	Највећа дубина, m Maximum depth, m	Запремина воде, мил. m ³ Water vol- ume, mill. m ³
Ђердапско ¹⁾ Lake of Đerdap ¹⁾ (on the Danube river)	253	69,5	92	5000
Власинско Lake of Vlasina (on the Vlasina river)	16,0	1 213	22	165
Перуђачко (на Дрини) Lake of Perućac (on the Drina river)	12,4	290	70	340
Газиводе / Gazivode	11,9	692,7	105	370
Зворничко (на Дрини) Lake of Zvornik (on the Drina river)	8,1	140	28	42
Златарско (на Увцу) Lake of Zlatar (on the Uvac river)	7,2	880	75	250
Потпењко (на Лиму) Lake of Potpeć (on the Lim river)	7,0	437	40	43
Палићко / Lake of Palić	5,6	101	3,5	11
Бело / Belo Lake	4,8	75	2,5	7

Извор: Географски факултет, Београд.

¹⁾ Румунији припада 75 km².

Source: Faculty of geography, Belgrade.

¹⁾ 75 km² belong to the territory of Romania.ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾

преко 2000 m

MOUNTAIN PEAKS¹⁾

over 2000 m

Врх Peak	Планина Mountain	Надморска висина, m Height above sea level, m
Ђеравица / Đeravica	Проклетије / Prokletije	2 656
Пескови / Peskovi	Шар-планина / Šar-planina	2 651
Бистра / Bistra	Шар-планина / Šar-planina	2 609
Црни врх / Crni vrh	Шар-планина / Šar-planina	2 585
Вртоп / Vrtop	Шар-планина / Šar-planina	2 555
Гусан / Gusan	Проклетије / Prokletije	2 539
Богдаш / Bogdaš	Проклетије / Prokletije	2 533
Жути камен / Žuti kamen	Проклетије / Prokletije	2 522

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ Обухваћени су значајни планински врхови преко 2000 m.

Source: Military Geographical Institute, Belgrade.

¹⁾ Major mountain peaks of above 2000 m altitude are included.

ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾ (наставак)

MOUNTAIN PEAKS ¹⁾ (continued)

преко 2000 m		over 2000 m
Врх Peak	Планина Mountain	Надморска висина, m Altitude, m
Маја е Ропс / <i>Maja e Rops</i>	Богигевица / <i>Bogigevica</i>	2 501
Љуботен / <i>Ljuboten</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 498
Маја / <i>Maja</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 493
Ветерник / <i>Veternik</i>	Копривник / <i>Koprivnik</i>	2 461
Хајла / <i>Hajla</i>	Хајла / <i>Hajla</i>	2 403
Коритник / <i>Koritnik</i>	Коритник / <i>Koritnik</i>	2 393
Русулија / <i>Rusulija</i>	Жљеб / <i>Žjeb</i>	2 381
Стреоц / <i>Streoc</i>	Стреочка планина <i>Streočka planina</i>	2 377
Тромеђа / <i>Tromeda</i>	Проклетије / <i>Prokletije</i>	2 366
Жљеб / <i>Žjeb</i>	Жљеб / <i>Žjeb</i>	2 365
Раса е Жогит / <i>Rasa e Žogit</i>	Јуничка планина <i>Junička planina</i>	2 305
Ошљак / <i>Ošljak</i>	Ошљак / <i>Ošljak</i>	2 212
Качина глава / <i>Kačina glava</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 207
Овчинец / <i>Ovčinec</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 177
Миџор / <i>Midžor</i>	Стара планина / <i>Stara planina</i>	2 168
Поглед / <i>Pogled</i>	Мокра гора / <i>Mokra gora</i>	2 154
Бандера / <i>Bandera</i>	Сува планина (Пећка) <i>Suva planina (Peč's)</i>	2 098
Острвица / <i>Ostrvica</i>	Острвица / <i>Ostrvica</i>	2 092
Маљи Ксула е Прифтит / <i>Malji Ksula e Pritit</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 092
Дупљак / <i>Dupljak</i>	Стара планина / <i>Stara planina</i>	2 032
Мурга / <i>Murga</i>	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	2 025
Панчићев врх / <i>Pančičev vrh</i>	Копаоник / <i>Kopaonik</i>	2 017
Маја е Вјељакут / <i>Maja e Vjeljakut</i>	Паклен (Пећки) / <i>Paklen (of Peč)</i>	2 014

Извор: Војногеографски институт, Београд.

Source: Military Geographical Institute, Belgrade.

¹⁾ Обухваћени су значајнији планински врхови преко 2000 m.

¹⁾ Significant mountain peaks with height above 2000 m are included.

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ

MAJOR RIVERS

km

km

Река River	Дужина Length		Пловност у Републици Србији Navigability in Republic of Serbia	Улива се у Discharges into
	укупно Total	у Републици Србији In the Republic of Serbia		
Дунав / Danube	2 783	588	588	Црно море / Black Sea
Тиса / Tisa	966	168	168	Дунав / Danube
Сава / Sava	945	206	206	Дунав / Danube
Тамиш / Tamiš	359	118	3	Дунав / Danube
Дрина / Drina	346	220	-	Сава / Sava
Западна Морава ¹⁾ Zapadna Morava ¹⁾	308	308	-	Велику Мораву Velika Morava
Јужна Морава Južna Morava ²⁾	295	295	-	Велику Мораву Velika Morava
Ибар / Ibar	272	272	-	Западну Мораву Zapadna Morava
Бегеј (пловни) Begej (navigable)	244	75	75	Тису / Tisa
Нишава / Nišava	218	151	-	Јужну Мораву Južna Morava
Тимок ³⁾ / Timok ³⁾	202	202	-	Дунав / Danube
Велика Морава Velika Morava	185	185	3	Дунав / Danube
Топлица / Toplica	130	130	-	Јужну Мораву Južna Morava
Пек ⁴⁾ / Pek ⁴⁾	129	129	-	Дунав / Danube
Бели Дрим / Beli Drim	125	108	-	Дрим / Drim
Ћехотина / Čehotina	125	100	-	Дрину / Drina
Расина / Rasina	92	92	-	Западну Мораву Zapadna Morava
Ситница / Sitnica	90	90	-	Ибар / Ibar

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ (наставак)

MAJOR RIVERS (continued)

Река <i>River</i>	Дужина <i>Length</i>		Пловност у Републици Србији <i>Navigability in the Republic of Serbia</i>	Улива се у <i>Discharges into</i>
	укупно <i>Total</i>	у Републици Србији <i>In the Republic of Serbia</i>		
Јабланица / <i>Jablanica</i>	85	85	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Црни Тимок / <i>Crni Timok</i>	84	84	-	Тимок / <i>Timok</i>
Колубара / <i>Kolubara</i>	82	82	-	Саву / <i>Sava</i>
Јадар / <i>Jadar</i>	79	79	-	Дрину / <i>Drina</i>
Јасеница / <i>Jasenica</i>	79	79	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Млава / <i>Mlava</i>	78	78	-	Дунав / <i>Danube</i>
Ђетиња / <i>Đetinja</i>	75	75	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>
Ветерница / <i>Veternica</i>	75	75	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Пуста / <i>Pusta</i>	71	71	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Власина / <i>Vlasina</i>	70	70	-	Јужну Мораву <i>Južna Morava</i>
Ресава / <i>Resava</i>	65	65	-	Велику Мораву <i>Velika Morava</i>
Гружа / <i>Gruža</i>	62	62	-	Западну Мораву <i>Zapadna Morava</i>

Извор: Географски факултет, Београд.

1) С Голијском Моравицом.

2) С Биначком Моравом.

3) С Белим Тимок и Трговишким Тимок.

4) С Липом.

Source: Faculty of geography, Belgrade.

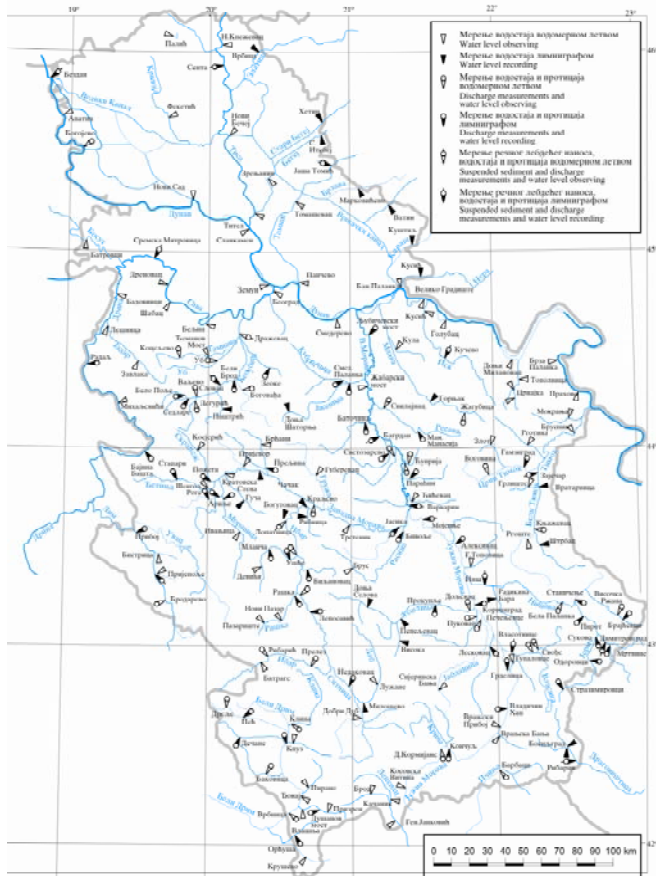
1) With Golijiska Moravica.

2) With Binačka Morava.

3) With Beli Timok and Timok Trgoviški.

4) With Lipa.

Хидролошке станице у Републици Србији
Hydrological stations in the Republic of Serbia



Извор: Хидрометеоролошки завод Републике Србије | Source: Hydro-meteorological Institute of Republic of Serbia

**КОРИШЋЕЊЕ ВОДЕ И ОТПАДНЕ
ВОДЕ У ИНДУСТРИЈИ У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**
**WATER USE AND WASTEWATER IN
INDUSTRY IN THE REPUBLIC OF
SERBIA**

 мил. m³

 mill. m³

	2005	2006	2007 ¹⁾	2008 ¹⁾	
Захваћене количине воде	214 974	202 682	170 552	175 557	Water abstracted
Из јавног водовода	95	320	33	25	From public water supply
Из сопственог водозахвата	214 879	202 362	170 519	175 531	From own water supply
Укупно коришћене воде у индустрији	214 858	182 203	170 552	175 557	Water use in industry
Количине воде коришћене за производњу	214 835	182 179	170 538	175 554	For production
За санитарне потребе	23	24	14	13	For sanitary use
Количине отпадне воде²⁾	2 982	3 072	3 147	3 207	Wastewater ²⁾
Количине пречишћене воде	235	240	201	173	Treated water

¹⁾ Није укључена активност 41 000.

²⁾ Није укључене проточне воде код хидроелектрана.

¹⁾ 41 000 activity is not included.

²⁾ Water used for hydropower plants are excluded.

**ПОПЛАВЕ И ЗАШТИТА ОД ВОДА У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**
**FLOODED AND PROTECTED AREAS
IN THE REPUBLIC OF SERBIA**

	1999	2002	2005	2008	
Наводњаване површине, хил. ha	18	30	21	26	Irrigated area, thous. ha
Одводњаване површине, хил. ha	2 073	2 068	2 033	2 067	Drained area, thous. ha
Поплављене обрадиве површине, хил. ha	46	175	274	5	Cultivable area flooded thous. ha
Број поплавлених насеља	127	134	149	21	No of flooded settlements
Еродирано земљиште, km ²	3 486	284	1 635	1 221	Eroded land, km ²

**КОРИШЋЕЊЕ ВОДЕ ЗА
НАВОДЊАВАЊЕ, ПО СЛИВОВИМА**
**IRRIGATION WATERS, BY
WATERCOURSES**

	Захваћене воде, хил. m ³ Captured water, thous. m ³				
	укупно ¹⁾ Total ¹⁾	из подземних вода Underground waters	из водотока Rivers	из акумулација и језера Accumulations and ponds	
2005	53 686	693	50 911	2 074	2005
2006	90 020	2 140	84 415	3 087	2006
2007	216 141	914	210 552	4 675	2007
2008	48 409	2 045	43 333	3 031	2008

КОРИШЋЕЊЕ ВОДЕ ЗА НАВОДЊА-
 ВАЊЕ, ПО СЛИВОВИМА (наставак)

 IRRIGATION WATERS, BY WATE-
 RCOURSES (continued)

	Захваћене воде, хиљ. м ³ Captured water, thous. m ³			из акумулација и језера Accumulations and ponds
	укупно ¹⁾ Total ¹⁾	из подземних вода Underground waters	из водотока Waterways	
Дунав	216 141	914	210 552	4 675 Danube
Сава	48 409	2 045	43 333	3 031 Sava
Тиса	216 141	914	210 552	4 675 Tisa
Тимок	48 409	2 045	43 333	3 031 Timok
Велика Морава	216 141	914	210 552	4 675 Velika Morava
Јужна Морава	48 409	2 045	43 333	3 031 Južna Morava
Западна Морава	216 141	914	210 552	4 675 Zapadna Morava

¹⁾ Укључене су и воде из осталих извора снабдевања. ¹⁾ Water from other supply sources included.

Линкови институција које се баве индикаторима животне средине: www.sepa.gov.rs – Агенција за заштиту животне средине; www.ekoplan.gov.rs – Министарство заштите животне средине; www.hidmet.gov.rs – Републички хидрометеоролошки завод; www.minpolj.gov.rs – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде / Useful links: Serbian environmental protection agency – www.sepa.gov.rs; Ministry of environment and spatial planning – www.ekoplan.gov.rs; Hydro-meteorological service of Serbia – www.hidmet.gov.rs; Ministry of agriculture, forestry and water management – www.minpolj.gov.rs.

КАВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

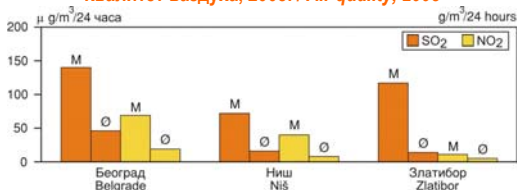
AIR QUALITY

Пондерисана вредност у $\mu\text{g}/\text{m}^3/24$ часа Weighted value, $\mu\text{g}/\text{m}^3/24$ hours	2005	2006	2007	2008
Београд - Врачар / Belgrade - Vračar				
Сумпор-диоксид / sulfur dioxide	73	53	47	46
Азот-диоксид / nitrogen dioxide	23	24	20	19
Дим / smoke	35	31	26	24
Златибор / Zlatibor				
Сумпор-диоксид / sulfur dioxide	12	14	17	14
Азот-диоксид / nitrogen dioxide	6	5	5	5
Дим / smoke	4	7	5	4

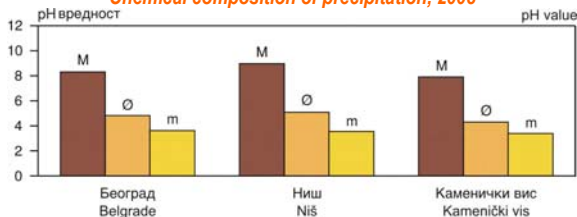
Извор: Републички хидрометеоролошки завод (www.hidmet.gov.rs).

Source: Hydro-meteorological service of Serbia (www.hidmet.gov.rs).

Квалитет ваздуха, 2008. / Air quality, 2008



Хемизам падавина, 2008.
Chemical composition of precipitation, 2008



ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА БАШТИНА,
2008.

PROTECTED NATURAL HERITAGE,
2008

	Република Србија Republic of Serbia				Protected natural heritage
	укупно ¹⁾ Total ¹⁾	центра- лна Србија Central Serbia	Војво- дина Vojvo- dina	Косово и Метохија Kosovo and Metohia	
Заштићена природна добра	461	282	132	47	Protected natural heritage
Национални паркови	5	3	1	1	National parks
Паркови природе	16	5	10	1	Natural parks
Предели	18	15	2	1	Landscapes
Резервати	69	42	22	5	Reservations
Споменици природе	311	186	91	34	Nature monuments
Културно-историјски предели	42	31	6	5	Cultural and historical areas
Заштићене природне реткости²⁾	644			...	Protected natural rarities²⁾
Природне реткости биљне врсте	215				Natural flora rarities
Природне реткости животињске врсте	429				Natural wildlife rarities
Дивље врсте флоре и фауне заштићене контролом сакупљања, коришћења и промета	122				Wildlife and flora under restricted use and marketing

Извор: Завод за заштиту природе Србије (www.natureprotection.org.rs).

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia (www.natureprotection.org.rs).

¹⁾ Укључени су подаци за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia included.

²⁾ Подаци које није могуће територијално разграничити.

²⁾ Territorial distribution of data is not possible.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ

NATIONAL PARKS

	Година проглашења Year of proclamation	Површина, ha Area, ha	Надморска висина, m Altitude, m
Ђердап / <i>Đerdap</i>	1974	63 608	70 - 806
Тара / <i>Tara</i>	1981	19 175	1 000 - 1 591
Копалоник / <i>Kopaonik</i>	1981	11 810	640 - 2 017
Фрушка Гора / <i>Fruška Gora</i>	1960	25 393	100 - 539
Шар-планина / <i>Šar-planina</i>	1986	39 000	1 220 - 2 640

Извор: Завод за заштиту природе Србије.

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia.

ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА
ПОД МЕЂУНАРОДНОМ ЗАШТИТОМNATURAL AND CULTURAL HERITAGE
UNDER INTERNATIONAL
PROTECTION

Природна и културна добра под заштитом UNESCO-а	UNESCO World Heritage List
Културна	Culture
Стари Рас – Сопоћани (1979)	<i>Stari Ras – Monastery of Sopoćani (1979)</i>
Манастир Студеница (1986)	<i>Studnica Monastery (1986)</i>
Средњовековни споменици на Косову: (Дечани – 2004)	<i>Medieval Monuments in Kosovo (Monastery of Dečani – 2004)</i>
Пећка патријаршија – 2006.	<i>Peć Patriarchate – 2006</i>
Грачаница – 2006.	<i>Gračanica Monastery – 2006</i>
Црква Богородице Љевишке – 2006.	<i>The Church of the Holy Virgin of Ljeviš – 2006</i>
Царска палата Феликс Ромулијана код Гамзиграда – 2007.	<i>Royal palace Felix Romuliana near Gamzigrad, 2007</i>
Резервати биосфере	Biosphere reservations
Голија – Студеница (2005) ¹⁾	<i>Golija – Studenica Monastery (2005)¹⁾</i>
Рамсарска подручја	Ramsar sites
Обедска бара (1977)	<i>Obedska bara (1977)</i>
Лудошко језеро (1977)	<i>Ludoško jezero (1977)</i>
Стари Бегеј – Царска бара (1996)	<i>Stari Begej – Carska bara (1996)</i>
Слано Копово (2004)	<i>Slano Kopovo (2004)</i>
Лабудово окно (2006)	<i>Labudovo okno (2006)</i>
Пештерско поље (2006)	<i>Peštersko polje (2006)</i>
Горње Подунавље (2007)	<i>Gornje Podunavlje (2007)</i>
Власина (2007)	<i>Vlasina (2007)</i>
35 IBA подручја ²⁾	<i>35 IBA sites – Important Bird Areas²⁾</i>
61 IPA подручја ³⁾	<i>61 IPA sites – Important Plant Areas³⁾</i>
13 PBA подручја ⁴⁾	<i>13 PBA sites – Prime Butterfly Areas⁴⁾</i>
61 потенцијално EMERALD подручје ⁵⁾	<i>61 potential EMERALD sites⁵⁾</i>

Извор: Завод за заштиту природе Србије.

Source: Institute for Nature Conservation of Serbia.

¹⁾ UNESCO програм – MAB (Човек и биосфера).¹⁾ UNESCO – MAB program (Man and the Biosphere).²⁾ Међународно значајна станишта птица.²⁾ IBA sites – Important Bird Areas.³⁾ Међународно значајна биљна подручја.³⁾ IPA sites – Important Plant Areas.⁴⁾ Међународно значајна станишта лептирова.⁴⁾ PBA sites – Prime Butterfly Areas.⁵⁾ Међународна еколошка мрежа EMERALD.⁵⁾ EMERALD network.

ИВА ПОДРУЧЈА У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ ОД МЕЂУНАРОДНОГ
ЗНАЧАЈАINTERNATIONALLY RECOGNIZED
SERBIAN IBA SITES

ИВА код IBA code	Национално име / National name
1	Горње подунавље / <i>Gornje Podunavlje</i>
2	Језеро Суботица и пешчано земљиште / <i>Subotica lake and sand bank</i>
3	Бечеј – рибњак / <i>Becej fish farm</i>
4	Јегричка / <i>Jegrička</i>
5	Ковилски рит / <i>Koviljski cape</i>
6	Фрушка Гора / <i>Fruška Gora</i>
7	Босутска шума / <i>Bosutska forest</i>
8	Засавица / <i>Zasavica</i>
9	Обедска бара / <i>Obedska bara (pond)</i>
10	Дунавска кречњачка литица / <i>Dunavska krečnjačka litica – Dunav reef</i>
11	Јазово – Мокрин / <i>Jazovo – Mokrin</i>
12	Славо Копово / <i>Slano Kopovo</i>
13	Царска бара / <i>Carska bara (Royal pond)</i>
14	Уздин – рибњак / <i>Uzdin fish farm</i>
15	Вршачки брег / <i>Vršачki breg</i>
16	Делиблатска пешчара / <i>Deliblatska peščara</i>
17	Цер-планина / <i>Cer mountain</i>
18	Ваљевске планине / <i>Valjevske mountains</i>
19	Тара – планина / <i>Tara mountain</i>
20	Овчарско-кабларска клисура / <i>Ovčarsko-kablarska klisura, canyon</i>
21	Увац – Милешевка / <i>Uvac – Mileševka</i>
22	Копаоник / <i>Kopaonik</i>
23	Проклетије / <i>Prokletije</i>
24	Шар-планина / <i>Šar-planina</i>
25	Пчиња / <i>Pčinja</i>
26	Власина / <i>Vlasina</i>
27	Јерма / <i>Jerma</i>
28	Сува планина / <i>Suva planina</i>
29	Стара планина – Видиц / <i>Stara planina – Vidic</i>
30	Сињевачка клисура / <i>Sićevačka klisura, canyon</i>
31	Злотска клисура – Дубачница / <i>Zlotska klisura – Dubačnica, canyon</i>
32	Ресавска клисура / <i>Resavska klisura, canyon</i>
33	Дубовац – Рам / <i>Dubovac – Ram</i>
34	Ђердапска клисура / <i>Đerdapska klisura, canyon</i>
35	Мала Врбица / <i>Mala Vrbica</i>

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА И СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ ARCHEOLOGICAL SITES AND CULTURAL MONUMENTS

Најпознатија мезолитска налазишта на територији Србије јесу Власац и Лепенски вир на десној обали Дунава, у Ђердапу. Након овог периода наступа период неолита.

Археолошки налази¹⁾ омогућују да се култура земљорадничко-сточарских заједница на територији Србије подели на четири развојне етапе, и то на:

- старији неолит (култура Прото-старчево, око 5300-4800. год. п. н. е.),
- средњи неолит (култура Старчево, око 4800-4400. год. п. н. е.),
- млађи неолит (култура Винча-Тордош, око 4440-3800. год. п. н. е.),
- финални неолит (култура Винча-Плочник, око 3800-3200. год. п. н. е.)

The best known Mesolithic sites on the territory of Serbia are Vlasac and Lepenski Vir on the right riverbank of the Danube, in the place of Đerdap. Thereafter, Neolithic Age followed.

Archeological sites¹⁾ provides for possible division of the culture of agricultural and cattle breeding communities on the territory of Serbia into four development stages:

- Early Neolithic Age (Protostarčevo culture, about 5300-4800 BC),
- Middle Neolithic Age (Starčevo culture, about 4800-4400 BC),
- Late Neolithic Age (Vinča-Tordoš culture, about 4440-3800 BC),
- Final Neolithic Age (Vinča-Pločnik culture, about 3800-3200 BC).



Винча
Vinča



Лепенски вир – Прародитељка
Lepenski vir – Para-parent, female



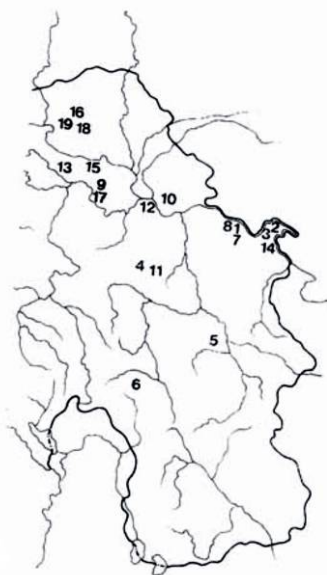
Лепенски вир – Адам
Lepenski vir – Adam

¹⁾ „Културе млађега каменог доба на тлу Србије“ – Драгослав Срејовић (преузето са веб сајта www.rastko.rs).

¹⁾ “Culture of Neolithic Age in Serbia” – Dragoslav Srejović, see website www.rastko.rs.

Распрострањеност неолитских налазишта антрополошког материјала на тлу Републике Србије²⁾

Neolithic sites of anthropological material on the territory of RS ²⁾



1. Лепенски Вир III-а / *Lepenski vir III-a*
2. Ајмана / *Ajmana*
3. Велесница / *Velesnica*
4. Дивостин / *Divostin*
5. Камењар – Ниш / *Kamenjar – Niš*
6. Рудник Косовски / *Rudnik Kosovski*
7. Лепенски Вир III-б / *Lepenski Vir III-b*
8. Падина б-III / *Padina b-III*
9. Златара – Рума / *Zlatara – Ruma*
10. Старчево / *Starčevo*
11. Течић / *Tečić*
12. Винча / *Vinča*
13. Обреж / *Obrež*
14. Ушће Каменичког потока
Ušće Kameničkog potoka
15. Визић – Голокут / *Vizić – Golokut*
16. Доња Брањевина / *Donja Branjevina*
17. Гомолава / *Gomolava*
18. Мостонга – Мошаница
Mostonga – Moštanica
19. Боројево – Банцелапас
Borojevo – Bancelapas

У централном регистру тренутно су уписана 2283 непокретна културна добра, од тога 2003 споменика културе, 65 просторно културно-историјских целина, 149 археолошких налазишта и 66 знаменитих места.

The Central Registry presently lists 2283 cultural realties, of which 2003 are cultural monuments, 65 spatial cultural and historical wholes, 149 archeological sites and 66 sites of special prominence.

²⁾ Живко Микић, Филозофски факултет, Београд: Прилог антрополошком упознавању неолита у Србији (преузето с веб сајта www.rastko.rs).

²⁾ Živko Mikić, Faculty of Philosophy, Belgrade: Introduction to anthropology of Neolithic Age in Serbia (see website above).

Ред. бр. ³⁾ Registry no. ³⁾	Назив Title	Општина Municipality
Списак археолошких налазишта од изузетног значаја / Mayor archeological sites		
1.	Винча – локалитет Бели брег / <i>Vinča – Beli breg site</i>	Гроцка / <i>Grocka</i>
2.	Виминацијум / <i>Viminacium</i>	Пожаревац / <i>Požarevac</i>
3.	Гамзиград / <i>Gamzigrad</i>	Зајечар / <i>Zaječar</i>
4.	Царичин град / <i>Caričin grad</i>	Лебане / <i>Lebane</i>
5.	Медиана, локалитет Брзи Брод <i>Mediana, Brzi Brod site</i>	Ниш / <i>Niš</i>
6.	Понтес / <i>Pontes</i>	Кладово / <i>Kladovo</i>
7.	Караташ / <i>Karataš</i>	Кладово / <i>Kladovo</i>
8.	Краку Лу Јордан / <i>Kraku lu Jordan</i>	Кучево / <i>Kučevo</i>
9.	Рудна Глава / <i>Rudna Glava</i>	Мајданпек / <i>Majdanpek</i>
10.	Велика хумка / <i>Velika humka</i>	Пожега / <i>Požega</i>
11.	Жидовар / <i>Židovar</i>	Орашац / <i>Orašac</i>
12.	Град-Старчево / <i>Town-Starčevo</i>	Панчево / <i>Pančevo</i>
13.	Басијана / <i>Basijana</i>	Рума / <i>Ruma</i>
14.	Гомолава / <i>Gomolava</i>	Рума / <i>Ruma</i>
15.	Сирмијум / <i>Sirmijum</i>	Сремска Митровица <i>Sremska Mitrovica</i>
16.	Тителски плато / <i>Titelski plato/plateau</i>	Тител / <i>Titel</i>
17.	Челарево / <i>Čelarevo</i>	Бачка Паланка <i>Vačka Palanka</i>
18.	Улпијана, римски муниципијум и ранохришћанско епископско седиште / <i>Ulpijana, Roman municipium and early Christian episcopal seat</i>	Липљан / <i>Lipljan</i>
Списак археолошких налазишта од великог значаја / Main archeological sites		
1.	Градац / <i>Gradac</i>	Баточина / <i>Batočina</i>
2.	Равна – Тимациум Минус / <i>Ravna – Timacum Minus</i>	Књажевац / <i>Knjaževac</i>
3.	Хумска чука / <i>Humska čuka</i>	Ниш / <i>Niš</i>
4.	Пећина Рисовача / <i>Risovača Cave</i>	Аранђеловац <i>Arandelovac</i>
5.	Кулина (Балајнац) / <i>Kulina (Balajnac)</i>	Мерошина / <i>Merošina</i>
6.	Римска некропола / <i>Rimska nekropola</i>	Пријепоље / <i>Prijepolje</i>
7.	Висибаба, археолошки локалитети: Блашковица, Болница, Варошиште, Весовина и Крчевина, Савинац <i>Visibaba, archeological sites: Blaškovina, Bolnica, Varošište, Vesovina i Krčevina, Savinac</i>	Пожега / <i>Požega</i>
8.	Ремесиана / <i>Remesiana</i>	Бела Паланка <i>Bela Palanka</i>
9.	Дренград / <i>Drengrad</i>	Прокупље / <i>Prokuplje</i>

³⁾ Редни број у централном регистру Завода за заштиту споменика културе Републике Србије.

³⁾ Listed as in the central registry of the Institute for protection of cultural monuments of Serbia.

Ред. бр. ³⁾ Registry но. ³⁾	Назив Title	Општина Municipality
10.	Римско утврђење Ледерата / <i>Roman Lederate fortification</i>	Велико Градиште <i>Veliko Gradište</i>
555.	Турски Шанац / <i>Turski šanac</i>	Б. Паланка / <i>B. Palanka</i>
556.	Градина / <i>Gradina</i>	Беочин / <i>Beočin</i>
557.	Град / <i>Grad</i>	Вршац / <i>Vršac</i>
558.	Калакача / <i>Kalakača</i>	Инђија / <i>Indija</i>
559.	Акуминкум / <i>Akuminkum</i>	Инђија / <i>Indija</i>
560.	Михаљевачка шума / <i>Mihaljevačka forest</i>	Инђија / <i>Indija</i>
561.	Црквине / <i>Crkvine</i>	Кањижа / <i>Kanjiža</i>
562.	Градиште / <i>Gradište</i>	Кикинда / <i>Kikinda</i>
563.	Матејски брод / <i>Matejski brod</i>	Нови Бечеј / <i>Novi Bečeј</i>
564.	Кастелум Онагринум / <i>Kastelum Onagrinum</i>	Нови Сад / <i>Novi Sad</i>
565.	Локалитет у Гргуревцима / <i>Grgurevci locality</i>	Сремска Митровица <i>Sremska Mitroviца</i>
566.	Хумка код Варцалове воденице <i>Humka near Varcalove vodeniце/mill</i>	Рума / <i>Ruma</i>
567.	Чапхор / <i>Čaphor</i>	Врбас / <i>Vrbas</i>
568.	Перес / <i>Peres</i>	Суботица / <i>Subotica</i>
569.	Градина на Босуту / <i>Gradina on the Bosut river</i>	Шид / <i>Šid</i>

³⁾ Редни број у централном регистру Завода за заштиту споменика културе Републике Србије.

³⁾ Listed as in the central registry of the Institute for protection of cultural monuments of Serbia.

ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ ПОД ЗАШТИТОМ

PRESERVED RELIGIOUS OBJECTS

Назив културног добра / <i>Cultural object</i>	Број / <i>Number</i>
Манастири / <i>Monastery</i>	132
Православне цркве ¹⁾ / <i>Orthodox church</i> ¹⁾	478
Римокатоличке цркве / <i>Roman Catholic</i>	32
Самостани / <i>Convent</i>	3
Евангелистичке цркве / <i>Evangelist church</i>	4
Џамије / <i>Mosque</i>	12
Синагоге / <i>Synagogue</i>	1
Остали верски објекти ²⁾ / <i>Other religious objects</i> ²⁾	11

Извор: Завод за заштиту споменика културе Републике Србије (www.heritage.org).

Source: Inst. for protection of cultural monuments of Serbia (www.heritage.org).

¹⁾ Поред српских православних цркава, у овај број улазе руске и румунске православне цркве.

²⁾ Овде су убројане реформаторске, алмашке, русинска гркокатоличка, латинска и друге цркве.

¹⁾ Russian and Romanian Orthodox churches included here.

²⁾ Included here: Reformed, Alma, Ruthenia, Greek-Catholic, Latin and other churches.

МАНАСТИРИ У СРБИЈИ ПО
ЕПАРХИЈАМА⁴⁾

SERBIAN EPARCHIES AND
MONASTERIES⁴⁾

Назив епархије <i>Eparchy</i>	Број манастира <i>Number of monasteries</i>
Укупно / Total	159
Банатска / <i>Banatska</i>	7
Бачка / <i>Vačka</i>	3
Београдска / <i>Beogradska</i>	5
Браничевска / <i>Braničevska</i>	19
Ваљевска / <i>Valjevska</i>	7
Врањска / <i>Vranjska</i>	8
Жичка / <i>Žička</i>	27
Милешевска / <i>Mileševska</i>	3
Нишка / <i>Niška</i>	16
Рашко-призренска / <i>Raško-prizrenska</i>	14
Сремска / <i>Sremska</i>	17
Тимочка / <i>Timočka</i>	7
Шабачка / <i>Šabačka</i>	9
Шумадијска / <i>Šumadijska</i>	17



Сопоћани / *Sopoćani*



Дечани / *Dečani*

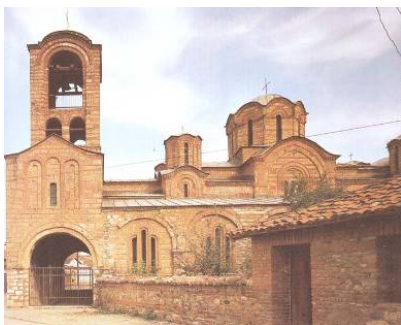
⁴⁾ Извор / Source: www.spc.rs



Пећка патријаршија / *Peška patrijaršija*



Грачаница / *Gračanica*



Црква Богородице Љевишке / *Church Bogorodica Ljeviška*



Милешева – Бели анђео / *Mileševa – Beli anđeo (White angel)*

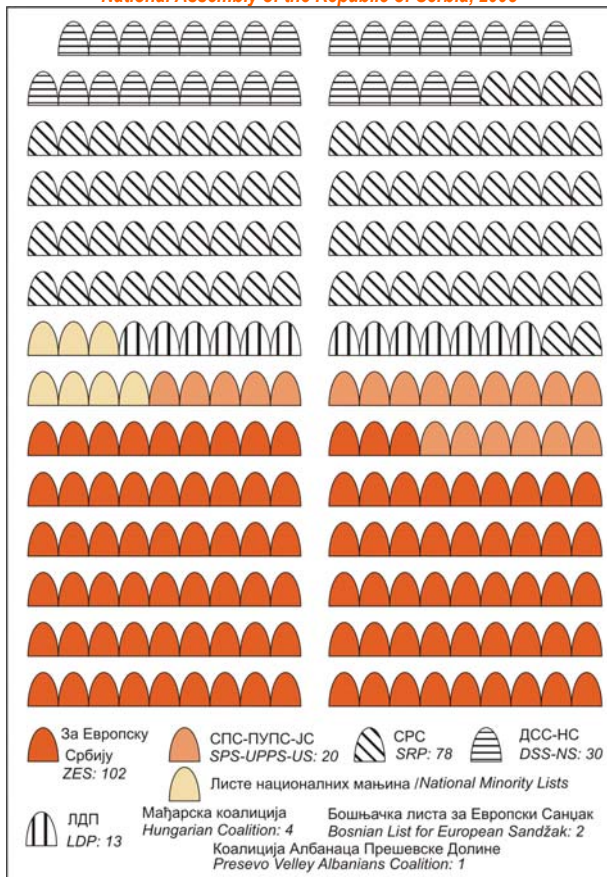


Значајнији манастири и цркве на територији АП Косово и Метохија
Major monasteries and churches on AP Kosovo and Metohia



ИЗБОРИ ELECTIONS

Састав народне скупштине Републике Србије, 2008.
National Assembly of the Republic of Serbia, 2008



СТАНОВНИШТВО POPULATION

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА ПРЕМА ПОПИСИМА

POPULATION AND HOUSEHOLDS BY CENSUSES

Република Србија

Republic of Serbia

	1921	1931	1948	1953	1961	
Становништво	4 819 430	5 725 912	6 527 966	6 979 154	7 642 227	Population
Мушко	2 339 348	2 828 106	3 171 201	3 411 534	3 757 437	Male
Женско	2 480 082	2 897 806	3 356 765	3 567 620	3 884 790	Female
Становника на 1 km ²	54,5	64,8	73,9	79,0	86,5	Population per 1 km ²
Домаћинства	985 219	1 157 254	1 485 737	1 616 671	1 929 234	No of households
Лица на 1 домаћинство	4,9	5,0	4,4	4,3	4,0	Members per household

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА ПРЕМА ПОПИСИМА (наставак)

POPULATION AND HOUSEHOLDS BY CENSUSES (continued)

Република Србија

Republic of Serbia

	1971	1981	1991 ¹⁾	2002 ²⁾	
Становништво	8 446 591	9 313 676	9 778 991	7 498 001	Population
Мушко	4 173 735	4 629 327	4 851 189	3 645 930	Male
Женско	4 272 856	4 684 349	4 927 802	3 852 071	Female
Становника на 1 km ²	95,6	105,4	110,7	...	Population per 1 km ²
Домаћинства	2 248 038	2 568 761	2 707 402	2 521 190	No of households
Лица на 1 домаћинство	3,8	3,6	3,6	3,0	Members per household

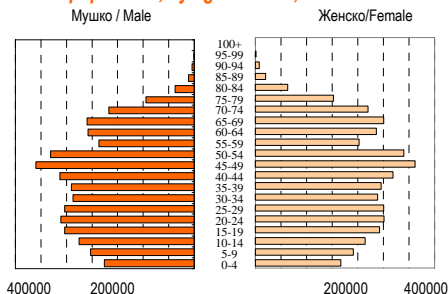
¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

²⁾ Процењен број за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

²⁾ Estimated data for AP Kosovo and Metohia.

Становништво Републике Србије, по полу и старости, попис 2002. RS population, by age and sex, 2002 Census



НАСЕЉА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ И
БРОЈУ СТАНОВНИКА, ПО ПОПИСУ
2002.¹⁾SETTLEMENTS BY SIZE AND
NUMBER OF INHABITANTS, CENSUS
2002 ¹⁾

Република Србија

Republic of Serbia

	Насеља Settlements		Становништво Population	
	свега All	%	свега All	%
Укупно	4 706	100,0	7 498 001	100,0 Total
Мање од 200 становника	1 387	29,5	136 074	1,9 Less than 200
200-499	1 335	28,4	449 165	6,0 200-499
500-999	951	20,2	676 843	9,0 500-999
1000-1999	544	11,6	750 303	10,0 1000-1999
2000-4999	309	6,6	930 159	12,4 2000-4999
5000-9999	95	2,0	657 269	8,8 5000-9999
10000-19999	42	0,9	615 941	8,2 10000-19999
20000-49999	25	0,5	748 255	10,0 20000-49999
50000-99999	14	0,3	902 848	12,0 50000-99999
100000-499999	3	0,1	511 502	6,8 100000-499999
500000-999999	-	-	-	- 500000-999999
1000000 и више становника	1	0,0	1 119 642	14,9 1000000 and over

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.НАСЕЉА ПРЕМА ТИПУ, БРОЈУ
СТАНОВНИКА И ПОРАСТУ / ПАДУ
БРОЈА СТАНОВНИКА, ПО
ПОПИСИМА 1991-2002.¹⁾SETTLEMENTS BY TYPE, NUMBER OF
INHABITANTS AND INCREASE/DEC-
REASE OF INHABITANTS,
CENSUSES 1991-2002 ¹⁾

	Укупно Total	Градска Urban	Остала Other	
Број насеља	4 706	169	4 537	Number of settlements
%	100,0	3,6	96,4	%
Број становника	7 498 001	4 225 896	3 272 105	Number of inhabitants
%	100,0	56,4	43,6	%
Насеља према порасту/паду броја становника, 1991-2002 Settlements by increase/decrease of inhabitants, 1991-2002				
Пораст броја становника	834	112	722	Increase of inhabitants
%	17,7	66,3	15,9	%
Пад броја становника	3847	57	3 790	Decrease of inhabitants
%	81,8	33,7	83,5	%
Без промена у броју становника	25	-	25	No changes
%	0,5	-	0,5	%

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

**ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ
СТАНОВНИШТВА**

Република Србија

POPULATION CHANGES

Republic of Serbia

	Живорођени <i>Live births</i>	Умрли / <i>Deaths</i>		Природни прираштај <i>Natural increase</i>	Закључени бракови <i>Marriages</i>	Разведени бракови <i>Divorces</i>
		укупно <i>Total</i>	одојчад <i>Infants</i>			
1953	186 267	84 894	20 186	101 373	70 875	7 952
1961	155 783	697 49	12 917	86 034	70 201	10 609
1971	151 130	76 184	8 027	74 946	77 845	10 111
1981	151 518	87 763	5 309	63 755	69 499	9 797
1991	142 641	97 598	3 079	45 043	57 704	8 372
2002	78 101	102 785	790	-24 684	41 947	9 982
2005	72 180	106 771	579	-34 591	38 846	7 661
2006	70 997	102 884	525	-31 887	39 756	8 204
2007	68 102	102 805	484	-34 703	41 083	8 622
2008	69 083	102 711	460	-33 628	38 285	8 502

**ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ
СТАНОВНИШТВА (наставак)**

Република Србија

**POPULATION CHANGES
(continued)**

Republic of Serbia

	Живорођени <i>Live births</i>	Умрли <i>Deaths</i>	Природни прираштај <i>Natural increase</i>	Просечна старост становништва <i>Population average age</i>			Очекивана дужина живота ¹⁾ <i>Life expectancy¹⁾</i>	
				укупно <i>Total</i>	мушко <i>Male</i>	женско <i>Female</i>	мушке деце <i>Children, male</i>	женске деце <i>Children, female</i>
	на 1000 становника <i>per 1000 inhabitants</i>							
1953	26,6	12,1	14,5	29,4	28,4	29,9	58,7	60,4
1961	20,3	9,1	11,2	30,5	29,6	31,4	62,4	64,9
1971	17,9	9,0	8,9	32,4	31,5	33,3	66,2	70,0
1981	16,2	9,4	6,8	33,7	32,8	34,6	67,8	72,6
1991	14,6	10,0	4,6	34,9	33,9	36,0	68,4	74,2
2002	10,4	13,7	-3,3	40,2	39,0	41,5	69,7	75,0
2005	9,7	14,3	-4,6	40,6	39,3	41,8	70,0	75,4
2006	9,6	13,9	-4,3	40,7	39,4	42,0	70,6	75,9
2007	9,2	13,9	-4,7	40,9	39,6	42,2	70,7	76,2
2008	9,4	14,0	-4,6	41,1	39,7	42,4	71,1	76,3

¹⁾ Вероватна старост коју ће доживети живорођено дете у наведеној години.

¹⁾ The expected age of a live born child in the specified year.

ОСНОВНИ КОНТИНГЕНТИ И
ИНДИКАТОРИ, 2008.

MAIN CONTIGENTS AND INDICATORS
OF POPULATION, 2008

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				...
	укупно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Укупно становништво	7 350 222	5 370 833	1 979 389		Total population
Просечна старост	41,07	41,25	40,58		Average age
Индекс старења ¹⁾	105,90	108,23	99,7		Ageing index ¹⁾
Основни контингенти становништва					Main population contingents
Радни (15-64)					Working age (15-64)
Број	4 959 456	3 603 428	1 356 028		Number
%	67,47	67,09	68,51		%
Пунолетни (18 и више)					Adults (18+)
Број	5 965 848	4 362 447	1 603 401		Number
%	81,17	81,22	81,00		%
Предшколски (0-6)					Pre-school (0-6)
Број	517 258	379 953	137 305		Number
%	7,04	7,07	6,94		%
Школообавезни (7-14)					Compulsory education (7-14)
Број	610 644	442 983	167 661		Number
%	8,31	8,25	8,47		%
Фертилни (15-49)					Fertile age (15-49)
Број	1 704 735	1 240 483	464 252		Number
%	23,19	23,10	23,45		%
Очекивано трајање живота живорођене деце					Expected age of live born child
Мушко	71,06	71,57	69,71		Male
Женско	76,28	76,53	75,61		Female

¹⁾ Однос старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

¹⁾ Ratio between old-age (60+) and young (0-19) population.

СТАНОВНИШТВО ПРЕМА
 НАЦИОНАЛНОЈ ИЛИ ЕТНИЧКОЈ
 ПРИПАДНОСТИ, ПО ПОПISУ 2002.

 POPULATION BY NATIONAL AND
 ETHNIC AFFILIATION,
 CENSUS 2002

	Република Србија Republic of Serbia				Total
	укупно Total	централна Србија Central Serbia	Војводина Vojvodina	Косово и Метохија Kosovo and Metohia	
Укупно	7 498 001	5 466 009	2 031 992	...	Total
Срби	6 212 838	4 891 031	1 321 807	...	Serbs
Црногорци	69 049	33 536	35 513	...	Montenegrins
Југословени	80 721	30 840	49 881	...	Yugoslavs
Албанци	61 647	59 952	1 695	...	Albanians
Бошњаци	136 087	135 670	417	...	Bosniaks
Бугари	20 497	18 839	1 658	...	Bulgarians
Буњевци	20 012	246	19 766	...	Bunians
Власи	40 054	39 953	101	...	Vlachs
Горанци	4 581	3 975	606	...	Goranci
Мађари	293 299	3 092	290 207	...	Hungarians
Македонци	25 847	14 062	11 785	...	Macedonians
Муслимани	19 503	15 869	3 634	...	Moslems
Немци	3 901	747	3 154	...	Germans
Роми	108 193	79 136	29 057	...	Romanies
Румуни	34 576	4 157	30 419	...	Romanians
Руси	2 588	1 648	940	...	Russians
Русини	15 905	279	15 626	...	Ruthenians
Словаци	59 021	2 384	56 637	...	Slovaks
Словенци	5 104	3 099	2 005	...	Slovenes
Украјинци	5 354	719	4 635	...	Ukraines
Хрвати	70 602	14 056	56 546	...	Croats
Чеси	2 211	563	1 648	...	Czechs
Остали	11 711	6 400	5 311	...	Other
Неизјашњени и неопређени	107 732	52 716	55 016	...	Non-declared and undefined
Регионална припадност	11 485	1 331	10 154	...	Regional affiliation
Непознато	75 483	51 709	23 774	...	Unknown

ЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАРАДЕ EMPLOYMENT AND SALARIES AND WAGES

**СТАНОВНИШТВО ПРЕМА
АКТИВНОСТИ¹⁾, 2008.**

POPULATION BY ACTIVITY ¹⁾, 2008

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				
	укупно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Укупно	7 528 262	5 520 681	2 007 581	...	Total
Становништво старо 15 и више година	6 350 328	4 655 916	1 694 412	...	Population aged 15+
Становништво млађе од 15 година	1 177 934	864 765	313 169	...	Population aged under 15
Активно	3 267 107	2 429 417	83 7689	...	Active
Запослено	2 821 724	2 099 530	72 2193	...	Employed persons
У пољопривреди	707 318	539 141	168 176	...	of which: agricultural population
Незапослено	445 383	329 887	115 496	...	Unemployed persons
Неактивно	3 083 221	2 226 497	856 723	...	Inactive
Желе и могу да раде	278 293	190 506	87 787	...	Desire and able to work
Желе, али не могу да раде	155 356	105 386	49 970	...	Desire but not capable
Не желе да раде	2 121 209	1 525 926	595 282	...	Do not desire to work
Стари 75 и више година	528 363	404 679	123 685	...	Aged 75+
Стопе за лица радног узраста (15-64 године) (по дефиницији ILO-а)					Rates for working age population (15-64) (by ILO)
Стопа активности	62,7	63,4	60,8	...	Rate of activity
Стопа запослености	53,7	54,2	52,2	...	Rate of employment
Стопа незапослености	14,4	14,5	14,2	...	Rate of unemployment
Стопа неактивности	37,3	36,6	39,2	...	Rate of inactivity

¹⁾ Извор: Анкета о радној снази.

¹⁾ Source: Labor Force Survey.

ЗАПОСЛЕНИ¹⁾, 2004-2008.

 Република Србија²⁾
 Годишњи просек
 хиљ.

EMPLOYED PERSONS¹⁾, 2004-2008

 Republic of Serbia²⁾
 Annual average
 thousand

	2004	2005	2006	2007	2008	
Запослени, укупно	2 050 854	2 068 964	2 025 627	2 002 344	1 999 476	Employed persons, total
Предузећа, установе, задруге и организације	1 580 140	1 546 471	1 471 750	1 432 851	1 428 457	Enterprises, institutions, co-operatives and organizations
А Пољопривреда, шумарство и водопривреда	68 896	63 887	58 336	54 090	48 505	А Agriculture, forestry and water works supply
Б Рибарство	1 177	1 171	1 059	1 055	1 023	В Fishing
В Вађење руда и камена	32 120	30 552	28 664	23 498	23 317	С Mining and quarrying
Г Прерађивачка индустрија	483 654	459 950	420 957	391 897	370 354	Д Manufacturing
Д Произв. ел. енергије, гаса и воде	46 470	45 554	43 676	45 000	45 786	Е Electricity, gas and water supply
Ђ Грађевинарство	88 274	88 063	85 512	82 759	82 569	Ф Construction
Е Трговина на велико и мало, поправка	208 279	204 730	197 808	196 216	199 495	Г Wholesale and retail trade, repair
Ж Хотели и ресторани	27 869	26 964	24 736	24 290	23 644	Д Hotels and restaurants
З Саобраћај, складиштење и везе	119 028	115 961	110 161	109 066	108 431	Е Transport, storage and communications
И Финансијско посредовање	29 381	29 264	29 979	30 663	32 775	Ж Financial intermediation
Ј Послови с некретнинама, изнајмљивање	58 895	62 942	67 139	66 636	74 662	З Real estate, renting activities
К Државна управа и социјално осигурање	70 847	71 119	69 065	68 669	69 442	Д Public administration and social insurance
Л Образовање	131 101	129 149	125 437	129 421	132 982	Е Education
Љ Здравствени и социјални рад	164 743	166 174	157 720	157 080	160 587	Ж Health and social work
М Друге комуналне, друштвене и личне услуге	49 412	50 992	51 503	52 514	54 887	З Other community, social and personal service activities
Лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	470 714	522 493	553 877	569 494	571 019	Individual entrepreneurs and their employees

¹⁾ Обухваћени су запослени у свим секторима својине.

²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Employed persons in all sectors of ownership included.

²⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

**КОРИСНИЦИ ПЕНЗИЈА,
2004-2008.**

Стање 31. децембра

**PENSION BENEFICIARIES,
2004-2008**

As of 31 December

	2004	2005	2006	2007	2008	
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	1 241 082	1 239 573	1 267 574	1 290 611	1 306 394	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of employed, total
Старосне пензије	559 899	574 071	607 533	638 556	660 221	Old-age
Инвалидске пензије	370 983	359 219	350 166	340 900	334 282	Disability
Породичне пензије	310 200	306 283	309 875	311 155	311 891	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	214 772	224 178	229 500	229 241	223 128	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of agricultural workers, total
Старосне пензије	183 329	189 417	193 519	192 734	186 854	Old-age
Инвалидске пензије	11 230	11 949	12 086	12 134	12 126	Disability
Породичне пензије	20 213	22 812	23 688	24 204	24 006	Survivor pension
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	43 938	45 225	47 181	49 872	50 959	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of individual entrepreneurs, total
Старосне пензије	15 805	16 542	18 024	20 051	21 459	Old-age
Инвалидске пензије	15 295	15 524	15 684	15 888	15 772	Disability
Породичне пензије	12 838	13 159	13 473	13 933	13 728	Survivor pension

Корисници пензија – укупно, 2001-2008, стање 31.12.
Beneficiaries of pensions – total, 2001-2008, as of 31 Dec.



ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ, 2004-2008.

Република Србија

РСД

AVERAGE PENSIONS, 2004-2008

Republic of Serbia

RSD

	2004	2005	2006	2007	2008	
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	9 578	11 650	13 406	14 996	19 386	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of employed, total
Старосне пензије	11 465	13 896	15 885	17 635	22 634	<i>Old-age</i>
Инвалидске пензије	8 910	10 812	12 425	13 869	17 916	<i>Disability</i>
Породичне пензије	6 977	8 494	9 776	10 948	14 200	<i>Survivor pension</i>
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	2 788	3 497	5 011	5 613	7 250	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of agricultural workers, total
Старосне	2 844	3 583	5 142	5 762	7 446	<i>Old-age</i>
Инвалидске пензије	2 961	3 771	5 433	6 105	7 908	<i>Disability</i>
Породичне пензије	2 062	2 593	3 749	4 159	5 374	<i>Survivor pension</i>
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	9 360	11 357	13 002	14 533	18 969	Beneficiaries pursuant to pension and disability insurance of individual entrepreneurs, total
Старосне пензије	10 929	13 295	15 206	16 953	22 075	<i>Old-age</i>
Инвалидске пензије	9 818	11 878	13 499	14 991	19 354	<i>Disability</i>
Породичне пензије	6 860	8 338	9 548	10 652	13 860	<i>Survivor pension</i>

**НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПРЕМА
СТЕПЕНУ СТРУЧНОГ
ОБРАЗОВАЊА¹⁾, 2007. И 2008.**

 Стање 31. децембра
хиљ.

**UNEMPLOYED PERSONS BY
EDUCATIONAL ATTAINMENT ¹⁾,
2007 AND 2008**

 As of 31 December
thous.

	Незапослени <i>Unemployed</i>		
	2007 ¹⁾	2008 ¹⁾	
Укупно	785 099	727 621	Total
Високо, више и средње стручно образовање	272 274	257 391	University, higher, and secondary vocational education
Висококвалификовани и квалификовани	220 378	203 043	Highly skilled and skilled
Приучени (полуквалификовани) и са нижим стручним образовањем	42 494	38 787	Semi-skilled and lower professional education
Неквалификовани	249 953	228 400	Unskilled
Жене	422 223	392 733	Women
Свега	422 223	392 733	All
Високо, више и средње стручно образовање	170 237	161 160	University, higher and secondary professional education
Висококвалификовани и квалификовани	91 267	85 355	Highly skilled and skilled
Приучени (полуквалификовани) и ниже стручно образовање	24 001	21 888	Semi-skilled and lower professional education
Неквалификовани	136 718	124 330	Unskilled

Извор: Национална служба за запошљавање.

¹⁾ Сходно члану 4. Закона о запошљавању и осигурању
за случај незапослености („Службени гласник РС”,
бр. 71/03 и 84/04).

Source: National Employment Service.

¹⁾ Pursuant to Article 4 of the Law on employment and
insurance in case of unemployment, (Official gazette of
RS, no 71/03 and 84/04).

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ,
ПРЕМА ПОЛУ¹⁾**
**AVERAGE SALARIES AND WAGES
OF EMPLOYED, BY SEX ¹⁾**

РСД

РСД

	Укупно	Жене	Мушкар-	Укупно	Жене	Мушкар-	
	<i>Total</i>	<i>Females</i>	<i>ци Males</i>	<i>Total</i>	<i>Females</i>	<i>ци Males</i>	
	Септембар 2007			Септембар 2008			
	September 2007			September 2008			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	38 970	38 179	39 771	45 406	44 188	46 434	REPUBLIC OF SERBIA
Централна Србија	39 108	38 433	39 867	45 777	44 566	46 796	Central Serbia
Град Београд	48 988	47 013	50 995	56 250	53 713	58 596	City of Bel- grade
Војводина	38 585	37 471	39 507	44 364	43 134	45 410	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1.

¹⁾ Source: Semiannual Survey RAD-1.

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ,
 ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ
 СПРЕМЕ¹⁾

 AVERAGE SALARIES OF
 EMPLOYED BY EDUCATIONAL
 ATTAINMENT ¹⁾

РСД

RSD

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					Република Србија <i>Republic of Serbia</i>					
	централна Србија <i>Central Serbia</i>			Косо- во и Мето- ди- на <i>Voj- vo- dina and Me- tohia</i>	уку- пно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>			Косо- во и Мето- ди- на <i>Voj- vo- dina and Me- tohia</i>	уку- пно <i>Total</i>	
	свега <i>All</i>	град Бео- град <i>City of Bel- grade</i>	град Бео- град <i>City of Bel- grade</i>			свега <i>All</i>	град Бео- град <i>City of Bel- grade</i>	град Бео- град <i>City of Bel- grade</i>			
	Септембар 2007. September 2007					Септембар 2008. September 2008					
Укупно	38970	39108	48988	38585	...	45406	45777	56250	44364	...	Total
Висока стручна спрема	65879	66120	76361	65144	...	75370	75716	87573	74312	...	University education
Виша стручна спрема	44783	44430	53398	45829	...	51094	50910	59851	51632	...	Higher education
Средња стручна спрема	36299	36433	43051	35957	...	41219	41635	48444	40109	...	Secondary technical education
Нижа стручна спрема	23674	23734	28288	23529	...	27024	27536	34108	25880	...	Lower professional education
Висококвалификовани	39712	39603	46219	40236	...	47614	47703	55422	47213	...	Highly skilled worker
Квалификовани	29573	29158	36552	30797	...	35024	34790	42365	35706	...	Skilled worker
Полуквалификовани	25032	24299	28638	27278	...	28984	28288	30651	31344	...	Semi-skilled worker
Неквалификовани	21605	20878	25403	23076	...	25153	24151	28155	27129	...	Unskilled worker

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1.

¹⁾ Source: Semiannual Survey RAD-1.

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРОСЕЧНИХ НЕТО ЗАРАДА, 2002-2008.

CHAIN INDICES OF NOMINAL AND REAL AVERAGE NET SALARIES AND WAGES, 2000-2008

претходна година = 100

Previous year = 100

	Ланчани индекси номиналних просечних нето зарада <i>Chain indices of nominal average net salaries and wages</i>	Ланчани индекси реалних просечних нето зарада ¹⁾ <i>Chain indices of real average net salaries and wages¹⁾</i>	
2002	152	130	2002
2003	125	114	2003
2004	123	110	2004
2005	124	106	2005
2006	124	111	2006
2007	128	119	2007
2008	118	104	2008

¹⁾ Индекси реалних просечних нето зарада представљају однос између индекса номиналних просечних нето зарада и индекса трошкова живота.

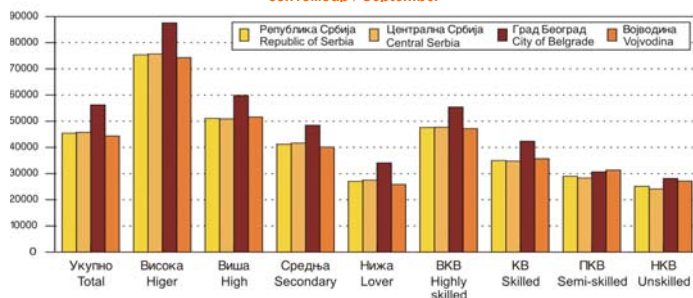
¹⁾ Real indices of average net salaries and wages represent the ratio of nominal average net S&W index and costs of living index.

Извор: Месечно истраживање РАД-1.

Source: Monthly Survey RAD-1.

Просечне зараде, према степену стручне спреме, 2008.
Average salaries and wages in 2008, by educational attainment

септембар / September



Извор: Полугодишње истраживање РАД-1.

Source: Semiannual Survey RAD-1.

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ИНДЕКСИ
НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРО-
СЕЧНИХ ЗАРАДА, ПО ОБЛАСТИМА
ДЕЛАТНОСТИ, 2007. И 2008.**

**AVERAGE SALARIES AND WAGES,
INDICES OF NOMINAL AND REAL
AVERAGE S&W, BY ACTIVITIES,
2007 AND 2008**

	Просечне бруто зараде		Просечне нето зараде		Индекси просечних бруто зарада, 2008		Total
	<i>Average gross s&w</i>		<i>Average net s&w</i>		<i>Indices of average gross s&w, 2008</i>		
	2007	2008	2007	2008	номи- нални <i>Nominal</i>	реални <i>Real</i>	
Укупно	38 744	45 674	27 759	32 746	117,9	103,9	
Пољопривреда, шумарство и водопривреда	29 680	37 204	21 244	26 696	125,4	110,4	Agriculture, fore- stry and water works supply
Рибарство	21 699	29 113	15 592	20 921	134,2	118,2	Fishing
Вађење руда и камена	48 978	55 835	34 818	39 729	114,0	100,4	Mining and qua- rrying
Прерађивачка индустрија	30 620	36 540	22 066	26 391	119,3	105,1	Manufacturing
Производња ел. енергије, гаса и воде	53 128	57 886	37 867	41 222	109,0	96,0	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	34 944	42 271	24 869	30 178	121,0	106,6	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	34 685	42 367	24 934	30 561	122,2	107,6	Wholesale and retail trade, repa- ir
Хотели и ресторани	25 844	30 234	18 614	21 800	117,0	103,1	Hotels and resta- urants
Саобраћај, скла- диштење и везе	41 568	48 758	29 821	35 046	117,3	103,4	Transport, stora- ge and communi- cations

Извор: Месечно истраживање РАД-1.

Source: Monthly Survey RAD-1.

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ИНДЕКСИ
НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРО-
СЕЧНИХ ЗАРАДА, ПО ОБЛАСТИМА
ДЕЛАТНОСТИ, 2007. И 2008.
(наставак)**

**AVERAGE SALARIES AND WAGES,
INDICES OF NOMINAL AND REAL
AVERAGE S&W, BY ACTIVITIES,
2007 AND 2008
(continued)**

	Просечне бруто зараде		Просечне нето зараде		Индекси просечних бруто зарада, 2008		
	<i>Average gross s&w</i>		<i>Average net s&w</i>		<i>Indices of average gross s&w, 2008</i>		
	2007	2008	2007	2008	номи- нални <i>Nominal</i>	реални <i>Real</i>	
Финансијско посредовање	82 041	91 023	58 951	65 419	111,0	97,8	Financial intermediation
Послови с некретнинама, изнајмљивање	47 154	52 116	33 888	37 531	110,5	97,4	Real estate, renting activities
Државна управа и социјално осигурање	47 728	54 273	34 055	38 730	113,7	100,2	Public administration; social insurance
Образовање	40 286	48 299	28 781	34 451	119,9	105,6	Education
Здравствени и социјални рад	42 900	48 864	30 654	34 878	113,9	100,4	Health and social work
Друге комуналне, друштвене и личне услуге	38 641	44 281	27 648	31 674	114,6	101,0	Other community, social and personal service activities

Извор: Месечно истраживање РАД-1.

Source: Monthly Survey RAD-1.

ПОТРОШЊА СТАНОВНИШТВА
INDIVIDUAL CONSUMPTION

ПОТРОШАЧКА КОРПА ЗА
ЧЕТВОРОЧЛАНО ДОМАЋИНСТВО
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ,
ПО МЕСЕЦИМА, 2008.

BASKET OF COMMODITIES,
4-MEMBER HOUSEHOLD IN RS,
BY MONTHS, 2008

РСД

RSD

Месец	Потрошачка корпа <i>Basket of commodities</i>		Просечна зарада без пореза и доприноса	Однос потрошачке корпе и зараде <i>Basket of commodities – salaries and wages ratio</i>		Month
	просечна <i>Average</i>	мини- мална <i>Minimal</i>	<i>Average taxdeducted s&w</i>	просечна <i>Average</i>	мини- мална <i>Minimal</i>	
Јануар	30 468,49	19 250,13	28 230	1,08	0,68	January
Фебруар	30 743,94	19 477,64	30 982	0,99	0,63	February
Март	31 313,07	19 925,53	30 809	1,02	0,65	March
Април	32 651,35	20 862,87	32 562	1,00	0,64	April
Мај	33 053,18	21 379,93	32 147	1,03	0,67	May
Јун	33 366,45	21 623,41	32 648	1,02	0,66	June
Јул	32 414,29	20 730,74	33 058	0,98	0,63	July
Август	32 692,40	21 038,79	33 131	0,99	0,64	August
Септембар	33 060,65	21 265,87	32 969	1,00	0,65	September
Октобар	33 784,92	21 557,09	34 311	0,98	0,63	October
Новембар	33 743,16	21 457,25	33 613	1,00	0,64	November
Децембар	33 573,10	21 298,22	38 626	0,87	0,55	December

ЦЕНЕ PRICES

ИНДЕКСИ ЦЕНА НА МАЛО

Република Србија
база 2005 = 100

RETAIL PRICES' INDICES

Republic of Serbia
base 2005 = 100

	Јан. Jan.	Феб. Feb.	Март March	Апр. April	Мај May	Јун June	Јул July	Авг. Aug.	Септ. Sept.	Окт. Oct.	Нов. Nov.	Дец. Dec.
1999	15,2	15,5	15,7	16,3	16,5	16,7	17,0	17,6	19,9	21,6	22,0	21,8
2000	21,8	22,2	22,8	23,6	24,6	25,8	26,5	27,7	29,9	37,8	45,0	46,2
2001	47,7	49,3	49,8	54,4	55,5	57,6	59,0	60,6	61,4	63,0	64,0	65,0
2002	65,3	66,0	66,6	67,2	67,4	67,8	70,6	70,8	71,5	72,6	74,0	74,6
2003	75,2	75,7	76,0	76,4	76,9	77,4	77,9	78,3	78,8	79,2	79,9	80,4
2004	80,8	81,5	81,8	82,5	83,4	84,6	85,8	86,3	87,8	88,2	89,2	91,5
2005	93,9	95,3	96,1	96,9	98,0	98,8	100,7	101,1	102,3	104,0	105,3	107,6
2006	108,1	109,6	110,0	111,9	113,7	113,7	113,6	114,4	114,1	113,7	114,6	114,7
2007	115,1	115,3	116,1	117,1	118,8	119,5	120,2	121,6	122,6	123,3	124,7	126,3
2008	127,4	128,3	129,8	131,2	132,6	134,0	134,2	134,4	134,7	136,3	136,2	134,8
2009	138,8	142,0	142,7	144,3	146,4	147,1	146,8	147,0	147,4	147,3	148,7	148,7

ИНДЕКСИ ЦЕНА

Република Србија
база претходна година = 100

PRICE INDICES

Republic of Serbia
Previous year = 100

Цене на мало <i>Retail prices</i>	Трошкови живота <i>Consumer prices</i>	Цене			
		Цене произвођача индустријских производа <i>Producers' prices of industrial products</i>	Цене произвођача производа пољопривреде и рибарства <i>Producers' prices of agricultural and fishing products</i>	Цене угоститељских услуга <i>Prices of catering trade services</i>	
1999	141,1	143,5	143,2	143,1	141,9
2000	170,0	179,6	202,6	255,3	205,9
2001	191,8	193,3	187,7	171,2	182,4
2002	119,5	116,6	108,8	101,1	121,7
2003	111,7	109,9	104,6	100,5	110,5
2004	110,1	111,4	109,1	110,0	106,7
2005	116,5	116,2	114,2	115,6	119,2
2006	112,7	111,7	113,3	109,2	121,7
2007	106,8	107,0	105,9	116,7	106,6
2008	110,9	113,5	112,4	126,3	109,4
2009	110,1	108,6	105,6	95,6	110,9

ПОЉОПРИВРЕДА AGRICULTURE

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ ПОЉОПРИ- ВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ, УКУПНО

претходна година = 100

CHAIN INDICES OF AGRICULTU- RAL PRODUCTION, TOTAL

Previous year = 100

	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА						REPUBLIC OF SERBIA
Пољопривреда, укупно¹⁾	119,5	95,0	99,7	92,0	108,5	Agriculture, total ¹⁾
Билна производња	143,9	94,1	97,4	82,2	123,3	Crop production
Ратарство	156,3	98,4	92,9	76,9	129,8	Crop farming
Воћарство	102,8	75,5	126,8	110,7	98,4	Fruit growing
Виноградарство	94,3	56,7	149,4	98,3	105,6	Viticulture
Сточарство	99,6	102,3	97,4	100,4	97,1	Livestock breeding
Централна Србија						Central Serbia
Пољопривреда, свега¹⁾	113,0	91,5	99,9	91,5	106,6	Agriculture, all ¹⁾
Билна производња	133,0	88,0	99,5	81,8	121,9	Crop production
Ратарство	147,9	94,5	90,9	71,6	135,0	Crop farming
Воћарство	102,5	72,1	131,2	112,2	97,6	Fruit growing
Виноградарство	95,1	54,5	158,3	96,3	103,8	Viticulture
Сточарство	100,9	100,6	95,9	96,3	96,7	Livestock breeding
Војводина						Vojvodina
Пољопривреда, свега¹⁾	130,9	100,2	99,5	92,8	111,2	Agriculture, all¹⁾
Билна производња	160,1	101,5	95,3	82,6	124,8	Crop production
Ратарство	165,5	102,2	94,6	81,4	126,0	Crop farming
Воћарство	105,3	97,3	107,1	102,4	104,2	Fruit growing
Виноградарство	91,0	65,8	117,9	107,9	112,9	Viticulture
Сточарство	96,9	106,2	100,7	108,9	97,8	Livestock breeding
Косово и Метохија						Kosovo and Metohia
Пољопривреда, свега	Agriculture, all

¹⁾ Индекси су израчунати на основу индексне листе у коју је укључено 56 економски важних пољопривредних производа за које статистика утврђује производњу. За пондерационе коефицијенте узети су помични трогодишњи просеци цена произвођача Републике Србије. Индекс укупне пољопривредне производње израчунат је на бази финалне нето производње.

¹⁾ Indices computed on the basis of the index list which includes 56 economic important agricultural products, the production of which has been statistically determined. Three-year variable mean values of producers' prices in the Republic of Serbia were taken as weighting coefficients. Total agricultural production index was computed on the basis of final net production.

ОПШТИ ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА
ПОЉОПРИВРЕДЕ, 2004-2008.

SUMMARY OF AGRICULTURAL
TRENDS, 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Неки показатељи развоја пољопривреде						
Selected indicators of agricultural development						
Индекси производње, нето (1995=100)	118,5	112,5	112,2	103,2	112,1	Production indices, net (1995=100)
Предузећа и задруге, број	1 011	974	903	833	812	Enterprises and cooperatives, number
Приватна газдинства, број	778 891	778 891	778 891	778 891	778 891	Private holdings, number
Трактори, хиљ.	Tractors, thousands
Предузећа и задруге	8,6	7,6	6,8	6,3	5,8	Enterprises and cooperatives
Условна грла стоке, хиљ.	1 529	1 571	1 602	1 574	1 551	Livestock units, thousands
Приватна газдинства	1 418	1 443	1 469	1 440	1 428	Private holdings
Пољопривредна површина, хиљ. ha	5 113	5 112	5 105	5 092	5 093	Agricultural area, thous. ha
Приватна газдинства	4 086	4 084	4 071	4 103	4 157	Private holdings
Обрадива површина, хиљ. ha	4 252	4 242	4 228	4 218	4 223	Arable land, thous. ha
Приватна газдинства	3 637	3 626	3 610	3 641	3 693	Private holdings
Процент учешћа у реализацији и откупу						Percentage share in sales and purchase
Предузећа и задруге	56	51	52	48	48	Enterprises and cooperatives
Приватна газдинства	44	49	48	52	52	Private holdings

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА

хил. т

CROP PRODUCTION

thous. t

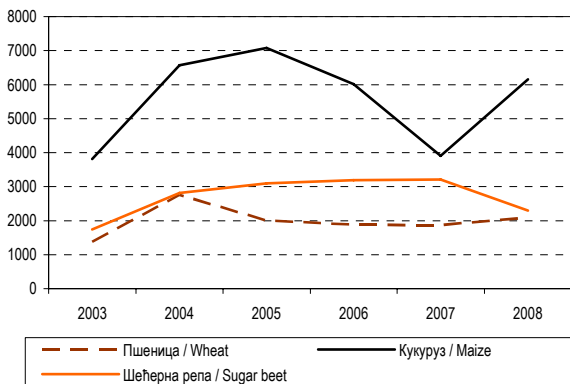
	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Производња						Production
Пшеница	2 758	2 007	1 875	1 864	2095	Wheat
Раж	15	16	15	11	13	Rye
Кукуруз	6 569	7 085	6 016	3 905	6158	Maize
Сунцокрет	438	351	385	295	454	Sunflower
Дуван	12	11	11	11	11	Tobacco
Шећерна репа	2 814	3 101	3 189	3 206	2300	Sugar beet
Кромпир	975	970	930	743	844	Potatoes
Шљиве	561	304	556	681	607	Plums
Јабукe	184	198	240	245	236	Apples
Грожђе	425	241	359	353	373	Grapes

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА (наставак)

CROP PRODUCTION (continued)

	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Принос по ha, t (по стаблу, чокоту, kg)						Yield per ha, t (per tree/stem, vine, kg)
Пшеница	4,3	3,6	3,5	3,3	4,3	Wheat
Раж	2,4	2,2	2,2	2,0	2,6	Rye
Кукуруз	5,5	5,8	5,1	3,2	4,8	Maize
Сунцокрет	2,3	1,8	2,1	1,9	2,4	Sunflower
Дуван	1,6	1,6	1,6	1,4	1,5	Tobacco
Шећерна репа	46,6	48,2	44,6	40,6	47,8	Sugar beet
Кромпир	11,0	11,4	11,0	9,3	10,4	Potatoes
Шљиве	13,2	7,1	13,3	16,2	14,5	Plums
Јабукe	12,3	13,4	16,4	16,3	15,5	Apples
Грожђе	1,2	0,7	1,1	1,1	1,2	Grapes

Биљна производња у Републици Србији, 2003-2008.
Crop production in the Republic of Serbia, 2003-2008



БРОЈ СТОКЕ¹⁾

NUMBER OF LIVESTOCK ¹⁾

хиљ.

thous.

	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Говеда	1 102	1 079	1 106	1 087	1 057	Cattle
Свиње	3 439	3 165	3 999	3 832	3 594	Pigs
Овце	1 586	1 576	1 556	1 606	1 605	Sheep
Живина	16 280	16 631	16 595	16 422	17 188	Poultry

¹⁾ Од 2006. године са стањем на дан 01. децембар.

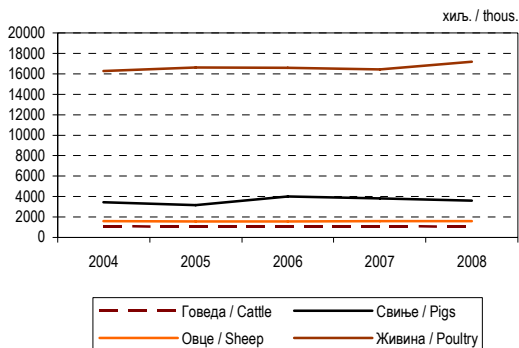
¹⁾ Since 2006 the state is respective as of 1 December.

ПРОИЗВОДЊА МЕСА И МЛЕКА

MEAT AND MILK PRODUCTION

	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA						
Месо, хиљ. t						Meat, thous. t
Говеђе	93	90	83	95	99	Beef
Свињско	242	253	255	289	266	Pork
Овчије	20	21	20	20	23	Mutton
Живинско	65	67	75	70	76	Poultry
Млеко, мил. литара						Milk, mill. liters
Укупно	1 593	1 616	1 602	1 562	1 548	Total

Број стоке у Републици Србији, 2004-2008.
 Number of livestock in Republic of Serbia, 2004-2008



ШУМАРСТВО FORESTRY

ПОВРШИНА ШУМА

Република Србија, ha

FOREST AREA

Republic of Serbia, ha

	Укупно <i>Total</i>	Државне шуме <i>State</i>	Приватне шуме <i>Private</i>	
2005	1 984 513	1 021 450	963 063	2005
2008	1 971 489	942 877	1 028 612	2008
Централна Србија	1 863 222	839 454	1 023 768	Central Serbia
Војводина	108 267	103 423	4 844	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

ПОСЕЧЕНО ДРВО

Република Србија, хиљ. m³

FELLED TIMBER

Republic of Serbia, thous. m³

	Бруто маса, укупно <i>Gross volume, total</i>	По сектору својине <i>By ownership</i>		По врсти дрвећа <i>Species</i>	
		државне <i>State</i>	приватне <i>Private</i>	лишћара <i>Broadleaved</i>	четинара <i>Conifers</i>
2004	2 718	2 004	714	2 526	192
2005	2 485	1 840	645	2 274	211
2006	2 610	1 925	685	2 393	217
2007	2 246	1 639	607	2 027	219
2008	2 609	1 913	696	2 287	322
Централна Србија <i>Central Serbia</i>	2 059	1 368	691	1 765	294
Војводина / <i>Vojvodina</i>	550	545	5	522	28
Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>

ШТЕТЕ У ШУМАМА, 2004-2008.

Република Србија

DAMAGE TO FORESTS, 2004-2008

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
Бесправна сеча, m ³	11 991	10 534	7 455	11 480	16 671	Illicit felling, m ³
Остале штете од човека ¹⁾ , m ³	3 221	1 686	2 463	5 566	5 558	Other damages, caused by man ¹⁾ , m ³
Штета од инсеката, m ³	1 043	3 302	1 402	2 160	3 877	By pests, m ³
Штета од елементарних непогода, m ³	9 544	20 090	9 172	10 549	15 706	By natural inclements, m ³
Штета од биљних болести, m ³	11 857	2 741	7 933	5 003	4 611	By plant diseases, m ³
Штета од пожара ²⁾						By fire ²⁾
ha	202	52	494	22 161	575	ha
m ³	1 502	528	1 080	5 818	7 149	m ³

¹⁾ Обухваћени су: крађа шумских сортимената, бесправна паша, бесправно заузеће земљишта, еколошко тровање и остале штете од човека.

¹⁾ Covered: theft of forest assortments, illicit pasture, illicit occupation, environmental pollution and other damages caused by man.

²⁾ Обухваћене су штете од пожара и у приватним шумама. ²⁾ Covered: damages by fire in private forests.

ИНДУСТРИЈА И ЕНЕРГЕТИКА INDUSTRY AND ENERGY

ЕНЕРГЕТСКИ БИЛАНС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ¹⁾

GWh

ELECTRICITY ENERGY BALANCE¹⁾

GWh

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>		
	2006 ²⁾	2007 ³⁾	
Производња енергије	36 481	36 523	Electricity production
Хидроелектране	10 965	10 037	Hydro power plants
Термоелектране	25 378	26 316	Thermal power plants
Индустријске енергане	138	170	Autoproducers
Увоз ⁴⁾	8 567	9 106	Imports ⁴⁾
Извоз ⁴⁾	9 377	9 192	Exports ⁴⁾
Укупно расположива енергија	35 671	36 437	Total energy supply
Сопствена потрошња у енергетском сектору	3 693	4 155	Consumption by conversion sector
Губици у преносу и дистрибуцији	5 725	5 763	Distribution and transfer losses
Енергија расположива за финалну потрошњу	26 253	26 519	Energy available for final consumption
Финална потрошња енергије	26 253	26 519	Final consumption
Индустрија	6 336	6 536	Industry
Грађевинарство	190	214	Construction
Саобраћај	256	255	Transport
Домаћинства	14 062	13 933	Households
Пољопривреда	214	212	Agriculture
Остали потрошачи	5 195	5 369	Other consumers

¹⁾ Биланс електричне енергије урађен је по стандардима Међународне агенције за енергетику (IEA).

²⁾ Коначни подаци.

³⁾ Претходни подаци.

⁴⁾ Увоз и извоз обухватају сав улаз електричне енергије у земљу односно сав излаз електричне енергије из земље по било ком основу.

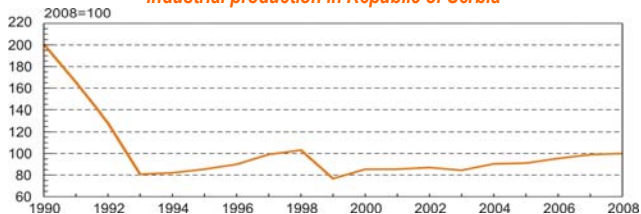
¹⁾ Electricity energy balance according to the methodology of International Energy Agency (IEA).

²⁾ Final data.

³⁾ Preliminary data.

⁴⁾ Imports and exports cover all electricity inflow to the country and all electricity outflow from the country.

Индустријска производња у Републици Србији *Industrial production in Republic of Serbia*



ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОДУКТИВНОСТИ РАДА, 2004-2008.

претходна година = 100

INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTION AND LABOR PRODUCTIVITY, 2004-2008

Previous year = 100

	Индустриска производња <i>Industrial production</i> Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				Продуктивност рада <i>Labor productivity</i> Република Србија <i>Republic of Serbia</i>			
	укупно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	укупно <i>Total</i>	централна Србија <i>Central Serbia</i>	Војводина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>
2004	107,1	107,0	107,2	...	112,5	112,6	111,9	...
2005	100,8	99,8	102,6	...	109,0	108,1	110,7	...
2006	104,7	105,7	102,8	...	114,2	116,1	110,2	...
2007	103,7	104,1	102,8	...	112,9	113,5	111,3	...
2008	101,1	100,7	101,9	...	107,0	106,5	107,8	...

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ, ПО СЕКТОРИМА, 2004-2008.

претходна година = 100

INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTION BY SECTORS, 2004-2008

Previous year = 100

	2004	2005	2006	2007	2008	
Индустриска, укупно	107,1	100,8	104,7	103,7	101,1	Industry, total
Вађење руда и камена	99,3	102,1	103,5	99,4	103,6	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	109,6	99,3	105,4	104,3	100,8	Manufacturing
Производња ел. енергије, гаса и воде	99,9	106,6	102,2	102,8	101,8	Electricity, gas and water supply

ГРАЂЕВИНАРСТВО CONSTRUCTION

ИНДЕКСИ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

Република Србија

	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	
Вредност изведених радова, текуће цене	139,3	125,8	127,1	125,4	110,4	Value of construction works done, current prices
Вредност изведених радова, сталне цене	131,3	113,7	110,9	118,9	104,3	Value of construction works done, constant prices

INDICES OF CONSTRUCTION

Republic of Serbia

ИЗВЕДЕНИ ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ¹⁾

Република Србија

хиљ. РСД

	2001	2007	2008	
Укупно	33 319 802	197 286 371	217 866 797	Total
Зграде	19 212 893	97 602 457	108 493 089	Buildings
Стамбене	12 324 590	46 509 000	46 539 525	Residential buildings
Нестамбене	6 888 303	51 093 457	61 953 564	Non-residential buildings
Остале грађевине	14 106 909	99 683 914	109 362 990	Other construction works
Саобраћајна инфраструктура	10 312 643	65 785 469	71 983 194	Transport infrastructures
Цевоводи, комуникациони и електрични водови	3 200 022	26 429 479	29 755 904	Pipelines, communication and electric power lines
Сложене индустријске грађевине	317 049	4 770 730	4 311 272	Complex industrial structures
Остале непоменуте грађевине	277 195	2 698 236	3 312 620	Other construction works

CONSTRUCTION WORKS DONE ¹⁾

Republic of Serbia

thous. RSD

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

ЗАВРШЕНЕ ГРАЂЕВИНЕ
НОВОГРАДЊЕ¹⁾NEW CONSTRUCTIONS,
COMPLETED ¹⁾

Република Србија

Republic of Serbia

	Јед. мере <i>Unit of measure</i>	1998-2008	2008	
Зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	23 627	3 310	Buildings
Стамбене	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	16 423	1 918	Residential
Зграде с једним станом	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	5 088	441	One-dwelling buildings
Зграде с два стана и више станова	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	11 277	1 465	Buildings with ≥ 2 dwellings
Зграде за становање заједница	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	58	12	Collective living buildings
Нестамбене	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	7 204	1 391	Non-residential
Хотели и сличне зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	292	56	Hotels and similar buildings
Пословне зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 253	455	Business buildings
Зграде за трговину на велико и мало	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 434	300	Wholesale and retail trade store buildings
Зграде за саобраћај и комуникације	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	259	29	Traffic and communication buildings
Индустријске зграде и складишта	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	2 006	369	Industry buildings and warehouses
Зграде за културно-уметничку делатност и забаву, образовање, болнице и остале зграде за здравствену заштиту	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	560	64	Culture, public entertainment, education, hospitals and other health care institution buildings
Остале нестамбене зграде	хиљ. м ² <i>thous. m²</i>	1 400	118	Other non-residential buildings
Остале грађевине				Civil engineering works
Аутопутеви, путеви и улице	km	5 431	1 038	Highways, roads and streets
Железничке пруге	km трасе <i>km route</i>	161	1	Railways
Гасовод	km	2 615	436	Gas pipelines
Водовод	km	2 053	234	Water pipelines
Пароводи и топоводи	km	141	15	Hot water pipelines
Канализациона мрежа	km	1 788	380	Sewerage system

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија од 1999. ¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included since 1999.

ИЗГРАЂЕНИ СТАНОВИ

Република Србија

CONSTRUCTED DWELLINGS

Republic of Serbia

	Завршени станови <i>Dwellings completed</i>		Број незавршених стана <i>Dwellings non- completed</i>	Изграђени станови на 1000 становника <i>Constructed dwell- ings per 1000 inhabitants</i>
	број <i>Number</i>	површина, м ² <i>Area, m²</i>		
1953	11 718	647 000	...	1,7
1960	26 303	1 300 901	37 320	3,4
1970	51 773	3 044 700	67 181	6,2
1980	50 267	3 607 648	127 926	5,5
1990	41 547	3 075 399	109 861	4,2
2000 ¹⁾	10 372	809 477	39 490	1,0
2004 ¹⁾	16 388	1 224 000	34 516	2,2
2005 ¹⁾	16 417	1 242 953	32 767	2,2
2006 ¹⁾	18 162	1 308 650	31 287	2,5
2007 ¹⁾	19 049	1 323 073	27 196	2,6
2008 ¹⁾	19 815	1 435 061	30 243	2,7

¹⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.¹⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.СТАМБЕНИ ФОНД ПРЕМА
ПОПИСИМА

Република Србија

DWELLING FUND, BY CENSUSES

Republic of Serbia

	Број станова, хиљ. <i>Number of dwellings, thous.</i>	Површина станава, хиљ. м ² <i>Floor space, thous. m²</i>	Просечна површина стана, м ² <i>Average floor space, m²</i>	Просечна површина стана на 1 лице, м ² <i>Average floor space per capita, m²</i>	Просечан број лица на 1 стан <i>Average no of occupants per dwelling</i>
31.03.1961	1 765	81 953	46,4	10,7	4,3
31.03.1971	2 154	104 631	48,6	12,4	3,9
31.03.1981	2 581	155 121	60,1	16,8	3,6
31.03.1991	2 852	192 144	67,4	19,6	3,4
31.03.2002 ¹⁾	2 744	181 206	66,0	23,9	2,8

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

СПОЉНА ТРГОВИНА EXTERNAL TRADE

СПОЉНОТРГОВИНСКИ БИЛАНС

Република Србија
у мил. USD

	2004	2005	2006	2007	2008	
Извоз	3 523	4 482	6 428	8 825	10 973	Exports
Увоз	10 753	10 461	13 172	18 554	22 875	Imports
Дефицит	-7 230	-5 980	-6 744	-9 729	-11 902	Deficit
Покривеност увоза извозом (%)	32,8	42,8	48,8	47,6	47,9	Exports-imports ratio (%)

EXTERNAL TRADE BALANCE

Republic of Serbia
mill. USD

ПРВИХ ДЕСЕТ ЗЕМАЉА СПОЉНО- ТРГОВИНСКИХ ПАРТНЕРА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 2008.

TOP TEN EXTERNAL TRADE PARTNERS OF RS, 2008

Земља Country	Извоз Exports		Земља Country	Увоз Imports	
	мил. USD mill. USD	% од укупног %		мил. USD mill. USD	% од укупног %
Укупно / Total	10 973	100	Укупно / Total	22 875	100
Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	1 339	12,2	Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	3 492	15,3
Република Црна Гора <i>Montenegro</i>	1 287	11,7	Немачка / <i>Germany</i>	2 702	11,8
Немачка / <i>Germany</i>	1 142	10,4	Италија / <i>Italy</i>	2 182	9,5
Италија / <i>Italy</i>	1 128	10,3	Кина / <i>China</i>	1 719	7,5
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	551	5,0	Мађарска / <i>Hungary</i>	815	3,6
Словенија / <i>Slovenia</i>	502	4,6	Бугарска / <i>Bulgaria</i>	747	3,3
Република Македонија <i>Macedonia</i>	493	4,5	Француска / <i>France</i>	741	3,2
Аустрија / <i>Austria</i>	458	4,2	Украјина / <i>Ukraine</i>	661	2,9
Хрватска / <i>Croatia</i>	435	4,0	Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	644	2,8
Румунија / <i>Romania</i>	398	3,6	Румунија / <i>Romania</i>	631	2,8

ИЗВОЗ И УВОЗ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ ПО СЕКТОРИМА СМТК

 EXPORTS AND IMPORTS OF RS BY
SITC

у мил. USD

mill. USD

	Извоз / Exports			Увоз / Imports			Total
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
Укупно	6 428	8 825	10 973	13 172	18 554	22 875	
Храна и живе животиње	1 065	1 355	1 484	650	842	1 107	Food and live animals
Пића и дуван	114	176	250	160	159	179	Drinks and tobacco
Сирове материје, осим горива	278	409	457	627	679	896	Raw materials except fuels
Минерална горива и мазива	225	231	373	2 595	3 195	4 671	Mineral fuels and lubricants
Животињска и биљна уља и масти	31	98	149	40	43	61	Animal and vegetable oils and fats
Хемијски производи	650	915	1 111	1 867	2 605	3 166	Chemical goods
Производи сврстани по материјалу	2 418	3 085	3 607	2 743	4 049	4 544	Products, by material
Машине и транспортни уређаји	711	1 264	1 902	3 377	5 341	6 228	Machines and transport vehicles
Разни готови производи	925	1 248	1 541	1 099	1 635	2 013	Various readymade goods
Друга роба и трансакције, нигде непоменути	11	44	99	14	6	11	Other goods and transactions, not mentioned elsewhere

 Првих 5 сектора по учешћу у извозу и увозу, 2008.
 Top five sections by share in exports and imports, 2008


СТРУКТУРА ИЗВОЗА И УВОЗА

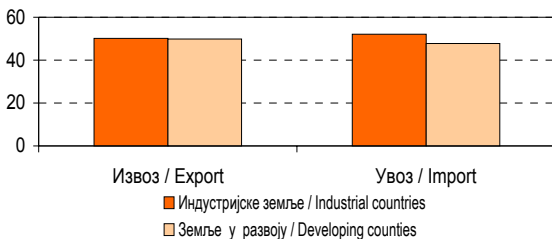
EXPORTS AND IMPORTS STRUCTURE

Република Србија

Republic of Serbia

	Извоз <i>Exports</i>		Увоз <i>Imports</i>		
	2007	2008	2007	2008	
По ВЕС намени / by BEC destination					
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	Total
Средства за рад	7,3	9,2	17,6	16,9	Means of labor
Репродукција	65,5	64,6	60,5	61,0	Reproduction
Потрошна роба	27,2	26,2	21,9	22,2	Consumables
По развијености земаља / by national economic development					
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	Total
Индустријске земаље	52,4	50,2	54,7	52,2	Industrial countries
ЕУ	96,4	96,4	90,7	90,6	EU
ЕФТА	1,6	2,1	2,6	2,3	EFTA
Остале развијене земаље	2,1	1,5	6,6	7,2	Other developed countries
Земаље у развоју	47,6	49,8	45,3	47,8	Developing countries
По облицима организовања / by type of organization					
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	Total
Друштво са ограниченом одговорношћу	65,0	67,1	71,5	70,3	Limited liabilities co.
Акционарско друштво	31,4	29,0	21,8	22,1	Joint stock co.
Јавно предузеће	0,9	1,6	4,2	5,3	Public enterprise
Самосталне радње	1,2	0,0	0,6	0,6	Private shops
Друштвено предузеће	0,3	0,2	0,1	0,0	Socially-owned enterprise
Ортачко друштво	0,3	0,2	0,2	0,1	Partner association
Остали облици организовања	0,9	1,9	1,5	1,6	Other organizations

Структура извоза и увоза, по развијености земаља, мил. USD, 2008.
Export-imports structure by national development level, 2008, mill. USD



ДЕСЕТ НАЈВАЖНИЈИХ ПРОИЗВОДА У СПОЉНОТРГОВИНСКОЈ РАЗМЕНИ – ПО НССТ, 2008.

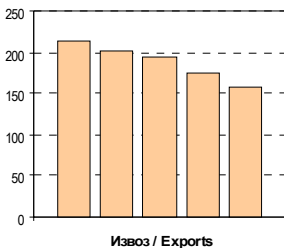
TOP TEN EXTERNAL TRADE ITEMS, BY NSFT, 2008

Република Србија

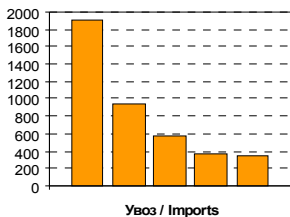
Republic of Serbia

Производ <i>Product</i>	Извоз <i>Exports</i>		Производ <i>Product</i>	Увоз <i>Imports</i>	
	мил. USD mill. USD	% од укуп- ног %		мил. USD mill. USD	% од укуп- ног %
Укупно / Total	10 973	100,0	Укупно / Total	22 875	100,0
Топло ваљани производи, неплатирани <i>Hot-rolled items, not-plated</i>	769	7,0	Нафта, сирова / <i>crude oil</i>	1 915	8,4
Малине и сл., кувано или не, смрзнуте и са шећером <i>Raspberries and other, hether cooked or not.frozen.with sugar</i>	204	1,9	Природни гас, гасовити <i>Natural gas, in the gaseous state</i>	947	4,1
Ваљани производи превучени калајем ширине 600 мм и више <i>Flat-rolled products of iron or non-alloy steel, coated with tin, of a width of 600 mm or more</i>	201	1,8	Путнички аутомобили, састављени <i>Passenger cars</i>	616	2,7
Делови за машине из групе 716, nn / <i>Parts, suitable for use principally with mashines of group 716, n.e.s</i>	193	1,8	Плинско угље / <i>gas oil</i>	576	2,5
Нове спољне гуме за путничке аутомобиле <i>Tyres, pneumatic, new, of a kind used on motor cars</i>	175	1,6	Лекови за малопродају <i>Medicaments, put up for retail sale, n.e.s</i>	387	1,7
Електрична енергија <i>Electricity</i>	157	1,4	Кокс, металуршки <i>Coke, metallurgical</i>	366	1,6
Шећер, рафинисани, од шећерне репе и трске <i>Sugar, refined from sugar beet and cane</i>	153	1,4	Моторна возила за превоз особа, остала <i>Other motor vehicle for the transport of person</i>	316	1,4
Покривачи подова, тапети и сл. од пластичних маса <i>Floor coverings, wall coverings, etc., of plastics</i>	147	1,3	Лака угља од нафте и минерала, остала / <i>light and mineral oils, not mentioned elsewhere</i>	213	0,9
Хула хоп чарапе, плетене или кукичане / <i>Panty hose and tights, knitted or crocheted</i>	141	1,3	Руде гвожђа, агломерисане <i>Iron ore, agglomerated</i>	213	0,9
Плоче, лимови од легура алуминијума / <i>Plates, sheets and strip of aluminium alloys</i>	140	1,3	Електрична енергија <i>Electricity</i>	202	0,9

Пет најважнијих производа у спољнотрговинској размени, по ЦТ,
2008, мил. USD
Top five products in ET, by CT, 2008, mill. USD



1. Траке остале, ТВ, у котуровима, дебљине 4,75-10 mm
Hot-rolled products, in coils, thickness 4,75-10mm
2. Лим, бели, калајисани ширине 600 mm и више
Tinplate, width>=600mm,thickness=<0,2mm
3. Делови за машине из тр. бр. 8501 и 8502, остало
Parts suitable for use with electric motors(8501,8502),other
4. Гуме, спољне, пнеуматске, нове за путничке аутомобиле
New pneumatic tyres, of rubber, new, for motor cars
5. Електрична енергија
Electrical energy



1. Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова
Petroleum oils and oils from bituminous minerals, crude
2. Природни гас у гасовитом стању
Natural gas, gaseous
3. Дизел гориво, за остале сврхе, С до 0,05% по маси
Diesel, S-0.05%
4. Кокс и полукокс од каменог угља, остали
Coke
5. Лекови остали, за малопродају, остало - статус лека
Medicines for retail sale

УНУТРАШЊА ТРГОВИНА DOMESTIC TRADE

**ПРОДАВНИЦЕ И ПРОМЕТ У
ТРГОВИНИ, 2004-2008.**

Република Србија

**SHOPS AND TURNOVER IN TRADE,
2004-2008**

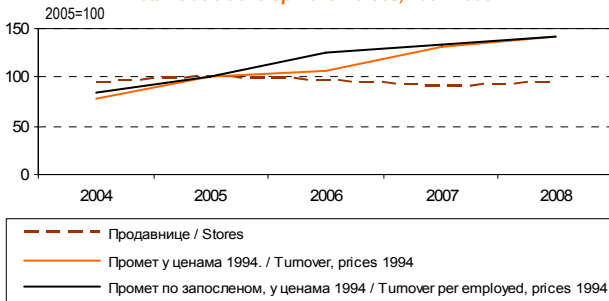
Republic of Serbia

	Трговина на мало <i>Retail trade</i>			Промет ¹⁾ у трговини на велико, мил. РСД <i>Wholesale trade turnover¹⁾, mill. RSD</i>		
	продавни- це <i>Stores</i>	промет ¹⁾ , мил. РСД <i>Turnover¹⁾, mill. RSD</i>	промет ¹⁾ по 1 продав- ници, РСД <i>Turnover¹⁾ per store, thous. RSD</i>			
2004	103 657	17 718	171	23 709		2004
2005	109 232	22 418	205	27 749		2005
2006	105 061	24 148	230	31 433		2006
2007	99 362	29 707	299	36 672		2007
2008	103 601	31 666	306	39 832		2008
Централна Србија	76 391	24 195	317	28 447		Central Serbia
Војводина	27 210	7 471	275	11 385		Vojvodina
Косово и Метохија		Kosovo and Metohia

¹⁾ У ценама и динарима 1994. године.

¹⁾ Prices and currency, dinars, 1994.

Индекси развоја трговине на мало, 2004 – 2008. *Retail trade development indices, 2004-2008*



УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ CATERING TRADE AND TOURISM

КАПАЦИТЕТ И ПРОМЕТ У УГОСТИТЕЉСТВУ, 2003-2007.

Република Србија

CATERING CAPACITIES AND TURNOVER, 2003-2007

Republic of Serbia

	Лежаји <i>Beds</i>	Промет, мил. РСД <i>Turnover, RSD mill.</i>				
		укупно <i>Total</i>	од тога: <i>Of which</i>			
			храна и напици <i>Food and drinks</i>	пића <i>Drinks</i>	смештај <i>Accom- modation</i>	
2003	85 634	29 734	15 626	7 494	5 231	2003
2004	85 867	32 130	16 411	8 472	5 922	2004
2005	86 731	37 641	17 408	11 326	7 482	2005
2006	88 598	42 433	16 810	14 843	9 085	2006
2007	112 708	48 271	19 035	16 888	10 532	2007
Централна Србија	99 688	39 886	15 972	13 171	9 428	Central Serbia
Војводина	13 020	8 385	3 063	3 717	1 104	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

ДОЛАСЦИ И НОЋЕЊА ТУРИСТА, 2004-2008.

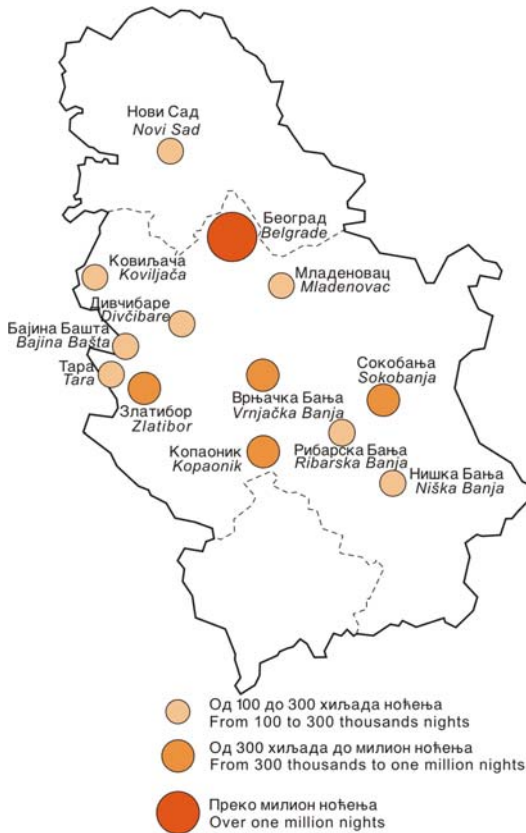
хиљ.

TOURIST ARRIVALS AND OVERNIGHT STAYS, 2004-2008

thous.

	Доласци <i>Arrivals</i>		Ноћења <i>Overnight stays</i>		Просе- чна дужина боравка <i>Average stay</i>	
	укупно <i>Total</i>	домаћи <i>Domestic</i>	укупно <i>Total</i>	домаћи <i>Domestic</i>		
2005	1 989	1 536	6 499	5 507	3,3	2005
2006	2 006	1 537	6 592	5 577	3,3	2006
2007	2 306	1 611	7 329	5 853	3,2	2007
2008	2 266	1 620	7 334	5 935	3,2	2008
Централна Србија	1 936	1 394	6 453	5 286	3,3	Central Serbia
Војводина	330	226	881	649	2,7	Vojvodina
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

Туристичка места са преко 100 000 ноћења гостију, 2008.
Tourist resorts with over 100 000 tourist overnight, 2008



САОБРАЋАЈ TRANSPORT

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ Република Србија

INFRASTRUCTURE AND CAPACITIES Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
КОПЕНИ САОБРАЋАЈ / LAND TRANSPORT						
Железнички саобраћај			Railway transport			
Дужина пруга, km	3 809	3 809	3 809	3 809	3 809	Railway line length, km
Од тога: електрифицираних	1 247	1 254	1 254	1 254	1 254	Of which: electrified
Путничка кола	793	784	784	784	784	Passenger coach
Путничка места, хиљ.	49	49	49	49	49	Passenger seat, thous.
Теретна кола	10 406	10 561	9 014	8 352	8 145	Freight vehicle
Носивост, хиљ. t	479	496	439	413	406	Carrying capacity, thous. t
Погонска снага, хиљ. kW	993	959	901	881	877	Engine power, thous. kW
Друмски саобраћај			Road transport			
Путеви, km	38 507	38 616	38 799	38 810	39 665	Roads, km
Од тога: савремени коловоз	24 062	24 312	24 744	26 286	25 891	Of which: Modern track
туцаник	8 538	8 453	8 314	7 320	7 962	Crushed stone path
земљани	5 907	5 851	5 741	5 204	5 812	Beaten earthen path
Аутобуси, број	1 973	2 144	2 168	2 093	2 037	Motor-coach, bus, number
Седишта, хиљ.	99 396	105 552	108 449	104 613	100 087	Seats, thous.
Теретни аутомобили и прикључна возила, број	1 551	1 946	2 453	2 381	2 822	Freight cars and articulated vehicles, number
Носивост, хиљ. t	24 311	29 588	31 863	29 831	36 801	Freight capacity, thous. t
Погонска снага, хиљ. kW	360	384	354	346	399	Motor power, thous. kW
Градски саобраћај			City transport			
Путничка места, хиљ.	451	429	465	435	445	Passenger seats, thous.
Од тога: аутобуси	390	368	401	373	386	Of which: bus
тролејбуси	14	15	20	19	17	Trolleybus
трамваји	47	46	44	42	42	Tram street-car

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ
(наставак)INFRASTRUCTURE AND CAPACITIES
(continued)

Република Србија

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
Цевоводни саобраћај						Pipeline transport
Дужина нафтовода, км	374	374	374	374	374	Oil pipeline length, km
Дужина гасовода, км	1 167	1 289	1 300	1 300	1 300	Gas pipeline length, km
ВОДЕНИ САОБРАЋАЈ / WATERWAY TRANSPORT						
Саобраћај унутрашњим пловним путевима						Inland waterway transport
Пловне реке и канали, км ¹⁾	1 360	1 360	1 360	1 360	1 360	Navigable rivers and canals, km ¹⁾
Теретна пловила, број	470	425	409	388	382	Freight vessel, number
Носивост, хиљ. t	511	473	463	444	438	Carrying capacity, thous. t
Потискивачи и тегљачи, број	141	130	130	124	125	Pusher vessel and tug, number
Погонска снага, хиљ. kW	77	75	68	68	68	Power, thous. kW
ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ / AIR TRANSPORT						
Аеродроми, број	2	2	2	2	2	Airport, number
Авиони, број	25	17	15	16	16	Jet, number
Путничка места, број	3 246	2 060	1 694	1 734	1 743	Passenger seat
Нето носивост, t	368	229	192	200	200	Net carrying capacity, t
Поштанске активности и телекомуникације						Postal activities and telecommunications
Поште, број	1 569	1 567	1 510	1 512	1 517	Post offices, number
Претплатници фиксне телефоније, број	2 456 991	2 687 148	2 760 270	2 864 172	3 084 872	Telephone subscribers, number
Претплатници мобилне телефоније, број	4 323 577	5 222 136	6 643 722	8 452 642	8 795 981	Mobile subscribers, number

¹⁾ За бродове носивости преко 150 t.¹⁾ For vessels of carrying capacity over 150 t.

ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ

PASSENGERS AND GOODS TRANSPORT

Република Србија

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
Превезени путници, хилџ. ¹⁾	89 151	89 020	92 128	84 647	86 866	Transported passengers, thous. ¹⁾
Путнички километри, мил.	5 883	6 751	7 416	6 538	6 747	Passenger km, mill.
Превезена роба, хилџ. t	23 038	27 601	29 147	30 155	30 368	Transported goods, thous. t
Тонски километри, мил.	5 603	6 831	7 788	8 384	7 876	Ton kilometers, mill.

¹⁾ Без градског саобраћаја.

¹⁾ City transport excluded.

РЕГИСТАР ДРУМСКИХ, МОТОРНИХ И ПРИКЉУЧНИХ ВОЗИЛА

REGISTER OF ROAD, MOTOR CARS AND ARTICULATED VEHICLES

Република Србија

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
Мотоцикли	14 824	16 042	20 380	24 897	31 803	Motorcycle
Путнички аутомобили	1 455 059	1 481 497	1 511 837	1 476 642	1 486 608	Passenger car
Специјална путничка возила	16 525	15 920	15 109	14 574	13 574	Special purpose passenger vehicle
Аутобуси	9 211	9 696	9 312	8 887	8 557	Bus, motor coach
Теретна возила	110 075	116 440	126 045	129 877	139 331	Freight vehicle
Специјална теретна возила	28 179	28 222	27 498	26 802	24 169	Special purpose freight vehicle
Радна возила	1 635	1 813	1 864	1 582	1 590	Working vehicle
Вучна возила	125 873	126 816	128 017	7 263	7 387	Tracking vehicle
Прикључна возила	99 664	101 465	103 859	26 893	27 686	Articulated vehicle

ПРАТЕЋЕ И ПОМОЋНЕ
 АКТИВНОСТИ У САОБРАЋАЈУ

Република Србија

 ACCOMPANYING AND
 SUPPLEMENTARY ACTIVITIES

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
--	------	------	------	------	------	--

Железнички саобраћај / Railway transport

Отпутовали путници, хилъ.	6 430	5 764	5 389	4 860	4 818	Departed passenger, thous.
Утоварена роба, мил. t	7,2	7,2	6,6	6,7	6,0	Loaded goods, mill. t
Истоварена роба, мил. t	7,3	7,0	7,0	7,3	6,7	Unloaded goods, mill. t
Транзитна роба, мил. t	3,0	3,6	4,5	5,1	5,1	Transit goods, mill. t

Саобраћај унутрашњим пловним путевима / Inland waterway transport

Укупан промет, хилъ. t	8 717	15 074	13 960	14 515	14 044	Total turnover, thous. t
Обим промета	6 305	9 916	9 419	10 238	9 677	Turnover volume
Унутрашњи промет, истовар	2 412	5 158	4 541	4 277	4 367	Domestic turnover, unloading
Извоз	464	1 179	1 472	1 698	1 324	Exports
Увоз	3 429	3 579	3 406	4 263	3 986	Imports
Транзит	3 288	4 399	4 512	5 491	6 350	Transit

Ваздушни саобраћај / Air transport

Укупан промет путника, хилъ.	1 814	1 824	2 149	2 551	2 694	Total passenger traffic, thous.
Унутрашњи промет, отпутовали	245	228	116	-	-	Domestic traffic, departed
Међународни промет						International traffic
Приспели	783	795	1 018	1 278	1 349	Arrived
Отпремљени	786	801	1 015	1 273	1 345	Departed

Гранични промет друмских моторних возила – улаз / Border traffic of road motor vehicles

Путнички аутомобили	3 569 300	3 996 892	4 092 271	5 063 690	5 246 789	Passenger car
Аутобуси	147 007	145 133	134 561	155 520	144 347	Bus, motor coach
Мотоцикли	3 425	2 735	2 503	3 664	4 818	Motorcycles
Теретна возила	237 191	229 017	276 108	307 884	789 931	Freight vehicles
Теретна возила, транзит	384 265	469 243	573 903	371 182	394 363	Freight vehicles, transit

**ПРАТЕЋЕ И ПОМОЋНЕ
АКТИВНОСТИ У САОБРАЋАЈУ**

(наставак)

Република Србија

**ACCOMPANYING AND
SUPPLEMENTARY ACTIVITIES**

(continued)

Republic of Serbia

	2004	2005	2006	2007	2008	
--	------	------	------	------	------	--

Претовар терета / Overloading

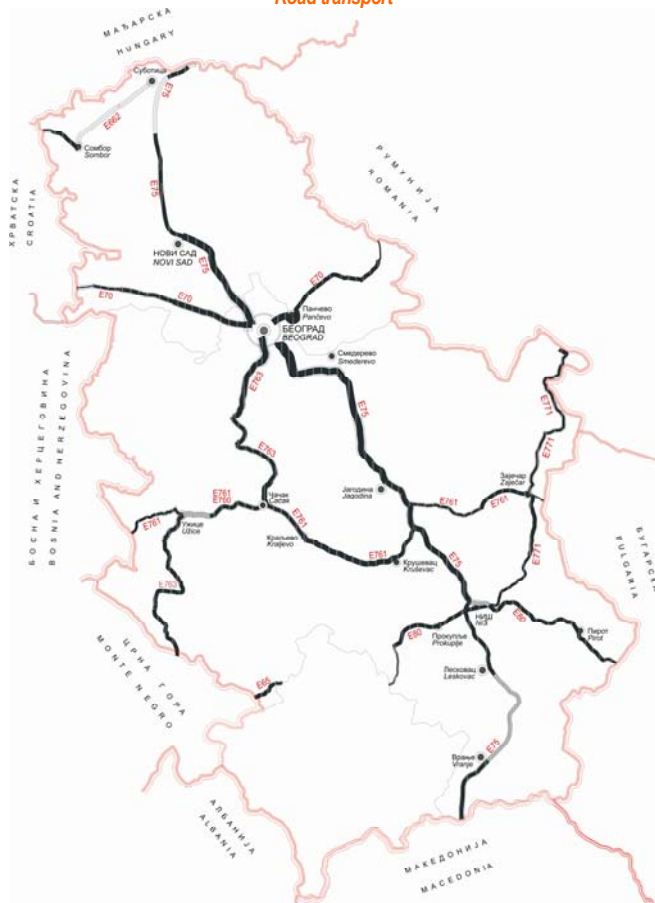
Претоварена роба, хиљ. t	6 302	8 427	9 683	10 172	8 111	Overloaded goods, thous. t.
Изманипулисана роба	6 972	10 315	11 547	12 444	8 409	Handled goods,
Од тога: механизацијом	6 629	10 123	11 230	12 261	7 770	Of which: mechanically

Поштанске активности и телекомуникације / Post activities and telecommunications

Писмоносне пошиљке, мил.	212	225	262	271	297	Letter mail, mill.
Пакетске пошиљке, хиљ.	1 213	1 193	1 476	924	784	Parcels posted, thous.
Платни промет, хиљ.	119 019	124 011	124 805	128 785	134 967	Payment traffic operations, thous.
Фиксна мрежа, импулси у мил.	69 170	74 469	75 669	73 073	67 768	Telephone impulses, mill.
Мобилна мрежа, минути у хиљ.	752 134	1 187 179	2 600 339	4 066 872	5 971 359	Mobile network, min. thous.



Друмски саобраћај
Road transport



УКУПАН ПРОМЕТ У ЛУКАМА, 2008.

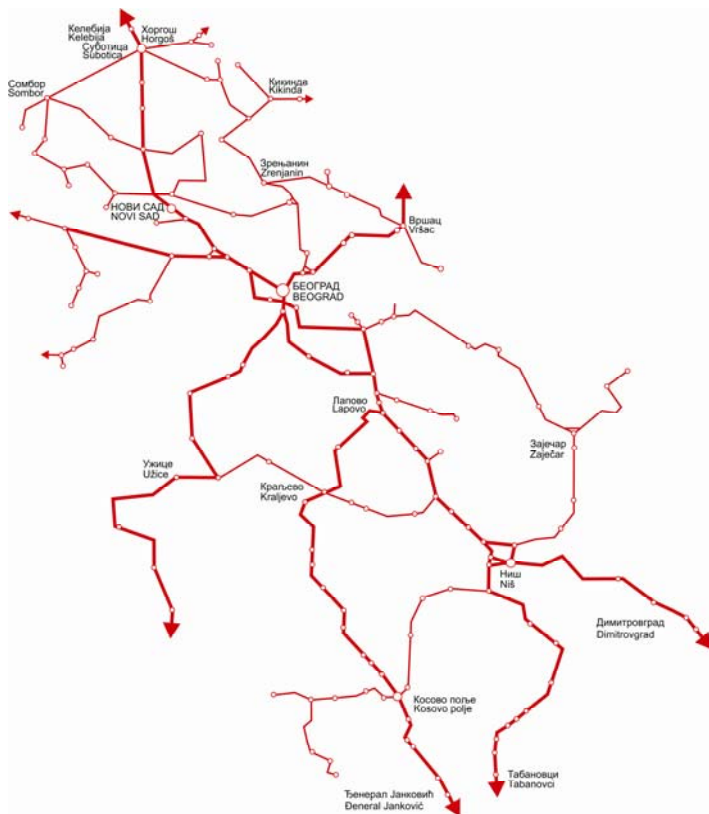
TOTAL TURNOVER IN PORTS, 2008

t

t

СРБИЈА – укупно / SERBIA – Total	14 043 457
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА / CENTRAL SERBIA	
Београд / <i>Beograd</i>	2 541 874
Прахово / <i>Prahovo</i>	-
Смедерево / <i>Smederevo</i>	3 030 432
Богатић / <i>Bogatić</i>	109 471
Велико Градиште / <i>Veliko Gradište</i>	105 675
Голубац / <i>Golubac</i>	51 200
Кладово / <i>Kladovo</i>	27 107
Мајданпек / <i>Majdanpek</i>	643
Неготин / <i>Negotin</i>	299 461
Пожаревац / <i>Požarevac</i>	1 583 874
Шабац / <i>Šabac</i>	29 973
ВОЈВОДИНА / VOJVODINA	
Нови Сад / <i>Novi Sad</i>	890 744
Ковин / <i>Kovin</i>	779 018
Панчево / <i>Pančevo</i>	1 316 684
Сремска Митровица / <i>Sremska Mitrovica</i>	683 701
Алибунар / <i>Alibunar</i>	136 716
Апатин / <i>Apatin</i>	74 691
Бачка Паланка / <i>Bačka Palanka</i>	136 810
Бачки Петровац / <i>Bački Petrovac</i>	762
Бела Црква / <i>Bela Crkva</i>	427 852
Беоцин / <i>Beočin</i>	238 570
Бечеј / <i>Bečeј</i>	81 143
Вршац / <i>Vršac</i>	9 878
Жабалј / <i>Žabalj</i>	61 177
Зрењанин / <i>Zrenjanin</i>	163 474
Кула / <i>Kula</i>	268 465
Нови Бечеј / <i>Novi Bečeј</i>	54 601
Оџаци / <i>Odžaci</i>	48 912
Пећинци / <i>Pećinci</i>	60 622
Рума / <i>Ruma</i>	460 471
Сента / <i>Senta</i>	38 732
Сомбор / <i>Sombor</i>	20 812
Стара Пазова / <i>Stara Pazova</i>	138 659
Тител / <i>Titel</i>	1 734
Остале луке / <i>Other ports</i>	169 516
КОСОВО И МЕТОХИЈА / KOSOVO AND METOHIA	...

Шема железничких пруга¹⁾
Railway network¹⁾



¹⁾ www.zeleznicerbije.com.

ОБРАЗОВАЊЕ EDUCATION

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ШКОЛАМА¹⁾

BASIC INDICATORS OF SCHOOLING ¹⁾

Република Србија

Republic of Serbia

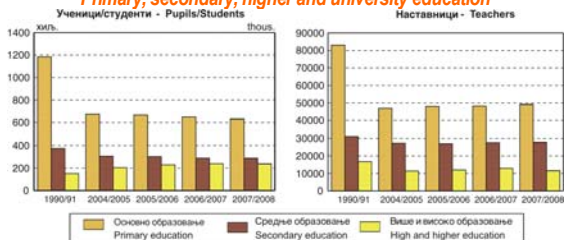
	Одељења Classes	Наставници Teachers		Ученици / студенти Pupils / Students		
		укупно Total	с пуним радним време- ном Full-time	укупно Total	који су заврши- ли шко- ловање Gradu- ated	
1970	49 286	92 075	67 049	1 530 906	200 333	1970
1980	56 081	121 940	81 454	1 733 362	256 439	1980
1990	58 959	96 314	90 134	1 710 178	254 923	1990
1993	47 321	83 617	69 428	1 315 562	202 737	1993
1994	46 218	84 614	70 038	1 290 186	193 854	1994
1995	46 411	85 291	70 288	1 299 154	194 989	1995
1996	46 814	85 816	70 547	1 338 452	206 246	1996
1997	46 882	85 338	70 924	1 334 864	201 459	1997
1998 ²⁾	42 476	82 055	67 413	1 273 548	195 998	1998 ²⁾
1999	44 003	82 234	67 664	1 285 847	198 813	1999
2000	43 573	81 325	67 059	1 262 934	194 194	2000
2001	43 316	81 419	65 034	1 220 080	186 450	2001
2002	43 409	82 160	65 055	1 203 839	193 288	2002
2003	43 614	83 912	68 050	1 199 234	193 034	2003
2004	43 639	85 556	68 333	1 183 816	187 243	2004
2005	43 606	87 333	69 341	1 198 028	189 886	2005
2006	43 055	88 643	69 112	1 177 225	186 108	2006
Основно образовање	31 442	49 233	38 613	629 910	80 544	Primary schooling
Средње образовање	11 192	28 367	19 678	286 274	74 463	Secondary schooling
Више и високо образовање	-	11 772	10 723	237 598	34 671	Higher schools/colleges and universities

¹⁾ Подаци о броју одељења, наставника и ученика односе се на школску, а остали подаци на календарску годину.

²⁾ Од 1998. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ The data on number of classes, teachers and students are relative to school year, otherwise to calendar year.

²⁾ Since 1998 no data for AP Kosovo and Metohia available.

Основно, средње, више и високо образовање
 Primary, secondary, higher and university education

 ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
 НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ

Република Србија

 LANGUAGE OF NATIONALITIES:
 SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS

Republic of Serbia

	Редовно основно образовање Regular primary education				Укупно Total
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици Pupils	наставници ²⁾ Teachers ²⁾	
1976/77	1 075	10 116	292 447	13 271	1976/77
2004/05 ³⁾	244	1 805	33 648	3 056	2004/05 ³⁾
2005/06 ³⁾	247	1 823	33 415	3 111	2005/06 ³⁾
2006/07	243	1 781	31 698	3 161	2006/07
2007/2008	244	1 786	31 253	3 256	2007/2008
Албански					Albanian
1976/77	805	8 148	246 963	10 229	1976/77
2004/05	55	400	9 372	603	2004/05
2005/06	58	409	9 480	639	2005/06
2006/07	55	372	8 441	684	2006/07
2007/2008	56	411	8 775	706	2007/2008
Бугарски ⁴⁾					Bulgarian ⁴⁾
1976/77	60	160	3 078	237	1976/77
2004/05	28	66	776	92	2004/05
2005/06	27	65	759	94	2005/06
2006/07	27	65	723	96	2006/07
2007/2008	27	64	692	98	2007/2008

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁴⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

⁴⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

**ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ
(наставак)**

**LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS,
(continued)**

Република Србија

Republic of Serbia

	Редовно основно образовање <i>Regular primary education</i>				
	школе ¹⁾ Schools ¹⁾	одељења Classes	ученици Pupils	наставници ²⁾ Teachers ²⁾	
Мађарски ³⁾					Hungarian ³⁾
1976/77	146	1 315	31 397	2 046	1976/77
2004/05	107	989	17 768	1 761	2004/05
2005/06	109	1 010	17 594	1 806	2005/06
2006/07	109	992	17 020	1 758	2006/07
2007/2008	110	984	16 714	1 840	2007/2008
Румунски					Romanian
1976/77	30	151	2896	244	1976/77
2004/05	27	122	1512	198	2004/05
2005/06	27	121	1483	217	2005/06
2006/07	27	122	1 470	238	2006/07
2007/2008	27	119	1 410	237	2007/2008
Русински					Ruthenian
1976/77	4	43	998	64	1976/77
2004/05	3	37	672	74	2004/05
2005/06	3	37	646	74	2005/06
2006/07	3	36	585	51	2006/07
2007/2008	2	27	502	63	2007/2008
Словачки					Slovakian
1976/77	20	227	5 595	348	1976/77
2004/05	18	182	3 439	317	2004/05
2005/06	17	169	3 305	268	2005/06
2006/07	16	177	3 260	315	2006/07
2007/2008	15	163	2 936	292	2007/2008
Турски					Turkish
1976/77	10	72	1 520	103	1976/77
2004/05	-	-	-	-	2004/05
2005/06	-	-	-	-	2005/06
2006/07	-	-	-	-	2006/07
2007/2008	-	-	-	-	2007/2008
Хрватски					Croat
1976/77	-	-	-	-	1976/77
2004/05	6	9	109	11	2004/05
2005/06	6	12	148	13	2005/06
2006/07	6	17	199	19	2006/07
2007/2008	7	18	224	20	2007/2008

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

**ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ**

(наставак)

Република Србија

**LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS**

(continued)

Republic of Serbia

	Редовно средње образовање <i>Regular secondary education</i>				Остало образовање <i>Other education</i>		Укупно <i>Total</i>
	школе ¹⁾ <i>Schools</i> ¹⁾	одељења <i>Classes</i>	ученици <i>pupils/Students</i>	наставници ²⁾ <i>Teachers</i> ²⁾	ученици у школама за специјално образовање ³⁾ <i>Special education</i> ³⁾	ученици у школама за образовање одраслих <i>Adult education</i>	
Укупно							Total
1976/77	256	1847	57693	4381	837	7506	1976/77
2004/05 ⁴⁾	41	410	9420	1233	1419	206	2004/05 ⁴⁾
2005/06 ⁴⁾	42	418	9575	1342	1418	212	2005/06 ⁴⁾
2006/07	43	428	9 663	1 378	1 193	254	2006/07
2007/2008	44	429	9 885	1 276	1 107	219	2007/2008
Албански							Albanian
1976/77	149	1420	46949	2748	134	6119	1976/77
2004/05	4	84	2340	180	-	-	2004/05
2005/06	4	90	2515	229	-	-	2005/06
2006/07	5	100	2 724	248	-	-	2006/07
2007/2008	4	111	3 121	178	-	-	2007/2008
Бугарски⁵⁾							Bulgarian⁵⁾
1976/77	-	-	-	-	-	-	1976/77
2004/05	-	-	-	-	-	-	2004/05
2005/06	-	-	-	-	-	-	2005/06
2006/07	-	-	-	-	-	-	2006/07
2007/2008	-	-	-	-	-	-	2007/2008
Мађарски⁵⁾							Hungarian⁵⁾
1976/77	84	354	8983	1341	654	1208	1976/77
2004/05	32	301	6481	924	1354	206	2004/05
2005/06	33	303	6455	992	1346	212	2005/06
2006/07	33	302	6 301	1 024	1 148	254	2006/07
2007/2008	35	293	6 147	1 000	1 057	219	2007/2008

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁵⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances is given for teachers.

³⁾ Relative to primary and secondary education.

⁴⁾ No data for AP Kosovo and Metohija available.

⁵⁾ Included schools with bilingual teaching, in Serbian and Hungarian, and Serbian and Bulgarian as well.

**ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ
НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ**

(наставак)

Република Србија

**LANGUAGE OF NATIONALITIES:
SCHOOLS AND STUDENTS/PUPILS**

(continued)

Republic of Serbia

	Редовно средње образовање <i>Regular secondary education</i>				Остало образовање <i>Other education</i>		
	школе ¹⁾ <i>Schools</i> ¹⁾	одељења <i>Classes</i>	ученици <i>Pupils/ students</i>	настав- ници ²⁾ <i>Teach- ers</i> ²⁾	ученици у школама за специ- јално образо- вање ³⁾ <i>Special education</i> ³⁾	ученици у школама за обра- зовање одраслих <i>Adult education</i>	
Румунски							Romanian
1976/77	9	21	453	106	-	21	1976/77
2004/05	2	8	174	52	-	-	2004/05
2005/06	2	8	172	50	-	-	2005/06
2006/07	2	8	196	34	-	-	2006/07
2007/2008	2	8	211	36	10	-	2007/2008
Русински							Ruthenian
1976/77	2	8	201	28	17	-	1976/77
2004/05	1	4	80	24	24	-	2004/05
2005/06	1	4	75	24	29	-	2005/06
2006/07	1	4	69	24	12	-	2006/07
2007/2008	1	4	71	16	-	-	2007/2008
Словачки							Slovakian
1976/77	6	23	579	105	32	158	1976/77
2004/05	2	13	345	53	41	-	2004/05
2005/06	2	13	358	47	43	-	2005/06
2006/07	2	14	373	48	33	-	2006/07
2007/2008	2	13	335	46	40	-	2007/2008
Турски							Turkish
1976/77	6	21	528	53	-	-	1976/77
2004/05	-	-	-	-	-	-	2004/05
2005/06	-	-	-	-	-	-	2005/06
2006/07	-	-	-	-	-	-	2006/07
2007/2008	-	-	-	-	-	-	2007/2008
Хрватски							Croat
1976/77	-	-	-	-	-	-	1976/77
2004/05	-	-	-	-	-	-	2004/05
2005/06	-	-	-	-	-	-	2005/06
2006/07	-	-	-	-	-	-	2006/07
2007/2008	-	-	-	-	-	-	2007/2008

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

¹⁾ Schools with classes using language of nationalities as teaching language.

²⁾ Number of appearances respective for teachers.

³⁾ Relative to primary and secondary education.

**УСТАНОВЕ ЗА ПРЕДШКОЛСКО
ОБРАЗОВАЊЕ И УЧЕНИЧКИ
СТАНДАРД**
**PRE-SCHOOLS AND SCHOOLING
STANDARD INSTITUTIONS**

Република Србија

Republic of Serbia

	Установе / Institutions			Корисници / Users			
	укупно <i>Total</i>	вртићи и васпитне групе предшкол- ске деце <i>Kinderga- rten and preschool groups</i>	домови ученика и студент- ски домови <i>Students' homes and hostels</i>	укупно <i>Total</i>	вртићи и васпитне групе предшкол- ске деце <i>Kinderga- rten and preschool groups</i>	домови ученика и студент- ски домови <i>Students' homes and hostels</i>	
1976	1 203	1 083	120	111 413	83 189	28 224	1976
1986	1 693	1 592	101	195 263	165 773	29 490	1986
2004 ¹⁾	1 922	1 840	82	184 512	162 256	22 256	2004 ¹⁾
2005	1 962	1 873	89	191 399	167 441	23 958	2005
2006	2 062	1 970	92	197 970	173 203	24 767	2006
2007	2 253	2 159	94	203 096	178 084	25 012	2007
2008	2 391	2 297	94	208 482	183 651	24 831	2008

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

ВИШЕ ШКОЛЕ И ФАКУЛТЕТИ

HIGHER SCHOOLS AND UNIVERSITY FACULTIES

Република Србија

Republic of Serbia

Школе Schools	Студенти Students		Наставници Teachers		Сарадници у настави Associates					
	укупно Total	киње Female students	финансирани из буџета ¹⁾ Budget financed ¹⁾		укупно Total	с пу- ним рад- ним вре- меном Full- time	с пу- ним рад- ним време- ном Full- time			
			сту- дент- киње All	сту- дент- киње Female students						
			свега All	с пу- ним вре- меном Full- time						
1947/48	16	27 633	9 226	25 393	8 300	466	...	244	...	1947/48
1955/56	31	35 296	11 347	29 188	9 104	1 083	761	1 402	961	1955/56
1966/67	97	94 517	32 432	59 791	22 280	3 560	1 759	2 757	1 826	1966/67
1976/77	127	197 858	74 001	122 193	48 572	5 763	4 126	4 214	3 295	1976/77
2002/03 ²⁾	135	197 322	109 905	100 558	58 271	6 511	4 596	4 391	2 620	2002/03 ²⁾
2003/04	201	203 909	113 299	107 373	62 580	6 992	5 854	4 366	3 941	2003/04
2004/05	223	218 368	121 628	108 161	62 765	7 534	6 207	4 653	4 167	2004/05
2005/06	243	229 355	127 034	110 520	63 939	7 737	6 506	4 729	4 254	2005/06
2006/07	272	238 710	131 988	111 950	65 027	8 150	6 855	4 734	4 281	2006/07
2007/08 ³⁾	194 ³⁾	237 598	131 612	110 606	64 357	7 459	6 732	4 313	3 991	2007/08 ³⁾

¹⁾ До школске 1999/2000. године подаци се односе на редовне студенте. ¹⁾ Upto 1999/2000 academic year data are relative to 'regular' students.

²⁾ Од школске 2001/02. године без података за АП Косово и Метохија. ²⁾ From 2001/02 academic year no data for AP Kosovo and Metohia available.

³⁾ Број школа је дат по организационом принципу. ³⁾ Organizational principle was applied.

ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ

GRADUATE STUDENTS

Република Србија / Republic of Serbia					
	укупно <i>Total</i>	цен- трална Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvo- dina</i>	Косово и Мето- хија <i>Kosovo and Metohia</i>	
2007					
Укупно					Total
Свега	34 671	24 791	9 880	...	All
Жене	21 097	15 204	5 893	...	Females
Државни универзитети	18 415	13 803	4 612	...	State universities
Приватни универзитети	4 859	3 095	1 764	...	Private universities
Полицијска академија	485	485	-	...	Academy of criminalistic and police studies
Државне високе школе	8 476	6 399	2 077	...	State colleges
Приватне високе школе	2 436	1 009	1 427	...	Private colleges



НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ И РАЗВОЈНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

SCIENTIFIC-RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTIONS

Институције <i>Institutions</i>	Радници с пуним радним временом <i>Full-time employees</i>		Укупан број радова ¹⁾ <i>Total number of works¹⁾</i>	Приходи од научно- истраживач- ког рада, хиљ. РСД <i>Income from scientific- research work, thous. RSD</i>
	научни радници- истра- живачи <i>Scientists- researchers</i>	стручни сарадници с високом спремом <i>Associate researchers with univer- sity educa- tion</i>		

РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA

Укупно, 2007.	149	10 580	2 408	6 227	8 251 208	Total, 2007
Самосталне научноистраживачке установе / Independent scientific-research institutions						
2003 ²⁾	54	2 394	2 641	1 662	3 834 326	2003 ²⁾
2004	57	2 487	2 867	1 362	2 207 892	2004
2005	55	2 270	2 951	1 052	3 357 467	2005
2006	57	2 720	2 826	1 511	5 125 732	2006
2007	52	2 292	1 276	1 996	4 468 610	2007
Истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа и установа <i>R & D units within enterprises and institutions</i>						
2003 ²⁾	33	503	772	210	884 922	2003 ²⁾
2004	29	385	526	259	643 309	2004
2005	31	404	464	184	844 589	2005
2006	30	457	435	673	1 027 949	2006
2007	25	173	68	319	206 256	2007
Високошколске научноистраживачке установе / University scientific-research institutions						
2003 ²⁾	78	8 456	1 319	2 041	1 642 432	2003 ²⁾
2004	77	8 765	1 451	1 519	1 567 583	2004
2005	77	8 877	1 479	1 684	3 098 470	2005
2006	76	8 902	1 495	1 563	3 439 535	2006
2007	72	8 115	1 064	3 912	3 576 342	2007
Централна Србија / Central Serbia						
2007	121	7 819	2 114	4 845	7 109 194	2007
Војводина / Vojvodina						
2007	28	2 761	294	1 382	1 142 014	2007
Косово и Метохија / Kosovo and Metohia						
2007	2007

¹⁾ Исказани су радови који су прошли кроз рецензију без обзира на то у којој су години започети.

¹⁾ Works that passed the review, disregarding when started.

²⁾ Од 1998. године без података за АП Косово и Метохија.

²⁾ From 1998 data for AP Kosovo and Metohia not available.

КУЛТУРА CULTURE

НАУЧНЕ, СТРУЧНЕ И ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

SCIENTIFIC, TECHNICAL AND SCHOOL LIBRARIES

	Научне и стручне библиотеке <i>Scientific and technical libraries</i>								Школске библиотеке ¹⁾ <i>School libraries¹⁾</i>		
	укупно <i>Total</i>	према броју књига, часописа и новина (листова) <i>By number of books, magazines and papers</i>							књиге, у хил. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>	би- блио- теке <i>Librar- ies</i>	књиге, у хил. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>
		501-1000	1001-5000	5001-10000	10001-50000	50001-100000	100001-500000	преко <i>Over</i>			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA											
1959	306	65	132	48	46	3	11	1	3 069	3 008	1 802
1971	397	34	148	88	100	8	14	5	5 945	3 089	5 455
1980	467	25	159	92	153	16	17	5	7 594	2 846	9 546
2001 ²⁾	380	18	86	67	158	31	17	6	9 367	2 097	13 408
2004 ²⁾	328	11	69	70	124	25	15	3	6 940	2 038	13 124
2007	313	22	65	64	113	29	16	4	6 972	1 876	13 295
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>											
2007	238	16	49	50	88	20	12	3	5 915	1 378	8 992
Војводина / <i>Vojvodina</i>											
2007	75	6	16	14	25	9	4	1	1 057	498	4 303
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>											
2007

¹⁾ Стање 30. јуна дане године.

²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ State as of 30 June in respective year.

²⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ

NATIONAL LIBRARIES

	Укупно <i>Total</i>	С читаоницом <i>w. reading room</i>	Према броју књига, часописа и новина (листова) <i>By number of books, magazines and papers</i>						преко <i>Over</i>	Књиге, у хил. приме- рака <i>Books, thous. copies</i>
			250-500	501-1000	1001-2000	2001-3000	3001-5000	5000		
			РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA							
1959	1 611	892	587	425	330	96	77	96	3 019	
1971	1 043	665	95	208	226	112	129	273	6 193	
1980	1 244	772	72	116	194	160	214	428	10 906	
2001 ¹⁾	640	437	9	25	54	37	87	428	11 869	
2004 ¹⁾	536	385	4	26	41	26	76	363	12 037	
2007	605	440	15	29	37	27	86	411	12 713	
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>										
2007	354	229	15	27	31	16	44	221	8 441	
Војводина / <i>Vojvodina</i>										
2007	251	211	-	2	6	11	42	190	4 272	
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>										
2007	

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохију.

¹⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

ПРОФЕСИОНАЛНА ПОЗОРИШТА

PROFESSIONAL THEATERS

Позоришта Theaters	Седишта ¹⁾ Seats ¹⁾	Представе ²⁾ Performances ²⁾	укупно Total	Особље / Staff					техничко Technical	административно Administrative	Посетиоци, хиља. Visitors, thous.
				уметничко / Artists							
				драма Drama	опера ³⁾ Опера ³⁾	балет Ballet	остало Other				
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA											
1975/76	25	10 728	4 896	2 464	574	212	154	290	940	294	1 761
1985/86	28	12 471	4 778	2 768	574	198	177	338	1 054	427	1 398
2004/05 ⁴⁾	40	12 701	4 473	2 934	545	233	173	378	1 118	487	927
2005/06 ⁴⁾	40	12 807	4 425	2 845	498	224	173	393	1 104	453	952
2006/07	41	13 645	5 070	2 936	544	228	170	367	1 151	476	1 065
2007/08	43	13 570	4 569	3 003	537	235	183	420	1 153	475	1 032
Централна Србија / Central Serbia											
2007/08	33	10 312	3 605	2 004	381	139	113	276	764	331	845
Војводина / Vojvodina											
2007/08	10	3 258	964	999	156	96	70	144	389	144	187
Косово и Метохија / Kosovo and Metohia											
2007/08

¹⁾ Седишта и места за стајање.

²⁾ Обухваћена су и гостовања у иностранству.

³⁾ Укључено је и особље оперете.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Seats and standing places.

²⁾ International visits included.

³⁾ Operetta staff included.

⁴⁾ No data for AP Kosovo and Metohia available.

РАДИО-СТАНИЦЕ

RADIO STATIONS

Радио-станице, укупно ¹⁾ Radio stations, total ¹⁾	Радио-предајници (одашиљачи), по таласним подручјима Radio transmitters, by bands				Емисије радио-програма, хиља часова ²⁾ Radio program, hours thous. ²⁾			
	број / Number		Јачина, kW/ Power		укупно Total	музички програм Music	говорни програм Talk program	
	укупно Total	УКТ (FM)	укупно Total	УКТ (FM)				
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA								
1966	8	47	27	1 201	338	29	18	11
1980	52	206	113	4 264	795	136	86	50
2004 ³⁾	206	318	261	(702)	(269)	1 205	698	507
2005 ³⁾	212	356	305	(548)	(326)	1 279	722	557
2006 ³⁾	215	389	342	(697)	(492)	1 269	693	576
2007 ³⁾	208	380	336	(1 697)	(536)	1 224	686	538
2008	163	482	457	646	537	986	538	448

¹⁾ Обухваћени су и програми у оквиру радио-станица.

²⁾ Обухваћени су само часови емисија радио дифузног програма сопствене производње, док међусобни преноси између матичних и локалних и само локалних радио-станица нису обухваћени.

¹⁾ Radio stations program included.

²⁾ Production (hours) of radio stations included only; transmissions, internal and by local stations are not included.

РАДИО-СТАНИЦЕ (наставак)

RADIO STATIONS (continued)

	Радио-станице, укупно ¹⁾ <i>Radio stations, total</i> ¹⁾	Радио-предајници (одашиљачи), по таласним подручјима <i>Radio transmitters, by bands</i>				Емисије радио-програма, хиљ. часова ²⁾ <i>Radio program, thous. hours</i> ²⁾		
		број / <i>Number</i>		јачина, у kW <i>power</i>		укупно <i>Total</i>	музички програм <i>Music</i>	говорни програм <i>Talk program</i>
		укупно <i>Total</i>	УКТ (FM)	укупно <i>Total</i>	УКТ (FM)			
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>								
2007	176	329	299	(1 669)	(514)	1 102	640	462
2008	137	447	430	(635)	(531)	868	488	380
Војводина / <i>Vojvodina</i>								
2007	32	51	37	(28)	(22)	122	46	76
2008	26	35	27	(11)	(6)	118	50	68
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>								
2008

¹⁾ Обухваћени су и програми у оквиру радио-станица.

¹⁾ Radio stations program included.

²⁾ Обухваћени су само часови емисија радио дифузног програма сопствене производње, док међусобни преноси између матичних и локалних и само локалних радио-станица нису обухваћени.

²⁾ Production (hours) of radio stations included only; transmissions, internal and by local stations are not included.

ТЕЛЕВИЗИЈА

TV

	ТВ станице (програми) <i>TV program, stations</i>	Телевизијски предајници и репетитори <i>TV transmitters & repeaters</i>		Домаћи програм, у часовима <i>Domestic program, hours</i>	
		број <i>Number</i>	јачина зрачења, у kW, Emission's strength, in kW	укупно <i>Total</i>	информативне емисије <i>Informative program</i>
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA					
1980	3	317	6 458	7 987	2 943
1990	5	426	9 947	17 486	6 487
2006 ¹⁾	100	347	(2 625)	473 573	95 122
2007 ¹⁾	96	989	(2 230)	475 707	97 959
2008 ¹⁾	94	1 020	(1 797)	481 937	105 391
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>					
2007	87	967	(1 567)	435 382	84 840
2008	83	993	(1 778)	413 532	86 614
Војводина / <i>Vojvodina</i>					
2007	9	22	(663)	40 325	13 119
2008	11	27	19	68 405	18 777
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>					
2008

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

ТЕЛЕВИЗИЈА (наставак)

TV (continued)

	Домаћи програм, у часовима <i>Domestic program, hours</i>							
	културно-уметничке и забавне емисије <i>Culture, arts, entertainment</i>					образовање <i>Educ- tion</i>	спорт <i>Sport</i>	рекламе и огласи <i>Adver- tisements</i>
	ТВ драма <i>TV Drama</i>	филм- ски програм <i>Films</i>	хумор и сатира <i>Com- edies</i>	дече емисије <i>Children program</i>	музички програм <i>Music</i>			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA								
1980	220	865	422	254	280	833	763	1 407
1990	87	3 222	718	852	1 946	1 551	968	1 645
2006 ¹⁾	12 296	94 070	38 497	13 264	76 679	23 587	18 921	35 133
2007 ¹⁾	15 024	97 547	44 256	15 704	72 607	24 664	19 402	35 358
2008 ¹⁾	13 131	97 920	47 791	11 638	61 156	26 028	25 810	28 695
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>								
2007	13 816	92 678	39 713	14 791	69 264	22 838	17 773	33 984
2008	12 449	86 697	42 910	9 890	56 783	22 827	23 553	26 813
Војводина / <i>Vojvodina</i>								
2007	1 208	4 869	4 543	913	3 343	1 826	1 629	1 374
2008	682	11 223	4 881	1 748	4 373	3 201	2 257	1 882
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>								
2008

БИОСКОПИ

CINEMAS

	Био- скопи <i>Cinemas</i>	Седи- шта <i>Seats</i>	Представе <i>Projections</i>		Посетиоци, хиљ. <i>Visitors, thous.</i>		Посе- тиоци на 1000 станов- ника ¹⁾ <i>Visitors, per 1000 inhabi- tants¹⁾</i>		
			укупно <i>Total</i>	дома- ћих фил- мова <i>Domes- tic films</i>	укупно <i>Total</i>	дома- ћих фил- мова <i>Domes- tic films</i>			
								страних фил- мова <i>Foreign films</i>	страних фил- мова <i>Foreign films</i>
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA									
1990	370	139 327	126 373	10 341	116 032	7 575	1 228	6 347	843
2002 ²⁾	156	65 213	81 101	12 542	68 559	4 129	1 255	2 874	583
2003	149	60 559	79 606	12 375	67 231	3 056	562	2 494	431
2004	152	62 376	78 859	16 651	62 208	2 795	893	1 902	394
2004	127	54 174	68 663	15 054	53 609	2 243	662	1 581	436
2005	148	58 957	63 503	13 672	49 831	2 099	955	1 144	299
2006 ³⁾	120	48 398	59 173	11 495	47 678	1 720	490	1 230	247
2007	104	42 097	46 055	7 765	38 290	1 394	294	1 099	201
2008	112	48 891	48 828	8 671	40 157	1 457	328	1 129	208

БИОСКОПИ (наставак)

CINEMAS (continued)

	Биоскопи <i>Cinemas</i>	Седишта <i>Seats</i>	Представе <i>Projections</i>		Посетиоци, хиљ. <i>Visitors, thous.</i>		Посетиоци на 1000 становника ¹⁾ <i>Visitors, per 1000 inhabitants¹⁾</i>		
			укупно <i>Total</i>	домаћих филмова <i>Domes- tic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>	укупно <i>Total</i>		домаћих филмова <i>Domes- tic films</i>	страних филмова <i>Foreign films</i>
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>									
2008	96	43 824	44 529	7 899	36 630	1 323	286	1 037	259
Војводина / <i>Vojvodina</i>									
2008	16	5 067	4 299	772	3 527	134	42	92	71
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>									
2008

¹⁾ На број становника старијих од пет година.¹⁾ Population aged 5+.КЊИГЕ И БРОШУРЕ, ПО ОБЛАСТИ
ИЗДАЊА И СЕДИШТУ ИЗДАВАЧА,
2008.BOOKS AND BROCHURES, BY
EDITIONS AND PUBLISHERS,
2008

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>	Централ- на Србија <i>Central Serbia</i>	Војводи- на <i>Vojvodi- na</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	Ино- стран- ство <i>Foreign countries</i>	TOTAL
УКУПНО	11 709	9 924	1 665	...	120	TOTAL
Општа група	942	808	121	...	15	General
Филозофија, психологија	361	310	48	...	3	Philosophy and psychology
Религија, теологија	400	328	52	...	20	Religion, theology
Друштвене науке (опште)	2 770	2 431	327	...	12	Social sciences, ge- neral
Природне науке	380	317	61	...	2	Natural sciences
Примењене науке, медицина, техника	1 065	893	165	...	7	Applied sciences, me- dicine, engineering
Уметност	638	498	132	...	8	Art
Лингвистика, филологија и књижевност	4 667	3 940	677	...	50	Linguistics, philology and literature
Археологија, геогра- фија, биографија, историја	486	399	82	...	5	Archeology, geo- graphy, biographies, history

**НЕПОКРЕТНА РЕГИСТРОВАНА
КУЛТУРНА ДОБРА, ПРЕМА ВРСТИ**

Стање 2004.

**REGISTERED CULTURAL REALTIES,
BY TYPE**

Status in 2004

	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>				Total
	укупно <i>Total</i>	централ- на Србија <i>Central Serbia</i>	Војво- дина <i>Vojvodina</i>	Косово и Метохија <i>Kosovo and Metohia</i>	
Укупно	2 639	1451	780	408	Total
Археолошка налазишта	203	84	35	84	Archeological sites
Просторне и градитељске целине	85	61	16	8	Spatial construction wholes
Стамбена архитектура	610	396	157	57	Dwelling architecture
Јавна архитектура	277	192	71	14	Public architecture
Верска архитектура	795	371	252	172	Religious architecture
Војна архитектура	69	41	20	8	Military architecture
Привредна архитектура	247	132	98	17	Commercial architecture
Меморијална архитектура	353	174	131	48	Memorials



Жича / Žiža

ЗДРАВСТВО PUBLIC HEALTH

ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ ЗАПОСЛЕ- НИ У ЗДРАВСТВУ, БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД, 1998-2008.

Република Србија

MEDICAL STAFF EMPLOYED IN PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS AVAILABLE AND ACTIVITIES, 1998-2008

Republic of Serbia

	Лекари <i>Medical doctors</i>	Зубни лекари <i>Dentists</i>	Дипломирани фармацеути <i>Graduated pharmacists</i>	Посете у ванболнич. здравств. орг., хиљ. ¹⁾ <i>Visits in out-patient health care organiza- tions, thous.¹⁾</i>
1998	19 478	3 537	1 767	42 329
1999	19 430	3 458	1 827	41 231
2000	19 698	3 438	1 339	42 668
2001	19 908	3 374	1 830	43 940
2002	20 243	3 393	1 842	42 932
2003	19 900	3 378	1 869	43 770
2004	20 211	3 284	1 913	43 990
2005	19 685	3 106	1 829	45 249
2006	19 644	2 460	1 877	41 123
2007	20 066	2 307	1 947	41 968
2008	20 668	2 300	2 019	44 772

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

¹⁾ Приказане су посете лекару у ординацији и саветова-
лишту.

Source: Institute of Public Health of Serbia.

¹⁾ Visits to MDs and consultation center.

ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ, БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД, 1998-2008. (наставак)

Република Србија

MEDICAL STAFF EMPLOYED IN PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS AVAILABLE AND ACTIVITIES, 1998-2008 (continued)

Republic of Serbia

	Болесничке постеље <i>Hospital beds available</i>	Исписани болесници <i>Discharged patients</i>	Болеснички дани, хиљ. <i>Hospitali- zations days, thous.</i>	Становника / <i>Inhabitants</i>	
				на једног лекара <i>Per physician</i>	на једну болесничку постељу <i>Per bed</i>
1998	48 302	1 009 007	12 626	398	160
1999	46 709	837 395	10 149	397	165
2000	46 165	943 788	11 576	390	167
2001	46 547	980 127	11 771	388	166
2002	46 486	1 046 484	11 951	371	161
2003	45 647	1 036 675	11 667	282	165

**ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ
ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ,
БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД,
1998-2008. (наставак)**
Република Србија

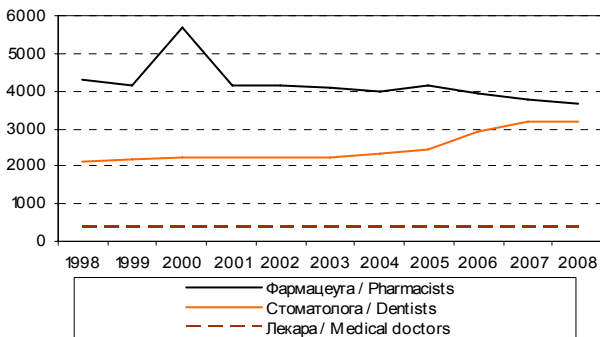
**MEDICAL STAFF EMPLOYED IN
PUBLIC HEALTH, HOSPITAL BEDS
AVAILABLE AND ACTIVITIES,
1998-2008 (continued)**
Republic of Serbia

	Болесничке постеље <i>Hospital beds available</i>	Исписани болесници <i>Discharged patients</i>	Болеснички дани, хилъ. <i>Hospitali- zations days, thous.</i>	Становника / <i>Inhabitants</i>	
				на једног лекара <i>Per physician</i>	на једну болесничку постељу <i>Per bed</i>
2004	45 283	1 087 656	12 054	369	165
2005	44 142	1 091 725	11 580	378	169
2006	42 583	1 089 219	11 235	377	174
2007	41 100	1 145 610	11 014	368	180
2008	40 908	1 214 436	11 159	356	180

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

Source: Institute of Public Health of Serbia.

Број становника на једног лекара, стоматолога и фармацеута, 1998-2008.
Inhabitants per one medical doctor, dentist and pharmacist, 1998-2008



СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ SOCIAL INSURANCE

**ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ,
2004-2008.**

**Република Србија
хиљ.**

**HEALTH INSURANCE,
2004-2008**

**Republic of Serbia
thous.**

	2004	2005	2006	2007	2008	
Осигурана лица (просек) / Insured persons, average						
Активни осигураници	2 054	2 064	2 779	2 141	2 043	Active
Уживаоци права из пензијског и инвалидског осигурања	1 373	1 403	1 398	1 610	1 606	Pension and disability insured
Лица привремено ван радног односа	183	171	180	111	101	Temporary unemployed
Чланови породице ¹⁾	2 361	2 379	2 385	2 122	2 247	Family members ¹⁾
Коришћење права / Insurance based on						
Привремена неспособност / спреченост за рад						
Дани ²⁾	10 031	10 527	7 657	4 143	4 805	Days ²⁾
Несрећа на послу и професионално обољење	518	526	72	8	8	Accident while working and professional disease
Болест	9 073	9 584	7 435	3 691	4 678	Illness
Нега чланова породице, изолација, пратилац	440	417	149	71	108	Care for family member, isolation, etc.
Коришћење других права / Other insurance bases						
Издати лекови	46 156	50 093	69 585	77 077	80 680	Administered medicines
Болничко лечење / Hospitalization						
Случајеви	1 011	1 045	813	822	736	Cases hospitalized
Дани	11 072	11 601	11 036	10 867	10 505	Days
Исплата погребних трошкова, хиљ. ³⁾	-	-	-	-	-	Undertaking costs refund, thous. ³⁾
Активних осигураника, хиљ.	38	36	-	-	...	Active insured persons, thous.
Осталих осигураних лица	36	35	-	-	...	Other insured

Извор: Републички фонд за здравствено осигурање.

¹⁾ Од 1995. године на основу коефицијената за израчунавање броја чланова породице, изведених из резултата Пописа становништва 1991. године.

²⁾ Од 1998. године само на терет средстава Завода за здравствено осигурање.

³⁾ Погребни трошкови и трошкови сахране укинута су новим Законом о здравственом осигурању.

Source: Health insurance fund of RS.

¹⁾ From 1995 applied coefficients for calculating family members number, derived from 1991 Census data.

²⁾ From 1998 only for the charge of Health insurance fund.

³⁾ Provisions of undertaking costs refund repealed in the new Act on health insurance.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА SOCIAL WELFARE

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ

Република Србија

WELFARE INSTITUTIONS FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE

Republic of Serbia

	Установе / Institutions			
	укупно <i>Total</i>	за децу и омладину лишену родитељског старања <i>Children and young people w/o parental care</i>	за децу и омладину ометену у развоју <i>Children and young people w. disability</i>	за васпитање деце и омладине <i>Upbringing institutions</i>
2000 ¹⁾	46	20	17	9
2002	43	19	15	9
2004	41	20	15	6
2006	43	20	17	6
2008	43	19	16	8

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ (наставак)

Република Србија

WELFARE INSTITUTIONS FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE (continued)

Republic of Serbia

	Штићеници у установама / <i>Proteges</i>			
	укупно <i>Total</i>	за децу и омладину лишену родитељског старања <i>Children and young people w/o parental care</i>	за децу и омладину ометену у развоју <i>Children and young people w. disability</i>	за васпитање деце и омладине <i>Upbringing institu- tions</i>
2000 ¹⁾	5 261	1 598	3 362	301
2002	5 144	1 422	3 395	327
2004	5 080	1 544	3 296	240
2006	5 655	1 252	3 612	791
2008	4 813	1 192	3 153	468

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.

¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.

**УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ
ОДРАСЛИХ И ШТИЋЕНИЦИ**

Република Србија

**WELFARE INSTITUTIONS FOR
ADULTS**

Republic of Serbia

	Установе <i>Institutions</i>			Штићеници у установама <i>Proteges</i>		
	укупно <i>Total</i>	за професионалну рехабилитацију <i>Professional rehabilitation</i>	за смештај одраслих и старих лица <i>Dwelling for adults and old people</i>	укупно <i>Total</i>	за професионалну рехабилитацију <i>Professional rehabilitation</i>	за смештај одраслих и старих лица <i>Dwelling for adults and old people</i>
2000 ¹⁾	75	33	42	13 483	1 740	11 743
2002	78	33	45	13 995	1 301	12 694
2004	74	31	43	13 396	1 236	12 160
2006	81	29	52	14 410	1 069	13 341
2008	105	30	75	15 495	1 173	14 322

¹⁾ Од 2000. без података за АП Косово и Метохија.¹⁾ From 2000 no data for AP Kosovo and Metohia available.
**ДОДАТАК НА ДЕЦУ
хиљ.**
**CHILDREN ALLOWANCE
thous.**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА / REPUBLIC OF SERBIA							
Број корисника	265	263	263	252	218	209	Beneficiaries
Број деце	489	490	491	476	420	399	Children
Централна Србија / <i>Central Serbia</i>							
Број корисника	183	178	176	173	150	139	Beneficiaries
Број деце	341	336	333	320	284	269	Children
Војводина / <i>Vojvodina</i>							
Број корисника	74	76	78	70	61	63	Beneficiaries
Број деце	131	135	140	137	122	115	Children
Косово и Метохија / <i>Kosovo and Metohia</i>							
Број корисника	8	9	9	9	7	7	Beneficiaries
Број деце	17	19	18	19	14	15	Children

Извор: Од 2001. год. – Министарство за социјална питања, а од 2004. год. – Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

Source: From 2001: Ministry of social welfare, from 2004: Ministry of labour and social policy.

ПРАВОСУЂЕ
ADMINISTRATION OF JUSTICE

КРИВИЧНА ДЕЛА

Република Србија

CRIMINAL OFFENCES

Republic of Serbia

	Пунолетна лица <i>Majors</i>			Малолетна лица <i>Minors</i>		
	кривичне пријаве ¹⁾ <i>Crime reports¹⁾</i>	опту-жења <i>Charges</i>	осуде <i>Convictions</i>	кривичне пријаве <i>Crime reports</i>	опту-жења <i>Charges</i>	осуде <i>Convictions</i>
2004	88 453	44 881	34 239	3 120	2 726	1 983
2005	100 536	47 870	36 901	2 945	3 232	2 234
2006	105 701	55 369	41 422	3 041	2 267	1 566
2007	98 702	48 903	38 694	3 434	2 501	1 996
2008	101 723	53 035	42 138	4 085	2 833	2 229

¹⁾ Поступак окончан и укључени непознати учиниоци.

¹⁾ Proceedings completed; unknown perpetrators included.

ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ

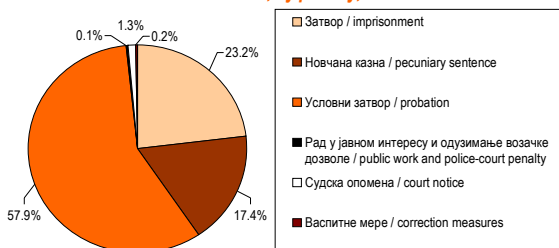
Република Србија

COMMERCIAL VIOLATIONS

Republic of Serbia

	Одговорна лица <i>Responsible persons</i>			Правна лица <i>Legal persons</i>		
	пријаве <i>Reports</i>	опту-жења <i>Charges</i>	осуде <i>Convictions</i>	пријаве <i>Reports</i>	опту-жења <i>Charges</i>	осуде <i>Convictions</i>
2004	6 171	5 523	2 908	5 956	5 443	2 703
2005	6 597	5 051	3 262	6 410	4 729	3 147
2006	5 970	5 447	2 870	5 830	5 161	2 734
2007	3 325	4 601	2 819	3 153	4 347	2 688
2008	3 920	3 657	2 247	3 711	3 444	2 139

Осуђена пунолетна лица према изреченим кривичним санкцијама, 2008.
Convictions, by penalty, 2008





МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД INTERNATIONAL REVIEW

МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД¹⁾ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О СТАНОВНИШТВУ, 2006.

INTERNATIONAL REVIEW¹⁾: STATISTICS OF POPULATION, 2006

Држава Country	Број становника, у хиљ. Population number, thous.	Природни прираштај на 1000 становника Natural increase, per 1000 inhabitants	Умрла одојчад на 1000 живорођених Infant deaths per 1000 live births	Очекивано трајање живота ²⁾ Life expectancy ²⁾	
				мушкарца Male	жене Female
Европа / Europe					
Аустрија / Austria	8 282	0,5	3,6	76,3	82,3
Белгија / Belgium	10 542	1,9	...	75,8	82,2
Белорусија / Belarus	9 733	-4,3	6,1	64,3	76,1
Бугарска / Bulgaria	7 699	-5,0	9,7	69,0	76,4
Велика Британија / United Kingdom	60 587	3,0	5,0*	76,2	81,3
Грчка / Greece	11 149	0,2	3,7	76,9	82,1
Естонија / Estonia	1 344	-1,2	...	66,9	78,1
Италија / Italy	58 941	-0,2	4,2	77,0	83,1
Летонија / Latvia	2 288	-4,3	7,6	66,4	77,1
Литванија / Lithuania	3 394	-3,9	6,8	69,5	79,7
Мађарска / Hungary	10 071	-3,5	5,7	68,7	77,4
Немачка / Germany	82 366	-1,8	3,8	76,0	82,1
Португалија / Portugal	10 584	-0,1	3,3*	74,6	81,4
Румунија / Romania	21 584	-1,7	13,9	68,4	75,6
Руска Федерација Russian Federation	142 487	-3,3	10,2	59,1	73,0
Република Словачка / Slovakia	5 391	0,1	6,6	71,0	79,1
Словенија / Slovenia	2 009	0,6	...	72,8	80,5
Република Србија²⁾ Republic of Serbia²⁾	7 412	-4,7	7,4	70,7	76,2
Украјина / Ukraine	46 757	-6,3	9,6	62,2	74,0
Финска / Finland	5 266	1,8	2,8	75,2	82,3
Француска / France	61 167	4,4	...	77,4	84,0
Холандија / Netherlands	16 346	3,0	4,4	76,5	81,8
Хрватска / Croatia	4 440	-2,4	5,2	71,3	78,8
Чешка, Република / Czech, Republic	10 287	1,0	3,3	73,1	79,9
Швајцарска / Switzerland	7 484	1,8	4,4	77,8	83,6
Шведска / Sweden	9 081	1,7	2,8	78,4	83,0
Шпанија / Spain	44 068	2,5	3,8	76,5	83,3

¹⁾ Подаци за 2006. Извор: Demographic Yearbook 2006.

¹⁾ Data for 2006. Source: Demographic Yearbook 2006.

²⁾ Подаци за 2007. Извор: The World Factbook 2007.

²⁾ Data for 2007. Source: The World Factbook 2007.

* Процењен податак.

* Provisional data.

**МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД¹⁾
СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О
СТАНОВНИШТВУ, 2006. (наставак)**
**INTERNATIONAL REVIEW^{1):}
STATISTICS OF POPULATION, 2006
(continued)**

Држава <i>Country</i>	Број становника, у хиљ. <i>Population number, thous.</i>	Природни прираштај на 1000 становника ка <i>Natural increase, per 1000 inhabitants</i>	Умрла одојчад на 1000 живорођених <i>Infant deaths per 1000 live births</i>	Очекивано трајање живота ⁶⁾ <i>Life expectancy⁶⁾</i>	
				мушкарца <i>Male</i>	жене <i>Female</i>
Азија / Asia					
Јапан / <i>Japan</i>	127 756	0,1	2,6	78,7	85,6
Кина / <i>China</i>	1 312	5,3 ³⁾	23,1 ⁴⁾	71,3	74,8
Африка / Africa					
Алжир / <i>Algeria</i>	33 481	17,0 ⁵⁾	29,9 ⁴⁾	71,9	75,2
Египат / <i>Egypt</i>	72 009	19,1	19,4	69,0	74,2
Америка / America					
Бразил / <i>Brazil</i>	186 771	15,0	...	68,8	76,1
Мексико / <i>Mexico</i>	104 874	19,8	...	72,8	78,6
САД / <i>USA</i>	299 398	6,2	6,6*	75,2	81,0
Канада / <i>Canada</i>	32 649	3,6	...	77,0	83,9
Океанија / Oceania					
Аустралија / <i>Australia</i>	20 701*	-4,3	4,7	77,8	83,6
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	4 185	-5,0	5,1	76,0	82,1

¹⁾ Подаци за 2006. Извор: Demographic Yearbook 2006.

²⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

³⁾ Податак за 2006. Извор: China Statistical Yearbook 2007.

⁴⁾ Податак за 2006. Извор: Nation Master.com.

⁵⁾ Податак за „World population Summary”. Извор: Population Preference Bureau.

⁶⁾ Подаци за 2007. Извор: The World Factbook 2007.

* Процењен податак.

¹⁾ Data for 2006. Source: Demographic Yearbook 2006.

²⁾ Data for AP Kosovo and Metohia not available.

³⁾ Data for 2006. Source: China Statistical Yearbook 2007.

⁴⁾ Data for 2006. Source: Nation master.com.

⁵⁾ Data for “World Population Summary”. Source: Population Preference Bureau.

⁶⁾ Data for 2007. Source: The World Factbook 2007.

* Provisional data.

ЗАПОСЛЕНОСТ

EMPLOYMENT

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2004	2005	2006	2007
Европа / Europe					
Аустрија ¹⁾ / Austria ¹⁾	BA	3 744	3 825	3 928	4 028
Белгија ¹⁾²⁾ / Belgium ¹⁾²⁾	BA	4 139	4 235	4 264	...
Белорусија / Belarus	DA	4 316	4 350	4 110	...
Бугарска ¹⁾ / Bulgaria ¹⁾	BA	2 922	2 980	3 110	3 253
Велика Британија ¹⁾ United Kingdom ¹⁾	BA	28 008	28 665	28 926	29 100
Данска ¹⁾ / Denmark ¹⁾	BA	2 720	2 733	2 787	2 779
Италија ¹⁾ / Italy ¹⁾	BA	22 404	22 563	22 988	2 322
Мађарска ¹⁾ / Hungary ¹⁾	BA	3 900	3 902	3 930	3 926
Немачка ¹⁾ / Germany ¹⁾	BA	35 659	36 566	37 322	38 163
Норвешка ¹⁾ / Norway ¹⁾	BA	2 276	2 289	2 362	2 443
Пољска ¹⁾ / Poland ¹⁾	BA	13 795	14 116	14 594	15 241
Португалија ¹⁾ / Portugal ¹⁾	BA	5 128	5 123	5 160	5 170
Румунија ¹⁾ / Romania ¹⁾	BA	9 158	9 147	9 313	9 353
Руска Федерација ¹⁾ Russian Federation ¹⁾	BA	67 275	68 169	68 834	70 570
Словенија ¹⁾ / Slovenia ¹⁾	BA	946	947	969	994
Република Србија¹⁾³⁾ Republic of Serbia ¹⁾³⁾	BA	2 931	2 733	2 631	2 656
Финска ¹⁾ / Finland ¹⁾	BA	2 387	2 421	2 466	2 512
Француска ¹⁾ / France ¹⁾	BA	248 295	25 014	25 174	25 628
Холандија ¹⁾ / Netherlands ¹⁾	BA	7 928	7 959	8 061	8 310
Хрватска ¹⁾ / Croatia ¹⁾	BA	1 563	1 573	1 586	1 614
Чешка, Република ¹⁾ Czech, Republic ¹⁾	BA	4 707	4 764	4 828	4 922
Швајцарска ¹⁾ / Switzerland ¹⁾	BA	3 959	3 974	4 051	4 122
Шведска ¹⁾²⁾ / Sweden ¹⁾²⁾	BA	4 123	4 263	4 341	4 541
Шпанија / Spain	BA	17 971	18 973	19 748	20 356
Азија / Asia					
Индонезија ¹⁾ / Indonesia ¹⁾	BA	93 722	93 958	95 177	...
Јапан ¹⁾⁴⁾ / Japan ¹⁾⁴⁾	BA	63 290	63 560	63 820	64 120
Кина / China	BA	752 000	758 250	764 000	...
Република Кореја ¹⁾⁴⁾ Korea Republic ¹⁾⁴⁾	BA	22 557	22 856	23 151	23 433
Пакистан / Pakistan	BA	42 009	42 916	46 952	47 651
Турска ¹⁾²⁾ / Turkey ¹⁾²⁾	BA	21 791	22 046	22 330	21 189

ЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

EMPLOYMENT (continued)

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2004	2005	2006	2007

Африка / Africa

Алжир ¹⁾ / <i>Algeria</i> ¹⁾	BA	7 798	8 182	7 372	...
Египат ¹⁽⁴⁾⁾ / <i>Egypt</i> ^{1) 4)}	BA	18 717	19 342	20 444	...
Мароко ¹⁾ / <i>Morocco</i> ¹⁾	BA	9 822	9 913	9 928	10 056

Америка / America

Аргентина / <i>Argentina</i>	BA	9 415	9 639	10 041	...
Бразил / <i>Brazil</i>	BA	84 596	87 189	89 318	...
Канада ¹⁾ / <i>Canada</i> ¹⁾	BA	15 947	16 170	16 484	16 866
Колумбија / <i>Colombia</i>	BA	17 654	18 217	17 609	18 152
Мексико / <i>Mexico</i>	BA	40 561	40 792	42 198	42 906
САД ¹⁽⁴⁾⁾ / <i>USA</i> ^{1) 4)}	BA	139 252	141 730	144 427	146 047

Океанија / Oceania

Аустралија ¹⁽⁴⁾⁾ / <i>Australia</i> ^{1) 4)}	BA	9 629	9 946	10 154	10 444
Нови Зеланд ¹⁽⁴⁾⁾ / <i>New Zealand</i> ^{1) 4)}	BA	2 017	2 073	2 117	2 155

Подаци се односе на укупан број запослених радника и службеника.

Извор података:

BA - Анкета о радној снази

DA - Анкета бироа за запошљавање.

¹⁾ Становништво старо 15 и више година.

²⁾ Укључујући професионалну војску; без војника на служењу обавезног војног рока.

³⁾ Укључени су запослени у радњама и власници радњи.

⁴⁾ Укључујући оружане снаге.

Data refer to the total number of employed persons and employees.

Data source:

BA - Labour Force Survey;

DA - Labour - related establishment (employment service) survey;

¹⁾ Persons aged 15 years and over.

²⁾ Including professional army; excl. compulsory military service.

³⁾ Employed persons in shops and owners included.

⁴⁾ Including armed forces.



НЕЗАПОСЛЕНОСТ

UNEMPLOYMENT

хиљ.

thous.

	Извор података Data source	2004	2005	2006	2007
Европа / Europe					
Аустроја / Austria	BA	195	208	196	186
Белгија / Belgium	BA	380	390	383	...
Белорусија / Belarus	FB	83	68	52	...
Бугарска / Bulgaria	BA	400	334	306	240
Велика Британија United Kingdom	BA	1 361	1 397	1 649	1 621
Данска / Denmark	BA	163	143	118	115
Италија / Italy	BA	1 960	1 889	1 673	1 506
Мађарска / Hungary	BA	253	304	317	312
Немачка / Germany	BA	4 388	4 583	4 279	3 608
Норвешка / Norway	BA	106	111	84	...
Пољска / Poland	BA	3 230	3 045	2 344	1 619
Португалија / Portugal	BA	365	422	428	449
Румунија / Romania	BA	800	705	728	641
Руска Федерација Russian Federation	BA	5 675	5 263	5 312	4 588
Словенија / Slovenia	BA	61	58	61	48
Република Србија Republic of Serbia	BA	665	720	693	585
Финска / Finland	BA	229	220	204	183
Француска / France	BA	2 412	2 429	2 432	...
Холандија / Netherlands	BA	411	425	354	...
Хрватска / Croatia	BA	250	229	199	171
Чешка, Република Czech, Republic	FB	426	410	371	276
Швајцарска / Switzerland	BA	179	185	169	156
Шведска / Sweden	BA	246	270	246	298
Шпанија / Spain	BA	2 214	1 913	1 837	1 834
Азија / Asia					
Индонезија / Indonesia	BA	10 251	11 899	11 105	...
Јапан / Japan	BA	3 130	2 940	2 750	1 830
Кина / China	BA	8 270	8 390	8 470	...
Република Кореја Korea Republic	BA	860	887	827	783
Пакистан / Pakistan	BA	3 499	3 566	3 103	2 680
Турска / Turkey	BA	2 498	2 519	2 446	2 333

НЕЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

UNEMPLOYMENT (continued)

хиљ.

thous.

	Извор података <i>Data source</i>	2004	2005	2006	2007
--	---	------	------	------	------

Африка / Africa

Алжир / <i>Algeria</i>	BA	1 672	1 475	1 241	...
Египат / <i>Egypt</i>	BA	2 154	2 450	2 435	...
Мароко / <i>Morocco</i>	BA	1 193	1 227	1 063	...

Америка / America

Аргентина / <i>Argentina</i>	BA	1 362	1 142	1 049	...
Бразил / <i>Brasil</i>	BA	8 264	8 953	8 210	...
Канада / <i>Canada</i>	BA	1 235	1 173	1 108	1 079
Колумбија / <i>Colombia</i>	BA	2 767	2 359	2 568	2 214
Мексико / <i>Mexico</i>	BA	1 540	1 483	1 378	...
САД / <i>USA</i>	BA	8 149	7 591	7 001	7 078

Океанија / Oceania

Аустралија / <i>Australia</i>	BA	557	529	526	...
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	BA	82	79	83	78

Подаци се односе на лица која нису у радном односу
и која траже запослење. Извор података:

BA - Анкета о радној снази

E - Званична процена

FB - Евиденција бирео за запошљавање.

Data refer to unemployed persons who seek job.

Data source:

BA - Labour Force Survey.

E - Official Estimates.

FB - Employment service records.



**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2007.**
**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2007**

	Укупно, мил. USD <i>Total, mill. USD</i>	Про- сечна стопа раста, %, 1990- 2007 <i>Average growth, %, 1990- 2007</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, % <i>Expenditure of Gross domestic product, %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consumption expen- diture</i>	финална потрошња државе <i>Govern- ment final consumption expen- diture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External bal- ance of goods and ser- vices</i>
Европа / Europe						
Аустроја / <i>Austria</i>	373 327	2,4	54	18	21	7
Белгија / <i>Belgium</i>	454 580	2,1	52	22	22	4
Босна и Херцеговина <i>Bosnia and Herzegovina</i>	14 771	7,2	97	22	27	-46
Бугарска / <i>Bulgaria</i>	39 551	0,7	69	16	37	-22
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	2 767 982	2,4	63	22	19	-4
Грчка / <i>Greece</i>	313 355	3,0	71	17	26	-14
Данска / <i>Denmark</i>	311 596	2,2	49	26	24	1
Италија / <i>Italy</i>	2 095 141	1,4	59	20	21	0
Мађарска / <i>Hungary</i>	138 183	1,7	53	21	23	3
Македонија <i>Macedonia</i>	7 549	0,8	76	19	23	-18
Немачка / <i>Germany</i>	3 317 377	1,9	57	18	18	7
Норвешка / <i>Norway</i>	387 427	3,1	41	20	23	16
Пољска / <i>Poland</i>	419 205	2,9	61	17	23	-1
Португалија / <i>Portugal</i>	222 982	2,2	65	20	22	-7
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	1 289 582	0,3	49	17	25	9
Словенија / <i>Slovenia</i>	45 908	2,8	52	18	31	-1
Република Србија¹⁾ <i>Republic of Serbia¹⁾</i>	40 423	5,5²⁾	74	20	30	-24
Финска / <i>Finland</i>	244 692	2,3	51	21	22	6
Француска / <i>France</i>	2 545 696	1,9	56	24	22	-2
Холандија <i>Netherlands</i>	766 251	2,7	47	25	20	8
Хрватска / <i>Croatia</i>	51 277	1,1	56	20	33	-9

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2007.**
(наставак)

**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2007**
(continued)

	Укупно, мил. USD <i>Total, mill. USD</i>	Про- сечна стопа раста, %, 1990- 2007 <i>Average growth, %, 1990- 2007</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, % <i>Expenditure of Gross domestic product, %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consumption expen- diture</i>	финална потрошња државе <i>General government final consumption expen- diture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External bal- ance of go- ods and ser- vices</i>
Чешка, Република <i>Czech, Republic</i>	171 953	1,9	49	20	27	4
Швајцарска <i>Switzerland</i>	423 434	1,5	58	11	22	9
Шведска / <i>Sweden</i>	454 792	2,3	47	26	20	7
Шпанија / <i>Spain</i>	1 436 893	3,1	57	18	31	-6
Азија / <i>Asia</i>						
Азербејџан / <i>Azerbaijan</i>	31 249	3,7	35	7	21	37
Израел / <i>Israel</i>	161 989	4,8	56	25	20	-1
Индија / <i>India</i>	1 141 346	6,3	55	11	37	-3
Индонезија / <i>Indonesia</i>	432 817	4,8	63	8	25	4
Иран / <i>Iran</i>	289 933	4,9	47	13	34	6
Јапан / <i>Japan</i>	4 379 624	1,6	57	18	24	1
Кина / <i>China</i>	3 400 351	9,9	36	14	43	7
Малезија / <i>Malaysia</i>	186 720	6,4	46	12	22	20
Пакистан / <i>Pakistan</i>	163 290	4,6	79	8	24	-11
Тајланд / <i>Thailand</i>	245 351	5,0	54	13	27	6
Турска / <i>Turkey</i>	487 552	4,3	67	15	22	-4
Филипини / <i>Philippines</i>	144 129	3,8	69	10	15	6
Африка / <i>Africa</i>						
Алжир / <i>Algeria</i>	132 452	2,7	33	12	32	23
Гана / <i>Ghana</i>	15 179	4,7	73	14	35	-22
Јужна Африка <i>South Africa</i>	283 008	2,6	62	20	21	-3
Мароко / <i>Morocco</i>	73 429	3,2	57	18	34	-9
Мауританија <i>Mauritania</i>	2 732	3,4	69	20	21	-10

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД ПО
ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2007.**
(наставак)

**GROSS DOMESTIC PRODUCT AT
MARKET PRICES, 2007**
(continued)

	Укупно, мил. USD <i>Total, mill. USD</i>	Про- сечна стопа ра- ста, %, 1990- 2007 <i>Average growth, %, 1990- 2007</i>	Структура употребе бруто домаћег производа, % <i>Expenditure of Gross domestic product, %</i>			
			финална потрошња домаћин- става <i>Household consump- tion expen- diture</i>	финална потрошња државе <i>General government final consump- tion expen- diture</i>	бруто инвести- ције <i>Gross capital formation</i>	нето извоз робе и услуга <i>External balance of goods and services</i>
Северна и Средња Америка / North and Central America						
Гватемала / <i>Guatemala</i>	33 432	3,9	88	9	20	-17
Канада / <i>Canada</i>	1 425 778	2,6	56	19	23	2
Мексико / <i>Mexico</i>	893 365	3,2	69	12	21	-2
САД / <i>USA</i>	13 776 472	2,9	71	16	18	-5
Јужна Америка South America						
Аргентина / <i>Argentina</i>	262 327	3,8	56	12	23	9
Бразил / <i>Brazil</i>	1 314 199	2,4	61	20	18	1
Венецуела / <i>Venezuela</i>	236 720	3,2	53	11	26	10
Еквадор / <i>Ecuador</i>	44 400	3,3	66	11	25	-2
Колумбија / <i>Colombia</i>	168 394	3,4	62	18	25	-5
Панама / <i>Panama</i>	19 740	5,5	57	12	20	11
Уругвај / <i>Uruguay</i>	23 087	2,8	74	11	15	0
Чиле / <i>Chile</i>	163 915	5,4	55	10	21	14
Океанија / Oceania						
Аустралија / <i>Australia</i>	945 674	3,3	55	18	29	-2
Нови Зеланд <i>New Zealand</i>	130 449	2,9	59	18	23	0

¹⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

²⁾ Просечна стопа раста, 2000-2007.

¹⁾ AP Kosovo and Metohia data not included.

²⁾ Average growth rate, 2000-2007.

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ
ПРОИЗВОДЊЕ

INDUSTRIAL PRODUCTION INDICES

2000 = 100

2000 = 100

	2003	2004	2005	2006
Европа / Europe				
Аустрија / Austria	106,0	112,6	117,3	125,9
Белгија / Belgium	101,7	105,2	104,8	110,0
Велика Британија United Kingdom	96,3	97,1	95,3	94,8
Грчка / Greece	99,3	100,5	99,4	100,1
Данска / Denmark	103,2	103,2	104,9	108,6
Ирска / Ireland	123,5	123,9	127,6	134,1
Италија / Italy	96,9	97,8	96,0	97,9
Литванија / Lithuania	138,8	153,9	164,8	176,9
Луксембург / Luxembourg	109,8	114,1	114,8	117,2
Мађарска / Hungary	114,4	122,9	132,0	145,1
Немачка / Germany	99,5	102,5	106,0	112,2
Норвешка / Norway	95,3	97,5	96,7	94,5
Пољска / Poland	110,7	124,8	129,9	145,5
Португалија / Portugal	102,7	100,0	100,3	103,1
Румунија / Romania	117,2	122,3	124,9	135,0
Словачка Република Slovakia	119,3	124,2	129,0	141,1
Словенија / Slovenia	106,9	112,8	116,5	123,7
Република Србија Republic of Serbia	99,2	106,8	107,3	112,4
Украјина / Ukraine	139,6	156,1	160,5	169,7
Финска / Finland	103,4	109,0	109,1	119,4
Француска / France	99,6	102,1	102,3	102,9
Холандија / Netherlands	100,1	102,6	101,4	104,7
Хрватска / Croatia	116,3	120,6	126,7	138,9
Чешка, Република Czech, Republic	114,7	125,7	134,0	149,0
Швајцарска / Switzerland	94,2	98,4	101,0	108,9
Шведска / Sweden	100,2	105,5	108,3	111,9
Шпанија / Spain	100,5	102,3	102,4	106,2

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ
ПРОИЗВОДЊЕ (наставак)

2000 = 100

INDUSTRIAL PRODUCTION INDICES
(continued)

2000 = 100

	2003	2004	2005	2006
Азија / Asia				
Бангладеш / <i>Bangladesh</i>	119,5	128,0	138,3	152,9
Израел / <i>Israel</i>	93,0	99,4	103,2	113,2
Индија / <i>India</i>	116,2	126,0	136,2	151,6
Индонезија / <i>Indonesia</i>	109,6	84,0	115,2	83,6
Јапан / <i>Japan</i>	95,4	100,5	101,7	106,3
Република Кореја <i>Korea, Democratic Republic of</i>	114,5	126,2	134,1	147,6
Малезија / <i>Malaysia</i>	109,6	122,5	127,5	133,9
Пакистан / <i>Pakistan</i>	132,7	152,6	172,0	177,4
Тајланд / <i>Thailand</i>	123,7	133,9	139,0	149,2
Турска / <i>Turkey</i>	108,7	119,2	125,7	133,1
Африка / Africa				
Алжир / <i>Algeria</i>	102,1	102,5	104,1	103,8
Јужна Африка / <i>South Africa</i>	106,1	111,2	113,5	117,1
Мароко / <i>Morocco</i>	114,3	119,3	127,7	139,0
Тунис / <i>Tunisia</i>	105,7	110,0	110,9	114,3
Северна и Средња Америка North and Central America				
Канада / <i>Canada</i>	98,5	100,4	101,7	101,2
Мексико / <i>Mexico</i>	96,3	100,3	101,9	107,1
САД / <i>USA</i>	97,6	100,0	103,2	105,7
Јужна Америка South America				
Аргентина / <i>Argentina</i>	94,2	107,4	117,0	128,1
Боливија / <i>Bolivia</i>	101,5	101,6	108,1	116,5
Бразил / <i>Brazil</i>	104,4	113,2	116,6	119,9
Колумбија / <i>Colombia</i>	103,2	110,8	114,9	127,1
Перу / <i>Peru</i>	109,5	115,2	122,5	132,0
Чиле / <i>Chile</i>	108,3	117,6	122,6	125,6
Океанија / Oceania				
Аустралија / <i>Australia</i>	108,7	108,5	109,1	107,8
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	111,2	110,7	112,8	111,8

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЈА

мил. kWh

ELECTRICITY

mill. kWh

	2002	2003	2004	2005
Европа / Europe				
Аустрија / <i>Austria</i>	62 488	60 100	64 125	65 808
Белгија / <i>Belgium</i>	82 069	84 630	85 643	85 764
Бугарска / <i>Bulgaria</i>	42 679	42 600	41 621	44 196
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	387 364	398 671	395 853	400 524
Грчка / <i>Greece</i>	54 608	58 478	59 344	57 312
Данска / <i>Denmark</i>	39 317	46 264	40 477	36 036
Ирска / <i>Ireland</i>	25 170	25 235	25 627	25 476
Италија / <i>Italy</i>	*285 276	293 884	303 347	309 048
Мађарска / <i>Hungary</i>	36 156	34 145	33 708	30 372
Немачка / <i>Germany</i>	571 645	599 470	616 785	586 080
Норвешка / <i>Norway</i>	130 705	107 405	110 598	137 616
Пољска / <i>Poland</i>	144 126	151 631	154 159	154 104
Португалија / <i>Portugal</i>	46 107	46 852	45 105	36 588
Румунија / <i>Romania</i>	54 735	55 140	56 503	59 388
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	891 285	916 286	931 865	952 260
Република Србија <i>Republic of Serbia</i>	31 550	32 259	33 844	36 507
Украјина / <i>Ukraine</i>	173 734	180 354	182 157	186 060
Финска / <i>Finland</i>	74 901	84 230	85 817	81 912
Холандија / <i>Netherlands</i>	96 066	96 763	100 770	99 924
Хрватска / <i>Croatia</i>	12 286	12 690	13 295	12 468
Чешка, Република <i>Czech, Republic</i>	76 348	83 227	84 333	82 584
Швајцарска / <i>Switzerland</i>	66 893	67 166	65 299	59 616
Шведска / <i>Sweden</i>	146 733	135 435	151 727	159 396
Шпанија / <i>Spain</i>	244 963	260 727	280 007	265 608
Азија / Asia				
Индија / <i>India</i>	596 543	633 275	665 873	613 500
Јапан / <i>Japan</i>	1 064 101	1 051 104	1 080 124	872 004
Малезија / <i>Malaysia</i>	74 196	78 427	82 282	87 300
Сирија / <i>Syrian Arab Rep.</i>	28 013	29 534	32 077	34 932

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЈА (наставак)

мил. kWh

	2002	2003	2004	2005
Африка / Africa				
Јужна Африка / <i>South Africa</i>	220 688	237 127	247 777	248 076
Тунис / <i>Tunisia</i>	11 281	11 829	13 067	13 008
Северна и Средња Америка				
North and Central America				
Канада / <i>Canada</i>	601 135	589 967	598 514	594 708
Мексико / <i>Mexico</i>	214 628	217 867	224 077	172 056
Панама / <i>Panama</i>	5 293	5 576	5 860	5 836
САД / <i>USA</i>	4 050 864	4 081 468	4 174 481	4 037 988
Јужна Америка				
South America				
Аргентина / <i>Argentina</i>	85 055	92 609	100 260	107 052
Бразил / <i>Brazil</i>	345 671	364 339	387 451	400 404
Перу / <i>Peru</i>	21 981	22 925	25 547	25 656
Чиле / <i>Chile</i>	45 483	48 780	51 984	54 384
Океанија / Oceania				
Аустралија / <i>Australia</i>	226 320	228 045	239 497	196 032
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	40 346	40 441	41 813	39 420

ELECTRICITY (continued)

mill. kWh

ИНДЕКСИ ТРОШКОВА ЖИВОТА¹⁾

2000 = 100

CONSUMER PRICE INDICES¹⁾

2000 = 100

	Укупно <i>Total</i>				Исхрана <i>Food</i>			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Европа / Europe								
Аустроја / <i>Austria</i>	104,5	105,9	108,1	110,6	105,2	107,3	109,5	111,0
Белгија / <i>Belgium</i>	104,2	105,8	108,0	111,0	106,5	108,7	110,4	112,5
Белорусија / <i>Belarus</i>	229,8	295,0	348,3	384,3	217,9	267,6	320,1	358,2
Бугарска / <i>Bulgaria</i>	113,6	116,3	123,4	129,6	106,5	105,4	112,5	117,0
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	103,5	106,5	109,6	112,7	104,0	105,4	106,0	107,3
Грчка / <i>Greece</i>	107,1	110,9	114,1	118,2	110,7	116,2	116,8	117,5
Данска / <i>Denmark</i>	104,8	107,0	108,3	110,2	106,1	107,7	106,6	107,3

¹⁾ Због разлика у обухвату и методама коришћеним у израчунавању индекса, приказани подаци не дају подједнако веран одраз промена и нивоа цена, и њихова тачност разликује се од земље до земље.

¹⁾ Due to differences in coverage and in methods applied in index calculation, the data do not show a reliable image of changes and price level. Accuracy differs from country to country.

ИНДЕКСИ ТРОШКОВА ЖИВОТА¹⁾

(наставак)

2000 = 100

 CONSUMER PRICE INDICES ¹⁾

(continued)

2000 = 100

	Укупно <i>Total</i>				Исхрана <i>Food</i>			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Италија / <i>Italy</i>	105,4	108,2	110,5	112,4	107,9	111,3	113,7	113,7
Мађарска / <i>Hungary</i>	115,0	120,3	128,5	133,1	119,9	123,2	131,2	134,5
Македонија <i>Macedonia</i>	107,4	108,7	108,2	108,8	108,8	107,3	104,0	102,7
Немачка / <i>Germany</i>	103,4	104,5	106,2	108,3	105,3	105,2	104,8	105,3
Норвешка / <i>Norway</i>	104,4	106,9	107,4	109,1	96,5	99,7	101,5	103,1
Пољска / <i>Poland</i>	107,5	108,4	112,2	114,6	104,6	103,0	108,6	110,6
Португалија / <i>Portugal</i>	108,0	111,6	114,2	116,7	108,1	110,9	112,1	111,3
Румунија / <i>Romania</i>	164,8	189,9	212,5	231,7	160,5	184,1	201,5	213,8
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	140,6	159,9	177,3	199,7	136,5	151,8	167,4	190,3
Словачка Република <i>Slovakia</i>	110,7	120,2	129,2	132,8	107,3	111,0	116,4	114,7
Словенија / <i>Slovenia</i>	116,5	123,0	127,4	130,6	117,5	123,1	124,2	...
Република Србија Republic of Serbia	225,4	247,7	275,9	320,6	203,7	205,1	229,5	274,9
Украјина / <i>Ukraine</i>	112,8	118,7	129,4	146,9	114,4	121,5	135,1	157,5
Финска / <i>Finland</i>	104,2	105,1	105,3	106,2	107,4	108,1	108,9	109,2
Француска / <i>France</i>	103,6	105,8	108,0	109,9	107,8	110,2	110,9	111,0
Холандија / <i>Netherlands</i>	107,6	109,9	111,2	113,1	110,9	111,7	107,8	106,5
Хрватска / <i>Croatia</i>	106,3	108,2	110,4	114,0	102,3	104,0	105,5	110,4
Чешка, Република <i>Czech, Republic</i>	106,6	106,6	109,7	111,7	104,3	104,0	109,0	110,3
Швајцарска <i>Switzerland</i>	101,7	102,3	103,1	104,4	104,5	105,9	106,5	105,8
Шведска / <i>Sweden</i>	104,6	106,6	107,0	107,5	106,2	106,5	106,1	105,4
Шпанија / <i>Spain</i>	103,5	106,7	109,9	113,6	104,7	109,0	113,2	116,3
Азија / Asia								
Индија / <i>India</i>	109,8	113,7	118,0	121,5	105,3	107,7	111,2	115,0
Индонезија / <i>Indonesia</i>	124,7	133,0	141,3	156,0	120,2	121,2	128,3	140,5
Јапан / <i>Japan</i>	98,4	98,1	98,1	97,8	98,6	98,4	99,3	98,4

¹⁾ Због разлика у обухвату и методама коришћеним у израчунавању индекса, приказани подаци не дају подједнако веран одраз промена и нивоа цена, и њихова тачност разликује се од земље до земље.

¹⁾ Due to differences in coverage and in methods applied in index calculation data do not show a reliable image of changes and price level. Accuracy differs from country to country.

ИНДЕКСИ ТРОШКОВА ЖИВОТА¹⁾

(наставак)

2000 = 100

CONSUMER PRICE INDICES¹⁾

(continued)

2000 = 100

	Укупно <i>Total</i>				Исхрана <i>Food</i>			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Кина / <i>China</i>	99,9	101,1	99,4	102,8
Пакистан / <i>Pakistan</i>	107,4	110,5	118,7	129,5	105,9	108,6	120,2	132,1
Турска / <i>Turkey</i>	223,8	280,4	310,1	329,5	224,5	290,0	316,1	112,1
Африка / <i>Africa</i>								
Египат / <i>Egypt</i>	105,0	109,5	127,4	133,7	105,3	112,3	100,0	105,1
Јужна Африка <i>South Africa</i>	115,4	122,1	123,8	128,0	122,0	131,9	134,9	137,9
Мароко / <i>Morocco</i>	103,4	104,6	106,2	107,3	103,2	104,6	106,2	106,5
Нигерија / <i>Nigeria</i>	134,2	153,1	144,8	153,8
Тунис / <i>Tunisia</i>	104,8	107,6	111,5	113,8	106,1	109,7	115,1	115,2
Северна и Средња Америка / <i>North and Central America</i>								
Канада / <i>Canada</i>	104,8	107,8	109,8	112,2	107,2	109,1	111,3	114,1
Мексико / <i>Mexico</i>	111,7	116,8	122,3	127,2	109,6	115,1	122,9	129,4
САД / <i>USA</i>	104,5	106,9	109,7	113,4	105,0	107,3	111,0	113,7
Јужна Америка <i>South America</i>								
Аргентина / <i>Argentina</i>	124,5	141,3	147,5	161,7	132,0	157,3	165,1	183,3
Бразил / <i>Brazil</i>	115,9	132,9	141,7	151,4	117,0	140,8	146,5	151,0
Перу / <i>Peru</i>	102,2	104,5	108,3	110,1	100,2	101,0	106,6	107,6
Уругвај / <i>Uruguay</i>	118,9	142,0	155,0	162,3	117,2	142,5	159,2	165,7
Чиле / <i>Chile</i>	106,1	109,1	110,3	113,7	102,9	105,8	104,4	107,5
Океанија / <i>Oceania</i>								
Аустралија / <i>Australia</i>	107,6	110,5	113,1	116,1	110,4	114,4	117,1	120,0
Нови Зеланд <i>New Zealand</i>	105,4	107,2	109,7	113,0	109,4	109,4	110,3	113,1

¹⁾ Због разлика у обухвату и методама коришћеним у израчунавању индекса, приказани подаци не дају подједнако веран одраз промена и нивоа цена, и њихова тачност разликује се од земље до земље.

¹⁾ Due to differences in coverage and in methods applied in index calculation data do not show a reliable image of changes and price level. Accuracy differs from country to country.

ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У
ИНОСТРАНСТВУ¹⁾CONSTRUCTION WORKS ABROAD ¹⁾

хиљ. РСД

thous. RSD

	1996 ²⁾	2001 ²⁾ 3)	2007 ³⁾	2008 ³⁾
Вредност уговорених радова <i>Value of contracted works</i>	1 112 298	3 319 251	12 034 467	15 522 832
Вредност изведених радова <i>Value of works done</i>	723 365	2 283 782	8 520 137	11 583 969

Вредност изведених радова, по земљама
Value of works done, by countries

Европа / Europe	653 574	1 563 268	3 364 495	3 732 490
Азербејџан / Azerbaijan	-	-	700	-
Босна и Херцеговина (са РС) <i>Bosnia and Herzegovina (with RS)</i>	3 703	5 740	176 838	59 119
Италија / Italy	-	-	21 948	-
Македонија / Macedonia	-	13 416	7 805	29 007
Немачка / Germany	-	8 400	23 786	121 278
Румунија / Romania	-	-	472	-
Руска Федерација <i>Russian Federation</i>	626 583	1 535 712	1 197 895	1 066 991
Словачка / Slovakia	-	-	18 000	-
Словенија / Slovenia	-	-	12 561	-
Украјина / Ukraine	13 907	-	-	-
Холандија / Netherlands	-	-	-	24 720
Хрватска / Croatia	-	-	615	-
Црна Гора / Montenegro	-	-	1 895 441	2 387 336
Чешка, Република / Czech, Republic	9 381	-	8 434	44 039
Азија / Asia	2 500	188 985	1 841 545	3 045 702
Израел / Israel	2 500	-	-	-
Ирак / Iraq	-	19 565	-	-
Казахстан / Kazakhstan	-	169 420	1 841 545	3 045 702

¹⁾ Вредност радова прерачуната је по курсу 1 USD (1996 = 4,7223 РСД; 2001 = 63,1659 РСД; 2007 = 59,9757 РСД; 2008 = 53,7267 РСД).

²⁾ Подаци су прикупљени тромесечно.

³⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ Value of works converted by exchange rate 1 USD (1996 = 4,7223 RSD; 2001 = 63,1659 RSD; 2007 = 59,9757 RSD; 2008 = 53,7267 RSD).

²⁾ Data compiled quarterly.

³⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

**ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У
ИНОСТРАНСТВУ¹⁾ (наставак)
хиљ. РСД**
**CONSTRUCTION WORKS ABROAD ¹⁾
(continued)
thous. RSD**

	1996 ²⁾	2001 ^{2) 3)}	2007 ³⁾	2008 ³⁾
Африка / Africa	6 459	439 429	2 347 769	3 807 401
Алжир / <i>Algeria</i>	-	-	870 960	658 629
Етиопија / <i>Ethiopia</i>	-	122 700	-	-
Зимбабве / <i>Zimbabwe</i>	-	65 086	-	-
Либијска Арапска Џамахирија <i>Libyan Arab Jamahiriya</i>	6 459	247 323	54 387	-
Мароко / <i>Marocco</i>	-	-	639 177	-
Нигерија / <i>Nigeria</i>	-	-	45 641	39 816
Тунис / <i>Tunisia</i>	-	4 320	414 336	342 458
Уганда / <i>Uganda</i>	-	-	323 268	2 766 498
Јужна Америка / South America	60 832	92 100	966 328	998 376
Перу / <i>Peru</i>	60 832	92 100	966 328	998 376

¹⁾ Вредност радова прерачуната је по курсу 1 USD (1996 = 4,7223 РСД; 2001 = 63,1659 РСД; 2007 = 59,9757 РСД; 2008 = 53,7267 РСД).

²⁾ Подаци су прикупљени тромесечно.

³⁾ Без извођача са АП Косово и Метохија.

¹⁾ Value of works converted by exchange rate 1 USD (1996 = 4,7223 RSD; 2001 = 63,1659 RSD; 2007 = 59,9757 RSD; 2008 = 53,7267 RSD).

²⁾ Data compiled quarterly.

³⁾ AP Kosovo and Metohia contractors not included.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾
**Стање крајем године,
вредност USD у националној валути**
EXCHANGE RATES ¹⁾
USD – RSD rate, end of year

Валута Currency	2003	2004	2005	2006	2007	
Европа / Europe						
Албанија / <i>Albania</i>	лек / <i>lek</i>	106,58	92,64	103,58	94,14	82,89
Аустроија ²⁾ / <i>Austria</i>	евро / <i>euro</i>	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Белгија ²⁾ / <i>Belgium</i>	евро / <i>euro</i>	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official exchange rate.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)
EXCHANGE RATES¹⁾ (continued)

Стање крајем године,

вредност USD у националној валути

USD – RSD rate, end of year

	Валута Currency	2003	2004	2005	2006	2007
Бугарска / Bulgaria	лев / leva	1,55	1,44	1,66	1,49	1,33
Велика Британија United Kingdom	фунта pound	0,56	0,52	0,58	0,51	0,50
Грчка / Greece	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Данска / Denmark	круна krona	5,96	5,47	6,32	5,66	5,07
Ирска / Ireland	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Италија / Italy	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Мађарска ²⁾ / Hungary ²⁾	форинта forint	207,92	180,29	213,58	191,62	172,61
Македонија Macedonia	денар denar	49,05	45,07	51,86	46,45	41,66
Немачка / Germany	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Норвешка ²⁾ / Norway ²⁾	круна krona	6,68	6,04	6,77	6,26	5,41
Пољска / Poland	злот / zloty	3,74	2,99	3,26	2,91	2,43
Португалија / Portugal	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Румунија / Romania	леј / lei	3,26	2,91	3,11	2,57	2,46
Руска Федерација ²⁾ Russian Federation ²⁾	рубља ruble	29,45	27,75	28,78	26,33	24,55
Словачка Република ²⁾ Slovakia ²⁾	круна koruna	32,92	28,50	31,95	26,25	22,87
Словенија Slovenia	толар / tolar	189,37	176,24	202,43	181,93	0,68 ⁵⁾
Република Србија³⁾ 4) Republic of Serbia³⁾ 4)	РСД RSD	54,64	57,94	72,22	59,98	53,73
Финска ²⁾ / Finland ²⁾	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Француска / France	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Холандија Netherlands	евро / euro	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Хрватска ²⁾ / Croatia ²⁾	куна / kuna	6,12	5,64	6,23	5,58	4,99
Чешка, Република ²⁾ Czech, Republic ²⁾	круна koruna	25,65	22,37	24,59	20,88	18,08

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

³⁾ Извор: Народна банка Србије.

⁴⁾ Без података за АП Косово и Метохија.

⁵⁾ Евро.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official rate.

³⁾ Source: National Bank of Serbia.

⁴⁾ AP Kosovo and Metohia data not available.

⁵⁾ Euro.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES ¹⁾ (continued)Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – RSD rate, end of year

	Валута Currency	2003	2004	2005	2006	2007
Швајцарска <i>Switzerland</i>	франак <i>franc</i>	1,24	1,13	1,31	1,22	1,13
Шведска ²⁾ / <i>Sweden</i> ²⁾	круна <i>krona</i>	7,19	6,61	7,96	6,86	6,41
Шпанија / <i>Spain</i>	евро / <i>euro</i>	0,79	0,73	0,85	0,76	0,68
Азија / Asia						
Вијетнам / <i>Vietnam</i>	донг / <i>dong</i>	15 646,00	15 777,00	15 916,00	16 054,00	...
Израел / <i>Israel</i>	шекел нови <i>New shekel</i>	4,38	4,31	4,60	4,23	3,85
Индија / <i>India</i>	рупија <i>rupee</i>	45,61	43,59	45,06	44,25	39,41
Иран ²⁾ <i>Iran, Islam. Rep.</i> ²⁾	ријал / <i>rial</i>	8 272,11	8 793,00	9 091,00	9 223,00	9 282,00
Јапан / <i>Japan</i>	јен / <i>yen</i>	107,10	104,12	117,97	118,95	114,00
Кина / <i>China</i>	јуан / <i> yuan renminbi</i>	8,28	8,28	8,07	7,81	7,31
Р. Кореја <i>Korea, Rep.</i>	вон / <i>won</i>	1192,60	1035,10	1011,60	929,80	936,10
Либан / <i>Lebanon</i>	фунта <i>pound</i>	1 507,50	1 507,50	1 507,50	1 507,50	1 507,50
Мјанмар / <i>Myanmar</i>	кијат / <i>kyat</i>	5,73	5,48	5,95	5,66	5,38
Монголија / <i>Mongolia</i>	тугрик <i>tughrk</i>	1 168,00	1 209,00	1 221,00	1 165,00	1 170,00
Пакистан / <i>Pakistan</i>	рупија <i>rupee</i>	57,22	59,12	59,83	60,92	61,22
Сирија <i>Syrian Arab Rep.</i>	фунта <i>pound</i>	11,23	11,23	11,23	11,23	11,23
Тајланд ²⁾ / <i>Thailand</i> ²⁾	бат / <i>baht</i>	39,59	39,06	41,03	36,05	33,72
Турска / <i>Turkey</i>	лира / <i>lira</i>	1,40	1,34	1,34	1,41	1,16
Филипини / <i>Philippines</i>	пезос <i>pesos</i>	55,57	56,27	53,07	49,13	41,40
Сри Ланка / <i>Sri Lanka</i>	рупија <i>rupee</i>	96,73	96,74	104,61	102,12	107,71

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official rate.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)

EXCHANGE RATES¹⁾ (continued)

Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – RSD rate, end of year

	Валута Currency	2003	2004	2005	2006	2007
Африка / Africa						
Алжир ²⁾ / Algeria ²⁾	динар dinar	72,61	72,61	73,38	71,16	66,83
Гана / Ghana	цед new cedi	0,89	0,91	0,91	0,92	...
Египат / Egypt	фунта pound	6,15	6,13	5,73	5,70	...
Јужна Африка South Africa	ранд / rand	6,64	5,63	6,33	6,97	6,81
Мароко ²⁾ / Morocco ²⁾	дирхам dirham	8,75	8,22	9,25	8,46	7,71
Тунис / Tunisia	динар dinar	1,21	1,20	1,36	1,30	1,22
Северна и Средња Америка / North and Central America						
Гватемала Guatemala	квецал quetzal	8,04	7,75	7,61	7,63	7,63
Канада / Canada	долар dollar	1,29	1,20	1,17	1,17	0,99
Костарика / Costa Rica	колон colon	418,53	458,61	496,68	517,89	498,10
Куба ³⁾ / Cuba ³⁾	пезос pesos	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Мексико / Mexico	н. пезос new pesos	11,24	11,26	10,78	10,88	10,87
Јужна Америка South America						
Аргентина ²⁾ Argentina ²⁾	пезос pesos	2,91	2,96	3,01	3,04	3,13

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

³⁾ Односи се на некомерцијалне стопе које су изведене из операционог курса за потребе програма УН.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the middle (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official rate.

³⁾ Data refer to non-commercial rates derived from the Operational Rates of Exchange for United Nations Programs.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾ (наставак)EXCHANGE RATES ¹⁾ (continued)

Стање крајем године,
вредност USD у националној валути

USD – RSD rate, end of year

	Валута Currency	2003	2004	2005	2006	2007
Боливија / <i>Bolivia</i>	боливианос <i>bolivian</i>	7,83	8,05	8,04	7,98	7,62
Бразил / <i>Brazil</i>	риал / <i>real</i>	2,89	2,65	2,34	2,14	1,77
Венецуела ²⁾ <i>Venezuela</i> ²⁾	боливар <i>bolivar</i>	1,60	1,92	2,15	2,15	2,15
Еквадор / <i>Ecuador</i>	сукре <i>sucre</i>	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	...
Колумбија / <i>Colombia</i>	пезос <i>pesos</i>	2780,82	2412,10	2284,22	2225,44	1 987,81
Парагвај / <i>Paraguay</i>	гварани <i>guarani</i>	6 114,96	6 250,00	6 120,00	5 190,00	4 875,00
Перу / <i>Peru</i>	нови сол <i>new sol</i>	3,46	3,28	3,43	3,20	2,99
Уругвај / <i>Uruguay</i>	пезос <i>pesos</i>	29,30	26,35	24,10	24,40	21,50
Чиле / <i>Chile</i>	пезос <i>pesos</i>	599,42	559,83	514,21	534,43	495,82
Океанија / <i>Oceania</i>						
Аустралија / <i>Australia</i>	долар <i>dollar</i>	1,33	1,28	1,36	1,26	1,13
Нови Зеланд <i>New Zealand</i>	долар <i>dollar</i>	1,54	1,39	1,47	1,42	1,29

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

¹⁾ Unless otherwise stated, the table refers to the mean (mean value of selling and buying rates) market rates, as of the end of year.

²⁾ Official rate.







Грб Републике Србије
Coat of arms of the Republic of Serbia



Застава Републике Србије
National flag of the Republic of Serbia

БОЖЕ ПРАВДЕ

(химна Републике Србије)

„Боже правде, ти што спасе
од пропасти досад нас,
чуј и одсад наше гласе
и одсад нам буди спас.

Моћном руком води, брани
будућности српске брод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род!
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род!

Сложи српску браћу драгу
на свак дичан славан рад,
слога биће пораз врагу
а најјачи српству град.

Нек на српства блиста грани
братске слоге златан плод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род!
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род!

Из мрачнога сину гроба
српске круне нови сјај,
настало је ново доба,
нову срећу, Боже, дај.

Србију нам, Боже, брани,
пет'вековне борбе плод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род.
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род.“

Текст је написао Јован Ђорђевић 1872. године.
Песма је званично усвојена за химну Србије 1904. године.

O GOD OF JUSTICE
(Serbian National Anthem)

God of Justice; Thou who saved us
when in deepest bondage cast,
Hear Thy Serbian children's voices,
Be our help as in the past.

With Thy mighty hand sustain us,
Still our rugged pathway trace;
God, our hope; protect and cherish
Serbian crown and Serbian race!
Bind in closest links our kindred
Teach the love that will not fail,
May the loathed fiend of discord
Never in our ranks prevail.

Let the golden fruits of union
Our young tree of freedom grace;
God, our Master! guide and prosper
Serbian crown and Serbian race.

Lord! Avert from us Thy vengeance,
Thunder of Thy dreaded ire;
Bless each Serbian town and hamlet,
Mountain, meadow, heart and spire.

When our host goes forth to battle
Death or victory to embrace—
God of armies! be our leader
Strengthen then the Serbian race.
On our sepulchre of ages
Breaks the resurrection morn,
From the slough of direst slavery
Serbia anew is born.

Through five hundred years of durance
We have knelt before Thy face,
All our kin, O God! deliver,
Thus entreats the Serbian race.

Written by Jovan Djordjevic in 1872.
The song was officially adopted Serbian anthem in 1904.

Copyright © William Dorich. All Rights Reserved.
[//www.netgames.com/boze_pravde.htm](http://www.netgames.com/boze_pravde.htm)

У доба насељавања словенских племена Срби су се, по казивању Константина Порфириогенита из средине X в., населили у унутрашњости Балканског полуострва заузимајући планинске пределе око Лима, горње Дрине (са сливовима Пиве и Таре), Ибра и Западне Мораве. Ове области добиле су касније назив Рашка. Населили су и подручје Соли и Босну, област око горњег тока реке Босне, као и области Захумље, Травунију с Конавлима, приморје од Боке Которске до Дубровника, с непосредним залеђем, и Паганију са острвима Корчулом, Мљетом, Хваром и Брачком. По бројности и улози, Срби су морали бити најјача групација међу словенским племенима досељеним на југ. У доба насељавања, у првој половини VII в., главно занимање било им је сточарство, мање су се бавили земљорадњом. У планинским пределима дошли су у додир са староседеоцима за које се усталио назив *Власи*, које су делимично и асимиловали. Основна управна јединица била је *жула* са жупаном на челу. Средином IX в. српска племена на територији Рашке сједињују се у борби против Византије под жупаном Властимиром. У IX и X в. римски и византијски мисионари шире хришћанство међу Словенима у Рашкој, уз борбу за превласт римског, односно византијског црквеног утицаја. Почетком VIII в. надвладала је византијска (православна) црква, која је потпомогла световну власт приликом учвршћивања феудалних односа. У првој половини X в. римска је значајнији покушаји Срба да се учврсте на овој територији, а везани су за рашког жупана Часлава, који је проширио власт на Дукљу, Захумље и још неке земље. Рашка је постала централна и водећа област. Око 956. Часлав је нестао, највероватније у борби с Мађарима, који су покушавали да заузму делове његове државе. Часлављева држава није могла да се дуже одржи јер није била довољно јака да поднесе ударце споља, нити је могла да сузбије тежње појединих племена за самосталним племенским животом. У другој половини X в. Рашка је укључена у састав Самуиловог царства. Кад је пало царство Македонских Словена (1018), Византија је постала владајућа сила на Балканском полуострву: по успостављању византијске власти, учвршћује се и феудални јарам. Србија је изложена пуштошењима Нормана, Мађара и крсташа.

У борби против византијске власти значајну улогу играла је Зета: зетски жупан Војислав користи тешку ситуацију Византије да избори независност Зете, а његов син Михаило да уједини Зету и Рашку, учврсти централну власт и добије од римског папе краљевску титулу (1077). Византија је чинила све да ослаби нову државу, успостављајући везе с појединим српским феудалцима. Почетком XII в., после смрти Михаиловог сина Бодина (1081-1101), Византија је искористила унутрашње борбе око престола и изазвала распад Зете. Јачање феудализма и борба за формирање српске феудалне државе кроз сукобе за превласт између Рашке и Зете завршили су се половином XII в. у корист Рашке под **Стефаном Немањом**, који је ујединио Зету, Хум, део Јадранске обале и др. Немања је радио на сређивању унутрашњих прилика у Србији, јачао феудализам, сарађујући с црквом као главним ослоном феудалне државе.

In the time of the Slav tribes' migrations, according to Constantin Porfirogenit, Serbs settled in the inner Balkan Peninsula and occupied the highland regions around the Lim, the upper Drina (including the Piva and the Tara river basins), the Ibar and Western Morava. Later these regions were known under the name Raška. Serbs settled also in the district of Soli and in Bosnia, the area around the upper Bosna river, as well as the regions Zahumlje, Travunija with Konavli, seaside from Boka Kotorska to Dubrovnik with close background areas, and Paganija with the islands of Korčula, Mljet, Hvar and Brač. Regarding the number of population and their respective role, Serbs are considered to be most significant group among the Slav tribes that moved southwards. In the time of their settlement, in the first half 7th century, they were principally engaged in livestock raising, and to certain extent in agriculture. In the highland areas they were in contact with the native settlers known as *Vlasi*, who were partly assimilated. The principal administrative unit was *county*, headed by count. In the mid-ninth century the Serb tribes on the territory of Raška join together against the Byzantine Empire, fighting under Vlastimir count. In the 9th and the 10th century Roman and Byzantine missionaries spread the Christian religion among the Slavs in Raška, fighting for the prevalence of the Roman, i.e. Byzantine Church. In the early 8th century the Byzantine (Orthodox) Church became predominant and it rendered support to secular authorities in strengthening feudal system. In the first half 10th century Serbs undertook efforts to settle down in these territories and these are connected with Časlav, the count of Raška, who managed to extend the rule to Duklja, Zahumlje and some other territories. Raška became the central and leading region. Around 956 Časlav disappeared, probably in the battle with Hungarians who tried to invade some parts of his territories. Časlav's rule was not possibly sustained for a longer period, as it was not strong enough to withstand external attacks, and also could not subdue the strivings of certain tribes for independence. In the second half 10th century Raška got integrated in the empire of Samuil. After the fall of Macedonian Slavs (1018), Byzantium became the ruling power on the Balkan Peninsula: after the Byzantine rule had been established, the feudal system was also strengthened. Serbia was faced with the devastating invasion of Normans, Hungarians and Crusaders. In the resistance to the Byzantine rule, prominent was the role of Zeta: Vojislav, the count of Zeta, made use of the difficult situation Byzantium was found in and he won independence for Zeta, and his son Mihailo united Zeta and Raška, strengthened the centralized power and was granted the title of king from the Pope (the Bishop of Rome) in 1077. The Byzantine Empire took any efforts to hamper the foundation of the new state, especially by establishing the relations with certain Serbian feudal superiors. In early 12th century, after the death of Mihailo's son Bogdan (1081-1101), Byzantium made use of the internal disputes about the throne and induced the disruption of Zeta. The strengthening of feudal system and the intentions to establish the Serbian feudal state through constant clashes between Raška and Zeta in mid-12th century resulted in Raška favor under **Stefan Nemanja**, who managed to join together Zeta, Hum, a part of the Adriatic Coast and some other regions. Nemanja strived to settle the Serbian internal situation, strengthened the feudal order through acting together with the Church as

Иступио је врло енергично, заједно са православном црквом, против богумилске јереси, која је ухватила маха у Србији. Протерао је богумиле и обезбедио независност Рашке у савезништву са Мађарима. У циљу коначног сређивања односа између Србије и Византије, Немања се 1196. одрекао престола у корист средњег сина **Стефана** (1196-1228), који 1217. себе проглашава за краља а Србију за краљевину. Краљевске знаке добио је од римског папе, а од никејског патријарха самосталну архиепископију (1219). Први архиепископ био је најмлађи син Стефана Немање – **Сава**, који је ударио темељ самосталној српској православној цркви. Преко православља одржаване су културне везе Србије с Бугарском и Русијом. Феудално друштво у Србији достигло је пун развитак у XIII и XIV в.: владајућу класу чинила је световна и духовна **властела**. Световна се делила на вишу и нижу властелу. Постојала су два облика феудалног власништва: *баштина*, наследни облик својине с неограниченим правом располагања, и *пронија*, привремено, условно држање, повезано с државном или војном службом. Зависно сељачко становништво чинили су *себри*. С обзиром на занимање и правни однос према феудалцима, *себри* су се делили на: *меропхе*, *влахе* или *сточаре*, *сокалнике*, *занатлије* и *отроке*. Тежак положај сељаштва доводио је до антифеудалних покрета. Током XIII и XIV в. у земљорадњи је уведен тропољни систем и побољшана су оруђа за обраду земље. Рударство се нарочито развија у областима Новог Брда, Копанника и Рудника. У вези с рударством развили су се разни занати и трговина, те тргови и градови. Економски развој утицао је на процват средњовековне српске културе (књижевност, уметност и грађевинарство). У градовима су преовладали страни трговци и занатлије из Дубровника, Венеције и Ђенове. У борби с крупним феудалцима, српски краљеви нису могли имати савезнике у економски и политички слабијим градовима; тиме се објашњава слабост краљевске власти у Србији све до пуног успона државе за време **Стефана Душана** (1331-1355).



Фреска из манастира Милешева



Заглавље Душановог законика

Душанова владавина испуњена је сталним ратовима са Византијом, Бугарском и Угарском; пошло му је за руком да потчини Македонију, Епир, Тесалију и Албанију. За његово време Србија је постала најјача држава на Балканском полуострву. На државном сабору у Скопљу 1346. српски архиепископ проглашен је за патријарха, а Душан крунисан за цара „Срба и Грка“. За цара Душана везан је значајан правно-историјски споменик друштвених односа тога времена – *Законик цара Стефана Душана*.

Together with the Orthodox Church, Stefan Nemanja took rather energetic steps against the Bogomil heresy that was rising in Serbia. He managed to expel the Bogomil followers and to provide independence for Raška as a Hungarian ally. In order to eventually settle the relationship between Serbia and Byzantium, in 1196 Nemanja renounced the throne in favor of his second son **Stefan** (1196-1228), who in 1217 pronounced himself the king and Serbia the kingdom. He was granted the royal symbols from the Pope and independent episcopacy from the patriarch of Nikeia (1219). The first archbishop was the youngest son of Stefan Nemanja – **Sava**, who laid the grounds for the independent Serbian Orthodox Church. Thereby Serbia maintained cultural relations with Bulgaria and Russia. The feudal system in Serbia was fully developed in the 13th and 14th century: the ruling class included secular and spiritual lords (*vlastela*). The secular lords were divided into higher and lower rank. Two forms of feudal property existed: *heritage (baština)*, inherited property with unlimited rights, and *pronija*, temporary, stipulated right of disposal that is related to civil or military service. The dependant, rural population was known as *sebri*. Regarding their occupation and formal relationship with the feudal superiors, this class included: *meropsi*, *vlas*i or cattle breeders, *sokalnici*, craftsmen and *otroci*. The poor status of rural population gave rise to anti-feudal movements. In the 13th and the 14th century three-field system was introduced in agriculture and also farming tools were modernized. Mining was developed in the regions of Novo Brdo, Kopaonik and Rudnik and respectively various crafts and trades were developed, as well as more urban places, i.e. towns and their squares. The economic development induced the bloom of the Serbian medieval culture (literature, arts and construction). In the towns, foreign salesmen and craftsmen from Dubrovnik, Venice and Genova more frequently appeared. Opposed to feudal dignitaries, the Serbian royalty could not find supporters in economically and politically undeveloped towns; this could be the reason why the Serbian royal power had not been strong enough all the way until the full rise of the state during the rule of **Stefan Dušan** (1331-1355).



Fresco painting, Mileševa monastery



Dušanov zakonik - Heading

The rule of **Dušan** was characterized by continual war waging with Byzantium, Bulgaria and Hungary; the ruler managed to invade Thessaly, Epirus and Albania. In the time of Dušan rule, Serbia became the most powerful state on the Balkan Peninsula. On the occasion of the state assembly held in 1346 in Skopje, the Serbian archbishop pronounced the Patriarch and Dušan ruler was crowned as the emperor of "Serbs and Greeks". Czar Dušan is acknowledged as the initiator and creator of an important historical testimony of social relations of those days – **Legal Code of Stefan Dušan**.

Тежња за самосталношћу великих феудалаца, који су то постали за Душанова живота, изразила се одмах након његове смрти. Током владавине Душановог сина **Уроша** (1355-1371) траје период феудалне расцепканости и осамостаљења великаша у појединим областима. Србија је толико ослабила да није могла успешно да води борбу против новог опасног непријатеља, Турака, који су средином XIV в. почели да освајају Балканско полуострво. У Маричкој бици 1371. разбијена је војска феудалних господара у Македонији, браће Вукашина и Угљеше Мрњавчевића. После тог пораза више српских феудалаца морало је признати вазалство Турској. Још значајнији пораз био је 15. (28) VI 1389. на Косову: српску војску, под командом кнеза Лазара, поразила је турска војска, под командом султана Мурата. Овај пораз значио је крај независној српској држави.

Првобитно, турска власт изражавала се у вазалској зависности Србије према Турској. После Косовског боја па до коначног пада Смедерева (1459) владали су српски *деспоти* (**Стефан Лазаревић** и **Ђурађ Бранковић**). Године 1459. српска деспотовина пала је под турску власт. Србија је као део *Османског царства* била подељена на санџаке. Покорено становништво трпело је друштвено, национално и верско угњетавање турских феудалаца који су га сматрали рајом (стадом). Део српских феудалаца погинуо је у борби против турских освајача, други је избегао, а неки су се потурчили и угњетавали сопствени народ. У новоосвојеним областима Балканског полуострва Турци су завели војно-феудални систем. У већини наших градова населили су своје људство, створили своја утврђења и административне центре. Под турском влашћу развитак неких српских земаља (Црна Гора) ишао је одвојено од Србије. Српски народ пружио је жесток отпор асимилаторској политици турских поробљивача, чувао је свој језик и своју културу. С даљим јачањем турске централне управе јавила се тежња да се регулишу њени односи са Србима, који су насељавили пограничне крајеве Османског царства у средњој Европи. Ово је било условљено и жељом да се осигура мир унутар турских земаља у Панонској низији и на Балканском полуострву. Последица је била Сулејманов берат из 1557. године о обнављању пећке патријаршије, која се угасила с пропашћу српске деспотовине 1459. године. Тим актом патријаршија се ослободила власти цариградске патријаршије. Незадовољство српског народа, који се одупирао турској управи, немири и устанци, у којима су учествовали и црквени представници, као и интриге фанариота, довели су до укидања пећке патријаршије 1766. године. Борба српског народа за слободу и независност постепено је добијала карактер масовног, неорганизованог сељачког покрета, ослободилачког и антифеудалног. *Хајдучија* против Турака се нарочито развила током XVI и XVII в. Крајем XVII и у XVIII в. Аустрија је водила ратове против Турске углавном на територији Србије. У овим ратовима Срби помажу аустријску војску сматрајући да је то један од начина да се и сами ослободе турског ропства и створе самосталну и независну државу. Таква обећања давали су им аустријски цареви.

The independence inclinations of the feudal dignitaries of the time of Dušan rule became apparent soon after his death. The rule of Dušan's son Uroš (1355-1371) is the period of feudal disruption and won independence of certain Serbian feudal superiors. Serbia was rather weakened against a new danger, Turks, who in the mid-14th century started to invade the Balkan Peninsula. In the battle on the Marica river (*Marička bitka*) in 1371 the armed forces of Vukašin and Uglješa Mrnjavčević, brothers and feudal superiors of Macedonia, were severely defeated. Thereafter many of the Serbian feudal dignitaries were forced to recognize their subordinate, vassal position to Turkey. Even greater importance has the the Serbian defeat in the battle on Kosovo of 15 (28) June 1389: the Serbian armed forces, led by Prince Lazar were defeated by the Turkish army commanded by Sultan Murat. This presented the end of the independent Serbian state.

Primarily, the Turkish rule was expressed as the Serbian vassal subordination to Turkey. After the Battle of Kosovo and before the final fall of the town of Smederevo (1459), the Serbian despots (**Stefan Lazarević** and **Đurađ Branković**) ruled until 1459 when the Serbia eventually fell under the Turkish power. As a part of the *Ottoman Empire*, Serbia was divided into *sanjaks*. The population suffered from social, national and religious suppression exercised by Turkish feudal superiors, calling the people *raja* (herd). The Serbian feudal superiors partly were killed in the fighting with the Turkish invaders, a part of them moved out from Serbia and some of them became assimilated Turks and exercised oppression over their own people. In the newly conquered territories of the Balkan Peninsula Turks introduced military – feudal system. In the most of our towns Turkish nationals settled down, they erected their own fortifications and opened administrative centers. Under the Turkish rule, certain Serbian lands (Montenegro) developed independent from Serbia. Serbian people showed strong resistance to the assimilatory policy of the Turkish invaders and oppressors, and tried to protect and maintain their own language and culture. As the Turkish central administration further developed, notable were the intentions to settle the relations with the Serbs that lived in border regions of the Ottoman Empire in the central Europe. This resulted from the desire to maintain peace in the Turkish lands in the Pannonia Plain and the Balkan Peninsula. Then the *berat* of Suleiman followed in 1557, which concerned the reinstatement of *Pečka patrijaršija* (the Patriarchate of Peć) that was closed with the fall of Serbia in 1459. The subject act got independent from the Constantinople patriarchate. Suppressed dissatisfaction of the Serbian people that expressed resistance to the Turkish administration, unrest and uprisings, where the clergy also took part in, as well as various intrigues, all led to the closure of the Patriarchate of Peć in 1766. The independence and liberation strivings gradually got the form of mass, unorganized, peasants' movement, with liberation and anti-feudal intentions. *Hajdučija*, i.e. the resistance against Turks gained significant momentum during the 16th and the 17th century. In the end 17th and in the 18th century Austria waged war against Turkey mainly on the Serbian territories. Then Serbs rendered their support to the Austrian military forces, anticipating that thereby liberation from the Turkish oppressive rule could be won and also their independent state established. These were the promises that Austrian rulers offered.

Срби су учествовали у аустријско-турском рату (1683-1699), а кад је Аустрија морала да се повуче северно од Саве и Дунава, дошло је до Велике сеобе Срба у пределе Аустрије и Угарске (1690), под патријархом **Арсенијем III Чарнојевићем**, и до појачавања српског елемента у Срему, Бачкој и Банату. Међутим, кад је Србија у рату 1716-1718. била једним делом ослобођена од Турака, Аустрија је, према одредбама Пожаревачког мира (1718), поново заузела северну Србију (1718-39). Њена управа често је била тежа од турске. Царска Русија у ово време показује све више интересовања за положај Срба и других хришћанских народа под турском влашћу и иступа као поборник ослобођења јужнословенских народа од турске власти. Карловачким миром (1699) изборила се да се православним султановим поданицима да слобода вероисповести и да им се олакшају пореске обавезе. Кад је Петар Велики започео 1711. рат с Турском, позвао је Србе и друге хришћанске поданике да се дигну против турског јарма, али ни овај рат није променио положај Срба, који је постајао све неиздржљивији. Ни положај српског народа у Аустријском царству половином XVIII в. није био бољи. Тежак економски, друштвени и верски положај Срба у Аустрији довео је до сеобе Срба у Русију 1751-1753. године. Крајем XVIII в. почиње процес формирања српске нације. Порази Турске у ратовима крајем XVIII в. створили су повољне услове за успешнију националноослободилачку борбу српског народа. Самовоља и учвршћење власти спахија још су више заоштрили националне и социјалне противречности. Покрет је био најпре уперен против јањичара, који су слабење централне власти (султана) користили за беспоштедну пљачку српског живља. Султан Селим III био је приморан да 1791. забрани даљи боравак јањичара у Београдском пашалуку и да Србима да неку врсту аутономије. Године 1801. јањичари опет преузимају власт у Пашалуку, јер се султан, због Наполеоновог напада на Египат (1799), морао мирити с њима. Стање постаје неиздржљиво. Да би угушили незадовољство народа и да би га обезглавили, јањичари су извршили *Сечу кнезова*, због чега је *српска револуција* под вођством **Карађорђа** морала почети раније, у фебруару 1804. године. Основна устаничко-револуционарна снага било је сељаштво, којим је руководила тек настала сеоска и трговачка буржоазија. На развој устанка и јачање националноослободилачког покрета утицао је руско-турски рат који је вођен у периоду 1806-1812.



Смедеревски град



Војводска заставица из 1811.



Карађорђево печат

Serbs took part in the Austro-Hungarian war (1683-1699), and the Austrian forced withdrawal northwards from the Sava and the Danube was followed by the Great migrations of Serbs into the regions of Austria and Hungary (1690), led by the patriarch **Arsenije III Čarnojević**, and by the strengthening of the Serbian component in Srem, Bačka and Banat. However, when in the war 1716-1718 Serbia won partial liberation from Turkey, pursuant to the Požarevac peace agreement (1718), Austria again occupied the northern Serbia (1718-39). This administration was often more difficult than the Turkish. Simultaneously the Russian Empire showed an increasing interest in the position of Serbs and the other Christian nations under the Turkish power and it acted in favor of the liberation of the south Slav nations from the Turks. By contracting the Karlovac peace agreement in 1669, Russia won free confession of faith and tax reductions for the Orthodox subjects of the Ottoman Empire. When in 1711 Petar the Great started the war with Turkey, he called Serbs and other Orthodox subjects for uprising against the Turkish oppressive rule. However, neither this war changed the status of Serbs that even further worsen, neither the position of Serbian population in the Austrian Empire in mid-18th century was better. The hard economic, social and religious position of Serbs in Austria resulted in migrations of Serbs to Russia from 1751-1753. In the end 18th century the formation of the Serbian nation started. The Turkish defeats in the wars waged in the end 18th century created favorable situation for the national-liberation strivings of the Serbian people. The stronghold of *spahija* rulers even more intensified the national and social clashes. Primarily the movement was directed against the so-called *janjičari* that made use of the decline of the central administration (of the sultan) for merciless pillage of the Serbian people. In 1791 the sultan Selim III was compelled to withdraw these officials, *janjičari* in the Belgrade region (*Beogradski pašaluk*) and to grant certain autonomy to the Serbian people. In 1801 *janjičari* regained power in the Belgrade region, since the sultan was forced to reconcile with them due to Napoleon invasion of Egypt in 1799. The situation became unbearable. In order to subdue the people's resistance and induce their complete confusion and deprivation, *janjičari* carried out the massacre of the Serbian dignitaries (*Seča knezova*), which was the reason why *the Serbian revolution* under the leadership of **Karadorde** started earlier, in February 1804. The main uprising and revolutionary power made the peasants, headed by the newly established middle class of rural population and merchants. The uprising and liberation movement was induced by the Russian-Turkish war waged from 1806 to 1812.



Smederevo town



'Vojvoda' flag, 1811.



Seal of Karadorde

Како је Наполеон припремао напад на Русију, 1812. дошло је до потписивања Букурештанског уговора између Русије и Турске. Русија је тада настојала да се специјалном VIII тачком обезбеди унутрашња аутономија за Београдски пашалук. То је касније послужило као међународна правна основа државног развоја Србије, али устаници је тада нису прихватили. Током ослободилачке борбе српски народ је уништио турску феудалну власт и створио државну власт. Бољу земљу приграбиле су вође устанка, међу којима се развила жестока борба за власт. Користећи се тиме што је сва сила руског оружја 1812. стављена у борбу против Наполеона и што су унутрашњи сукоби ослабили снагу Срба, Турска је у лето 1813. извршила одлучујући напад и довела Србију до пораза. У пролеће 1815. избио је нов ослободилачки устанак, који је водио **Милош Обреновић**, активан учесник Првог српског устанка. Он се прогласио за кнеза и на ослобођеној територији завоео аутократски режим. Међународна ситуација и дипломатска подршка Русије допринеле су да је Други српски устанак остварио постављене циљеве устаничке борбе у периоду 1804-1813. године. По Акерманској конвенцији 1826, Турска се обавезала да ће испунити обавезе према Србији из VIII тачке Букурештанског уговора, али је то учинила тек после победе Русије у рату 1828-1829. године. *Једреним миром и хатишерифима* из 1830. и 1833. Турска је признала Србији вазалну *самоуправу*, уз обавезу да плаћа годишњи данак султану. Територија Србије је проширена, али су у градовима остали турски гарнизони. Милошу Обреновићу је признато наследно кнежевско достојанство. Ослобођење од ропства није било завршено. Србија је и даље плаћала данак султану. Под османском влашћу још увек су биле области у којима су живели Срби, а у саставу Аустрије остали су Срем, Барања, Бачка и Банат. Њихово становништво тежило је да се уједини с Кнежевином Србијом. Прелазак земље из руку спахија у руке сељака имао је обележје буржоаске револуције, али тај процес није био потпун и он је, уз аутократски режим Милоша Обреновића (1815-1839. и 1858-1860), кочи развој земље и ометао превазилажење привредне и културне заосталости. Кнез је имао монопол над трговином стоком. Његови поступци, као и поступци његових сарадника, довели су до низа буна у првој половини XIX в., од којих је најзначајнија Ђакова (1825), названа по вођи, Милоју Поповићу Ђаку. Тридесетих година XIX в. одвијала се борба између кнеза Милоша и великаша, Уставобранитеља, не би ли се ограничила кнежева власт. Покушај увођења Устава (Сретењски устав) пропао је 1835. године. Против тог устава била је не само Турска, већ и Русија и Аустрија. Године 1838. султан је дао устав којим се ограничавала власт кнеза, због чега се Милош одрекао престола. Његовог наследника, сина **Михаила**, збацили су Уставобранитељи 1842. и довели на престо Карађорђевог сина **Александра Карађорђевића** (1842-1858). Олигархијски режим Уставобранитеља изазвао је незадовољство у народу. На *Светоандрејској скупштини* 1858. године Александар Карађорђевић је због своје лоше унутрашње и спољне политике збачен с престола, а враћен је Милош **Обреновић**.

Since it was obvious that Napoleon made plans to attack Russia, in 1812 Russia and Turkey concluded the Bucharest peace agreement. In the special article 8, Russia strived to provide for internal independence of the Belgrade region (*Beogradski pašaluk*). Later that made an international legal background for the development of the Serbian state, however then it was not acceptable for the uprising activists. In their liberation battles, the Serbs managed to destroy the Turkish feudal ruling power and established state administration. The profitable lands were seized by the uprising leaders, who started a fierce struggle for power. Since in 1812 the Russian arm forces were deployed in the war against Napoleon and as the internal fights weakened the Serbian strength, in summer 1813 Turkey carried out a decisive strike and defeated Serbia. In 1815 a new liberation uprising broke out and was headed by **Miloš Obrenović**, who had taken an active part in the First Serbian uprising. He proclaimed himself prince and on the liberated territory introduced an autocratic regime. The current international situation and the Russian diplomatic support resulted in the fact that the Second Serbian uprising met the aims set in the struggles led in the period 1804-1813. Pursuant to the Convention of Ackerman of 1826, Turkey assumed to fulfill the obligations towards Serbia as stipulated by Article 8 of the Bucharest agreement; however this was accomplished only after the Russian victory in the war 1828-1829. By the Jedren peace agreement and the declared documents (*hatiserif*) of 1830 and 1833, Turkey recognized vassal self-rule to Serbia, however with the stipulated obligation to pay annual tribute (*danak*) to the sultan. The Serbian territory was extended, however the Turkish troops remained in Serbian towns. Miloš Obrenović was recognized hereditary dignity of prince. The liberation was not accomplished and Serbia still paid tribute to the sultan. Some regions inhabited by Serbs were still under the Turkish rule, and Srem, Baranja, Bačka and Banat remained on the territory of Austria. The population of these regions was inclined to get united with the Serbian principality. The transition from the *spahija* rulers to the rule of Serbian peasants had certain characteristics of a bourgeois revolution, however the procedure was not all-comprising and, along with the autocratic regime of Miloš Obrenović, it slowed down the development of Serbia and made an impediment to economic and cultural renewal. The Prince possessed a monopoly of livestock trade. The actions that he and his companions practiced gave rise to serial riots in the first half 19th century, of which the most significant was the uprising of *Djak*, 1825, called after its leader, Milovoj Popović Đak. In the thirties, notable were the clashes between Prince Miloš and the aristocrats, so called *Ustavobranitelji* (Constitution protectors), with the aim to restrict the power of the prince. The efforts to introduce the Constitution (*Sretenjski ustav*) failed in 1835. Not only Turkey, but also Russia and Austria were opposed to the constitution. 1838 the Sultan passed the constitution that envisaged restricted power of the prince, which was the reason why Miloš abdicated. His successor, son Mihailo, was dethroned by *Ustavobranitelji* in 1842 and they led son of Karadordje, **Aleksandar Karadordjević** to ascend the throne (1842-1858). The oligarchic regime of *Ustavobranitelji* induced people's resistance; on St. Andrej assembly (*Svetoandrejska skupština*) in 1858 Aleksandar Karadordjević was dethroned for his wrong internal and external policy, and Miloš Obrenović returned to the throne.

Године 1866. организовано је напредно друштво Уједињена омладина српска, а влада је активно спроводила анитурску и антиаустријску политику и помагала захтев за уједињење свих јужнословенских земаља са Србијом. Покушавајући да очувају своје позиције, Турци су 1862. извршили тродневно бомбардовање Београда са Калемегданске тврђаве, у којој су били турски гарнизони. Под притиском великих сила, ти гарнизони су 1867. коначно напустили преосталих 6 српских утврђења (Београд, Смедерево, Кладово, Ужице, Соко и Шабац).

Кнез Михаило убијен је 1868, а власт је преузело Намесништво на челу с Јованом Ристићем. Они су 1869. наметнули земљи устав. Босанско-херцеговачки устанак против турског ропства избио је 1875. Желећи да присаједини Босну, Србија је објавила Турској рат 1876, али је поражена и рат је привремено прекинут. Кад је Русија заратила против Турске 1877, Србија поново улази у рат против Турака. Рат се завршио победом Русије. До склапања *Санстефанског мира* долази 1878. године, чијим одлукама Србија није била задовољна. Како овим миром нису биле задовољне ни велике силе, дошло је до склапања *Берлинског уговора* 1878. године којим је Србији потврђена *државна независност* и добитак територија освојених у рату против Турске. Супротно националним интересима, десничарски кругови повели су политику учвршћивања зависности Србије од Аустро-Угарске, која је Србију претворила у аграрно-сировинску базу. У другој половини XIX в., у економском погледу, Србија је била слабо развијена. Индустријска предузећа нису била бројна. Дошло је до брзог продирања аустро-угарског капитала. Кнез Милан Обреновић је 1881. закључио са Аустро-Угарском тајну конвенцију, ставивши земљу у економску и политичку зависност од Аустро-Угарске. Почетком XX в. 80% српског извоза ишло је у Аустро-Угарску а државни дуг је брзо растао. У условима заоштрених друштвених и политичких противречности у земљи дошло је до формирања главних буржоаских странака: Радикалне (представљала је интересе ситне буржоазије града и села, борила се за буржоаско-демократске реформе и успостављање савезничких односа с Русијом); Либералне (заступала је интересе богаташа-предузимача); Напредњачке (заступала је интересе најреакционарних кругова велопоседника и трговачко-зеленашку буржоазију, тесно повезане са аустро-угарским тржиштем, и залагала се за очување престижа краљевске власти). Кнез *Милан* (1868-89) прогласио је Србију за краљевину 1882. На територији тимочког округа избила је бун (1883) која је брзо захватила велики део источне Србије око Зајечара и Књажевца. Влада је окрутним мерама, доношењем већег броја смртних осуда и других казни, успела да угуши Тимочку буну, која је задала осетан ударац монархистичко-буржоаском режиму. Рачунајући да ће свој положај, знатно пољуљаним догађајима у земљи, учврстити ратним успехом, Милан је земљу увукао у рат с Бугарском. Непопуларан код српског народа, српско-бугарски рат (1885) завршен је поразом Србије на Сливници, што је још више заоштрило унутрашњу ситуацију у земљи. Интервенцијом Аустро-Угарске и Русије рат је прекинут и закључен је мир у *Букурешту* (1886), без измене дотадашњих граница.

In 1866, the progressive organization called the United Serbian Youth was established. In 1866 the Serbian government led active anti-Turkish and anti-Austrian policy and supported the unification of all South-Slav lands with Serbia. In order to defend their positions, in 1862 Turks carried three-day strikes over Belgrade from the Kalemegdan fortress, where Turkish troops were situated. Under the pressure of the great powers, the Turkish troops finally left the six remaining Serbian fortifications (Belgrade, Smederevo, Kladovo, Užice, Soko and Šabac).

In 1868 Prince Mihailo was assassinated and the regency (*Namesništvo*), headed by Jovan Ristić took over the rule. In 1869 the regency office imposed the constitution passing. In 1875 the Bosnian-Herzegovian uprising broke out against the Turkish rule. Inclined to annex Bosnia, Serbia declared war to Turkey in 1876, however was defeated and the war was cancelled temporarily. When Russia started the war against Turkey in 1877, Serbia again entered into the war against Turks. It was Russia that won the war. In 1878 St. Stefan peace agreement was concluded, however the stipulations were not acceptable to Serbia. Since the great forces also regarded this peace agreement as unacceptable, in 1878 the Berlin Treaty was concluded at thereby Serbia was acknowledged *independent state* and the right to the territories conquered in the war with Turkey. Opposite to the national interests, the right wing circles initiated the policy of stronger Serbian dependence on Austria-Hungary, which made Serbia their base of agricultural resources. Economically, in the second half of the 19th century Serbia was underdeveloped. Industrial companies were scarce. Austro-Hungarian capital inflow was strong. In 1881 Prince Milan Obrenović concluded a secret convention with Austria-Hungary and thereby Serbia was put in the position of economic and political dependence on Austria-Hungary. In the early 20th century 80% of the Serbian exports went to Austria-Hungary and the national debt expressed fast growing trends. Under the circumstances of expressive social and political contradictions, the main bourgeois parties were established: Radical (representing the interests of urban and rural lower middle class, strived for bourgeois-democratic reforms and establishment of ally relations with Russia); Liberal (representing the interests of the rich – entrepreneurs); Progressive (representing the interests of the most reactionary circles of landowners and the bourgeois class of merchants and moneylenders, with close relations in Austro-Hungarian market and acting in favor of protection of royal power). Prince Milan (1868-89) pronounced Serbia kingdom in 1882. On the territory of the Timok district, in 1883 an uprising broke out and it soon spread over a large part of Eastern Serbia around Zaječar and Knjaževac. By undertaking severe measures, rendering frequently sentence to death and other penalties, the government managed to crush the uprising (*Timočka buna*), which strongly influenced the royal-bourgeois regime. Hoping by war conquest to preserve his position, which was considerably disbalanced by the internal events, Prince Milan took actions to get Serbia engaged in the war with Bulgaria. The Serbian people were not inclined to accept the Serbia-Bulgaria war (1885), which ended in Serbian defeat at Slivnica. This caused even greater tensions internally in Serbia. Austria-Hungary and Russia took actions to terminate the war and conclude the Peace agreement in Bucharest (1886), which went without territorial (border) changes.

Да би сачувао власт, Милан је ступио у преговоре с Радикалном странком: резултат је био нови устав, објављен 1888. Заснивао се на принципима буржоаског парламентаризма, грађанских слобода, тајног и непосредног гласања, општинске и окружне самоуправе. Представљао је успех у борби против личног режима краља Милана и знатан напредак ка демократизацији режима у Србији. Убрзо након доношења устава, Милан се одрекао престола у корист свог 12-годишњег сина *Александра* (владао 1889-1903). Пошто је Александар био малолетан, формирано је намесништво у коме је главна личност поново био Јован Ристић. Иако је била на власти 1889-92, Радикална странка није успела да спроведе прогресивне реформе. Александар је 1893. збацио намесништво, прогласио се пунолетним пре времена, преузео власт, а 1894. заменио устав из 1888. Огорчење народа због личног режима и самовоље краља Александра, као и династије Обреновић уопште, бивало је све веће. Једна од најважнијих промена одиграла се у 1901: Александар је наметнуо нов реакционарни устав којим је требало да се установи дводомни систем. Против Александровог режима одлучну борбу повео је народ: у Београду су 23. III 1903. избиле демонстрације, које су се завршиле оружаним сукобом са жандармеријом. Демонстрацијама је руководио вођа српског радничког покрета Димитрије Туцовић. Бојећи се револуционарних покрета, српска буржоазија је решила да потпуно жртвује аустрофилску династију Обреновића, дискредитовану у очима народа. Дошло је и до стварања официрске завере, и 29. V 1903. завереници су убили краља Александра и краљицу Драгу Машин. *Мајски преврат* 1903. значио је победу буржоазије над Александровим апсолутизмом, победу борбе за увођење буржоаског парламентаризма. За краља је изабран **Петар Карађорђевић**, син кнеза Александра Карађорђевића. Враћен је, уз извесне измене, устав из 1888, на власт је дошла Радикална странка, која се постелено претворила у странку крупне буржоазије, чиновника и богатих сељака. Странка је под Николом Пашићем имала водећу улогу у политичком животу земље, инострани капитал продужио је експлоатацију богатих природних резерви Србије, у којој је 1914. било око 500 индустријских предузећа са око 20.000 радника. До 1910. није постојало никакво радничко законодавство, радни дан је трајао и по 16 часова. Раднички покрет се све више развијао. 1903. формиран су Српска социјал-демократска партија и опште синдикалне организације. Преврат из 1903. довео је и до промене у спољној политици, почело је оријентисање према Русији, Француској и Великој Британији, и јачала је пропаганда за уједињење Јужних Словена под вођством Србије, коју је Аустро-Угарска настојала да доведе у зависност. Зато је против Србије повела *Царински рат* (1906-11).

In order to maintain power, Prince Milan started the negotiations with the Radical party: these resulted in the new constitution, passed in 1888. It was based on the principles of bourgeois parliamentary system, civil freedom, secret and direct voting, local (municipal and district) self rule, i.e. administration. It presented a success in the resistance against the autocratic regime of King Milan and a considerable progress towards democracy in Serbia. Soon after the constitution passing, King Milan abdicated in favor of his 12-year old son Aleksandar, who ruled from 1889 to 1903. As Aleksandar was a minor, the residency was established, actually headed again by Jovan Ristić. Although in power from 1889-92, the Radical party was not successful in implementing progressive reforms. In 1893 Aleksandar abolished the residency, pronounced himself grownup in advance, took over the rule, and in 1894 changed the constitution of 1888. The resentment of people grew, caused by the autocratic regime and obstinate rule of King Aleksandar, and generally the Obrenović dynasty as well. A major change occurred in 1901: Aleksandar imposed a new, reactionary constitution, intended at introducing bicameral system. The people started a decisive struggle against the rule of Aleksandar: on 23/03/1903 demonstrations broke out in Belgrade, which ended in armed clashes with police, i.e. gendarmerie. The leader of the demonstrations was Dimitrije Tucović, also the leading activist of the Serbian labor movement. Fearful of revolutionary movements, the Serbian bourgeoisie decided to abandon the Obrenović dynasty, which was Austria-oriented and discredited in the public eye. Military officers hatched a conspiracy and on 29/05/1903 they murdered King Aleksandar and Queen Draga (Draga Mašin). The coup of May 1903 presented the victory of the Serbian bourgeoisie over the King Aleksandar's absolutism and won struggle for the inception of bourgeois parliamentary order. **Petar Karadorđević**, son of Prince Aleksandar Karadorđević, was elected king. The constitution of 1888 was returned, with certain changes, and the Radical party came to power. This party was gradually transformed into the party of *gross bourgeoisie*, civil servants and rich peasants. Headed by Nikola Pašić, the Radical party had the leading political role; the foreign capital supported further exploitation of the Serbian abundant natural resources. In 1914 Serbia had about 500 industrial establishments with the employment of 20000 workers. Before 1910 no labor legislation existed; working day sometimes lasted as long as 16 hours. The labor movement gradually developed. In 1903, the Serbian social democratic party and general trade union organizations were founded. The coup of 1903 resulted in the changed international policy and the initiated orientation towards Russia, France and Great Britain. The demands for the unification of South Slavs under the leadership of Serbia were stronger. However Austria-Hungary tried to impose dependence over Serbia and therefore started the *Customs war* against Serbia (1906-11).

Анексијом Босне и Херцеговине, коју је извршила Аустро-Угарска октобра 1908, створена је опасност по европски мир и настало је заоштравање аустроугарско-српских односа. Босанска криза 1908-1909. један је од подстицаја за убрзање стварања Балканског савеза између Србије, Бугарске, Црне Горе и Грчке. У основи, Савез је био антитурски и започео је *Први балкански рат* (1912-13) против Турака. Рат се завршио коначним ослобођењем балканских народа и територија од турског ропства. Србија је територијално двапут увећана, а број становника попео се на 4,5 милиона. Резултати Првог балканског рата изазвали су даље заоштравање међународних односа и појачали ослободилачки покрет словенских народа под аустроугарском влашћу. Желећи да униште Србију као главну препреку за аустроугарско-немачки империјализам на Балкану, Аустро-Угарска и Немачка изазвале су низ провокација уперених против Србије. Последица је био и *Сарајевски атентат* који је Аустро-Угарска, имајући пуну подршку Немачке, искористила да 28. VII 1914. објави рат Србији. Овај рат био је почетак Првог светског рата (1914-1918). И поред херојског отпора српског народа, који је водио праведан, националноослободилачки рат против аустроугарско-немачког империјализма, Србија је била окупирана 1915. Део српске војске, уз заштиту црногорске, пробио се на јадранску обалу, и 1916. војска је смештена на острво Крф, одакле је касније пребачена на Солунски фронт. Српска влада, која је такође избегла на острво Крф, потписала је 1917. са Југословенским одбором, формираним 1915. у Лондону, Крфску декларацију о уједињењу јужнословенских области Аустро-Угарске са Србијом. После распада Аустро-Угарске у новембру 1918, у Србију су се вратили влада и краљ. Савезничка војска пружила је помоћ монархији и влади за гушење револуционарног покрета, учвршћивање власти српске буржоазије и њено ширење и на јужнословенске земље бивше Аустро-Угарске. У Београду је 1. XII 1918. проглашена *Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца*, која се од 1929. звала *Краљевина Југославија*.



When Austria-Hungary annexed Bosnia and Herzegovina in October 1908, the peace in Europe was endangered and the relations between Serbia and Austria-Hungary deteriorated. The Bosnian crisis, 1908-1909, induced the creation of the Balkan alliance including Serbia, Bulgaria, Montenegro and Greece. Basically the alliance was anti-Turkish and thereby the *First Balkan war* (1912-13) started. The war ended in the final liberation of the Balkan nations and territories from the Turkish rule. The Serbian territory twice extended and the population number rose to 4.5 million. The outcome of the First Balkan war induced further tensions in the international relations and intensified the liberation movements of the Slav nations under the Austro-Hungarian rule. Inclined to eliminate Serbia as the major obstacle to Austro-Hungarian and German imperialistic power in the Balkans, Austria-Hungary and Germany made serial provocations aimed against Serbia. The consequence was the *Sarajevo Assassination* that Austria-Hungary used, fully supported by Germany, to declare war to Serbia on 28/07/1914. Actually this was the beginning of the First World War (1914-1918). In spite of the heroic resistance of the Serbian people who led a justified, liberation war against the Austria-Hungary imperialistic rule, Serbia was occupied in 1915. A part of the Serbian military forces, supported by the Montenegrin protection, traced way to the Adriatic coast and then was further sent to the Greek island of Corfu; where from the Serbian soldiers were transferred to the *Salonika Front*. The Serbian government that also was compelled to flee to Corfu, in 1917 executed the Corfu declaration with the Yugoslav committee, which had been established in London in 1915. The declaration envisaged the unification of the south-Slav regions of Austria-Hungary with Serbia. After the Austria-Hungary breakdown in November 1918, the government and the King came back to Serbia. The Allies' forces rendered support to the royal regime and the government to crush the revolutionary movement, strengthen the Serbian bourgeoisie power and its spread to the south-Slav lands of the former Austria-Hungary. On 01/12/1918 the *Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes* was officially established in Belgrade and from 1929 it assumed the name – the *Kingdom of Yugoslavia*.

СРПСКЕ ДИНАСТИЈЕ У РАШКОЈ – СРБИЈА / SERBIAN DYNASTIES OF RAŠKA

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>
Властимировићи <i>Vlastimirovići</i>	210	750	Вишеслав / <i>Višeslav</i> Радослав / <i>Radoslav</i> Просигој / <i>Prosigoj</i> Властимир / <i>Vlastimir</i> Мутимир / <i>Mutimir</i>
		кнежеви <i>Prince</i>	Прибислав / <i>Pribislav</i> Петар / <i>Petar</i> Павле / <i>Pavle</i> Захарије / <i>Zaharije</i> Часлав / <i>Časlav</i>
		960	

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>
МАКЕДОНИЈА У ДОБА САМУИЛА / MACEDONIA OF SAMUILO TIME ДУКЉАНСКА ДРЖАВА / DUKLJA STATE ДИНАСТИЈА ВОЈИСАВЉЕВИЋА / VOJISAVLJEVIĆ DYNASTY КРСТАШКИ РАТОВИ / WAR OF CRUSADERS			
1083			
Вукановићи <i>Vukanovići</i>	82	жупани	Вукан / <i>Vukašin</i>
		велики жупани <i>veliki župan</i>	Урош I / <i>Uroš I</i>
Немањићи <i>Nemanjići</i>	206	1145	Урош I; Деса; Белош <i>Uroš I; Desa; Beloš</i>
		1165	Тихомир / <i>Tihomir</i>
		велики жупани <i>veliki župan</i>	Стефан Немања / <i>Stefan Nemanja</i>
		1217	Стефан Првовенчани <i>Stefan Prvovenčani</i>
		краљеви <i>King</i>	Стефан Радослав / <i>Stefan Radoslav</i>
		1346	Стефан Владислав / <i>Stefan Vladislav</i>
		цареви <i>Tzar</i>	Стефан Урош I / <i>Stefan Uroš I</i>
Лазаревићи <i>Lazarevići</i>	56	1371	Стефан Драгутин / <i>Stefan Dragutin</i>
		1402	Стефан Урош II Милутин <i>Stefan Uroš II Milutin</i>
	32	1427	Стефан Урош III Дечански <i>Stefan Uroš III Dečanski</i>
		Деспоти <i>Despot</i>	Стефан Урош IV Душан <i>Stefan Uroš IV Dušan</i>
Бранковићи <i>Brankovići</i>	31	1459	Стефан Урош V / <i>Stefan Uroš V</i>
		1471	Лазар Хребељановић / <i>Lazar Hrebeljanović</i>
		Деспоти <i>Despot</i>	Стефан Високи <i>Stefan Visoki</i>
		1502	Ђурађ / <i>Đurađ</i> Лазар / <i>Lazar</i>
			Стефан / <i>Stefan</i> Вук / <i>Vuk</i> Ђорђе / <i>Đorđe</i> Јован / <i>Jovan</i>
			Српски / <i>Serbian</i> деспоти у <i>Despots in</i> Угарској / <i>Hungary</i>

Назив династије <i>Dynasty</i>	Трајање владавине <i>Period of rule</i>	Облик владавине <i>Title</i>	Име владара <i>Ruler name</i>	
Берисављевићи		Деспоти <i>Despot</i>	Иваниш / <i>Ivaniš</i>	
			Стефан / <i>Stefan</i>	српски <i>Serbian</i>
Божичи	35		Бериславић / <i>Berislavić</i>	деспоти у Угарској <i>Despots in Hungary</i>
			Радич / <i>Radič</i>	
Бакићи		1537	Павле / <i>Pavle</i>	

Владари династије Властимировића / *Vlastimirović Dynasty rulers*

- Вишеслав, око 765, архонт / *Višeslav, about 765, arhont*
- Радослав, око 790, кнез / *Radoslav, about 790, Prince*
- Просигој, око 810, кнез / *Prisigoj, about 810, Prince*
- Властимир, око 820-860, кнез / *Vlastimir, about 820-860, Prince*
- Мутимир, око 860-891, кнез / *Mutimir, about 860-891, Prince*
- Прибислав (Првослав), 891-892, кнез / *Pribislav (Prvoslav), 891-892, Prince*
- Петар Гојниковић, 892-917, кнез / *Petar Gojniković, 892-917, Prince*
- Павле Брановић, 917-921, кнез / *Pavle Branović, 917-921, Prince*
- Захарије Прибисављевић, 921-924, кнез / *Zaharije Pribisavljević, 921-924, Prince*
- Часлав Клонимировић, 927-960, кнез / *Časlav Klonimirović, 927-960, Prince*

Владари династије Војисављевића / *Vojisavljević Dynasty rulers*

- Петрислав – Петар, архонт / *Petrislav – Petar, arhont*
- Јован Владимир, 977-1016, кнез / *Jovan Vladimir, 977-1016, Prince*
- Драгомир, 1016-1018, кнез / *Dragomir, 1016-1018, Prince*
- Војислав, 1018-1043, кнез / *Vojislav, 1018-1043, Prince*
- Гоислав, 1043-1045, кнез / *Goislav, 1043-1045, Prince*
- Радослав, 1045-1046, кнез / *Radoslav, 1045-1046, Prince*
- Михаило, 1046-1077, кнез, 1077-1081, краљ / *Mihailo, 1046-1077, Prince, 1077-1081, King*
- Констатин Бодин, 1081-1101, краљ / *Konstantin Bodin, 1081-1101, King*
- Добросав, 1101-..., краљ / *Dobrosav, 1101-..., King*
- Кочапар, краљ / *Kočapar, King*
- Владимир,-1114, краљ / *Vladimir,-1114, King*
- Ђорђе, 1114-1118. и 1125-1135, краљ / *Đorđe, 1114-1118, 1125-1135, King*
- Грубеша, 1118-1125, краљ / *Grubeša, 1118-1125, King*
- Градихна, 1135-1146, краљ / *Gradihna, 1135-1146, King*
- Радослав, 1146-1162, кнез / *Radoslav, 1146-1162, Prince*
- Михаило, 1162-1186, кнез / *Mihailo, 1162-1186, Prince*

Владари династије Вукановића / *Vukanović Dynasty rulers*

1. Вукан, 1086-1114, жупан / *Vuka, 1086-1114, župan*
2. Урош I, 1114-1145, жупан / *Uroš I, 1114-1145, župan*
3. Урош II, 1145-1155. и 1155-1162, велики жупан / *Uroš II, 1145-1155, 1155-1162, veliki župan*
4. Деса, 1155-1155. и 1162-1165, велики жупан / *Desa, 1155-1155, 1162-1165, veliki župan*
5. Белош, 1162-1162, велики жупан / *Beloš, 1162-1162, veliki župan*

Владари династије Немањића / *Nemanjić Dynasty rulers*

1. Тихомир, 1165-1168, велики жупан / *Tihomir, 1165-1168, veliki župan*
2. Стефан Немања, 1168-1196, велики жупан / *Stefan Nemanja, 1168-1196, veliki župan*
3. Стефан Првовенчани, 1196-1217, велики жупан, 1217-1228, краљ
Stefan Prvovenčani, 1196-1217, veliki župan, 1217-1228, King
4. Стефан Радослав, 1228-1234, краљ / *Stefan Radoslav, 1228-1234, King*
5. Стефан Владислав, 1234-1243, краљ / *Stefan Vladislav, 1234-1243, King*
6. Стеван Урош I, 1243-1276, краљ / *Stefan Uroš I, 1243-1276, King*
7. Стефан Драгутин, 1276-1282, краљ, 1282-1316, сремски краљ
Stefan Dragutin, 1276-1282, King, 1282-1316, King of Srem
8. Стефан Урош II Милутин, 1282-1321, краљ / *Stefan Uroš II Milutin, 1282-1321, King*
9. Стефан Урош III Дечански, 1321-1331, краљ / *Stefan Uroš III Dečanski, 1321-1331, King*
10. Стефан Урош IV Душан, 1331-1345, краљ, 1346-1355, цар
Stefan Uroš IV Dušan, 1331-1345, King, 1346-1355, Tzar
11. Стефан Урош V, 1355-1371, цар / *Stefan Uroš V, 1355-1371, Tzar*

Владари династије Лазаревића / *Lazarević Dynasty rulers*

1. Лазар Хребељановић, 1371-1389, кнез / *Lazar Hrebeljanović, 1371-1389, Prince*
2. Милица, 1389-1393, кнегиња / *Milica, 1389-1393, Princess*
3. Стефан, 1393-1402, кнез, 1402-1427, деспот / *Stefan, 1393-1402, Prince, 1402-1427, Despot*

Владари династије Бранковића / *Branković Dynasty rulers*

1. Ђурађ, 1427-1456, деспот / *Đurađ, 1427-1456, Despot*
2. Лазар, 1456-1458, деспот / *Lazar, 1456-1458, Despot*
3. Стефан, 1458-1459, деспот / *Stefan, 1458-1459, Despot*
4. Стефан Томашевић (Котроманић), 1459-1459, деспот
Stefan Tomašević (Kotromanić), 1459-1459, Despot
5. Вук Гргуровић (Бранковић), 1471-1485, деспот у Угарској
Vuk Grgurović (Branković), 1471-1484, Despot
6. Ђорђ, 1486-1496, деспот у Угарској / *Đorđ, 1486-1496, Despot in Hungary*
7. Јован, 1496-1502, деспот у Угарској / *Jovan, 1496-1502, Despot in Hungary*

Династија Немањића
Nemanjić Dynasty



СТЕФАН НЕМАЊА –
Монах Симеон
(владао 1166-1196)
STEFAN NEMANJA
Monah (monk) Simeon
(ruled 1166-1196)

Стефан Немања је син кнеза Завида. Рођен је у Дукљи на Морачи (тада Рашка, данас Црна Гора). Немања је оснивач „светородне династије Немањића“ која је владала Србијом преко две стотине година. У том раздобљу Србија је прешла пут од мале расцепкане кнежевине до царевине и најмоћније земље на Балкану. Стефан Немања је подигао многе манастире, а најпознатији су Студеница и Хиландар. Наклоност и љубав према градњи манастира карактерише све владаре лозе Немањића. Манастири су постали не само њихове задужбине, већ и знак индивидуалитета и својерсни расадници културе, просвете и православља. Власт је пренео на сина Стефана, замонашио се и као монах Симеон умро је у Хиландару.

Stefan Nemanja is a son of *knez* Zavid. He was born in Duklja on the river Morača (then Raška, present day Montenegro). Nemanja was the **founder** of the 'holy dynasty Nemanjić' that ruled in Serbia for more than two centuries. In these times Serbia transformed from a small disintegrated principality (*knezevina*) to a kingdom (*carevina*) and the most powerful country in the Balkans. Stefan Nemanja erected many monasteries, the best known of which are Studenica and Hilandar. Strong affection and inclination to raise monasteries is characteristic to all ruler of Nemanjić origin. Monasteries became not only their memorials, but also the symbol of individuality and centers of culture, education and orthodoxy and the Orthodox religion. This ruler transferred his power to his son Stefan, entered a monastic order and died in Hilandar.





**ПАСТКО НЕМАЊИЋ – *Свету Сава*
(1175-1235)**
**RASTKO NEMANJIĆ – *Sveti Sava*
(1175-1235)**

Сава је најмлађи Немањин син, рођен 1175. године. Врло рано напушта световни живот и већ 1191. године *одлази у Свету Гору*. Уз помоћ оца подиже православни манастир Хиландар. Док су се његов отац Немања и брат Стефан трудили да створе и очувају српску државу на раскрсници између Европе и Азије, Угарске и Византије и Латинског царства, између православља и католичанства, свети Сава је радио на изградњи духовног јединства код Срба, на подизању њихове самосвести и моралне снаге. У Хиландару, а затим у Студеници, развио је центре књижевног и црквеног образовања. Сава је написао прва дела српске књижевности: Житије св. Симеуна (прва српска биографија, 1208) и Службу светом Симеону. У тренутку велике угрожености Византије од крстаха *изборио је аутокефалност (самосталност) српске православне цркве 1219. године*. Тада је постао **први српски архиепископ**, са седиштем у Жичи. Написао је и Номоканон, зборник закона по којима се управљало у новоствореној осамостаљеној цркви и српској држави. Његове мошти пренете су 1236. из Трнова (Бугарска) у манастир Милешева (Пријеполје), али су их Турци 27. априла 1595. године, након што су похарали манастир, спалили на Врачару у Београду. Данас се на том месту налази велелепни Храм светог Саве.

Sava is the youngest son of Nemanja, born in 1175. Rather early he abandoned secular life and in 1191 went to *Sveta Gora*. With the support of his father he erected the Orthodox monastery Hilandar. While his father Nemanja and brother Stefan took efforts to establish and protect the Serbian state on the crossroads of Europe and Asia, Hungary and Byzantium and the Latin empire, between the Christian Orthodoxy and Catholicism, Sveti Sava took pains to give rise to the spiritual unity of Serbs, to upgrade their self-consciousness and moral strength. In Hilandar and afterwards in Studenica, he opened the centers of literature and ecclesiastic education. Sava wrote the first pieces of the Serbian literature: *Žitije Sv. Simeuna*, the first Serbian biography written in 1208, and *Službu Sv. Simeunu*. In the moment when Byzantine Empire was greatly endangered by the Crusaders he managed to won the independence of the Serbian Orthodox Church in 1219. Then he became the **first Serbian archiepiscopal hear leader**, with his formal seat in Žiča. He wrote *Nomakanon*, a code of regulations to be respected in the newly formed independent Church and in the Serbian state. In 1236 his relics were taken from Trnovo, Bulgaria to the Mileševa monastery, Prijepolje. However, after having devastated the monastery, on 27 April 1595 Turks burned the relics at Vračar, Belgrade. Today a magnificent temple – the Temple of Sveti Sava is situated there.



СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ — Свети Краљ
(1196-1228)
STEFAN PRVOVENČANI
Sveti Kralj (St. King)
(1196-1228)

Средњи син Стефана Немање, **велики жупан (1196-1217)** и **краљ Србије (1217-1228)**. Непосредно по његовом доласку на власт велики ратни немири уздрмали су Европу, избио је Четврти крсташки рат, срушено је Византијско и настало Латинско царство, Србија је нападнута од Угарске, Бугарске и војске Латинског царства. Уз снажан отпор целокупног народа против завојевача и у савезу са Млетачком Републиком, Стефан Првовенчани спасава раскомадану Србију. Да би га тако снажног и отпорног придобио на своју страну, папа му шаље своју краљевску круну, после чега је Стефан проглашен за краља Србије, Дукље, Травуније, Далмације и Хума. Изградио је манастир Жичу, у којој је чинодејствовао његов брат свети Сава, родоначелник српске духовности уопште. Пред крај живота повукао се у манастир и власт предао најстаријем сину Радославу.

The second son of Stefan Nemanja, the Great Count (*veliki župan*) (1196-1217) and the **King of Serbia** (1217-1228). Soon after his coming to rule great war turbulences shook Europe; the 4th War of Crusaders broke out, the Byzantine Empire was pulled down and the Latin Empire rose, Serbia was attacked by Hungary, Bulgaria and the army of the Latin Empire. With the strong overall national resistance against the invaders and in alliance with the Venice Republic, Stefan Prvovenčani managed to save the broken Serbia. In order to won him to his side because of expressive endurance and resistance, the Pope sent his crown to the Serbian ruler, when after Stefan was pronounced the King of Serbia, Duklja, Travunija, Dalmatia and Hum. He erected the monastery of Žiža, where his brother Sveti Sava was active and who was the founder of the overall Serbian spirituality. Before his death, he withdrew to the monastery and passed the rule to his eldest son Radoslav.





КРАЉ РАДОСЛАВ
(владао 1223-1233)
KING RADOSLAV
(ruled 1223-1233)

Радослав је дошао на престо после свог оца Стефана Првовенчаног. Био је под јаким византијским утицајем, нарочито свога таста, епирског деспота и доцнијег цара Теодора Анђела. Први је почео да кује српски новац, по грчким обрасцима и са грчким натписом. Ослањајући се на искуство свога стрица св. Саве, који га је свестрано помагао, имао је услове за дугу владавину. Међутим, изгубио је престо након што су његовог таста потукли Бугари (1230). Без његове подршке није се могао дуго одржати. На престо је дошао његов млађи брат Владислав.

Radoslav came to rule after his father Stefan Prvoventčani. He was under the strong Byzantine influence, especially of his father-in-law, the Epirus despot and then Emperor Teodor Andjel. He initiated the coin make, pursuant to the Greek forms and the Greek inscriptions. Relying on the experience of his uncle Sveti Sava, who rendered all possible support to him, Radoslav could have lived a long rule. However, he was dethroned after his father-in-law was defeated by Bulgaian forces in 1230. Without the support from this side, Radoslav was not able to stand in power. His younger brother Vladislav took over the throne.



КРАЉ ВЛАДИСЛАВ
(владао 1234-1243)
KING VLADISLAV
(ruled 1234-1243)

Краљ Владислав се оженио бугарском принцезом *Белославом* и настојао да Србију и Бугарску зближи и тешње повеже, али 1241. године долази до најезде Монгола, који пустоше Србију а потом руше бугарску државу. Без могућности да се ослони на таста, Владислав губи престо, на који долази његов млађи брат Урош.

King Vladislav married the Bulgarian Princess Beloslava and took efforts to make closer and tighter relations between Serbia and Bulgaria. However in 1241 the Mongol invaders attacked and devastated Serbia and then pulled down the Bulgarian state. Since it was not possible to rely on the support from his father-in-law, Vladislav was dethroned and his younger brother Uroš came to power.



КРАЉ УРОШ I НЕМАЊИЋ
(владао 1243-1276)
KING UROŠ I NEMANJIĆ
(ruled 1243-1276)

Краљ Урош I је имао веома добре односе са суседним државама и владао је дуже и успешније од своје браће. Значајан је нарочито по томе што је за време његове владавине отпочела експлоатација рудника у Србији, што је довело до брзог економског снажења Рашке. Упоредо с развојем рударства развијали су се занатство и трговина. Економски просперитет дао је јак подстицај развиту српске средњовековне културе (књижевност, грађевинарство, уметнички занати). Дошао је у сукоб са својим старијим сином Драгутином, који је, помогнут војском свога таста – угарског краља – напао оца, војнички га победио и преузео престо 1276. године.

King Uroš I managed to establish rather good relations with the neighboring states and ruled longer and with more success than his brothers had ruled. He was notable especially for initiating the exploitation of Serbian mines, which resulted in more dynamic economic strengthening of Raška. Simultaneously with mining, crafts and trade activities developed. Economic progress strongly induced the development of the Serbian mediaeval culture (literature, construction, art crafts). Uroš I had conflicts with his elder son Dragutin, who was supported by his father-in-law, Hungarian king, and who attached his own father, defeated him in the military fields and took over the throne.



КРАЉ ДРАГУТИН
Преподобни монах Теоктист (владао
1276-1282)
KING DRAGUTIN
Saint monk Teoktist
(ruled 1276-1282)

Краљ Драгутин је преузео престо од оца Уроша, али га је после неколико година уступио млађем брату Милутину. Драгутин се као угарски зет повукао у северне области правећи себи ново краљевство на простору

King Dragutin took over the rule from his father Uroš, however after several years he descended in favor of his younger brother Milutin. As a son-in-law of the Hungarian ruler, Dragutin withdrew to the northern regions, establishing his own kingdom in the western Serbian re-

западне Србије, источне Босне и Срема, где је владао све до 1316. године. На простору свога краљевства подигао је многе цркве, а ојачао је и Београд као привредни и културни центар тога времена. Када је његов брат Милутин, краљ Србије, успоставио добре односе с Византијом, Драгутин је ударио војском на Србију, али је био потучен од војске краља Милутина 1313. године. После овог неуспеха властела његове државе га је сменила и на престо довела његовог сина Владислава II. Драгутин је био на српском престолу релативно кратко (1276-1282).



КРАЉ МИЛУТИН
(1282-1321)
KING MILUTIN
(1282-1321)

Настојао је да Србији омогући миран развој одржавајући добре односе са суседима. Убрзо се оженио византијском принцезом па је тако обезбедио северну границу свог краљевства и спокојно присаједињавање западних делова, којима је некада управљао његов брат Драгутин, правећи Србију много већом и јачом. Експлоатација рудника богатих сребром доносила му је обилата средства. Помагао је развој уметности и књижевности. Зидео је цркве и манастире, од којих су до данас сачувани: Грачаница, Богородица Љевишка, Краљева црква у Студеници, Бањска, обновљена Немањина црква у Хиландару, цркве у Јерусалиму, на Синају. Милутин је подигао и болницу у Цариграду.

King Milutin was inclined to provide peaceful development for Serbia and maintained good relations with the neighbors. Soon he married the Byzantine princess and thereby protected the northern border of his kingdom and undisturbed annexing of the western regions that has used to be ruled by his brother Dragutin. The exploitation of mines rich in silver made fruitful income. Milutin supported the development of arts and literature. He conducted the erection of churches and monasteries, of which several have been preserved to the present day: Gračanica, Bogorodica Ljeviška, King's Church in Studenica, Banjska, restored Nemanja's Church in Hilandar, the churches in Jerusalem, on Sinai. Milutin also built a hospital in Constantinople.



СИМОНИДА (1289-1340) – Византијски цар Андроник II, приликом закључења мира са Србијом 1299. године, „дари-вао“ је српског краља Милутина својом ћерком Симионидом, као гаранцијом трајног мира и пријатељства између две земље.

SIMONIDA (1289-1340) – The Byzantine emperor, Andronik II, on the occasion of concluding peace agreement with Serbia in 1299, 'donated' his daughter Simonida to the Serbian King Milutin, which served as a guarantee of continual peace and friendship between the two states.



КРАЉ СТЕФАН ДЕЧАНСКИ
(владао 1321-1331)
KING STEFAN DEČANSKI
(ruled 1321-1331)

Још за живота свог оца краља Милутина добио је на управљање зетску област, али је ускоро сковао заверу да скине оца с престола па је у томе осујећен. Отац га је ослепео и протерао с породицом у Цариград. После смрти краља Милутина проглашен је за краља (1321). Стефан Дечански проширио је државу на југ према Византији. Када су се Византијци удружили с Бугарима, потукао је Бугаре на Велбужду (1330), и то захваљујући вештини и храбрости свога сина Душана. Пошто је хтео да престо остави сину из другог брака а не Душану, Душан се побунио и збацио га с престола. Стефан је подигао манастир Дечане, где је после смрти и сахрањен (1331).

Even during the life of his father King Milutin, he was entrusted with the government over the region of Zeta (*Zetska oblast*). However he hatched a conspiracy to dethrone his father, but was prevented. His father had him made blind and expelled with his family to Constantinople. After the death of King Milutin, Stefan was pronounced king in 1321. Stefan Dečanski made the Serbian state extended to the south, towards Byzantium. When Byzantium joined forces with Bulgaria, he managed to defeat the Bulgarian forces on Velbužd (1330), however with the skillful and courageous support rendered by his son Dušan. Since he was inclined to pass the throne over to his son from his first marriage and not to Dušan, Dušan offered resistance and removed him from the throne. Stefan erected the monastery of Dečani, where he was buried after his death in 1331.



ЦАР СТЕФАН ДУШАН

Душан Силни

(владао 1331-1355)

TZAR STEFAN DUŠAN

Dušan Silni (Mighty)

(ruled 1331-1355)

Као **краљ Срба** владао је од 1331. до 1345. године. Од 1346. године влада као **цар Срба и Грка**. У његово време српска средњовековна држава доживљава врхунац своје моћи и израста у водећу силу на Балкану. До 50-их година XIV века успео је да створи српску царевину која је обухватала, поред земаља раније српске краљевине, Мачву, Захумље, Албанију, Епир, Тесалију, Акарнанију, Етолију и сву Македонију (изузев Солуна) до Христовоља. Организовао је сложну војску и успоставио правну државу. Освајање нових земаља, где је био развијен правни поредак, а и примери византијских царева, чијим наследником је хтео да се прикаже, подстакли су га да изради законски кодекс за своју земљу – **ДУШАНОВ ЗАКОНИК**. Усвојио га је Државни сабор 1349. године (допуњен је 1354. године). Законик спада у најважније споменике нашег развијеног феудализма. Поред одредаба уставног карактера садржи и казнено-правне и процесно-правне одредбе, као и одредбе из породичног и наследног права. Иако феудалног карактера и осмишљен да учврсти положај и привилегије владара и властеле, одликује се хуманошћу: њиме су била заштићена и права најнижег staleжа.

As the **King of Serbs** Stefan Dušan ruled from 1331 to 1345. From 1346 he ruled as the **Emperor of Serbs and Greeks**. In his time the Serbian mediaeval state reached its prime and became the leading power in the Balkans. Up to the mid-14th century he managed to establish the Serbian empire that used to include, apart from the lands of the former Serbian kingdom, also Mačva, Zahumlje, Albania, Epirus, Thessaly, Akarnania, Aetolia, and the all Macedonia (except Thessaloniki) to Hristopolje. Stefan Dušan was successful in organizing harmonized military forces and establishing a legally grounded state. The conquering of new lands with well established legislation and the examples of Byzantine emperors, the descendant of which he was inclined to see himself, all induced him to create a new legal code for his state, i.e. the Code of Dušan (*Dušanov Zakonik*). The subject code was adopted by the State assembly in 1349 and the same was supplemented in 1354. This legal code represents a mayor memorial of the developed stage of feudalism in Serbia. Apart from the constitutional provisions, this code includes penalty and legal procedure terms, as well as the stipulations of family and inheritance law. Although grounded on feudalism order and conceived to confirm the position and privileges of the ruler and oligarchy (feudal landowners), this code featured certain attributes of humanity: it envisaged the protected rights of the lowest social class.



ЦАР УРОШ (владао 1355-1371)
TZAR UROŠ
(ruled 1355-1371)

Урош је са осамнаест година наследио престо у великој држави без унутрашњег јединства и чврсте повезаности. Није успео ни да се одупре спољном непријатељу ни да држи у спрези феудалне господаре (Дејановиће, Мрњавчевиће, Бал-шиће), који нису признавали централну власт и који су желели да самостално управљају својим областима. Душанов полубрат Симеон, епирски намесник, отворено је устао против Уроша и сам се прогласио за цара. Затим се отцепио од Епира и Тесалије и направио себи другу државу. То су почели чинити и други велможи тако да је централна власт нагло ослабила. Смрћу цара Уроша (1371) нестало је и привидне централне власти над већ самосталним поседима ојачаних феудалаца. Угасила се владавина лозе Немањића и отпочела агонија српске државе и народа, вековима са разних страна гаженог али никад сатреног захваљујући баш духовној снази и наслеђу које му је оставила епоха Немањића.

Uroš ascended the throne very young, aged 18 and rather unexperienced, in a large state that was internally disintegrated. He did manage neither to resist external enemies, nor to keep united feudal families (Dejanović, Mrnjavčević, Balšić) that were not willing to recognize the central rule and were inclined to govern their regions independently. Simeon, half-brother of Dušan and a deputy of Epirus up rose openly against Uroš and pronounced himself czar. Then after he separated from Epirus and Thessaly and founded a new state. This followed other landowners and therefore the central government collapsed. After the death of Czar Uroš in 1371 even the apparent central government disappeared, while the independent landlords became stronger. The power of the Nemanjić dynasty was extinguished and this was followed by the agony of the Serbian state and people that despite all invasions never definitely collapsed. This was due to spiritual strength and heritage of the Nemanjić origin.





Лоза Немањића, детаљ са бакореза манастира Студеница из 1733. године.
Nemanjić dynasty origin, copper engraving – detail, 1733, Monastery of Studenica

Династија Обреновића
Obrenović Dynasty



КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ
(1780-1860)

PRINCE MILOŠ OBRENOVIĆ
(1780-1860)

Рођен је у селу Средња Добрна у ужичкој нахији, а умро је у Београду, у свом конаку у Топчидеру. Као младић Милош је служио код богатих трговаца стоком. Учествовао је у Првом српском устанку и био вођа Другог српског устанка. Био је спретан у преговарању с Турцима и вешто је користио међународну ситуацију, првенствено неспоразуме и сукобе Русије и Турске, да би за српску аутономију издејствовао султаново и међународно признање. Године 1830. Србији бива призната унутрашња самоуправа а Милош добија наследност кнежевског достојанства. Убрзо након тога, Милош с војском заузима шест неуступљених нахија, па је 1833. издат хатишериф (својеручна наредба турског султана која мора да се изврши без одлагања) о њиховом сједињењу са Србијом. Под Милошевом владавином Србија је стекла статус аутономне кнежевине у оквиру Османског царства (владао је Србијом од 1815. до 1839. и од 1858. до 1860). За време своје владавине постао је најбогатији човек у Србији и један од најимућнијих на Балкану. Владао је као аутократа и никада се тог начина владања није одрекао. Ударио је солидне темеље независности Србије и њеном унутрашњем развоју.

Miloš Obrenović was born in the village of Srednja Dobrna in the *nahija* of Užice (Turk.) and he died in Belgrade, in his residence in Topčider. As a young man Miloš used to work as an assistant to wealthy livestock merchants. He took part in the First Serbian Uprising and was the leader of the Second Serbian Uprising. He was dexterous in the negotiations with the Turks and skillfull in making use of the international situation, primarily the disputes between Russia and Turkey, in order to win the recognition of the Serbian autonomy by the Sultan and other states. In 1830 internal self-government was recognized to Serbia and Miloš Obrenović was acknowledged hereditary dignity of Prince. Soon Miloš occupied with military forces the six *nahija* regions previously non-ceded. In 1833 the Sultan executive order, i.e. *hatiserif* was passed to the effect that these regions are annexed to Serbia. Under the rule of Miloš Obrenović Serbia won the status of autonomous principality within the Ottoman Empire. He ruled from 1815 to 1839 and from 1858 to 1860. During his rule he became the wealthiest man in Serbia and one of the top wealthy people in the Balkans. All the time he was an autocratic ruler. He established solid grounds for the Serbian independence and its internal development.



КНЕГИЊА ЉУБИЦА ОБРЕ-
НОВИЋ (1788-1843) била је
жена кнеза Милоша. Утица-
јна у политичком животу и
својеглаве нарави. Имала је
озбиљних несугласица с
мужем и једно време живела
раздвојена од Милоша, у Пожаревцу. У
налету љубоморе уморила је једну од Мило-
шевих љубавница. Сахрањена је у манастиру
Крушедол на Фрушкој Гори.

PRINCESS LJUBICA OBRENOVIĆ (1788-
1843) was a wife of Prince Miloš. She influ-
enced the Serbian political life and was rather
stubborn character. She experienced serious
disputes with her husband and for some time
she lived separated from Miloš in Požarevac. In
a fit of jealousy she murdered a mistress of
Miloš. She was buried in Krušedol monastery
on Fruška Gora.



КНЕЗ МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ
(1823-1868)
PRINCE MIHAILO OBRENOVIĆ
(1823-1868)

Рођен је у Крагујевцу као млађи син кнеза
Милоша и кнегиње Љубице. Први пут је
постао кнез 1839, после смрти свог старијег
брата Милана. Веома млад и неискусан,
Михаило се није најбоље сналазио у
сложеним приликама унутрашњег и
спољашњег положаја Србије. Свргнут је 1842.
у буни коју је предводио један од
најистакнутијих уставобранитељских првака,
Тома Вучић-Перишић. Поново је доведен за
кнеза после Милошеве смрти 1860. Владао је
следећих осам година као просвећени
апсолутиста. Убијен је 1868. у Кошутњаку као
жртва завере која никад није сасвим
расветљена.

Mihailo Obrenović was born in Kragujevac, as a
younger son of Prince Miloš and Princess
Ljubica. He became prince for the first time in
1839, after the death of his elder brother Milan.
Rather young and unexperienced, Mihailo was
not very successful in coping with the complex
internal and external Serbian position. He was
deposed in 1842 in an uprising led by a most
outstanding *ustavobranitelj* official, Toma Vučić
Perišić. Mihailo was pronounced Prince again
after the death of Miloš in 1860. He ruled for
another eight years as an enlightened absolutist.
He was murdered in 1868 in Košutnjak, as a
victim of a conspiracy that has never been
completely cleared up.



КРАЉ МИЛАН ОБРЕНОВИЋ
(1854-1901)
KING MILAN OBRENOVIĆ
(1854-1901)

После убиства кнеза Михаила постао је кнез Србије (2. VII 1868), али је до његовог пунолетства (1872) владало намесништво. У својој владавини ослањао се углавном на војску, па је радио на њеном јачању. У спољној политици прво се ослањао на Русију. Под притиском јавног мњења и без довољне дипломатске припреме, 1876. објавио је Турској рат, који се 1877. завршио неуспехом. Исте године, под утицајем Русије, поново је ступио у рат против Турске, из којег је Србија изашла ојачана добивши пиротски, нишки, топлички и врањски округ, а потом јој је на Берлинском конгресу и формално призната независност (1878). Због руске подршке Бугарској, која је дошла до изражаја у Санстефанском уговору, ослонио се на Аустро-Угарску. Закључио је, јуна 1881, тајну конвенцију са Аустро-Угарском, којом је обавезао Србију да неће радити против њених интереса у Босни и Херцеговини и без претходног споразума с њом и да неће закључивати политичке споразуме са другим државама. Аустро-Угарска је зато загарантовала његовостанак на престолу и дипломатску помоћ за ширење Србије према југу, што је у народу схваћено као издаја националних интереса. Прогласио се краљем 1882. Угушио је у крви буну која је у јесен 1883.

After the death of prince Mihailo, Milan Obrenović became Prince of Serbia (02/07/1868), however until his coming of legal age, the appointed regency commission was in power. Milan Obrenović ruled mostly relied on military forces and therefore tried to strengthen them. In foreign policy, he primarily relied on Russia. Under the public pressure and without sufficient diplomatic backgrounds, in 1876 Milan Obrenović declared war to Turkey, which ended in a defeat in 1877. Induced by the Russia influence, in the same year he again started the war against Turkey. This resulted in Serbia becoming a stronger force, acquiring the districts of Piro, Niš, Toplica and Vranje, and then at the Congress of Berlin Serbia was officially recognized independence (1878). Since Russia supported Bulgaria, which became expressive in St.Stefan peace agreement, this ruled found support in Austria-Hungary. In June 1881 he concluded a secret convention with Austria-Hungary and thereby imposed obligation to Serbia not to act against Austro-Hungarian interests in Bosnia and Herzegovina and not to conclude any political agreements with other states without prior consent achieved with Austria-Hungary. Therefore Austria-Hungary guaranteed his ruling power and diplomatic support for the Serbian extension southwards. However people understood this as the betrayal of the Serbian national interests. Milan Obrenović pronounced himself king in 1882. The rebellion that broke in autumn 1885 in *Timocka*

избила у Тимочкој крајини. Када се Бугарска 1885. ујединила са Источном Румелијом, објавио јој је рат да би заузео и анектирао део бугарске територије као компензацију за тобоже померену равнотежу. Због неуспеха у овом непопуларном рату, који је уз то неодлучно и невесто водио, још више је порасло незадовољство народа. Прихватио је 1888. устав који је од Србије требало да створи уставну и парламентарну краљевину, али је, сукобивши се са уставним одредбама, следеће године абдицирао у корист малолетног сина Александра. Као генерал постављен је за команданта Активне војске, али је 1890. дао оставку.



НАТАЛИЈА ОБРЕНОВИЋ (1859 -1941) – Кнегиња и краљица српска (1875-1889), кћи влашког спахије Н. Кешка. Венчала се с кнезом Миланом Обреновићем 5. X

1875. и родила му сина Александра. Била је проруски оријентисана, док је Милан водио аустрофилску политику. Њихов однос и развод брака постали су значајно политичко питање због кога је влада М. Гарашанина одступила с власти. Брак је разведен 12. X 1888. Наталија је протерана из Србије 7. V 1891. и само је повремено посећивала сина, с којим је прекинула везе када се венчао с Драгом Машин. После синовљевог убиства прешла је у римокатоличку веру и закалуђе-рила се. Своје велико имање у Србији поклонила је Универзитету у Београду.

krajina was severely broken down. When in 1885 Bulgaria united in alliance with Eastern Rumania, Milan Obrenović declared war to Bulgaria with the aim to occupy and annex a part of the Bulgarian territory, allegedly as a compensation for a disturbed balance. Due to defeat in this unpopular war, which was led undecidedly and without dexterity, the public dissatisfaction rose even more. In 1888 he adopted the constitution that should have made Serbia a constitutional and parliamentary kingdom. However having failed to observe the constitutional provisions, Milan Obrenović abdicated in favour of his minor son Aleksandar. As a general he was made a commander of the Active Army, however resigned in 1890.

NATALIJA OBRENOVIĆ (1859-1941) – Serbian Princess and Queen (1875-1889), a daughter of the *Vlah spahija* dignitary N. Keško. She was married to Prince Milan Obrenović and she gave birth to their son Aleksandar. She was pro-Russia oriented, while Milan lead Austro-ophile policy. Their relationship and divorce became an important political issue, due to which the government of M. Garašanin resigned. The marriage was dissolved on 12/10/1888. Natalija was expelled from Serbia on 07/05/1891 and only occasionally visited her son, with whom she broke up any relations when he married Draga Mašin. After the assassination of her son Aleksandar, Natalija Obrenović took over to Roman Catholic religion and went to monastery. Her great wealth in Serbia she donated to the University of Belgrade.





КРАЉ АЛЕКСАНДАР ОБРЕНОВИЋ
(1876-1903)
KING ALEKSANDAR OBRENOVIĆ
(1876-1903)

На првим изборима после доношења Устава од 1888. године и абдикације краља Милана радикали су поново добили већину. Да би се обезбедили од мешања краља Милана у државне послове, радикали су га исплатили и од њега добили обећање да се неће враћати у Србију пре пунолетства краља Александра. Када се краљ Александар 1. априла 1893. године прогласио пунолетним, збацио је намеснике, отпустио либералску владу и довео на власт радикале.

Јуна 1900. године краљ Александар објавио је народу да ће се оженити београдском удовицом Драгом Машин. Краљева одлука је лоше примљена у јавности. Оно што није пошло за руком краљу Милану 1886. године – да измири радикале и напредњаке – пошло је за руком краљу Александру. Оријентишући се према Русији, краљ Александар је постигао извесне политичке успехе у Србији и Македонији. Међутим, после низа скандала у Србији, руска влада је постала резервисана према краљу. Пред крај владавине краља Александра Србија је у свету била усамљена као ретко кад пре. Незадовољство је расло у свим слојевима становништва и пренело се на војску. Дошло је до државног удара. У ноћи између 28. и 29. маја 1903. године група официра продрла је у двор и убила краља Александра и краљицу Драгу.



ДРАГА МАШИН (1866-1903) – Кћи Панте Луњевице и удовица Светозара Машина. Као дворска дама краљице Наталије постала је љубавница а касније (1900) и жена младога Александра I Обреновића. Њу и њеног мужа убили су завереници 29. V 1903. године.

In the first elections after the Constitution of 1888 was passed and King Milan abdicated, the Radical party again won majority of votes. In order to be safe from the interfering of King Milan in the state governance, the radicals paid him out and got a promise he would not come back to Serbia before King Aleksandar came of age. When on 01.04.1893 King Aleksandar pronounced himself major (of legal age), he removed the regency, dismissed the liberal Government and led the radicals to power.

In June 1900 King Aleksandar announced publicly he intended to marry Draga Mašin, a widow from Belgrade. This decision was not welcome in public. What King Milan failed to do in 1886 – make the radicals and the Liberals come to terms, King Aleksandar succeeded.

Oriented towards Russia, King Aleksandar made certain political achievements in Serbia and Macedonia. However, after a series of scandals in Serbia, the Russian government got reserved towards the Serbian king. At the end of the rule of King Aleksandar, Serbia was extraordinarily abandoned. All social felt strong dissatisfaction and this caught the military forces also. A coupe d'etat broke out: in the night between 28 and 29 May 1903 a group of army officers broke into the Royal Palace and executed King Aleksandar and Queen Draga.

DRAGA MAŠIN (1866-1903) – She was a daughter of Panta Lunjevica and widow of Svetozar Mašin; as a lady attending Queen Natalija, she became a mistress and later on a wife of the young King Aleksandar I Obrenović. On 29.05.1903 she was assassinated together with his husband by the army officers engaged in conspiracy.

Династија Карађорђевића¹⁾
Karađorđević Dynasty¹⁾

Ђорђе Петровић – Карађорђе (рођен 3. XI 1762. у Вишевцу, убијен 25/26. VII 1817. у Радовану код Смедерева). **Врховни војод српски** (2. II 1804–21. IX 1813). Синови: Сима, Алекса и **Александар**; ћерке: Сава, Сара, Пола и Стаменка

Александар Карађорђевић (рођен 19. IX 1806. у Тополи, умро 03. V 1885. у Темишвару). **Кнез** (14. IX 1842–23. XII 1858). Синови: Алекса, Светозар, **Петар I**, Андрија, Ђорђе, Арсен (његов син **Павле**, кнез *намесник*); ћерке: Полексија, Клеопатра, Јелена и Јелисавета

Петар I (рођ. 29. VII 1844). **Краљ Србије** (2. VI 1903), **краљ Срба, Хрвата и Словенаца** (18. XI 1918–16. VIII 1921). Синови: Ђорђе, **Александар I**, Андрија; ћерке: Јелена и Милена

Александар I (рођ. 4. XII 1888. на Цетињу, убијен 9. X 1934. у Марсељу). *Наследник престола* (од 27. III 1909), *регент Србије* (од 1914), *регент Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца* (од 1. XII 1918), **краљ Краљевине Југославије** (16. VIII 1921–9. X 1934). Синови: **Петар II**, Томислав, Андреј

Петар II (6. IX 1923. у Београду, умро 1970). **Краљ Краљевине Југославије** (1934–1945). Син Александар

Павле (27. IV 1883. у Петрограду, умро 1976). *Кнез намесник (1934–1941)*

Ђорђе Petrović, Karađorđe (born 03.11.1762 in Viševac, assassinated 25-26.07.1817 in Radobanj near Smederevo). **Supreme Serbian leader (vožd)**: 02.02.1804–21.09.1813; sons: Sima, Aleksa and **Aleksandar**; daughters: Sava, Sara; Pola and Stamenka.

Aleksandar Karađorđević (born 19.09.1806 in Topola, died 03.05.1885 in Timisoara). **Prince**: 14.09.1842–23.12.1858; sons: Aleksa, Svetozar, **Petar I**, Andrija, Đorđe, Arsen (father to **Pavle**, Prince Regent); daughters: Poleksija, Kleopatra, Jelena and Jelisaveta.

Petar I (29.07.1844) **King of Serbia**, 02.06.1903; **King of Serbs, Croats and Slovenes**, 18.11.1918 – 16.08.1921; sons: Đorđe, **Aleksandar I**, Andrija; daughters: Jelena and Milena.

Aleksandar I (born 04.12.1888 on Cetinje, assassinated 09.10.1934 in Marseille). *Heir apparent*, from 27.03.1909; Regent of Serbia, from 1914, Regent of Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, from 01.12.1918, **King of Yugoslavia Kingdom**, 16.08.1921–09.10.1934; sons: **Petar II**, Tomislav, Andrej.

Petar II (06.09.1923 in Belgrade, died 1970). **King of Yugoslavia Kingdom**, 1934–1945; son Aleksandar

Pavle (born 27.04.1883 in Petersburg, died 1976) Prince Regent, 1934–1941.

Од 1945. до 1992. Србија је федерална јединица Југославије. Југославија је неколико пута мењала име: 31. I 1946–7. I 1963. Федеративна Народна Република Југославија (ФНРЈ); 1963–1992. Социјалистичка Федеративна Република Југославија (СФРЈ); 27. IV 1992–2003. Савезна Република Југославија (СРЈ).

From 1945 to 1992 Serbia was an integral unit, i.e. republic of the Yugoslav federation. Yugoslavia had changed title several times: 31.01.1946-07.01.1963 Federal National Republic of Yugoslavia (FNRY); 1963-1992 Socialist Federal republic of Yugoslavia (SFRY); 1992–2003 Federal Republic of Yugoslavia.

¹⁾ Извор: Иван Миладиновић: Последња исповест краљевића Томислава. *Никола Пашућ*, Београд, 2000. године.

¹⁾ Source: Ivan Miladinović: *The last confession of Prince Tomislav. 'Nikola Pašić'*, Belgrade, 2000.

Председници Југославије
Yugoslav Presidents

Иван Рибар <i>Председник Републике</i> (29. XII 1945–14. I 1953)	Ivan Ribar President of the Republic (29. 12. 1945–14. 01 1953)
Јосип Броз Тито (1892. Кумровец, умро 4. V 1980) <i>Председник Републике, 1953–1980.</i>	Josip Broz Tito (born 1892, Kumrovec, died 04.05.1980) President of the Republic, 1953–1980
Чланови председништва У периоду 1980–1991. на месту председника Председништва мењали су се чланови Председништва	Presidium 1980–1991, the members of the Presidium in turn holding the post of the President
Добрица Ћосић <i>Председник СРЈ, 1992–1993.</i>	Dobrica Ćosić President of FRY, 1992–1993
Зоран Лилић <i>Председник СРЈ, 1993–1997.</i>	Zoran Lilić President of FRY, 1993–1997
Слободан Милошевић <i>Председник СРЈ, 1997–2000.</i>	Slobodan Milošević President of FRY, 1997–2000
Војислав Коштуница <i>Председник СРЈ, 2000–2003.</i>	Vojislav Koštunica President of FRY, 2000–2003

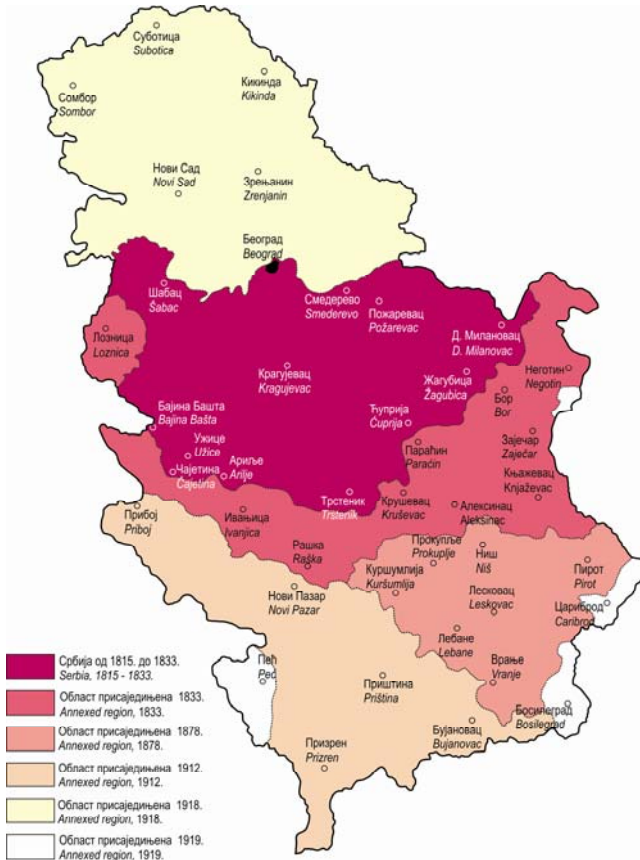
2003. године формирана је **Државна заједница Србија и Црна Гора**; 21. V 2006. Црна Гора је на референдуму изгласала независност, коју је Парламент прогласио 3. VI 2006. Од **5. VI 2006. Република Србија је самостална**, независна и суверена држава.

In 2003 the Union of States – Serbia and Montenegro was established. On 21/05/2006 Montenegro voted for independence on referendum, which the Parliament proclaimed on 03/06/2006. From 05/06/2006 the Republic of Serbia is an independent and sovereign state.

Председници Србије
Presidents of Serbia

Борис Тадић <i>Председник Србије од 2004.</i>	Boris Tadić President of Serbia, since 2004
---	---

Историјске области Србије Historical regions of Serbia



САСТАВ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ²⁾
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA²⁾

Влада Републике Србије формирана је 7. јула 2008. године.
Председник Владе:
 др Мирко Цветковић
Генерални секретар:
 Тамара Стојчевић

The Government of the Republic of Serbia was established on 7 July 2008.
Prime Minister:
 Mirko Cvetković, PhD
Secretary General:
 Tamara Stojčević

Потпредседници и министри:

Deputy Prime Ministers and Ministers

<i>Ивица Дачић:</i> први потпредседник Владе – заменик председника Владе и министар унутрашњих послова	Ivica Dačić, First Deputy Prime Minister and Minister of the Interior
<i>Мр Божидар Ђелић:</i> потпредседник Владе за европске интеграције и министар за науку и технолошки развој	Božidar Đelić, Deputy Prime Minister for EU integration and Minister of science and technological development
<i>Мр Млађан Динкић:</i> потпредседник Владе и министар економије и регионалног развоја	Mladan Dinkić, Deputy Prime Minister and Minister of economy and regional development
<i>Др Јован Кркобабић:</i> потпредседник Владе	Jovan Krkobabić, Deputy Prime Minister
<i>Мр Вук Јеремић:</i> министар спољних послова	Vuk Jeremić, Minister of foreign affairs
<i>Драган Шутановац:</i> министар одбране	Dragan Šutanovac, Minister of defence
<i>Др Диана Драгутиновић:</i> министар финансија	Diana Dragutinović, Minister of finance
<i>Снежана Маловић:</i> министар правде	Snežana Malović, Minister of justice
<i>Др Саша Драгин:</i> министар пољопривреде, шумарства и водопривреде	Saša Dragin, Minister of agriculture, forestry and water management
<i>Др Петар Шкундрић:</i> министар рударства и енергетике	Petar Škundić, Minister of energy and mining
<i>Милутин Мркоњић:</i> министар за инфраструктуру	Milutin Mrkonjić, Minister of infrastructure
<i>Милан Марковић:</i> министар за државну управу и локалну самоуправу	Milan Marković, Minister of public administration and local self-government

²⁾ www.srbija.sr.gov.rs

<i>Др Слободан Милосављевић</i> : министар трговине и услуга	Slobodan Milosavljević, Minister of trade and services
<i>Др Жарко Обрадовић</i> : министар просвете	Žarko Obradović, Minister of education
<i>Снежана Самарџић-Марковић</i> : министар омладине и спорта	Snežana Samardžić-Makrović, Ministr of youth and sport
<i>Проф. др Томица Милосављевић</i> : министар здравља	Tomica Milosavljević, Minister of health
<i>Мр Јасна Матић</i> : министар за телекомуникације и информационо друштво	Jasna Matić, Minister of telecommunication and information society
<i>Расим Љајић</i> : министар рада и социјалне политике	Rasim Ljajić, Minister of labour and social policy
<i>Оливер Дулић</i> : министар животне средине и просторног планирања	Oliver Dulić, Minister of environment and spatial planning
<i>Небојша Брадић</i> : министар културе	Nebojša Bradić, Minister of culture
<i>Мр Верица Калановић</i> : министар за Национални инвестициони план	Verica Kalanović, Minister for National investment plan
<i>Горан Богдановић</i> : министар за Косово и Метохију	Goran Bogdanović, Minister for Kosovo-Metohia
<i>Проф. др Богољуб Шијаковић</i> : министар вера	Bogoljub Šijaković, Minister of religion
<i>Мр Срђан Срећковић</i> : министар за дијаспору	Drđan Srećković, Minister of the Diaspora
<i>Мр Светозар Чиплић</i> : министар за људска и мањинска права	Svetozar Čiplić, Minister of human and minority rights
<i>Др Сулејман Угљанин</i> : министар без портфеља	Sulejman Ugljanin, Minister without portfolio

НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ NATIONAL IDENTITY

Писмо је средство просторне и временске комуникације. У ширем смислу, то је сваки систем видљивих облика (цртежа, слика, симбола, знакова и њихових комбинација) намерно произведених у сврху меморисања и обавештавања; у ужем смислу – систем знакова који представљају одређене елементе говорног језика: поједине речи, слоге или гласове.

Крајем IX века појављује се прво словенско писмо – **глагољица** – са 38 слова (назив стоји у вези са старословенским глаголом *глаголати* [говорити]). Њу су саставили браћа Ћирило и Методије, оснивачи словенске писмености. Пошто је ово тешко и замршено писмо, у X веку појавило се међу Словенима у Бугарској једноставније и читљивије писмо – **ћирилица**. Оно је настало на основу грчког уставног, литургијског писма, из кога су узета 24 слова. За оне старословенске гласове којих није било у грчком језику начињена су посебна слова, углавном према глагољским.

Writing letters are means to communicate over space and time. Generally, it could be any system of visual forms (drawings, figures, symbols, signs and combinations thereof) that are intended for the purpose of memorizing and providing information; more specifically defined writing is a system of signs that represent certain elements of spoken language: words, syllables and sounds.

In the end 9th century the first Slavic writing appeared: *glagoljica*, including 38 letters. The name is related to the Old Slavic verb – *glagolati*, i.e. to speak. The system of writing was established by the brothers Ćirilo and Metodije, who are assumed as the founders of the Slavic literacy. Since this is a difficult to realise and rather complex system of writing, in the 10th century, among Slavs in Bulgaria, a simpler and easily readable system of writing – *ćirilica* appeared. These writing letters originated from the Greek consitutional, liturgical letters, where from 24 letters were adopted. For the Old Slavic sounds that could not be found in the Greek language, special letters were created, mostly respective to *glagoljica* letters.



Глагољица са Башћанске плоче / *Glagoljica inscription on Bašćanska board*

Први датирани ћирилски споменик је **Самуилов натпис** из 993. године. Најстарија сачувана српска рукописна књига писана ћирилицом јесте **Мирослављево јеванђеље** (крај XII в.), а прва књига штампана на ћирилици на Балкану је **Октоих Осмогласник**. Штапање ове књиге довршено је 4. јануара 1494. године у штампарији Ђурђа Црнојевића у Ободу крај Цетиња, којом је руководио јеромонах Макарије. **Мирослављево јеванђеље** је највећи и најзначајнији споменик српске писмености из XII века. Настао је по наруџбини захумског кнеза **Мирослава**, брата рашког великог жупана Стефана Немање, највероватније у Котору, око 1185. године, а за потребе цркве Св. Петра у Бијелом Пољу. Највећи део јеванђелистара дело је непознатог преписивача (у науци названог Варсамелеон), док је дијак Глигорије (Григорије), други писар, написао крај рукописа, неколико кратких записа и украсио текст орнаментима.

Рукопис се до 1896. налазио у Хиландару, када је поклоњен краљу Александру Обреновићу приликом његове посете Атосу. Данас се чува у Народном музеју у Београду.

Старословенска ћирилица замењена је почетком XVIII века у Русији за време Петра Великог грађанском ћирилицом. Циљ ове реформе Петра Великог био је да се стари облици ћирилице саобразе савременим европским облицима латиничног писма. Коначну реформу српске ћирилице извршио је Вук

As the first dated memorial of Cyrillic writing we assumed the **Samuilo inscription** from 993. The earliest preserved Serbian manuscript in Cyrillic writing is Miroslavljevo jevanđelje (the Gospel of Miroslav) of the late 12th century, and the first book in the Balkans that was printed in Cyrillic was *Oktoih Osmoglasnik*. The printing of this book was completed on 04.01.1494 in the printing shop of Đurađ Crnojević in Obod near Cetinje, which was run by the monk Makarije. The Gospel of Miroslav is the major and the most prominent monument of the Serbian literacy of the 12th century. It was worked out about 1185, probably in Kotor, on the order of Miroslav, the *knez* of Zahumlje, who used to be a brother of Stefan Nemanja, the great count of Raška, and for the use of the church St. Peter in Bijelo Polje. The greatest part of gospel text is the doing of unknown copyist (called Varsemeleon for research purposes), while *djak* Gligorije, another copyist, wrote the final part of the manuscript, several short notes and completed it with ornaments.

Until 1896 the manuscript had been stored in Hilandar, when it was given as a gift to Aleksandar Obrenović on the occasion of his visit to Athos. Today the manuscript is stored preserved in the National Museum of Belgrade.

It was in Russia during the rule of Petar the Great, in the early 18th century, that the Old Church Slavic Cyrillic writing was replaced by so called civil Cyrillic. The purpose of the reform initiated by Peter the Great was that the old Cyrillic forms are harmonized with the modern European forms of Latin writing. Eventually the reform of the Serbian Cyrillic writing was

Карацић 1818. године (он је из руске азбуке изоставио непотребна слова, а у своју је унео 6 нових слова: ђ, ѣ, љ, њ, ј и џ). Вукова ћирилица је званично призната тек 1868. године. Она представља најдоследније спроведено фонетско писмо на свету.

implemented by Vuk Karadžić in 1818: unnecessary letters of the Russian alphabet were left out, and six new letters were introduced in the Serbian alphabet (ć, đ, lj, nj, j and dž). The Cyrillic writing by Vuk was officially recognized only in 1868. It represents the most consistent phonetic writing in the world.



Оба писма, и глаголица и ћирилица, створена су за **старословенски језик**, који је био први књижевни језик код Словена (X-XII век), а који данас није матерњи језик ниједног словенског народа. У тај језик постепено су продирале црте народног језика, па је тако настала *српска редакција* старословенског језика коју називамо **српкословенски језик** (овај процес одиграо се и код Руса и код Бугара).

Српкословенски језик се у црквеним писањима користио од XII до прве половине XVIII века, када је усвојен **рускословенски језик** као богослужбени и књижевни језик.

Језиком и правописном реформом Вука Караџића 1818. промењен је књижевни језик, док је српска православна црква задржала рускословенски као богослужбени језик.

По речима св. апостола Павла, хришћанска породица је мала црква. И као што је сваки хришћански храм посвећен једном светитељу, кога слави као свога заштитника, тако се и српске породице стављају под окриље једног светитеља, коме се, као својем молитвенику пред Господом, обраћају и кога, као заштитника породице, поштују и редовно, с колена на колена, са оца на сина, сваке године славе³⁾.

Крсна слава је диван израз православне вере и специфично, нарочито обележје националног идентитета српског народа јер се прославља само међу Србима.

The both writings, *glagoljica* and Cyrillic, were created for the Old Slavic language, which was the first Slavic literary language (10th-12th century), which today it is not mother tongue of any Slavic nation. Gradually, this language assumed certain features of the colloquial language spoken within the people and there from originated *the Serbian edition* of the Old Slavic, which is called **the Serbian Slavic** language. Russians and Bulgarians shared the same experience.

The Serbian Slavic language was used in ecclesiastical writings from 12th to the first half 18th century, when the Russian Slavic was adopted as ecclesiastical and literary language.

Introducing the linguistic and orthography reform of Vuk Karadžić in 1818 the literary language was changed, while the Serbian Orthodox Church maintained the Russian Slavic in use for religious service.

According to the words St. Apostle Paul, Christian family is a small church. Just as each Christian church is dedicated to one saint that is praised as a patron, so a Serbian family used to be put under patronage of one saint, to whom they address their prayers before God and whom they respect as the family patron. To the saint patron Serbian families dedicate and maintain regular feasts³⁾.

Family feast is a glorious expression of the Serbian orthodox faith and a specific feature of national identity, since these rites are maintained with Serbs only.

³⁾ Извор: *Источник*, лист Српске православне цркве Канаде.

³⁾ *Istočnik*, magazine of the Serbian Orthodox Church of Canada.



EXIT NOISE SUMMER FEST

EXIT NOISE SUMMER FEST је највећи музички фестивал на подручју Југоисточне Европе. Организује се на прелепој и магичној Петроварадинској тврђави у Новом Саду од 2001. године. Из године у годину повећава се број посетилаца овог фестивала. Млади стижу из свих делова наше земље, али и из земаља широм Европе. Осим због доброг музичког програма, EXIT је посећен и због квалитетне забаве, добре атмосфере и позитивне енергије града. Следећи EXIT ће се одржати од 08. VII до 11. VII 2010. године.

EXIT NOISE SUMMER FEST is the major music festival in the South-East Europe. It has been organized since 2001, on the magnificent Petrovaradin Fortress in Novi Sad. The number of visitors coming to the festival has been increasing. Young people arrive from all parts of our country and from other European countries as well. Except for its top quality music program, people use to visit EXIT for good quality entertainment, nice atmosphere and positive energy felt in the city. The following EXIT festival is going to take place from 08-11/07/2010.



ГУЧА / GUČA

Први Драгачевски сабор трубача одржан је 14. X 1961. године. Током последњих десетак година Гуча је постала међународно призната престоница трубе. Свирачи трубе и ансамбли народне песме и игре из света сматрају за велику част да буду позвани на Сабор, а посетиоци стижу из Мексика, Шпаније, Грчке, Данске, Кине... Виртуозни музичари које је у Гучи могуће чути већином су потпуно самоуки. Свирају по слуху и сасвим спонтано, ослањајући се на своје музичко памћење. Њихова музика долази право из душе и срца и осваја слушаоце управо због тог квалитета.

Број посетилаца сваке године је све већи (рекорд је постигнут 2002. године, када је Гуча угостила више од 300 000 посетилаца).

Наредни, 50. сабор трубача у Гучи биће одржан од 13. VIII до 22. VIII 2010.

The first *Dragačevski Sabor Trubača* (Dragačevo gathering of trumpeters) was held in 1961. In the last ten years Guča has become internationally recognized capital of the trumpet. Trumpet players and folk music and dance ensembles from the world are deeply honored to be invited to *Dragačevski Sabor* and visitors arrive from Mexico, Spain, Greece, Denmark, China... Virtuoso musicians that we could meet and listen to in Guča are largely completely self-educated. They play following their sense of hearing and quite spontaneously, relying on musical memory. Their music comes from their soul and heart and audience is delighted just for these qualities.

The number of visitors is ever-increasing from year to year. The record visit was achieved in 2002 when Guča welcomed over 300000 visitors.

The next 50th *Dragačevski Sabor Trubača* will be held from 13-22/08/2010.

ФЕСТ / FEST

ФЕСТ је међународни филмски фестивал који се одржава већ 38 година.

FEST is an international film festival that has been held for 38 years.

БИТЕФ / BITEF

Београдски интернационални театарски фестивал (Битеф) основан је 1967. године и од тада је непрекидно пратио и подржавао најновије позоришне тенденције. Растући и развијајући се, постао је један од пет најважнијих и највећих европских фестивала па је, као такав, заузео незаобилазно место на позоришној карти света. Постао је једна од најзначајнијих културних институција наше земље, али и много више од тога. Важност Битефа превазилази све политичке и културолошке границе. Због тога историју Битефа можемо назвати историјом савременог театра.

Револуционарних шездесетих и седамдесетих година прошлог века, оснивачи овог фестивала (*Мира Траиловић, Јован Ђирилов* и њихови сарадници) храбро су пратили бурна збивања на светској позоришној сцени, чије су репертоаре испуњавала авангардна истраживања. Осамдесетих, Битеф је Београду представио највише домете сценске уметности постајући један од малобројних фестивала на ком су подједнако заступљене експерименталне форме и значајна класична достигнућа. Упркос политичко-економској кризи и ембаргу у последњој деценији XX века, Битеф је, захваљујући несебичној помоћи страних културних центара, владиних и невладиних организација, успео да одржи корак са светом, промовишући нове позоришне тенденције и ултимативне театарске вредности. Тако се Битеф одржао у породици великих светских фестивала, доказујући да у друштву у ком је настао представља антитрадиционалну појаву и епохалну вредност српске културе.

Belgrade International Theater Festival (BITEF) was initiated in 1967 and then from it has continually followed and acknowledged the latest trends of theater art. As the festival grew and developed, it has become one of the top five European festivals and won a most respectable place in the theater world map. It is one of the major national cultural institutions. The importance of BITEF is strong enough to overcome all political and cultural boundaries. Therefore the history of BITEF may be regarded as the history of modern theater art.

In the revolutionary sixties and seventies of the 20th century, the initiators and pioneers of the festival – *Mira Trailović, Jovan Cirilov* and their associates – were courageous in following tumultuous events in the world theater stage, the program of which was abundant with avantgarde experiments. In the eighties, BITEF presented to Belgrade the top achievements of the theater art and became one of a few festivals where experimental forms and important classic masperpieces were equally represented. In spite of the political and economic crisis and the sanctions in the last decade of the 20th century, owing to generous support from foreign cultural centers, government and NGOs, BITEF managed to keep peace with the world by promoting new trends in theater art and ultimate theater values. In this way BITEF has stayed in the family of great world festivals and proved that in the society it originated from it represents an anti-traditional phenomenon and epochal value of the Serbian culture.

Белеф – Београдски летњи фестивал / *Belgrade Summer Festival*

Душу Београда током лета одређује **Београдски летњи фестивал (Белеф)**. Овај фестивал обједињује три велике уметничке области: *сценску делатност (позориште и уметничку игру), визуелне уметности (видео-арт, инсталације, перформансе и принтове) и музику*. Кроз бројна гостовања, сопствене продукције и копродукције са институцијама културе, сродним летњим фестивалима, Белеф подстиче да се иде даље у ангажовању, неговању и развоју креативних потенцијала, радозналости и истраживачке снаге како појединца, тако и читавог аудиторијума.

У интеракцији са околином, анимирајући нове урбане просторе, као и места културних дешавања, Београдски летњи фестивал настоји да исприча причу о Београду као великом граду и његовој толерантној, комуникативној и урбаном суштини.

С Белефом Београд постаје отворени град. Његови лепо и бројно градски простори: Калемегданска тврђава, улице, тргови, паркови Београда, Ада Циганлија, новобеоградски блокови, обале Саве и Дунава, као и позоришта, јесу места на којима се представља и инспирише оно најбоље, што прво постаје слатко-горки доживљај, провокација, подстицај да се иде даље, а затим и корисна успомена.

Оснивач и покровитељ Белефа је Скупштина града Београда, ресорно Секретаријат за културу. У њиховој надлежности су наименовање чланова Савета Белефа, председника Савета и селектора за три уметничке области, с мандатом од две године, затим избор извршног продуцента, као и остале активности у вези са програмом.

The spirit of Belgrade in summer is described and confirmed by *Belelf*, Belgrade Summer Festival. The festival comprises three major art domains: stage art (theater and dance), visual arts (video-art, installations, performances and prints) and music. Through a series of visiting presentations, *Belelf* own production and co-production with cultural institutions, summer festivals of the same kind, *Belelf* induces further engagements, upbringing and development of creative potentials, interest and researching force of individuals and audience at large.

Interacting with the environment, animating new urban areas and sites of cultural happenings, the Belgrade Summer Festival eagerly tells a story of Belgrade as large city and its tolerant, communicative and urban kind.

With *Belelf* Belgrade is an open city. Its numerous attractions, such as Kłamegdan fortress, Ada Ciganlija, the blocks of Novi Beograd, the Sava and the Danube river banks, just as theaters as well, are the places where the best essence is presented and inspired. At first this induces a sweet-bitter sensation, temptation, stimulus to go on and then becomes a valuable memory.

Belelf was founded under the auspices of the City of Belgrade Assembly, namely the Secretariat of culture. They are in charge of appointing the members of the *Belelf* council, the council president and the selectors for the three artistic categories (two-year mandate). The charges include also the selection of the production executive and other program related activities.

МЕДАЉЕ СПОРТИСТА НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА¹⁾

OLYMPIC MEDALS ¹⁾

Олимпијада <i>Olympic Games</i>	Број медаља / <i>Number of medals</i>				Пласман <i>Standings</i>
	златне <i>Gold</i>	сребрне <i>Silver</i>	бронзана <i>Bronze</i>	укупно <i>Total</i>	
1896. Атина / <i>Athens</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1900. Париз / <i>Paris</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1904. Сент Луис / <i>Sent Louis</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1908. Лондон / <i>London</i>		нисмо учествовали / <i>not participated</i>			
1912. Стокхолм / <i>Stocholm</i>	-	-	-	-	-
1920. Антверпен / <i>Antwerpen</i>	-	-	-	-	-
1924. Париз / <i>Paris</i>	2			2	20.
1928. Амстердам / <i>Amsterdam</i>	1	1	3	5	18.
1932. Лос Анђелес / <i>Los Angeles</i>	-	-	-	-	-
1936. Берлин / <i>Berlin</i>	-	1		1	29.
1948. Лондон / <i>London</i>	-	2	-	2	23.
1952. Хелсинки / <i>Helsinki</i>	1	2	-	3	26.
1956. Мелбурн / <i>Melbourne</i>	-	3	-	3	24.
1960. Рим / <i>Rome</i>	1	1	-	2	25.
1964. Токио / <i>Tokyo</i>	2	1	2	5	18.
1968. Мексико Сити / <i>Mexico City</i>	3	3	2	8	17.
1972. Минхен / <i>Munich</i>	2	1	2	5	20.
1976. Монтреал / <i>Montreal</i>	2	3	3	8	15.
1980. Москва / <i>Moskow</i>	2	3	4	9	14.
1984. Лос Анђелес / <i>Los Angeles</i>	7	4	7	18	9.
1988. Сеул / <i>Seoul</i>	3	4	5	12	16.
1992. Барселона / <i>Barcelona</i>	-	1	2	3	46.
1996. Атланта / <i>Atlanta</i>	1	1	2	4	41.
2000. Сиднеј / <i>Sidney</i>	1	1	1	3	42.
2004. Атина / <i>Athens</i>	-	2	-	2	62.
2008. Пекинг / <i>Peking</i>	-	1	2	3	62.
Укупно / <i>Total</i>	28	35	35	98	

СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

OLYMPIC MEDALS WON

Златне медаље (28) / <i>Gold medals (28)</i>	
1924.	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>
	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>
1928.	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>

¹⁾ Преузето са сајта ЈОК-а (www.oks.org.rs). / ¹⁾ Taken from the site of YOC, www.oks.org.rs.

**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**

OLYMPIC MEDALS WON

1952.	Четворац без кормилара, веслање / <i>rowing, coxless four</i>
1960.	ФУДБАЛЕРИ / <i>FOOTBALL</i>
1964.	Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i> Бранислав Симић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Simić, wrestling, Greek-Roman style</i>
1968.	Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i> Ђурђа Бједов, пливање / <i>Đurđa Bjedov, swimming</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
1972.	Мате Парлов, бокс / <i>Mate Parlov, boxing</i> РУКОМЕТАШИ / <i>HANDBALL, MEN</i>
1976.	Матија Љубек, кану / <i>Matija Ljubek, canoe</i> Момир Петковић, рвање – грчко-римски стил <i>Momir Petković, wrestling Greek-Roman style</i>
1980.	Слободан Качар, бокс / <i>Slobodan Kačar, boxing</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1984.	Антон Јосиповић, бокс / <i>Anton Josipović, boxing</i> Матија Љубек, Мирко Нишовић, кану / <i>Matija Ljubek, Mirko Nišović, canoe</i> Шабан Трстена, рвање – слободни стил / <i>Šaban Trstena, wrestling freestyle</i> Владо Лисјак, рвање – грчко-римски стил / <i>Vlado Lisjak, wrestling Greek-Roman style</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i> РУКОМЕТАШИЦЕ / <i>HANDBALL, WOMEN</i> РУКОМЕТАШИ / <i>HANDBALL, MEN</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
1988.	Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> Горан Максимовић, стрелаштво / <i>Goran Maksimović, archery</i>
1996.	Александра Ивошев, стрелаштво / <i>Aleksandra Ivišev, archery</i>
2000.	ОДБОЈКАШИ / <i>VOLLEYBALL, MEN</i>
Сребрне медаље (34) / Silver medals (34)	
1928.	Јосип Приможич, гимнастика / <i>Josip Primožič, gymnastics</i>
1936.	Леон Штукељ, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i>
1948.	Иван Губијан, атлетика / <i>Ivan Gubijan, athletics</i> ФУДБАЛЕРИ / <i>FOOTBALL</i>
1952.	ФУДБАЛЕРИ / <i>FOOTBALL</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
1956.	Франђо Михалић, атлетика / <i>Franjo Mihalić, athletics</i> ФУДБАЛЕРИ / <i>FOOTBALL</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
1960.	Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
1964.	ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>

**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**
OLYMPIC MEDALS WON

1968.	Ђурђа Бједов, пливање / <i>Đurđa Bjedov, swimming</i> Стеван Хорват, рвање – грчко-римски стил <i>Stevan Horvat, wrestling Greek-Roman style</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1972.	Јосип Чорак, рвање – грчко-римски стил / <i>Josip Ćorak, wrestling Greek-Roman style</i>
1976.	Тадија Качар, бокс – <i>Tadija Kačar, boxing</i> Иван Фрглић, рвање – грчко-римски стил / <i>Ivan Frgić, wrestling Greek-Roman style</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1980.	Милорад Станулов, Зоран Панчић, веслање / <i>Milovan Stanulov, Zoran Pančić, rowing</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i> РУКОМЕТАШИЦЕ / <i>HANDBALL, WOMEN</i>
1984.	Реџеп Реџеповски, бокс – <i>Redžep Redžepovski, boxing</i> Милан Јанић, кајак / <i>Milan Janić, kayak</i> Матија Љубек, Мирко Нишовић, кану / <i>Matija Ljubek, Mirko Nišović, canoe</i> Рефик Мемешевић, рвање – грчко-римски стил <i>Refik Memišević, wrestling Greek-Roman style</i>
1988.	Шабан Трстена, рвање – слободни стил / <i>Šaban Trstena, wrestling freestyle</i> Илија Лупулеску, Зоран Приморац, стони тенис <i>Ilija Lupulesku, Zoran Primorac, table tennis</i> КОШАРКАШИЦЕ / <i>BASKETBALL, WOMEN</i> КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
1992.	Јасна Шекарић, стрељаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i>
1996.	КОШАРКАШИ / <i>BASKETBALL, MEN</i>
2000.	Јасна Шекарић, стрељаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i>
2004.	Јасна Шекарић, стрељаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / <i>WATER POLO</i>
2008.	Милорад Чавић, пливање, 100 – делфин / <i>Milorad Čavić, swimming, butterfly dolphin</i>

Бронзане медаље (33) / Bronze medals (33)

1928.	Леон Штукелј, гимнастика / <i>Leon Štukelj, gymnastics</i> Стане Дерганц, гимнастика / <i>Stane Derganc, gymnastics</i> ГИМНАСТИЧАРИ, вишебој / <i>GYMNASTICS, all-around competition</i>
1960.	Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
1964.	Мирослав Церар, гимнастика / <i>Miroslav Cerar, gymnastics</i> Бранислав Мартиновић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Martinović, wrestling Greek-Roman style</i>
1968.	Звонимир Вујин, бокс / <i>Zvonimir Vujin, boxing</i> Бранислав Симић, рвање – грчко-римски стил <i>Branislav Simić, wrestling Greek-Roman style</i>

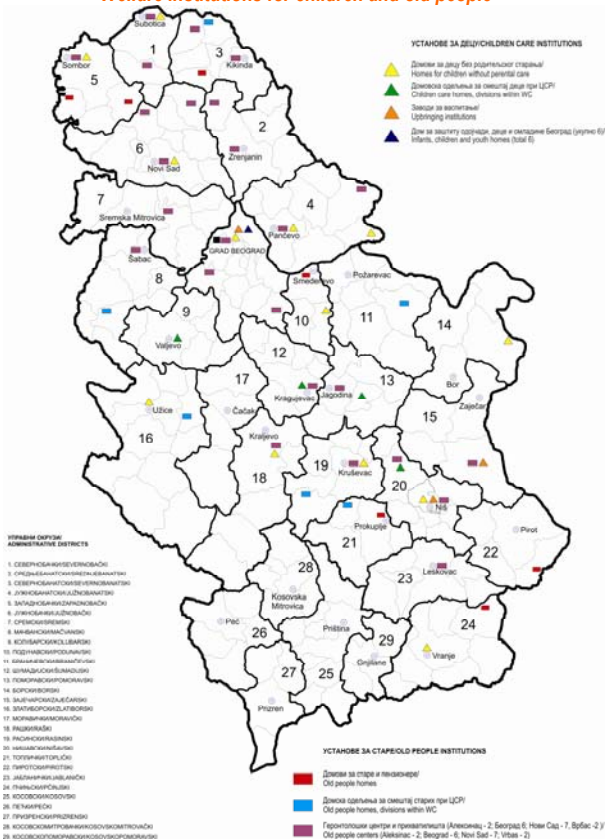
**СПОРТИСТИ КОЈИ СУ ОСВОЈИЛИ
МЕДАЉЕ НА ЛЕТЊИМ
ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА**

OLYMPIC MEDALS WON

1972.	Звонимир Вујин, бокс / <i>Zvonimir Vujin, boxing</i> Милан Ненадић, рвање – грчко-римски стил <i>Milan Nenadić, wrestling Greek-Roman style</i>
1976.	Аце Русевски, бокс / <i>Ace Rusevski, boxing</i> Славко Обадов, џудо / <i>Slavko Obradov, judo</i> Матија Љубек, кану / <i>Matija Ljubek, canoe</i>
1980.	Радомир Ковачевић, џудо / <i>Radomir Kovacević, judo</i> Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i> Душко Мрдуљаш, Златко Целент и Јосип Реић, веслање <i>Duško Mrduljaš, Zlatko Celent & Josip Reić, rowing</i> Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i> Мирко Пузовић, бокс / <i>Mirko Puzović, boxing</i> Азис Салиху, бокс / <i>Azis Salihu, boxing</i>
1984.	Шабан Сеиди, рвање – слободни стил / <i>Šaban Seidi, wrestling freestyle</i> Јожеф Тертеи, рвање – грчко-римски стил / <i>Jožef Tertei, wrestling Greek-Roman style</i> Милорад Станулов, Зоран Панчић, веслање / <i>Milorad Stanulov, Zoran Pančić, rowing</i> ФУДБАЛЕРИ / FOOTBALL КОШАРКАШИ / BASKETBALL, MEN
1988.	Дамир Шкаро, бокс / <i>Damir Škaro, boxing</i> Јасна Фазлић, Гордана Перкучин, стони тенис <i>Jasna Fazlić, Gordana Perkučin, table tennis</i> Јасна Шекарић, стрелаштво / <i>Jasna Šekarić, archery</i> Бојан Прешерн, Садик Муџић, веслање / <i>Bojan Prešern, Sadik Mujkić, rowing</i> РУКОМЕТАШИ / HANDBALL, MEN
1992.	Аранка Биндер, стрелаштво / <i>Aranka, archery</i> Стеван Плетикосић, стрелаштво / <i>Stevan Pletikosić, archery</i>
1996.	ОДБОЈКАШИ / VOLLEYBALL, MEN Александра Ивошев, стрелаштво / <i>Aleksandra Ivošev, archery</i>
2000.	ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO
2008.	Новак Ђоковић, тенис / <i>Novak Đoković, tennis</i> ВАТЕРПОЛИСТИ / WATER POLO

СОЦИЈАЛНО WELFARE

Установе за децу и старе¹⁾ Welfare institutions for children and old people¹⁾



¹⁾ Преузето са сајта Министарства рада и социјалне политике (www.minrzs.gov.rs).

¹⁾ Taken from the site of Ministry of labour and social policy RS (www.minrzs.gov.rs).

УСТАНОВЕ ЗА ДЕЦУ

CHILDREN CARE INSTITUTIONS

ДОМОВИ ЗА ДЕЦУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА

HOMES FOR CHILDREN WITHOUT PARENTAL CARE

Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић“ – Сомбор
Children and young people home "Miroslav Mika Antić", Sombor

Дом за децу и омладину „Петар Радовановић“ – Ужице
Children and young people home "Petar Radovanović", Užice

Дом за децу и омладину „Споменаk“ – Панчево
Children and young people home "Spomenak", Pančevo

Дом за децу и омладину „Вера Благојевић“ – Бања Ковиљача
Children and young people home "Vera Blagojević", Banja Koviljača

Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић“ – Бела Црква
Children and young people home "Vera Radivojević", Bela Crkva

Дом за децу и омладину „Душко Радовић“ – Ниш
Children and young people home "Duško Radović", Niš

Дом за децу и омладину „Јефимија“ – Крушевац
Children and young people home "Jefimija", Kruševac

Дом за децу и омладину „Станко Пауновић“ – Неготин
Children and young people home "Stanko Paunović", Negotin

Дом за децу и омладину „Оливера Верица Ђорђевић“ – Врање
Children and young people home "Olivera Verica Đorđević", Vranje

Центар за заштиту одојчади, деце и омладине – Београд
Infants, children and young shelter centre, Belgrade

Установа за децу и омладину СОС „Др Милорад Павловић“ – Сремска Каменица
Children and young people institution SOS "Dr Milorad Pavlović", Sremska Kamenica

Дом за децу „Колевка“ – Суботица
Children home "Kolevka", Subotica

Центар за породични смештај Милошевац
Family shelter center, Miloševac

ДОМСКА ОДЕЉЕЊА ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ ПРИ ЦСР / CHILDREN HOMES WITHIN WC

Дом за децу и омладину без родитељског старања „Христина Маркишић“ – Алексинац
Children and young people home "Hristina Markišić", Aleksinac

Домско одељење „Др Михаило Ступар“ – Ваљево
Children home division "Dr Mihailo Stupar", Valjevo

Дечи дом „Младост“ – Крагујевац
Children home "Mladost", Kragujevac

Дом за децу и омладину без родитељског старања – Ћуприја
Children and young people home, Čuprija

ЗАВОДИ ЗА ВАСПИТАЊЕ / UPBRINGING INSTITUTIONS

Завод за васпитање деце и омладине – Београд

Children and young people upbringing institution – Belgrade

Завод за васпитање омладине – Ниш / *Young people upbringing institution – Niš*

Завод за васпитање младежи – Књажевац / *Young people upbringing institution – Knjaževac*

**ДОМ ЗА ЗАШТИТУ ОДОЈЧАДИ, ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, БЕОГРАД – Звечанска 7
INFANTS, CHILDREN AND YOUNG PEOPLE HOME, BELGRADE, Zvečanska 7**

Стационар за мајку и дете / *Mother and child's aid institution*

Дом за децу „Моша Пијаде“ / *Children home "Moša Pijade"*

Дом за децу „Дринка Павловић“ / *Children home "Drinka Pavlović"*

Дом за децу „Јован Јовановић Змај“ / *Children home "Jovan Jovanović Zmaj"*

Дом за децу „Драгутин Филиповић Јуса“ / *Children home "Dragutin Filipović Jusa"*

Дом за децу / *Children home*



ОПШТИ ДЕО *REVIEW*



ОПШТИ ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ О
ПЛАНЕТИ ЗЕМЉИ

EARTH – GEOGRAPHICAL FEATURES

Обим Земље на полућару / <i>Earth's equatorial circumference</i>	40 077 km
Обим Земље на поднећу / <i>Earth's polar circumference</i>	40 003 km
Полупречник Земље на полућару / <i>Earth's equatorial radius</i>	6 377 km
Површина Земље / <i>Earth's area</i>	510 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Површина копна / <i>Earth's land area</i>	149 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Површина мора / <i>Earth's sea area</i>	361 мил. km ² / <i>mill. km²</i>
Запремина Земље / <i>Earth's volume</i>	1 083 млрд. km ³ / <i>bill. km³</i>
Средња удаљеност Месеца од Земље / <i>Moon-Earth mid-distance</i>	384 хиљ. km / <i>thous. km</i>
Средња удаљеност Земље од Сунца / <i>Earth-Sun mid-distance</i>	150 мил. km / <i>mill. km</i>

ОКЕАНИ И ВЕЋА МОРА

OCEANS AND SEAS

	Површина, хиљ. km ² <i>Area, km² thousand</i>	Највећа дубина, m <i>Maximum depth, m</i>
Тихи океан / <i>Pacific Ocean</i>	179 679	11 521
Берингово / <i>Bering Sea</i>	2 275	3 950
Јужно кинеско / <i>South China Sea</i>	2 140	5 420
Охотско / <i>Sea of Okhotsk</i>	1 715	3 370
Источно кинеско / <i>East China Sea</i>	1 242	2 700
Јапанско / <i>Sea of Japan</i>	980	4 018
Атлантски океан / <i>Atlantic Ocean</i>	93 800	9 219
Карипско / <i>Caribbean Sea</i>	2 600	5 505
Средоземно / <i>Mediterranean Sea</i>	2 559	4 404
Северно / <i>North Sea</i>	570	809
Балтичко / <i>Baltic Sea</i>	412	427
Црно / <i>Black Sea</i>	411	2 243
Ирско / <i>Irish Sea</i>	210	272
Егејско / <i>Aegean Sea</i>	179	2 524
Јадранско / <i>Adriatic Sea</i>	135	1 223
Индијски океан / <i>Indian Ocean</i>	74 917	7 450
Андаманско / <i>Andaman Sea</i>	790	3 970
Црвено / <i>Red Sea</i>	449	2 390
Северни ледени океан / <i>Arctic Ocean</i>	13 100	5 440
Баренцово / <i>Barents Sea</i>	1400	494
Карско / <i>Chukchi Sea</i>	853	600
Источно сибирско / <i>East Siberia Sea</i>	849	75
Лаптово / <i>Laptev Sea</i>	641	200

НАЈВИШИ ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ, m
HIGHEST MOUNTAIN PEAKS, m

Европа / Europe	
Мон Блан / <i>Mon Blanc</i>	4 810
Азија / Asia	
Монт Еверест / <i>Mount Everest</i>	8 883
Африка / Africa	
Килиманџаро / <i>Kilimanjaro</i>	5 890
Северна Америка / North America	
Макинли / <i>McKinley</i>	6 193
Јужна Америка / South America	
Аконкагва / <i>Akonkagva</i>	6 960
Океанија / Oceania	
Хаја / <i>Haia</i>	5 030

НАЈВЕЋА ЈЕЗЕРА, хиљ. m²
LARGEST LAKES, m² thousand

Каспијско / <i>Caspian Sea</i>	394
Горње / <i>Higher l.</i>	82
Викторија / <i>Viktoria l.</i>	69
Аралско / <i>Aral l.</i>	64
Хурон / <i>Huron l.</i>	60
Мичиген / <i>Michigan l.</i>	58
Тангањика / <i>Tanganika l.</i>	33
Бајкалско / <i>Baikal l.</i>	31
Велико медвеђе <i>Great Bear l.</i>	31
Велико ронско <i>Great Rhone l.</i>	28

НАЈДУЖЕ РЕКЕ, km

Европа / Europe	
Волга / <i>Volga</i>	3 688
Дунав / <i>Danube</i>	2 857
Урал / <i>Ural</i>	2 534
Азија / Asia	
Јангцејџанг / <i>Yangtze</i>	5 530
Амур / <i>Amur</i>	4 765
Хоанхо / <i>Huang He</i>	4 630
Меконг / <i>Mekong</i>	4 500
Лена / <i>Lena</i>	4 270
Јенисеј / <i>Yenisey</i>	4 010
Об / <i>Ob</i>	3 760
Инд / <i>Indus</i>	3 180
Еуфрат / <i>Euphrates</i>	3 143
Иртиш / <i>Irtys</i>	2 969
Браманпутра / <i>Bramaputra</i>	2 900
Ганг / <i>Gang</i>	2 880

LONGEST RIVERS, km

Африка / Africa	
Нил / <i>Nile</i>	5 920
Заир / <i>Zaire</i>	4 800
Нигер / <i>Niger</i>	4 200
Замбези / <i>Zambezi</i>	2 660
Северна Америка / North America	
Мисисипи са Мисуријем <i>Mississippi-Missouri</i>	6 970
Сент Лоренц / <i>St Lorenz</i>	4 250
Јукон / <i>Yukon</i>	3 180
Рио Гранде / <i>Rio Grande</i>	2 800
Јужна Америка / South America	
Амазон / <i>Amazon</i>	6 180
Ла Плата-Парана / <i>Parana</i>	4 700
Океанија / Oceania	
Мари-Дарлинг / <i>Murray-Darling</i>	3 490

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ
 ДРЖАВА, 2006.

 сортирано по површини, km²

 WORLD COUNTRIES: AREA AND
 CAPITAL, 2006

 By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Европа / Europe		
Руска Федерација / Russian Federation	17 075 200	Москва / Moscow
Украјина / Ukraine	603 700	Кијев / Kiev
Француска / France	547 030	Париз / Paris
Шпанија / Spain	504 782	Мадрид / Madrid
Шведска / Sweden	449 964	Стокхолм / Stockholm
Немачка / Germany	357 021	Берлин / Berlin
Финска / Finland	337 030	Хелсинки / Helsinki
Норвешка / Norway	324 220	Осло / Oslo
Пољска / Poland	312 685	Варшава / Warsaw
Италија / Italy	301 230	Рим / Rome
Велика Британија / United Kingdom	244 820	Лондон / London
Румунија / Romania	237 500	Букурешт / Bucharest
Белорусија / Belarus	207 600	Минск / Minsk
Грчка / Greece	131 940	Атина / Athens
Бугарска / Bulgaria	110 910	Софија / Sofia
Исланд / Iceland	103 000	Рејкјавик / Reykjavik
Мађарска / Hungary	93 030	Будимпешта / Budapest
Португалија / Portugal	92 391	Лисабон / Lisbon
Република Србија / Republic of Serbia	88 361	Београд / Belgrade
Аустроја / Austria	83 858	Беч / Vienna
Чешка Република / Czech Republic	78 866	Праг / Prague
Ирска / Ireland	70 280	Даблин / Dublin
Грузија / Georgia	69 700	Тбилиси / Tbilisi
Литванија / Lithuania	65 200	Вилниус / Vilnius
Летонија / Latvia	64 589	Рига / Riga
Хрватска / Croatia	56 542	Загреб / Zagreb
Босна и Херцеговина / Bosnia and Herzegovina	51 129	Сарајево / Sarajevo
Република Словачка / Slovakia	48 845	Братислава / Bratislava
Естонија / Estonia	45 226	Талин / Tallinn
Данска / Denmark	43 094	Копенхаген / Copenhagen
Холандија / Netherlands	41 526	Амстердам / Amsterdam
Швајцарска / Switzerland	41 290	Берн / Bern
Молдавија / Moldova	33 843	Кишинев / Chisinau
Белгија / Belgium	30 510	Брисел / Brussels
Албанија / Albania	28 748	Тирана / Tirane

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ
ДРЖАВА, 2006. (наставак)**
**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006 (continued)**
сортирано по површини, km²By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Македонија / <i>Macedonia</i>	25 333	Скопје / <i>Skopje</i>
Словенија / <i>Slovenia</i>	20 273	Љубљана / <i>Ljubljana</i>
Црна Гора / <i>Montenegro</i>	13 812	Подгорица / <i>Podgorica</i>
Луксембург / <i>Luxembourg</i>	2 586	Луксембург / <i>Luxembourg</i>
Андора / <i>Andorra</i>	468	Андора / <i>Andorra</i>
Малта / <i>Malta</i>	316	Валета / <i>Valletta</i>
Монако / <i>Monaco</i>	2	Монако / <i>Monaco</i>
Азија / <i>Asia</i>		
Кина / <i>China</i>	9 596 960	Пекинг / <i>Peking</i>
Индија / <i>India</i>	3 287 590	Њу Делхи / <i>New Delhi</i>
Казахстан / <i>Kazakhstan</i>	2 717 300	Астана / <i>Astana</i>
Саудијска Арабија / <i>Saudi Arabia</i>	1 960 582	Ријад / <i>Riyadh</i>
Индонезија / <i>Indonesia</i>	1 919 440	Џакарта / <i>Jakarta</i>
Иран / <i>Iran</i>	1 648 000	Техеран / <i>Tehran</i>
Монголија / <i>Mongolia</i>	1 565 000	Улан Батор / <i>Ulan Bator</i>
Пакистан / <i>Pakistan</i>	803 940	Исламабад / <i>Islamabad</i>
Турска / <i>Turkey</i>	780 580	Анкара / <i>Ankara</i>
Мјанмар / <i>Myanmar</i>	678 500	Рангун / <i>Rangoon</i>
Авганистан / <i>Afghanistan</i>	647 500	Кабул / <i>Kabul</i>
Јемен / <i>Yemen</i>	527 970	Сана / <i>Sanaa</i>
Тајланд / <i>Thailand</i>	514 000	Бангкок / <i>Bangkok</i>
Туркменистан / <i>Turkmenistan</i>	488 100	Ашхабад / <i>Ashgabat</i>
Џебукистан / <i>Uzbekistan</i>	447 400	Ташкент / <i>Tashkent</i>
Ирак / <i>Iraq</i>	437 072	Багдад / <i>Baghdad</i>
Јапан / <i>Japan</i>	377 835	Токио / <i>Tokyo</i>
Малезија / <i>Malaysia</i>	329 750	Куала Лумпур / <i>Kuala Lumpur</i>
Вијетнам / <i>Vietnam</i>	329 560	Ханој / <i>Hanoi</i>
Филипини / <i>Philippines</i>	300 000	Манила / <i>Manila</i>
Лаос / <i>Laos</i>	236 800	Вијентијан / <i>Vientiane</i>
Оман / <i>Oman</i>	212 460	Маскат / <i>Muscat</i>
Киргистан / <i>Kyrgyzstan</i>	198 500	Бишкек / <i>Bishkek</i>
Сирија / <i>Syria</i>	185 180	Дамаск / <i>Damascus</i>
Камбоџа / <i>Cambodia</i>	181 040	Пном Пен / <i>Phnom Penh</i>
Бангладеш / <i>Bangladesh</i>	144 000	Дака / <i>Dhaka</i>
Таджикистан / <i>Tajikistan</i>	143 100	Душанбе / <i>Dushanbe</i>
Непал / <i>Nepal</i>	140 800	Катманду / <i>Kathmandu</i>
Кореја, НДР / <i>Korea, DPR</i>	120 540	Пјонг Јанг / <i>Pyeongyang</i>

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ
ДРЖАВА, 2006. (наставак)**
сортирано по површини, км²
**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006 (continued)**
By area, km²

Држава State	Површина, км ² Area	Главни град Capital
Република Кореја / Korea, Republic of	98 480	Сеул / Seoul
Јордан / Jordan	92 300	Аман / Amman
Азербејџан / Azerbaijan	86 600	Баку / Baku
Ујед. Арап. Емирати / United Arab Emirates	82 880	Абу Даби / Abu Dhabi
Сри Ланка / Sri Lanka	65 610	Коломбо / Colombo
Бутан / Bhutan	47 000	Тимпу / Thimphu
Јерменија / Armenia	29 800	Јереван / Yerevan
Израел / Israel	20 770	Јерусалим / Jerusalem
Кувajt / Kuwait	17 820	Кувajt / Kuwait City
Катар / Qatar	11 437	Доха / Doha
Либан / Lebanon	10 400	Бејрут / Beirut
Кипар / Cyprus	9 250	Никозија / Nicosia
Сингапур / Singapore	693	Сингапур / Singapore
Бахреин / Bahrain	665	Манама / Al-Manamah
Африка / Africa		
Судан / Sudan	2 505 810	Картум / Khartoum
Алжир / Algeria	2 381 740	Алжир / Algiers
Конго, Дем. Реп./ Congo, Dem. Rep. of	2 345 410	Киншаса / Kinshasa
Либија / Libya	1 759 540	Триполи / Tripolis
Чад / Chad	1 284 000	Нџамена / N'Djamena
Нигер / Niger	1 267 000	Ниамеј / Niamey
Ангола / Angola	1 246 700	Луанда / Luanda
Мали / Mali	1 240 000	Бамако / Bamako
Јужна Африка / South Africa	1 219 912	Преторија / Pretoria
Етиопија / Ethiopia	1 127 127	Адис Абеба / Addis Ababa
Мауританија / Mauritania	1 030 700	Нуакшот / Nouakchott
Египат / Egypt	1 001 450	Каиро / Cairo
Танзанија / Tanzania	945 087	Додома / Dodoma
Нигерија / Nigeria	923 768	Абуја / Abuja
Намибија / Namibia	825 418	Виндхук / Windhoek
Мозамбик / Mozambique	801 590	Мапуто / Maputo
Замбија / Zambia	752 614	Лусака / Lusaka
Сомалија / Somalia	637 657	Могадиш / Mogadishu
Централноафричка Република Central African Republic	622 984	Бангун / Bangui
Боцвана / Botswana	600 370	Габороне / Gaborone
Мадагаскар / Madagascar	587 040	Антананарива / Antananarivo
Кенија / Kenya	582 650	Најроби / Nairobi

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ
ДРЖАВА, 2006. (наставак)**
**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006 (continued)**
сортирано по површини, km²By area, km²

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Камерун / Cameroon	475 440	Јаунде / Yaounde
Мароко / Morocco	446 550	Рабат / Rabat
Зимбабве / Zimbabwe	390 580	Хараре / Harare
Конго / Congo	342 000	Бразавил / Brazzaville
Обала Слоноваче / Ivory Coast	322 460	Јамусукро / Yamoussoukro
Буркина Фасо / Burkina Faso	274 200	Уагадугу / Ouagadougou
Габон / Gabon	267 667	Либервил / Libreville
Гвинеја / Guinea	245 857	Конакри / Conakry
Гана / Ghana	239 460	Акра / Accra
Уганда / Uganda	236 040	Кампала / Kampala
Сенегал / Senegal	196 190	Дакар / Dakar
Тунис / Tunisia	163 610	Тунис / Tunis
Малави / Malawi	118 480	Лилонгве / Lilongwe
Бенин / Benin	112 620	Порто Ново / Porto-Novo
Либерија / Liberia	111 370	Монровија / Monrovia
Сијера Леоне / Sierra Leone	71 740	Фритаун / Freetown
Того / Togo	56 785	Ломе / Lome
Гвинеја Бисао / Guinea-Bissau	36 120	Бисао / Bissau
Лесото / Lesotho	30 355	Масеру / Maseru
Екваторијална Гвинеја / Equatorial Guinea	28 051	Малабо / Malabo
Бурнди / Burundi	27 830	Буџумбура / Bujumbura
Руанда / Rwanda	26 338	Кигали / Kigali
Свазиленд / Swaziland	17 363	Мбабана / Mbabane
Гамбија / Gambia	11 300	Банџул / Banjul
Коморска Острва / Comoros	2 170	Морони / Moroni
Маурицијус / Mauritius	2 040	Порт Луис / Port Louis
Северна и Средња Америка / North and Central America		
Канада / Canada	9 984 670	Отава / Ottawa
САД / USA	9 629 091	Вашингтон / Washington
Гренланд / Greenland	2 175 600	Готаб / Gothab
Мексико / Mexico	1 972 550	Мексико / Mexico City
Никарагва / Nicaragua	129 494	Манагва / Managua
Хондурас / Honduras	112 090	Тегусигалпа / Tegucigalpa
Куба / Cuba	110 860	Хавана / Havana
Гватемала / Guatemala	108 890	Гватемала / Guatemala City
Панама / Panama	78 200	Панама / Panama City
Костарика / Costa Rica	51 100	Сан Хозе / San Jose
Доминиканска Република / Dominican Rep.	48 730	Санто Доминго / Santo Domingo

**ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ
ДРЖАВА, 2006. (наставак)
сортирано по површини, km²**

**WORLD COUNTRIES: AREA AND
CAPITAL, 2006 (continued)
By area, km²**

Држава State	Површина, km ² Area	Главни град Capital
Хаити / <i>Haiti</i>	27 750	Порт-о-Пренс / <i>Port-au-Prince</i>
Белизе / <i>Belize</i>	22 966	Белмопан / <i>Belmopan</i>
Салвадор / <i>El Salvador</i>	21 040	Сан Салвадор / <i>San Salvador</i>
Бахами / <i>Bahamas</i>	13 940	Насау / <i>Nassau</i>
Јамајка / <i>Jamaica</i>	10 991	Кингстон / <i>Kingston</i>
Порторико / <i>Puerto Rico</i>	8 875	Сан Хуан / <i>San Juan</i>
Тринидад и Тобаго / <i>Trinidad and Tobago</i>	5 128	Порт оф Спeин / <i>Port of Spain</i>
Гваделупа / <i>Guadeloupe</i>	1 779	Басе-Тере / <i>Basse-Terre</i>
Мартиник / <i>Martinique</i>	1 128	Фор д Франс / <i>Fort-de-France</i>
Холандски Антили / <i>Netherlands Antilles</i>	800	Вилемштад / <i>Willemstad</i>
Санта Лучија / <i>St. Lucia</i>	616	Кастрис / <i>Castries</i>
Антигва и Барбуда / <i>Antigua and Barbuda</i>	443	Сент Џонс / <i>St. John's</i>
Барбадос / <i>Barbados</i>	431	Бриџтаун / <i>Bridgetown</i>
Гранада / <i>Grenada</i>	344	Сент Џорџиз / <i>St. George's</i>
Бермуди / <i>Bermuda</i>	53	Хамилтон / <i>Hamilton</i>

Јужна Америка / *South America*

Бразил / <i>Brazil</i>	8 511 965	Бразилија / <i>Brasilia</i>
Аргентина / <i>Argentina</i>	2 766 890	Буенос Ајрес / <i>Buenos Aires</i>
Перу / <i>Peru</i>	1 285 220	Лима / <i>Lima</i>
Колумбија / <i>Colombia</i>	1 138 910	Богота / <i>Bogota</i>
Боливија / <i>Bolivia</i>	1 098 580	Ла Паз / <i>La Paz</i>
Венецуела / <i>Venezuela</i>	912 050	Каракас / <i>Caracas</i>
Чиле / <i>Chile</i>	756 950	Сантjаго / <i>Santiago</i>
Парагвај / <i>Paraguay</i>	406 750	Асунсион / <i>Asuncion</i>
Еквадор / <i>Ecuador</i>	283 560	Кито / <i>Quito</i>
Гвајана / <i>Guyana</i>	214 970	Џорџтаун / <i>Georgetown</i>
Уругвај / <i>Uruguay</i>	176 220	Монтевидео / <i>Montevideo</i>

Океанија / *Oceania*

Аустралија / <i>Australia</i>	7 686 850	Канбера / <i>Canberra</i>
Папуа Нова Гвинеја / <i>Papua New Guinea</i>	462 840	Порт Моресби / <i>Port Moresby</i>
Нови Зеланд / <i>New Zealand</i>	268 680	Велингтон / <i>Wellington</i>
Вануату / <i>Vanuatu</i>	12 200	Порт-Вила / <i>Port-Vila</i>
Самоа / <i>Samoa</i>	2 944	Апија / <i>Apia</i>
Соломонска острва / <i>Solomon Islands</i>	28 450	Хониара / <i>Honiara</i>
Фиџи / <i>Fiji</i>	18 270	Сува / <i>Suva</i>

**ПОЗИВНИ БРОЈЕВИ У
МЕЂУНАРОДНОМ И ДОМАЋЕМ
ТЕЛЕФОНСКОМ САОБРАЋАЈУ¹⁾
CALL NUMBERS IN INTERNATIONAL
AND DOMESTIC TELEPHONE
TRAFFIC ¹⁾**

За позивање бројева у иностранству по-
ступак је следећи: прво бирати број 00 - број
тражене земље - број града - број власника.

To make international calls, dial 00 – coun-
try call number – city call number – customer
phone number.

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
---------------------------------	-----------------------------------

Европа / Europe

Албанија / Albania	355
Аустрија / Austria	43
Белорусија / Belarus	375
Белгија / Belgium	32
Босна и Херцеговина Bosnia and Herzegovina	387
Република Српска / Republic of Srpska	
- Мркоњић Град / Mrkonjić Grad	(0)50
- Бања Лука / Banja Luka	(0)51
- Приједор / Prijedor	(0)52
- Добој / Doboј	(0)53
- Брчко / Brčko	(0)54
- Бијељина / Bijeljina	(0)55
- Зворник / Zvornik	(0)56
- Источно Сарајево Eastern Sarajevo	(0)57
- Србиње - Фоча Srbije - Foča	(0)58
- Требиње / Trebinje	(0)59
- Дистрикт Брчко Brčko district	(0)49
Федерација БиХ / Federation B&H	
- Средњобосански кантон Central Bosnia county	030
- Посавски кантон / Posavski c.	031

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Зеничко-добојски кантон Zenica-Doboj county	032
- Кантон Сарајево Sarajevo county	033
- Херцеговачко-босански кантон Herzegovina-Bosnia county	034
- Тузлански кантон Tuzla county	035
- Херцеговачко-неретвански к. Herzegovina-Neretva county	036
- Унско-сански кантон Una-Sana county	037
- Босанско-подрињски кантон Bosnia-Podrinje county	038
- Западнoхерцеговачки к. West Heryegovina county	039
Бугарска / Bulgaria	359
Велика Британија / Great Britain	44
Грчка / Greece	30
Данска / Denmark	45
Естонија / Estonia	372
Исланд / Iceland	354
Ирска / Ireland	353
Италија / Italy	39
Кипар / Cyprus	357
Летонија / Latvia	371
Лихтенштајн / Liechtenstein	423
Литванија / Lithuania	370
Луксембург / Luxembourg	352
Мађарска / Hungary	36
Македонија FYRM (R. Macedonia)	389
Малта / Malta	356
Молдавија / Moldova	373
Немачка / Germany	49
Норвешка / Norway	47
Пољска / Poland	48
Португал / Portugal	351

¹⁾ www.bhtelecom.ba; www.telekomsrpske.com;
www.telekom.rs

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Румунија / Romania	40
Руска Федерација / Russian Federation	7
Сан Марино / San Marino	378
Словачка / Slovakia	421
Словенија / Slovenia	386
Србија ²⁾ / Serbia ²⁾	381
- Ада / Ada	024
- Александровац / Aleksandrovac	037
- Алексинац / Aleksinac	018
- Алибунар / Alibunar	013
- Апатин / Apatin	025
- Аранђеловац / Arandelovac	034
- Ариље / Arilje	031
- Бабушница / Babušnica	010
- Бач / Bač	021
- Бачка Паланка / Bačka Palanka	021
- Бачка Топола / Bačka Topola	024
- Бачки Петровац Bački Petrovac	021
- Бајина Башта / Bajina Bašta	031
- Барајево / Barajevo	011
- Баточина / Batočina	034
- Бечеј / Bečeј	021
- Бела Црква / Bela Crkva	015
- Бела Паланка / Bela Palanka	018
- Беочин / Beočin	021
- Београд / Belgrade	011
- Блаце / Blace	027
- Богатић / Bogatić	015
- Бојник / Boјnik	016
- Бољевац / Boljevac	030
- Бор / Bor	030
- Босилеград / Bosilegrad	017
- Брус / Brus	037
- Бујановац / Bujanovac	017
- Ваљево / Valjevo	014
- Варварин / Varvarin	037
- Велика Плана / Velika Plana	026
- Велико Градиште / Vel. Gradište	012
- Владичин Хан / Vladičin Han	017

²⁾ www.telekom.rs

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Владимирци / Vladimirci	015
- Власотинце / Vlasotince	016
- Врање / Vranje	017
- Врбас / Vrbas	021
- Врњачка Бања / Vrnjačka Banja	036
- Вршац / Vršac	013
- Гаџин Хан / Gadžin Han	018
- Голубац / Golubac	012
- Горњи Милановац Gornji Milanovac	032
- Грачаница / Gračanica	038
- Гроцка / Grocka	011
- Деспотовац / Despotovac	035
- Димитровград / Dimitrovgrad	010
- Дољевац / Doljevac	018
- Жабал / Zabalj	021
- Жабари / Žabari	012
- Жагубица / Zagubica	012
- Житиште / Žitište	023
- Житорађа / Žitorađa	027
- Зајечар / Zaječar	019
- Зрењанин / Zrenjanin	023
- Зубин Поток / Zubin Potok	028
- Звечан / Zvečan	028
- Инђија / Inđija	022
- Ириг / Irig	022
- Ивањица / Ivanjica	032
- Јагодина / Jagodina	035
- Кањижа / Kanjiža	024
- Кикинда / Kikinda	0230
- Кладово / Kladovo	019
- Кнић / Knić	034
- Књажевац / Knjaževac	019
- Коцелјева / Koceljeva	015
- Косјерић / Kosijerić	031
- Косово Поље / Kosovo Polje	038
- Косовска Митровица Kosovska Mitrovica	028
- Ковачица / Kovačica	013
- Ковин / Kovin	013

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Крагујевац / <i>Kragujevac</i>	034
- Краљево / <i>Kraljevo</i>	036
- Крупањ / <i>Krupanj</i>	015
- Крушевац / <i>Kruševac</i>	037
- Кучево / <i>Kičevo</i>	012
- Кула / <i>Kula</i>	025
- Куршумлија / <i>Kuršumlija</i>	027
- Лајковац / <i>Lajkovac</i>	014
- Лапово / <i>Lapovo</i>	034
- Лазаревац / <i>Lazarevac</i>	011
- Лебане / <i>Lebane</i>	016
- Лепосавић / <i>Leposavić</i>	028
- Лесковац / <i>Leskovac</i>	016
- Лозница / <i>Loznica</i>	015
- Лучани / <i>Lučani</i>	032
- Љиг / <i>Ljig</i>	014
- Љубовија / <i>Ljubovija</i>	015
- Мајданпек / <i>Majdanpek</i>	030
- Мали Иђош / <i>Mali Idoš</i>	024
- Мали Зворник / <i>Mali Zvornik</i>	015
- Мало Црниће / <i>Malo Crniće</i>	012
- Медвеђа / <i>Medveda</i>	016
- Мерошина / <i>Merošina</i>	018
- Мионица / <i>Mionica</i>	014
- Младеновац / <i>Mladenovac</i>	011
- Неготин / <i>Negotin</i>	019
- Ниш / <i>Niš</i>	018
- Нова Црња / <i>Nova Crnja</i>	023
- Нова Варош / <i>Nova Varoš</i>	033
- Нови Бечеј / <i>Novi Bečeј</i>	023
- Нови Кнежевац <i>Novi Kneževac</i>	0230
- Нови Пазар / <i>Novi Pazar</i>	020
- Нови Сад / <i>Novi Sad</i>	021
- Обреновац / <i>Obrenovac</i>	011
- Опово / <i>Orovo</i>	013
- Осечина / <i>Osečina</i>	014

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Оџаци / <i>Odžaci</i>	025
- Панчево / <i>Pančevo</i>	013
- Параћин / <i>Paraćin</i>	035
- Пећинци / <i>Pećinci</i>	022
- Петровац на Млави <i>Petrovac na Mlavi</i>	012
- Петроварадин / <i>Petrovaradin</i>	021
- Пирот / <i>Pirot</i>	010
- Пландиште / <i>Plandište</i>	013
- Пожаревац / <i>Požarevac</i>	012
- Пожега / <i>Požega</i>	031
- Прешево / <i>Preševo</i>	017
- Прибој / <i>Priboј</i>	033
- Пријеполје / <i>Prijepolje</i>	033
- Прокупље / <i>Prokuplje</i>	027
- Рача Крагујевацка <i>Rača Kragujevačka</i>	034
- Рашка / <i>Raška</i>	036
- Ражањ / <i>Ražanj</i>	037
- Рековац / <i>Rekovac</i>	035
- Рума / <i>Ruma</i>	022
- Сечањ / <i>Sečanj</i>	023
- Сента / <i>Senta</i>	024
- Сјеница / <i>Sjenica</i>	020
- Смедерево / <i>Smederevo</i>	026
- Смедеревска Паланка <i>Smederevska Palanka</i>	026
- Сокобања / <i>Sokobanja</i>	018
- Сомбор / <i>Sombor</i>	025
- Сопот / <i>Sopot</i>	011
- Србобран / <i>Srbobran</i>	021
- Сремска Митровица <i>Sremska Mitrovica</i>	022
- Сремски Карловци <i>Sremski Karlovci</i>	021
- Стара Пазова / <i>Stara Pazova</i>	022
- Суботица / <i>Subotica</i>	024

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Сурдулица / <i>Surdulica</i>	017
- Свилајнац / <i>Svilajnac</i>	035
- Сврљиг / <i>Svrljig</i>	018
- Темерин / <i>Temerin</i>	021
- Тител / <i>Titel</i>	021
- Топола / <i>Topola</i>	034
- Трговиште / <i>Trgovište</i>	017
- Трстеник / <i>Trstenik</i>	037
- Тутин / <i>Tutin</i>	020
- Ћићевац / <i>Ćičevac</i>	037
- Ћуприја / <i>Čuprija</i>	035
- Уб / <i>Ub</i>	014
- Ужице / <i>Užice</i>	031
- Црна Трава / <i>Crna Trava</i>	016
- Чачак / <i>Čačak</i>	032
- Чајетина / <i>Čajetina</i>	031
- Чока / <i>Čoka</i>	0230
- Шабац / <i>Šabac</i>	015
- Шид / <i>Šid</i>	022
- Штрпце / <i>Štrpce</i>	0290
Украјина / <i>Ukraine</i>	380
Финска / <i>Finland</i>	358
Француска / <i>France</i>	33
Холандија / <i>The Netherlands</i>	31
Хрватска / <i>Croatia</i>	385
- Дубровник / <i>Dubrovnik</i>	20
- Вараждин / <i>Varaždin</i>	42
- Задар / <i>Zadar</i>	23
- Загреб / <i>Zagreb</i>	1
- Пула / <i>Pula</i>	52
- Ријека / <i>Rijeka</i>	51
- Сплит / <i>Split</i>	21
Црна Гора ³⁾ / <i>Montenegro</i> ³⁾	
- Бар / <i>Bar</i>	030

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
- Беране / <i>Berane</i>	051
- Бијело Поље / <i>Bijelo Polje</i>	050
- Будва / <i>Budva</i>	033
- Цетиње / <i>Cetinje</i>	041
- Херцег Нови / <i>Herceg Novi</i>	031
- Котор / <i>Kotor</i>	032
- Никшић / <i>Nikšić</i>	040
- Пљевља / <i>Plevlja</i>	052
- Подгорица / <i>Podgorica</i>	020
Чешка Република <i>Czech Republic</i>	420
Шпанија / <i>Spain</i>	34
Шведска / <i>Sweden</i>	46
Швајцарска / <i>Switzerland</i>	41
Азија / Asia	
Авганистан / <i>Afghanistan</i>	93
Алжир / <i>Algeria</i>	213
Египат / <i>Egypt</i>	20
Етиопија / <i>Ethiopia</i>	251
Индија / <i>India</i>	91
Индонезија / <i>Indonesia</i>	62
Иран / <i>Iran</i>	98
Ирак / <i>Iraq</i>	964
Израел / <i>Israel</i>	972
Јапан / <i>Japan</i>	81
Јерменија / <i>Armenia</i>	374
Јужна Кореја / <i>Korea South</i>	82
Куввајт / <i>Kuwait</i>	965
Либан / <i>Lebanon</i>	961
Монголија / <i>Mongolia</i>	976
Пакистан / <i>Pakistan</i>	92
Саудијска Арабија / <i>Saudi Arabia</i>	966
Социјалистичка Република Вјетнам / <i>Vietnam</i>	84
Тајланд / <i>Thailand</i>	66
Турска / <i>Turkey</i>	90

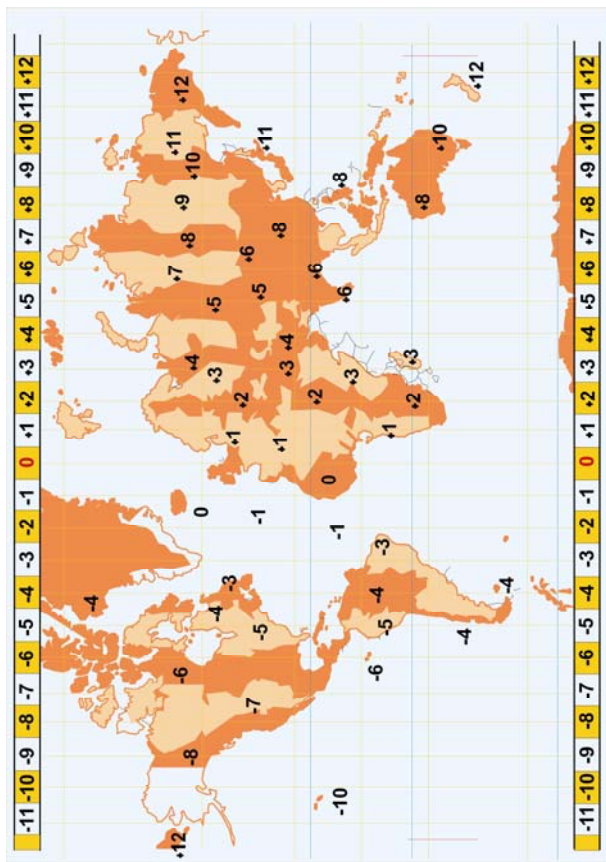
³⁾ www.t-com.me

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Туркменија / Turkmenistan	993
Уједињени Арапски Емирати <i>United Arab Emirates</i>	971
Узбекистан / Uzbekistan	998
Африка / Africa	
Замбија / Zambia	260
Зимбабве / Zimbabwe	263
Јужна Африка / South Africa	27
Кенија / Kenya	254
Кина / China	86
Либија / Lybia	218
Мароко / Morocco	212
Танзанија / Tanzania	255
Тунис / Tunisia	216

ДРЖАВА / COUNTRY Град / Town	Позивни број Call number
Северна и Јужна Америка North and South America	
Аргентина / Argetina	54
Бразил / Brasil	55
Канада / Canada	1
Куба / Cuba	53
Мексико / Mexico	52
Перу / Peru	51
Сједињене Америчке Државе <i>United States of America</i>	1
Чиле / Chile	56
Океанија / Oceania	
Аустралија / Australia	61
Нови Зеланд / New Zealand	64



ВРЕМЕНСКЕ ЗОНЕ / TIME ZONES



**ВРЕМЕ У ПОЈЕДИНИМ ЗЕМЉАМА,
СРБИЈА: 12 ЧАСОВА**

**WORLD COUNTRIES TIME
SERBIA: 12.00**

Аустралија / <i>Australia</i>	21	Јапан / <i>Japan</i>	20	Португал / <i>Portugal</i>	11
Аустрија / <i>Austria</i>	12	Јужна Африка / <i>South Africa</i>	13	Румунија / <i>Romania</i>	13
Бразил / <i>Brasil</i>	8	Канада - Торонто <i>Canada - Toronto</i>	6	Руска Федерација - Москва / <i>Russian Federa- tion - Moscow</i>	14
Велика Британија <i>United Kingdom</i>	11	Кина - Пекинг / <i>China - Beijing</i>	19	САД - Њујорк <i>USA - New York</i>	6
Грчка / <i>Greece</i>	13	Мексико / <i>Mexico</i>	5	Француска / <i>France</i>	12
Индија / <i>India</i>	16.30	Немачка / <i>Germany</i>	12	Швајцарска / <i>Switzerland</i>	12
Италија / <i>Italy</i>	12	Нови Зеланд / <i>New Zeland</i>	23	Шведска / <i>Sweden</i>	12

АЗБУКА SERBIAN CYRILLIC			АБЕЦЕДА SERBIAN LATIN		ГРЧКИ АЛФАБЕТ GREEK ALPHABET	
А, а	(а)	Н, н (н)	A, a	L, l	Α, α	Алфа / <i>alpha</i> Ν, ν Ни / <i>ni</i>
Б, б	(б)	Њ, њ (њ)	B, b	Lj, lj	Β, β	Бета / <i>beta</i> Ξ, ξ Кси / <i>ksi</i>
В, в	(в)	О, о (о)	С, с	М, м	Γ, γ	Гама / <i>gamma</i> Ο, ο Омикрон <i>omicron</i>
Г, г	(г)	П, п (п)	Џ, џ	Н, н	Δ, δ	Делта / <i>delta</i> Π, π Пи / <i>pi</i>
Д, д	(д)	Р, р (р)	Ѓ, ѓ	Њј, њј	Ε, ε	Епсилон / <i>epsilon</i> Ρ, ρ Ро / <i>ro</i>
Ђ, ђ	(ђ)	С, с (с)	Д, д	О, о	Ζ, ζ	Зета / <i>zeta</i> Σ, σ Сигма / <i>sigma</i>
Е, е	(е)	Т, т (т)	Дž, dž	Р, р	Η, η	Ета / <i>eta</i> Τ, τ Тау / <i>tau</i>
Ж, ж	(ж)	Ђ, ђ (џ)	Ђ, ђ	Р, р	Θ, θ	Тета / <i>theta</i> Υ, υ Ипсилон <i>upsilon</i>
З, з	(з)	У, у (у)	Е, е	С, с	Ι, ι	Јота / <i>iota</i> Φ, φ Фи / <i>phi</i>
И, и	(и)	Ф, ф (ф)	Ф, ф	Ѓ, ѓ	Κ, κ	Капа / <i>kapra</i> Χ, χ Хи / <i>xi</i>
Ј, ј	(ј)	Х, х (х)	Г, г	Т, т	Λ, λ	Ламбда / <i>lambda</i> Ψ, ψ Пси / <i>psi</i>
К, к	(к)	Ц, ц (ц)	Н, н	У, у	Μ, μ	Ми / <i>mi</i> Ω, ω Омега / <i>omega</i>
Л, л	(л)	Ч, ч (ч)	Ј, ј	В, в		
Љ, љ	(љ)	Џ, џ (џ)	Ј, ј	З, з		
М, м	(м)	Ш, ш (ш)	К, к	Ž, ž		

НАЗИВИ ЗА МЕСЕЦЕ

MONTHS

	Српски Serbian	Хрватски Croat	Словеначки Slovene	Македонски Macedonian	Енглески English	Руски Russian	Старо- словенски Old Slav
I	Јануар	Siječanj	Januar	Јануари	January	Январь	Коложер
II	Фебруар	Veljača	Februar	Февруари	February	Февраль	Сечко
III	Март	Ožujak	Marec	Март	March	Март	Дерикожа
IV	Април	Travanj	April	Април	April	Апрель	Лажитрава
V	Мај	Svibanj	Maj	Мај	May	Май	Цветањ
VI	Јун	Lipanj	Junij	Јуни	June	Июнь	Трешњак
VII	Јул	Srpanj	Julij	Јули	July	Июль	Жетвар
VIII	Август	Kolovoz	Avgust	Август	August	Август	Гумник
IX	Септембар	Rujan	September	Септември	September	Сентябрь	Поздерник
X	Октобар	Listopad	Oktober	Октомври	October	Октябрь	Шумопад
XI	Новембар	Studeni	November	Ноември	November	Ноябрь	Студени
XII	Децембар	Prosinac	December	Декември	December	Декабрь	Коледар

РИМСКИ БРОЈЕВИ

ROMAN NUMERALS

I = 1	XX = 20	CC = 200
II = 2	XXX = 30	CCC = 300
III = 3	XL = 40	CD = 400
IV = 4	L = 50	D = 500
V = 5	LX = 60	DC = 600
VI = 6	LXX = 70	DCC = 700
VII = 7	LXXX = 80	DCCC = 800
VIII = 8	XC = 90	CM = 900
IX = 9	C = 100	M = 1000
X = 10		

МЕРНЕ ЈЕДИНИЦЕ MEASUREMENTS

МЕТРИЧКИ СИСТЕМ МЕРА

ЗАКОНСКЕ МЕРНЕ ЈЕДИНИЦЕ¹⁾

1. СИ ЈЕДИНИЦЕ И ЊИХОВИ ДЕЦИМАЛНИ УМНОШЦИ И ДЕЛОВИ

1.1. Основне јединице СИ

METRIC SYSTEM

OFFICIAL MEASUREMENT UNITS¹⁾

1. SI UNITS

1.1. SI Base units

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>	
	Назив <i>Name</i>	Ознака <i>Symbol</i>
Дужина / <i>Length</i>	метар / <i>meter</i>	m
Маса / <i>Mass</i>	килограм / <i>kilogram</i>	kg
Време / <i>Time</i>	секунда* / <i>second</i>	s
Електрична струја / <i>Electric current</i>	ампер / <i>ampere</i>	A
Термодинамичка температура <i>Thermodynamic temperature</i>	келвин / <i>kelvin</i>	K
Копличина градива (супстанције) / <i>Amount of substance</i>	мол / <i>mole</i>	mol
Светлосна јачина (јачина светлости) / <i>Luminous intensity</i>	кандела / <i>candela</i>	cd

* Дозвољена је употреба и назива „секунд“.

Дефиниције основних јединица СИ

Јединица дужине

Јединица дужине је метар. Метар је дужина путање коју у вакууму пређе светлост за време од 1/299 792 458 секунде.

Јединица масе

Јединица масе је килограм. Он је једнак маси међународног прототипа килограма.

Јединица времена

Јединица времена је секунда. Секунда је трајање од 9 192 631 770 периода зрачења које одговара прелазу између два хиперфина нивоа основног стања атома цезијума 133.

Јединица електричне струје

Јединица струје је ампер. Ампер је стална електрична струја која би, када би се одржавала у два права паралелна проводника, неограничене дужине и занемарљиво малог кружног попречног пресека, који се налази у

SI base units: Definitions

Linear unit

Meter, i.e. the length of path that light passes for the period of 1/299792458 second.

Mass unit

Kilogram, i.e. equal to mass of international kilogram prototype.

Time unit

Second, the period equal to 9192631770 radiation periods, corresponding to the transition between two hyper-fine levels of cesium-133 atom base state.

Electricity unit

Ampere, i.e. constant electricity that if maintained in two straight parallel conductors of unlimited length and negligible small round cross

¹⁾ Коришћени су подаци из „Уредбе о законским мерним јединицама“ („Службени лист СЦГ“, бр. 10/2006) објављене на веб сајту Дирекције за мерне јединице и драгоцене метале (www.dmdm.rs).

¹⁾ Data from the Act on official measurement units (Official gazette S&M, no. 10/2006) published at the site of the Directorate for measurements and precious metals (www.dmdm.rs).

вакууму на међусобном растојању од једног метра, проузроковала међу тим проводницима силу једнаку 2×10^{-7} њутна по метру дужине.

Јединица термодинамичке температуре

Јединица термодинамичке температуре је келвин. Келвин је термодинамичка температура која је једнака $1/273,16$ термодинамичке температуре тројне тачке воде.

Јединица количине градива (супстанције)

1) Јединица количине градива (супстанције) јесте мол. Мол је количина градива (супстанције) система који садржи толико елементарних јединица колико има атома у 0,012 килограма угљеника 12.

(2) Када се употребљава мол, наводе се елементарне јединке које могу бити атоми, молекули, јони, електрони и друге честице или одређене групе тих честица.

Јединица светлосне јачине

(јачине светлости)

Јединица светлосне јачине (јачине светлости) јесте кандела. Кандела је светлосна јачина (јачина светлости), у одређеном правцу, извора који емитије монохроматско зрачење фреквенције 540×10^{12} херца и чија је јачина зрачења у том правцу $1/683$ вата по стередијану.

section, found in vacuum at a distance of one meter, would induce force between the conductors, equal to 2×10^{-7} newton per meter.

Thermodynamic temperature unit

Kelvin, i.e. thermodynamic temperature equal to $1/273.16$ thermodynamic temperature of the water 3-point.

Substance quantity/amount unit

1. Mole, i.e. substance amount of the system containing as many elementary units as is the number of atoms in 0.012 kg of carbon-12.

2. When mole is applied, expressed are elementary units such as atoms, molecules, ions, electrons and other particles or certain sets of particles.

Luminous intensity unit

Candela, i.e. luminous intensity in certain direction, of a source emitting monochromatic radiation of 540×10^{12} hertz frequency and whose radiation intensity in this direction equals to $1/683$ watt per steradian.

1.1.1. Посебно име и ознака јединице SI за температуру за изражавање Целзијусове температуре

1.1.1. SI Celsius temperature unit

Величина / Physical quantity	Јединица / Unit	
	Назив Name	Ознака Symbol
Целзијусова температура / Celsius temperature	степен Целзијуса / Degree Celsius	°C

Целзијусова температура је дефинисана као разлика двеју термодинамичких температура T и T_0 ($t = T - T_0$), где је $T_0 = 273,15$ К. Температурни интервал или разлика температура може се изразити у келвинима или степенима Целзијуса.

Celsius temperature is defined as a difference between two thermodynamic temperatures, T and T_0 ($t = T - T_0$), where $T_0 = 273.15$ K. The temperature interval or difference can be expressed in Kelvin or degrees Celsius values.

1.2. Друге јединице SI

1.2. Other SI units

1.2.1. Изведене јединице SI

1.2.1. SI derived units

Јединице које су кохерентно изведене из основних јединица SI дате су као алгебарски изрази у облику производа степенованих основних јединица SI.

Units that are coherently derived from the SI base units are given as algebraic expressions in the form of product of powered SI base units.

1.2.2. Изведене јединице SI са посебним називима и ознакама

1.2.2. SI derived units with special names

	Јединица / Unit		Изражено / Expressed in	
	назив Name	ознака Symbol	другим јединицама SI Other SI units	основним јединицама SI SI base units
Фреквенција / Frequency	херц / herz	Hz		s^{-1}
Сила / Force	њутн / newton	N		$m \cdot kg \cdot s^{-2}$
Притисак, напрезање / Pressure	паскал pascal	Pa	N / m ²	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$
Енергија, рад, количина топлоте Energy, work, heat qty.	џул joule	J	N · m	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$
Снага, (1) флуks зрачења Power, (1) radiation flux	ват watt	W	J / s	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$
Наелектрисање, количина електрицитета Electric charge, electricity qty.	кулон coulomb	C		$s \cdot A$
Електрични потенцијал, разлика електричног потенцијала, напон, електромоторна сила Electric potential, potential difference, voltage, electromotive force	волт volt	V	W / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
Електрична отпорност Electric resistance	ом ohm	Ω	V / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$
Електрична капацитивност Electric capacitance	фарад farad	F	C / V	$m^2 \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
Електрична проводност El. conductance	сименс siemens	S	A / V	$m^2 \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
Магнетски флуks Magnetic flux	вебер weber	Wb	V · s	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Магнетска индукција Magnetic flux density	тесла tesla	T	Wb / m ²	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$

1.2.2. Изведене јединице SI са посебним називима и ознакама (наставак)

1.2.2. SI derived units with special names (continued)

	Јединица / Unit		Изражено / Expressed in	
	Назив Name	Ознака Symbol	Другим јединицама SI Other SI units	Основним јединицама SI SI base units
Индуктивност / Inductance	хенри <i>henry</i>	H	Wb / A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Светлосни флуks <i>Luminous flux</i>	лумен <i>lumen</i>	Lm	cd · sr	$m^2 \cdot m^{-2} \cdot cd = cd$
Осветљеност / Illumination	луks / lux	Lx	Lm / m ²	$m^2 \cdot m^{-4} \cdot cd = m^{-2} \cdot cd$
Активност радиоактивног извора <i>Radioactivity</i>	бекерел <i>becquerel</i>	Bq		m ⁻¹
Апсорбована доза, специфична предата енергија, керма <i>Absorbed doze of ionizing radiation</i>	греј <i>gray</i>	Gy	J / kg	m ² · s ⁻²
Еквивалентна доза / Equivalent dose (of ionizing radiation)	сиверт <i>sievert</i>	Sv	J / kg	m ² · s ⁻²
Каталитичка активност <i>Catalytic activity</i>	катал <i>Kat</i>	kat		m ⁻¹ · mol
Угао у равни (2) <i>Plane angle (2)</i>	радијан <i>radian</i>	rad		m · m ⁻¹ = 1
Просторни угао (2) <i>Solid angle (2)</i>	стерадијан <i>steradian</i>	sr		m ² · m ⁻² = 1

(1) Посебни називи за јединицу снаге су волт-ампер (ознака VA) – користи се за изражавање привидне снаге наизменичне електричне струје, и „вар“ (ознака var) – користи се за изражавање реактивне електричне снаге.

(2) Јединица угла у равни и јединица просторног угла јесу изведене јединице са димензијом један. Дефиниције ових јединица су:

Јединица угла у равни

Јединица угла у равни је радијан. Радијан је угао у равни између два полупречника круга који на његовом обиму исецају лук дужине једнаке полупречнику (1 rad = 1 m/m = 1).

Јединица просторног угла

Јединица просторног угла је стерадијан. Стерадијан је просторни угао с теменом у средишту лопте, који на површини лопте захвата површину једнаку површини квадрата одређеног полупречником те лопте (1 sr = 1 m²/m² = 1).

(1) Specific names for power unit are volt-ampere (VA), used to express apparent power of alternating current and var (symbol var), used to express reactive electric power.

(2) Unit of plane angle and unit of solid angle are derived units with dimension one.

Definition:

Plane angle unit

Radian, i.e. angle in plane equal to an angle at the center of a circle the arc of which is equal in length to the radius.

Solid angle unit

Steradian, solid angle from the center of a ball, covering on the ball surface a surface equal to the square surface determined by the radius of the ball (1 sr = 1 m²/m² = 1).

1.3. Предмети који се користе за означавање одређених децималних умножака и делова и њихове ознаке

1.3. Metric prefixes

Фактор <i>Factors</i>	Предметак <i>Prefixes</i>	Ознака <i>Symbol</i>
10^{24}	јота / <i>iota-</i>	Y
10^{21}	зета / <i>zeta-</i>	Z
10^{18}	екса / <i>exa-</i>	E
10^{15}	пета / <i>peta-</i>	P
10^{12}	тера / <i>tera-</i>	T
10^9	гига / <i>giga-</i>	G
10^6	мега / <i>mega-</i>	M
10^3	кило / <i>kilo-</i>	k
10^2	хекто / <i>hecto-</i>	h
10^1	дека / <i>deca-</i>	da
10^{-1}	деци / <i>deci-</i>	d
10^{-2}	центри / <i>centi-</i>	c
10^{-3}	мили / <i>milli-</i>	m
10^{-6}	микро / <i>micro-</i>	μ
10^{-9}	нано / <i>nano-</i>	n
10^{-12}	пико / <i>pico-</i>	p
10^{-15}	фемто / <i>femto-</i>	f
10^{-18}	ато / <i>atto-</i>	a
10^{-21}	зепто / <i>zepto-</i>	z
10^{-24}	јокто / <i>yocto-</i>	y

Називи и ознаке децималних умножака и делова јединице масе образују се стављањем предметака испред назива „грам“ и њихових ознака испред ознаке „g“.

Ако је изведена јединица изражена у облику количника, њени децимални умношци или делови могу се одредити додавањем предметака јединици у бројиоцу или имениоцу, или у оба.

Употреба комбинованих предметака, односно предметака образованих стављањем једно уз друго неколико горе наведених предметака, није дозвољена.

Names and symbols of decimal multiples and parts of mass units are made by putting prefixes in front of “gram” and the respective symbol in front of “g” symbol.

In case a derived unit is given as a quotient, the decimal multiples and parts thereof are made by adding prefix to numerator or denominator, or to both.

It is not possible to combine prefixes, i.e. to use several prefixes simultaneously.

1.4. Посебно дозвољени називи и ознаке децималних умножака и делова јединица СИ

1.4. Units with special names and symbols

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	вредност / <i>Value</i>
Запремина / <i>Volume</i>	литар / <i>liter</i>	l / L*	1 l = 1 dm ³ = 10 ⁻³ m ³
Маса / <i>Mass</i>	тона / <i>ton</i>	t / t	1 t = 1 Mg = 10 ³ kg
Притисак / <i>Pressure</i>	бар / <i>bar</i>	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa

* Две ознаке „l“ и „L“ могу се равноправно користити за јединицу литар. * Both l and L symbols can be used for the unit of liter.

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са јединицама и ознакама наведеним у табели 1.4. See table 1.3. The units and symbols found in Table 1.4. can also be used.

2. ЈЕДИНИЦЕ ДЕФИНИСАНЕ НА ОСНОВУ ЈЕДИНИЦА СИ, АЛИ НИСУ НИ ЊИХОВИ ДЕЦИМАЛНИ УМНОШЦИ НИ ДЕЛОВИ

2. OTHER SI DERIVED UNITS

Величина / <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	вредност <i>Value</i>
Угао у равни <i>Plane angle</i>	обрт* / <i>rotation*</i>		1 обрт / 1 <i>rotation</i>
	град, гон / <i>grad, gon</i>	gon	
	степен (угаони) / <i>degree (angle)</i>	°	
	минута (угаона) / <i>minute (angle)</i>	'	
	секунда (угаона) / <i>second (angle)</i>	"	
Време <i>Time</i>	минута / <i>minute</i>	min	
	сат, час / <i>hour</i>	h	
	дан / <i>day</i>	d	

Предмети наведени у табели 1.3. једино се могу употребљавати уз називе „град“ и „гон“ и ознаку „gon“.

Table 1.3. – Only used with “rad” and “gon” expressions and symbol “gon”.

**3. ЈЕДИНИЦЕ КОЈЕ СЕ КОРИСТЕ СА
ЈЕДИНИЦАМА СИ, А ЧИЈЕ СУ
ВРЕДНОСТИ У ЈЕДИНИЦАМА СИ
ДОБИЈЕНЕ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНО**

3. EXPERIMENTAL SI UNITS VALUES

		Јединица / Unit	
Величина Physical quantity	назив Name	ознака Symbol	дефиниција / Definition
Енергија Energy	електронволт Electronvolt	eV	Електронволт је кинетичка енергија коју прими електрон при пролазу кроз поље потенцијалне разлике од 1 V у вакууму. Kinetic energy that electron receives while passing through potential difference of one volt in vacuum.
Маса Mass	унифицирана јединица атомске масе Unified atomic mass unit	u	Унифицирана јединица атомске масе једнака је 1/12 масе атома ¹² C. Unified atomic mass unit is equal to 1/12 of atom C ¹² mass.

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са двама јединицама и ознакама наведеним у табели 3.

Names and symbols as in Table 1.3. can be used with two units and symbols defined in Table 3.

**4. ЈЕДИНИЦЕ И НАЗИВИ ЧИЈА ЈЕ
УПОТРЕБА ДОЗВОЉЕНА САМО У
СПЕЦИФИЧНИМ ОБЛАСТИМА**

4. SPECIFIC UNITS

		Јединица / Unit	
Величина Physical quantity	назив Name	ознака Symbol	вредност Value
Јачина оптичких система Refractive power	диоптрија Diopter		1 диоптрија = 1 m ⁻¹ 1 diopter = 1 m ⁻¹
Маса драгог камења Precious stone mass	карат / Carat		1 карат = 2 x 10 ⁻⁴ kg 1 carat = 2 x 10 ⁻⁴ kg
Површина земљишта Land area	ар / Are хектар / Hectare	a ha	1 a = 100 m ² 1 ha = 10 ⁴ m ²
Дужинска маса текстилног влакна и конц Length mass of textile fibre, i.e. thread	текс / Tex	tex	1 tex = 10 ⁻⁶ kg · m ⁻¹

**4. ЈЕДИНИЦЕ И НАЗИВИ ЧИЈА ЈЕ
УПОТРЕБА ДОЗВОЉЕНА САМО У
СПЕЦИФИЧНИМ ОБЛАСТИМА (наставак)**
4. SPECIFIC UNITS (continued)

Величина <i>Physical quantity</i>	Јединица / <i>Unit</i>		
	назив <i>Name</i>	ознака <i>Symbol</i>	вредност <i>Value</i>
Крвни притисак и притисак других телесних течности <i>Blood and other body fluids pressure</i>	милиметар живиног стуба <i>Mercury level bulb millimeter</i>	mm Hg	1 mm Hg = 133,322 Pa 1 mm Hg = 133.32 Pa
Површина ефективног пресека <i>Effective section</i>	барн <i>Barn</i>	b	1b = 10 ⁻²⁸ m ²

Предмети и њихове ознаке наведени у табели 1.3. могу се употребљавати заједно са јединицама и ознакама наведеним у табели 4, изузев јединице „милиметар живиног стуба“ и њене ознаке.

Names and symbols as in Table 1.3. can be used with the units and symbols described in Table 4, except for "millimeter of mercury level bulb" and the respective symbol.

**ПРИМЕРИ ВРЕДНОСТИ НЕКИХ
ЈЕДИНИЦА МЕРЕ¹⁾**
EXAMPLES OF MEASUREMENTS ¹⁾

Мере за површину – квадратни метар (m²)	Square measure – square meter (m²)
Мања:	
1 m ² = 100 dm ²	1 m ² = 100 dm ²
1 dm ² = 100 cm ²	1 dm ² = 100 cm ²
1 cm ² = 100 mm ²	1 cm ² = 100 mm ²
Већа:	
1 km ² = 100 ha (хектара)	1 km ² = 100 ha
1 ha = 100 а (ари)	1 ha = 100 а
1 а = 100 m ²	1 а = 100 m ²
Мере за запремину – кубни метар (m³)	Cubic measure – cubic metre (m³)
Мање	
1 m ³ = 1.000 dm ³	1 m ³ = 1000 dm ³
1 dm ³ = 1.000 cm ³	1 dm ³ = 1000 cm ³
1 cm ³ = 1.000 mm ³	1 cm ³ = 1000 mm ³
Мере за дужину	Linear measure
1 km (километар) = 100 dkm = 1.000 m	1 km (kilometer) = 100 dkm = 1000 m
1 hm (хектометар) = 10 dkm = 100 m	1 hm (hectometer) = 10 dkm = 100 m
1 m (метар) = 10 dm = 100 cm = 1.000 mm	1 m (meter) = 10 dm = 100 cm = 1000 mm
1 dm (дециметар) = 10 cm = 100 mm	1 dm (decimeter) = 10 cm = 100 mm
1 cm (центиметар) = 10 mm	1 cm (centimeter) = 10 mm
1 angstrom (A) = 0,1 milimikrona	1 angstrom (A) = 0.1 mill microns

¹⁾ Логаритамске таблице. / ¹⁾ Logarithm tables.

**ПРИМЕРИ ВРЕДНОСТИ НЕКИХ
ЈЕДИНИЦА МЕРЕ¹⁾ (наставка)**

**EXAMPLES OF MEASUREMENTS ¹⁾
(continued)**

Мере за течност	Capacity measure
1 hl (хектолитар) = 1.000 dl = 10.000 cl	1 hl (hectoliter) = 1000 dl = 10000 cl
1 l (литар) = 10 dl = 100 cl = 1.000 ml	1 l (liter) = 10 dl = 100 cl = 1000 ml
1 dl (децилитар) = 10 cl = 100 ml	1 dl (deciliter) = 10 cl = 100 ml
1 cl (центилитар) = 10 ml	1 cl (centiliter) = 10 ml
Мере за тежину	Weight
1 вагон = 10 тона = 10.000 kg	1 wagon = 10 tonne = 10000 kg
1 тона = 10 q = 1.000 kg	1 tonne (metric ton) = 10 q = 1000 kg
1 q (цента) = 100 kg	1 q (cent) = 100 kg
1 kg = 10 hg = 1.000 g	1 kg = 10 hg = 1000 g
1 hg (хектограм) = 10 dkg = 100 g	1 hg (hectogram) = 10 dkg = 100 g
1 dkg (декаграм) = 10 g	1 dkg (decagram) = 10 g
1 g (грам) = 1/ 1.000 kg	1 g (gram) = 1/ 1000 kg
1 cg (центиграм) = 1/ 100 g	1 cg (centigram) = 1/ 100 g
1 mg (милиграм) = 1/ 1.000 g	1 mg (milligram) = 1/ 1000 g
1 карат (драго камење) = 200 mg	1 carat (precious stones) = 200 mg

СТАРЕ МЕРЕ

OLD MEASURES

1 m = 0,527 хвати; 1 m ² = 0,278 кв. хвати	1 m = 0.527 hvat; 1 m ² = 0.278 sq. hvat
1 m ³ = 0,147 куб. хвати	1 m ³ = 0.147 cubic hvat
1 ha = 1,74 јутра = 2 780 кв. хвати	1 ha = 1.74 jutro = 2780 sq. hvat
1 дунум = 1 000 m ² = 0,1 ha	1 dunum = 1000 m ² = 0.1 ha
1 хват = 1,896 m; 1 кв. хват = 3,597 m ²	1 hvat = 1.896 m; 1 sq. hvat = 3.597 m ²
1 куб. хват = 6,821 m ³	1 cubic hvat = 6.821 m ³
1 јутро = 1600 кв. хвати = 5 755 m ² = 0,576 ha	1 jutro = 1600 sq. hvat = 5755 m ² = 0.576 ha
1 ланац = 2 000 кв. хвати = 7 192 m ² = 0,719 ha	1 lanac = 2 000 sq. hvat = 7192 m ² = 0.719 ha

АНГЛОСАКСОНСКЕ МЕРЕ

**BRITISH (IMPERIAL) MEASURES WITH
METRIC EQUIVALENTS, vice versa**

(претварање у метричке и обрнуто)

Дужинске мере	Linear measure
1 морска миља = 1,853 km	1 nautical mile = 1.853 km
1 km = 0,54 морске миље	1 km = 0.54 nautical mile
1 миља = 1,609 km; 1 km = 0,621 миља	1 mile = 1.609 km 1 km = 0.621 mile
1 чен = 20,116 m; 1 m = 0,05 чена	1 <i>ћел</i> = 20.116 m; 1 m = 0.05 <i>ћел</i>
1 јард = 0,914 m; 1 m = 1,094 јарда	1 yard = 0.914 m; 1 m = 1.094 yard
1 стопа = 0,305 m; 1 m = 3,281 стопа	1 foot = 0.305 m; 1 m = 3.281 foot
1 палац, инч = 2,54 cm; 1 cm = 0,394 палца	1 inch = 2.54 cm; 1 cm = 0.394 inch

¹⁾ Логаритамске таблице. / ¹⁾ Logarithm tables.

АНГЛОСАКСОНСКЕ МЕРЕ
(наставак)BRITISH (IMPERIAL) MEASURES WITH
METRIC EQUIVALENTS, *vice versa*
(continued)

(претварање у метричке и обрнуто)

Површинске мере	Square measure
1 кв. миља = 2,59 км ²	1 sq. mile = 2.59 км ²
1 км ² = 0,386 кв. миље	1 км ² = 0.386 sq. mile
1 акр = 0,405 ха	1 acre = 0.405 ha
1 ха = 2,471 акра	1 ha = 2.471 acre
1 кв. јард = 0,836 м ²	1 sq. yard = 0.836 м ²
1 м ² = 1,196 кв. јарда	1 м ² = 1.196 sq. yard
1 кв. стопа = 0,093 м ²	1 sq. foot = 0.093 м ²
1 м ² = 10,764 кв. стопа	1 м ² = 10.764 sq. foot
1 кв. палац = 6,452 см ²	1 sq. inch = 6.452 см ²
1 см ² = 0,155 кв. палца	1 см ² = 0.155 sq. inch
Запреминске мере	Capacity measure
1 брит. бушел = 36,348 lit.	1 British bushel = 36.348 l
1 lit. = 0,0275 брит. бушела	1 l = 0.0275 Brit. bushel
1 амер. бушел = 35,239 lit.	1 American bushel = 35.239 l
1 lit. = 0,0284 амер. бушела	1 l. = 0.0284 Am. bushel
1 брит. галон = 4,546 lit.	1 Brit. gallon = 4.546 l
1 lit. = 0,22 брит. галона	1 l = 0.22 Brit. gallon
1 амер. галон = 3,785 lit.	1 Am. gallon = 3.785 l
1 lit. = 0,264 амер. галона	1 l = 0.264 Am. gallon
1 брит. квант = 1,137 lit.	1 Brit. quart = 1.137 l
1 lit. = 0,88 брит. кванта	1 l = 0.88 Brit. quart
1 амер. квант = 0,946 lit.	1 Am. quart = 0.946 l
1 lit. = 1,057 амер. кванта	1 l = 1.057 Am. quart
1 куб. јард = 0,765 м ³	1 cubic yard = 0.765 м ³
1 м ³ = 1,308 куб. јарда	1 м ³ = 1.308 cubic yard
1 куб. стопа = 0,028 м ³	1 cubic foot = 0.028 м ³
1 м ³ = 35,315 куб. стопа	1 м ³ = 35.315 cubic foot
1 куб. палац = 16,387 см ³	1 cubic inch = 16.387 см ³
1 см ³ = 0,061 куб. палца	1 см ³ = 0.061 cubic inch
Тежинске мере	Weight
1 дугачка t = 1,016 t	1 long ton = 1.016 tonnes
1 t = 0,984 дугачке t	1 tonne = 0.984 long ton
1 кратка t = 0,907 t	1 short ton = 0.907 tonne
1 t = 1,102 кратке t	1 tonne = 1.102 short ton
1 фунта = 0,454 kg	1 pound = 0.454 kg
1 kg = 2,205 фунте	1 kg = 2.205 pound
1 унца = 28,35 g	1 ounce = 28.35 g
1 g = 0,035 унце	1 g = 0.035 ounce

ФОРМАТИ ХАРТИЈЕ

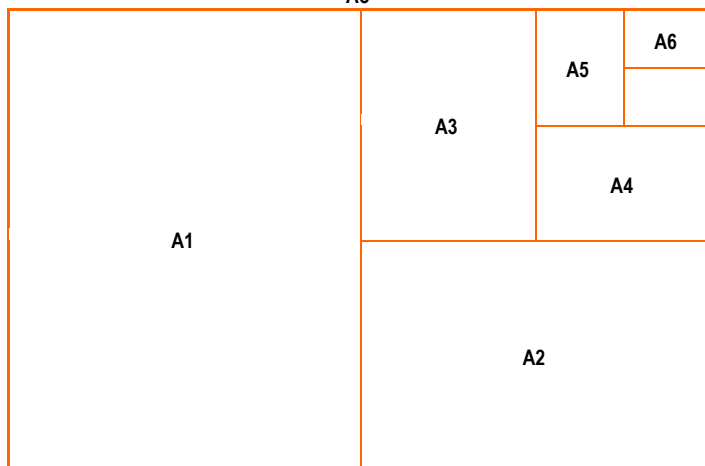
Ознака мера у mm

PAPER SIZES

mm

A формат A size		B формат B size		C формат C size	
A0	841 × 1189	B0	1000 × 1414	C0	917 × 1297
A1	594 × 841	B1	707 × 1000	C1	648 × 971
A2	420 × 594	B2	500 × 707	C2	458 × 648
A3	297 × 420	B3	353 × 500	C3	324 × 458
A4	210 × 297	B4	250 × 353	C4	229 × 324
A5	148 × 210	B5	176 × 250	C5	162 × 229
A6	105 × 148	B6	125 × 176	C6	114 × 162
A7	74 × 105	B7	88 × 125	C7	81 × 114
A8	52 × 74	B8	62 × 88	C8	57 × 81
A9	37 × 52	B9	44 × 62	C9	40 × 87

A₀



МАТЕМАТИКА BASIC PRINCIPLES OF MATHEMATICS

Комплексни бројеви

Complex numbers

$$i = \sqrt{-1}; i^2 = -1;$$

Ојлерова формула
 $e^{ix} = \cos x + i \sin x$

$$i = \sqrt{-1}; i^2 = -1;$$

Euler's equation
 $e^{ix} = \cos x + i \sin x$

Дефиниција логаритма

Logarithm – definition

Ако је $b^x = a$ онда је $x = \log_b a$.

Given that $b^x = a$, then $x = \log_b a$.

Из тога произлази: $b^{\log_b a} = a$.

The re from, $b^{\log_b a} = a$.

$\log_b 0 = \pm\infty$, према томе да ли је

$\log_b 0 = \pm\infty$, depending on

$0 < b < 1$ или $b > 1$

$0 < b < 1$ or $b > 1$

$\log_b 1 = 0$.

$\log_b 1 = 0$.

Декадни (log) и природни логаритам (ln)

Decade (log) and natural logarithm

База декадних логаритама: 10

Base of decade logarithm: 10

База природних логаритама:

Base of natural logarithm:

$e = 2,7182818284590\dots$

$e = 2.7182818284590\dots$

$\log x = \ln x \cdot \log e$

$\log x = \ln x \cdot \log e$

Квадратна једначина

Square equation

$$ax^2 + bx + c = 0; x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Каматни рачун

Interest account

k = камате, p = постотака, g = главница,
 v и d = време (v – у годинама, d – у данима)

k = interest, p = percentage, g = principal,
 v and d = time (v – years, d – days)

За године

Year-respective:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot v}{100}, g = \frac{100 \cdot k}{p \cdot v}, p = \frac{100 \cdot k}{g \cdot v}, v = \frac{100 \cdot k}{g \cdot p}$$

За дане

Day-respective:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot d}{36000}, g = \frac{36000 \cdot k}{p \cdot d}, p = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot d}, d = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot p}$$

Златни пресек

Golden section

$$a : x = x : (a - x), \quad a > x$$

Комбинаторика

Combinatory

Пермутације

Permutations

Број пермутација од n елемената, од којих се ниједан не понавља:

Number of different orderings of n elements:

$$P(n) = 1 \cdot 2 \cdot 3 \dots n = n!$$

Пермутације с понављањем елемената (r једнаких и s једнаких елемената)

Permutations of n elements with repetition (r equal and s equal)

$$P_{r,s}(n) = \frac{n!}{r!s!}$$

Комбинације

Combinations

Број комбинација r -тог реда од n елемената:

Number of subsets of r elements from a set of n elements:

а) без понављања

a. without replacement

$$K_r(n) = \frac{n(n-1)\dots(n-r+1)}{r!} = \binom{n}{r}; \quad \binom{n}{0} = 1$$

б) с понављањем

b. with replacement

$$K'_r(n) = \frac{n(n+1)\dots(n+r-1)}{r!} = \binom{n+r-1}{r}$$

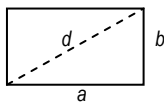
ГЕОМЕТРИЈА

GEOMETRY

Обим и површина геометријских фигура у равни

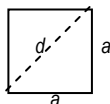
Perimeter and area of geometric plane figures

Правоугаоник
Rectangle



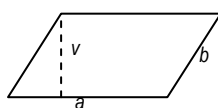
$$\begin{aligned} O &= 2(a+b) \\ P &= ab \\ d &= \sqrt{a^2 + b^2} \end{aligned}$$

Квадрат
Square



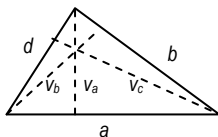
$$\begin{aligned} O &= 4a \\ P &= a^2 \\ d &= a\sqrt{2} \end{aligned}$$

Паралелограм
Parallelogram



$$\begin{aligned} O &= 2(a+b) \\ P &= av \end{aligned}$$

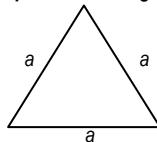
Неједнакостранични троугао
Unequal-sided triangle



$$O = a + b + c$$

$$P = \frac{a \cdot v_a}{2} = \frac{b \cdot v_b}{2} = \frac{c \cdot v_c}{2}$$

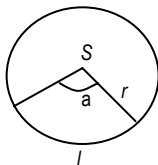
Једнакостранични троугао
Equal-sided triangle



$$O = 3a$$

$$P = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$$

Кружница и лук / Circle and arc



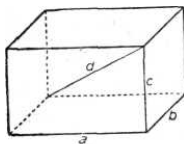
$$O = 2r\pi$$

$$l = \frac{r\pi\alpha}{180^\circ}$$

Површина и запремина
геометријских тела

Surface area and volume of geometric solids

Квадар
Cuboid

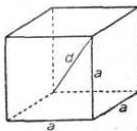


$$P = 2(ab + ac + bc)$$

$$V = abc$$

$$d = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

Коцка
Cube

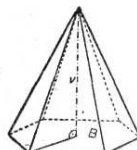


$$P = 6a^2$$

$$V = a^3$$

$$d = a\sqrt{3}$$

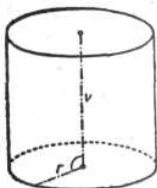
Пирамида
Pyramid



$$P = B + M$$

$$V = \frac{B \cdot v}{3}$$

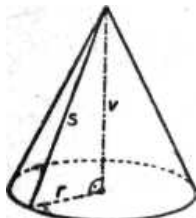
Ваљак
Cylinder



$$P = 2r\pi(r+v)$$

$$V = r^2\pi v$$

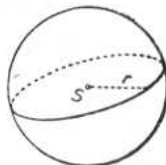
Купа
Cone



$$P = r\pi(r+s)$$

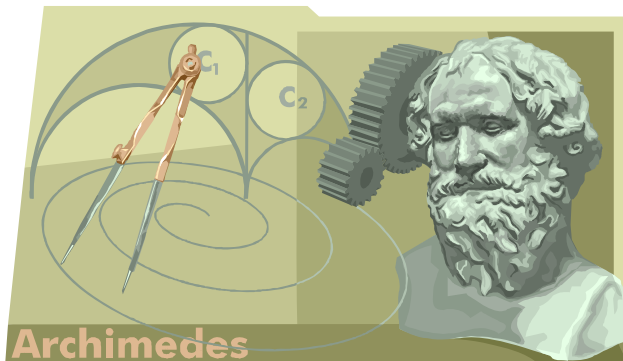
$$V = \frac{r^2\pi v}{3}$$

Лопта
Sphere

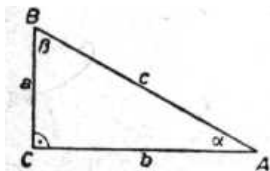


$$P = 4r^2\pi$$

$$V = \frac{4r^3\pi}{3}$$



Archimedes

Својства тригонометријских функција / *Trigonometric functions*


$$\sin \alpha = \frac{a}{c} = \cos \beta \quad \cos \alpha = \frac{b}{c} = \sin \beta$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b} = \operatorname{ct} \beta \quad \operatorname{ct} \alpha = \frac{b}{a} = \operatorname{tg} \beta$$

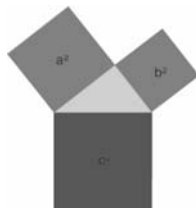
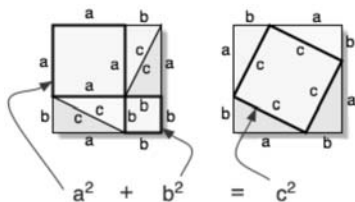
 Правоугли троугао / *Right-angled triangle*

Питагорина теорема

Питагорина теорема (Еуклид, Елементи, Књига I, Пропозиција 47, према Томасу Л. Хету, у преводу са енглеског) гласи: У правоуглом троуглу квадрат на страници насупрот правог угла једнак је квадратима на страницама које образују прави угао. Теорема је један од најславнијих резултата теорије паралела, засноване на Еуклидовом Петом постулату. Теорема са истим именом и интуитивно истом садржином у теорији векторских простора једноставна је последица основних особина скаларног производа.

Pythagora's theorem

Pythagora's theorem (Euclid, *Elements*, Vol. 1, Proposition 47, Thomas L. Hett): The square on the hypotenuse of a right-angled triangle is equal to the sum of the squares of the other two sides. This theorem is a most significant result of the theory of parallels, based on the Euclid's 5th postulate. The theorem with the same name and essentially the same meaning in the theory of vector areas is a natural outcome of the basic features of scalar product.



СТАТИСТИКА BASIC PRINCIPLES OF STATISTICS

Статистика је наука која се бави проучавањем масовних појава у циљу изналажења њихових квантитативних особина.

Statistics is a science that study mass phenomena, with the aim to find out their quantitative characteristics.

РАЧУН ВЕРОВАТНОЋЕ

$$v = \frac{P}{m} \quad (p \text{ повољни, } m \text{ могући случајеви})$$

Аритметичка средња вредност (\bar{x} – за узорак или μ – за основни скуп) представља количник збира свих вредности обележја и њиховог броја, тј.

а) проста аритметичка средина

(за негруписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

б) пондерисана аритметичка средина

(за груписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \cdot x_i}{\sum_{i=1}^k f_i}$$

Где је: k – укупан број група (класа), x_i – вредност обележја, а f_i – одговарајуће фреквенције. Фреквенције с којима се множе поједине вредности обележја називају се пондери или тежине, па се помоћу њих израчуната аритметичка средина зове пондерисана, сложена или мерна аритметичка средина.

Геометријска средина се дефинише као n -ти корен из производа n позитивних вредности, те се

PROBABILITY ACCOUNT

$$v = \frac{P}{m} \quad (p \text{ outcomes of interest, } m \text{ possible outcomes})$$

Arithmetic mean value (\bar{x} – for the sample or μ – for the population) represents the sum of all variable values divided by their number, i.e.

a. Simple arithmetic mean value

(for ungrouped data):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

b. Weighted arithmetic mean

(for grouped data):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \cdot x_i}{\sum_{i=1}^k f_i}$$

Where k is total number of groups (classes), x_i – variable value, and f_i – respective frequencies. The frequencies that certain variable values are multiplied by are called weights and thereby calculated arithmetic mean is weighted or complex arithmetic mean.

Geometric mean of n positive values is the positive n^{th} root of the product of these values and thus

a) проста геометријска средина

(за негруписане податке) израчунава:

$$G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdots x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, n$$

б) пондерисана геометријска средина

(за раздебу фреквенција, тј. за груписане податке) израчунава се по обрасцу:

$$G = \sqrt[\sum_{i=1}^k f_i]{x_1^{f_1} \cdot x_2^{f_2} \cdots x_k^{f_k}} = \sqrt[\sum_{i=1}^k f_i]{\prod_{i=1}^k x_i^{f_i}}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, k$$

Модус се дефинише као вредност обележја које се најчешће јавља у серији, тј. вредност групе с највећом фреквенцијом. Другим речима, модус једне дистрибуције фреквенција јесте вредност око које обележја показују највећу тенденцију груписања.

За серије груписаних података у виду интервала модус није јасно уочљив. Треба га тражити у интервалу с највећом фреквенцијом, који се назива модалним и одређује се помоћу обрасца:

$$M_0 = G_1 + \frac{f_m - f_{m-1}}{(f_m - f_{m-1}) + (f_m - f_{m+1})} \cdot d$$

Где је:

G_1 – доња граница модалног интервала

f_m – фреквенција модалног интервала

f_{m-1} – фреквенција интервала који претходи модалном

f_{m+1} – фреквенција интервала који је иза модалног

d – дужина групног (класног) интервала.

Медијана је вредност обележја која дели суму свих фреквенција сређене статистичке серије на два једнака дела, односно то је вредност обележја коју има средњи члан сређене серије. Отуда је медијана врло погодна за оне серије код којих се јављају екстремне вредности.

a. Simple geometric mean

(for ungrouped data) is calculated as:

$$G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdots x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, n$$

b. Weighted geometric mean

(for frequencies' division, i.e. for grouped data) is calculated applying the formula:

$$G = \sqrt[\sum_{i=1}^k f_i]{x_1^{f_1} \cdot x_2^{f_2} \cdots x_k^{f_k}} = \sqrt[\sum_{i=1}^k f_i]{\prod_{i=1}^k x_i^{f_i}}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, k$$

Modus is defined as the most frequently appearing value of the data series, i.e. the value of the group with the highest frequency. In other words, modus of a frequency distribution is the value around which values most likely tend to get grouped.

For series of grouped data in the form of frequency tables, with class intervals and corresponding frequencies of the number of data values falling in the interval, modus is located in the class of the highest frequency, which is called 'modal' and is defined:

Where:

G_1 – modal interval low limit

f_m – modal frequency interval

f_{m-1} – frequency of interval preceding to modal

f_{m+1} – frequency of interval following modal

d – length of group (class) interval

Median is the data value that divides the total frequency into two halves, i.e. it is the mid-position value of an ordered series of values. Therefore median is suitable for the series featuring extreme values.

а) Када су дати негруписани подаци, тада се медијана одређује тако што се прво формира сређени растући низ, а потом:

Ако је непаран број података (n), медијана је једнака средишњем податку у серији

$$M_e = \frac{X_{n+1}}{2}$$

Ако је паран број података (n), медијана је једнака полузбиру два средишња податка у серији

$$M_e = \frac{\frac{X_n}{2} + \frac{X_{n+1}}{2}}{2}$$

б) Ако су дати груписани (пондерисани) подаци, сређени у растући низ и приказани дистрибуцијом фреквенција, онда прво треба одредити кумулативни низ фреквенција. Како медијална вредност дели дистрибуцију на два једнака дела, треба наћи у ком се броју кумулативног низа налази средишњи члан серије наспрам кога лежи вредност обележја које представља медијану.

Место централног члана за серију:

$$\text{Непарну } \frac{\sum f_i + 1}{2}$$

$$\text{Парну } \frac{\sum f_i}{2} \quad i \quad \frac{\sum f_i}{2} + 1$$

За израчунавање медијане груписаних података у виду интервалне дистрибуције фреквенција може послужити следећи образац:

$$M_e = G_1 + \frac{\sum_{i=1}^k f_i - K_{m-1}}{f_m} \cdot d$$

Где је:

G_1 – доња граница медијалног интервала

$\sum f_i$ – број података у серији

K_{m-1} – кумулативна фреквенција групе која претходи медијалној

f_m – фреквенција медијалне групе

d – дужина групних интервала.

a. When data are ungrouped, median is determined by sorting values in ascending sequence, and then:

In case of odd number of data values (n), median is equal to the mid-data of the sequence

$$M_e = \frac{X_{n+1}}{2}$$

In case of even number of data values (n), median is equal to a half sum of the two central values of the sequence

$$M_e = \frac{\frac{X_n}{2} + \frac{X_{n+1}}{2}}{2}$$

b. When data are grouped (weighted), set in an increasing sequence and presented by frequency distribution, the sequence of cumulative frequencies should be determined in the first place. Since median value divides the distribution in two equal parts, the class number of the cumulative frequencies where the central serial term is located should be found out.

Central term position for the sequence:

$$\text{Odd } \frac{\sum f_i + 1}{2}$$

$$\text{Even } \frac{\sum f_i}{2} \quad \text{and} \quad \frac{\sum f_i}{2} + 1$$

To calculate the median of grouped data in the form of interval distribution of frequencies, the following formula applies:

Варијанса (дисперзија) или средње квадратно одступање (s^2 - за узорак или за σ^2 - основни скуп) јесте мера дисперзије која показује просечно квадратно одступање појединих чланова, односно вредности обележја у серији података од њихове аритметичке средине.

$$\text{- за основни скуп } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}$$

$$\text{или } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2$$

$$\text{- за узорак } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

$$\text{или } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}$$

Стандардна девијација (s – за узорак или σ – основни скуп) по дефиницији је квадратни корен из средине квадрата одступања од аритметичке средине (варијансе) и највише се употребљава као показатељ дисперзије.

$$\text{- за основни скуп } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}}$$

$$\text{или } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2}$$

$$\text{- за узорак } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$\text{или } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}}$$

Variance or mean square deviation (s^2 - sample or σ^2 - population) is a measure of dispersion, the mean of the squares of variations of variable values from the arithmetic mean.

$$\text{- For the population: } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}$$

$$\text{or } \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2$$

$$\text{- For the sample: } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

$$\text{or } s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}$$

Standard deviation (s – sample or σ – population) is defined as the square root of mean squared deviation from arithmetic mean (variance). It is most widely used as an indicator of dispersion.

$$\text{- For the population: } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}}$$

$$\text{or } \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2}$$

$$\text{- For the sample: } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$\text{or } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}}$$

МЕТОД УЗОРКА

Најпотпуније информације о анализираном обележју основног скупа добијамо статистичким пописом свих јединица тог скупа. Међутим, у статистичким испитивањима ретко се јавља могућност обухватања свих јединица основног скупа јер би то захтевало врло сложен, дуготрајан и скуп процес. Отуда се статистичка истраживања, захваљујући примени теорије вероватноће, све више заснивају на делимичном посматрању, односно на примени метода узорка.

Део основног скупа чије су јединице изабране на случајан начин назива се **узорак**. Узорак представља репрезентативни део статистичког скупа (по својим карактеристикама одговара скупу из кога је узет), те се анализа заснована на примени узорка назива **репрезентативни метод**.

Постоји више метода за избор узорка из основног скупа. У начелу, све се свODE на две основне групе:

- а) **Потпуно случајан избор** и
- б) **Контролисан избор**

Узорци се могу бирати из коначног или бесконачног основног скупа. Из основног скупа величине N могуће је изабрати већи број различитих узорка величине n :

- без враћања

$$K = \binom{N}{n} = \frac{N!}{n!(N-n)!}$$

- с враћањем $K = N^n$

Случајан избор јединица у узорак може се остварити на различите начине. У пракси се најчешће користи *таблица случајних бројева*, а у новије време генерисање случајних бројева на рачунару.

SAMPLING METHOD

The most precise information of the analyzed data values of a set of elements (population) is obtained through a statistical enumeration of all the elements. However, in statistical surveys it is rarely possible to cover all elements of the population, since such procedure would be complex, long-lasting and costly. Therefore, owing to the theory of probability, statistical surveys are increasingly grounded on partial observation, i.e. by applying the sampling methodology.

Subset of the population randomly selected from a population is called a **sample**. Sample represents the population (by its characteristics being in compliance with the population characteristics it is taken from) and the analysis based on a random sample is called **representative method**.

There are several methods for sample selection from the population. Principally, two mayor groups can be defined:

- a. **absolute random selection** and
- b. **controlled selection**.

Samples can be chosen from finite or infinite population. From a population of N elements, it is possible to choose a large number of various samples of size n :

- Without replacement

$$K = \binom{N}{n} = \frac{N!}{n!(N-n)!}$$

- With replacement $K = N^n$

Random selection of sample units can be achieved in several ways. In practice, most frequently applied is the *table of random numbers*, and recently – computerized generators of random numbers.

СТАТИСТИЧКА АНАЛИЗА ВРЕМЕНСКИХ СЕРИЈА

Под временском серијом подразумевамо уређени низ података (обсервација). При томе се уређивање најчешће, али не нужно, врши с обзиром на време и то обично у једнаким временским интервалима. Временска серија представља приказ развоја неке појаве. Анализом временске серије утврђују се правилности у варијацијама које су последица утицаја различитих фактора на посматрану појаву. Поједини фактори дејствују неједнаким интензитом и учесталошћу током времена. Што је серија дужа, већа је могућност уочавања тенденција развоја и динамике промена посматране појаве. Временска серија се посебним статистичким методама може рашчланити на неколико компонената које карактеришу различите промене, и то: *тренд* (*T* представља дугорочну тенденцију развоја серије), *цикличне варијације* (*C* јесу осцилације с променљивим периодом, који је дужи од 12 месеци, и зато се често та компонента не раздваја од тренда), *сезонске варијације* (*S* имају периодичност од 12 месеци и показују утицај појединих месеци у години), и *случајне или нерегуларне варијације* (*N*), од којих последње представљају остатак комплекса алеаторних варијација. Пета компонента – структурна или органска трансформација, није у домену статистичких истраживања.

Тренд је тенденција развоја посматране појаве у извесном периоду, који је настао као резултат постојаних фактора чије се дејство испољава на дужи рок у одређеном правцу. Овакве тенденције могу се изразити помоћу линеарне и криволинијске функције. Та дефинисана линија, без обзира на то ког је облика, која изражава тенденцију појаве на дужи рок, назива се тренд.

Сезонске варијације обухватају оне промене појава које се понављају сваке године у исто време и у истом смеру (истом смислу).

STATISTICAL ANALYSIS OF TIME SERIES

Time series represent an ordered sequence of data (observations). This ordering is in most cases done according to time, usually in equal time intervals. Time series illustrates changes of observed phenomena in time. The aim of time series analysis is to determine regularities in variations that are the consequence of various factors. These factors affect the series with different frequency and intensity over time. If the time series is longer there is more chance to observe development trends and dynamics of changes in the studied phenomena.

Time series can be decomposed by specific statistical methods into several components that present various changes: *trend* (*T* – long-term development tendency of the series), *cyclic variations* (*C* – oscillations with changeable period lasting more than 12 months and therefore very often not distinguishable from trend), *seasonal variations* (*S* – featuring 12 months periodic and indicates seasonal changes) and *casual or irregular variations* (*N*), the latter presenting the remainder of random variations. The fifth component, i.e. *structural or organic transformation*, is not in the domain of statistical research.

Trend presents the predictable development of the observed phenomena that is a result of firmly established factors, the effect of which is expressed for a long time period in certain direction. These tendencies can be shown by linear and curved-line function. The defined line, regardless the shape, which expresses a long-term tendency, is called trend.

Seasonal variations cover those changes of phenomena that recur every year at the same time and in the same direction (to the same

Узроци тих промена су резултат дејства различитих фактора, на пример климатских и економских. Сезонске варијације које се током више година не мењају систематски сматрају се стабилним. Насупрот њима, нестабилне сезонске варијације показују систематске промене (повећање или смањење). Сезонске варијације су присутне у свим привредним областима, а посебно у пољопривреди, грађевинарству и туризму. Познавање сезонских варијација је веома значајно ради благовременог планирања свих неопходних ресурса за производњу, али и пласман финалних производа.

РЕЛАТИВНИ БРОЈЕВИ

Временска серија у необрађеном стању изражава апсолутну варијацију посматране статистичке масе. Међутим, иако апсолутни бројеви имају велики значај, у одређеној фази статистичког истраживања они не могу задовољити све наше потребе у погледу статистичке анализе. Упоредјујући апсолутне бројеве неког статистичког низа дефинишемо само апсолутне висине фреквенција. Зато, када се пореде промене неког обележја, да би се добио одговор на питање колико се једна вредност променила у односу на другу, уместо апсолутних бројева степен промене се мери релативним бројевима.

Методом релативних бројева или односа могу се упоређивати како истоимени, тако и различити подаци, односно појаве и величине. Ако се упоређују истоимени подаци, тј. појаве и величине, онда је тај однос хомоген, а вредност тог релативног броја зове се индекс. У случају упоређења различитих вредности и величина њихов однос је хетероген, а релативни број назива се коефицијент.

Иако има неколико врста релативних бројева, начин њиховог израчунавања је идентичан и веома једноставан:

effect). The changes can be caused, for example, by climate and economic factors. Seasonal variations that do not change systematically over several years are considered as stable. On the contrary, unstable seasonal variations indicate systematic changes (up or down). Seasonal variations are notable in all economic activities, especially in agriculture, construction and tourism. Good knowledge of seasonal variations is rather important for timely planning of all required production resources, and for the placement of final products as well.

RELATIVE NUMBERS

Time series of raw data expresses absolute variation of the observed statistical characteristic. However, even though absolute numbers have considerable importance, in certain stages of statistical surveys they cannot possibly meet all our needs regarding statistical analysis. Comparing absolute numbers of some statistical sequence, we can define absolute frequency levels only. Therefore when comparison of changes of a characteristic are made and a measure of the magnitude of change relative to another one is needed, relative numbers are used instead of absolute.

The method of relative numbers can be applied for comparing both same-denomination and various data, i.e. phenomena and measures. When same-denomination data, i.e. phenomena and measures are compared, then the relation is homogenous and the relative number value is called index. When various values and measures are compared, the relation is heterogeneous and the relative number is called coefficient. Although there are several types of relative numbers, their calculation is identical and quite simple:

$$\text{Relative value} = \frac{\text{Rачунска (текућа) вредност}}{\text{Основна (базна) вредност}} \cdot 100$$

Calculation (current) value
Base value

Ако је текућа вредност врло мала у односу на базу, онда добијени резултат мерења множимо са 1000 и уместо процента употребљавамо промил (‰) као јединицу мере.

Релативне вредности изражавају међусобне односе масовних појава и према циљу упоређивања разликујемо неколико типова релативних бројева:

1. *Релативни бројеви структуре (индекси структуре)*
2. *Индекси (индексни бројеви)*
3. *Показатељи интензитета (статистички коефицијенти).*

Релативни бројеви структуре или индекси структуре јесу статистичке мере које дају потпуне информације о саставу појаве, тј. о односима између фреквенција појединих група или категорија, и укупног броја статистичких јединица посматраног обележја. Добијени количник множимо са 100, 1.000 или 10.000, у зависности од тога да ли их желимо изразити у процентима (%), промилима (‰) или продецимилима (‰_{000}).

Под **индексима** у статистици подразумевамо релативне бројеве којима се упоређује ниво (обим) истоимених целокупности, на основу којих се брзо стиче прецизна представа о правцу и јачини промена одговарајуће појаве. Индекси су неименовани бројеви који изражавају колико је пута већи или мањи ниво или обим једне појаве од нивоа друге, у различитим моментима простора или времена. При томе, појаве које се упоређују треба претходно да буду сведене на исту јединицу мере.

У складу с тим да ли прате промене једне или више појава, индекси се деле на **индивидуалне** и **групне**, а они даље према сврси и значају упоређења на:

In case a current value is very small relative to the base, then the result is multiplied by 1000 and we apply per mille (‰) as a measure instead of percent.

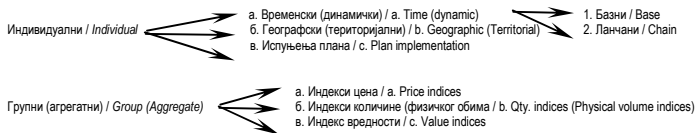
Relative values express inter-relations of mass phenomena and according to the objective of comparison, several types are distinguished:

1. *Relative numbers of structure (structure indices)*
2. *Indices (index numbers)*
3. *Intensity indicators (statistica coefficients)*

Relative numbers of structure or structure indices are statistical measures that offer complete information on composition of phenomena, i.e. on relations of frequencies of certain groups or categories and the total number of statistical units of the observed characteristic. The resulting ratio is multiplied by 100, 1000 or 10000, and expressed in percent (%), per mille (‰), or per decimille (‰_{000}) values respectively.

Indices are relative numbers by which the magnitude (volume) of same-denomination wholes is compared and on the basis of which we can promptly acquire a precise conception of the direction and intensity of the changes of respective phenomena. Indices are dimensionless numbers that show how many times the magnitude or volume of a phenomenon is larger than of another one, in various points of space or time, anticipating that the compared phenomena are reduced to the same unit of measure.

According to the fact they observe changes of one or several phenomena, indices are classified as **individual** and **group**, and further by purpose and meaning of comparison:



Временски индекси или **индекси динамике** изражавају релативне промене једне временске серије, тј. прате промену једне појаве у узастопним временским периодима. Упоредивање елемената динамичке серије може се извести на два начина:

Први се карактерише избором једне сталне базе и сви елементи временске серије упоређују се с том сталном базом. Тако добијени односи множе се обично са 100, те показују процентуалне промене посматране појаве у односу на базни период. Овакви индекси називају се **базни индекси** или **индекси са сталном базом**. База може бити било који податак из серије или просек појаве за посматрани период.

$$\frac{y_1}{y_b}, \frac{y_2}{y_b}, \frac{y_3}{y_b}, \dots, \frac{y_n}{y_b}, \text{ односно}$$

$$I_i = \frac{y_i}{y_b} \cdot 100, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

Други начин израчунавања индекса је такав да се сваки члан серије упоређује с претходним чланом и показује, зависно од тога да ли је изнад или испод 100%, релативан раст, односно опадање обима или нивоа посматране појаве у односу на претходни члан серије. У том случају база се стално помера од члана до члана серије и такве индексе **називамо индекси са променљивом базом** или **ланчани индекси**:

Time indices or **indices of dynamics** express relative changes of a time series, i.e. they follow changes of a phenomenon over successive periods of time. There are two ways to compare the elements of dynamic series:

1. To select a constant base and all elements of the respective time series are compared with this constant base. These ratios are usually multiplied by 100 and therefore indicate percentage changes of the observed phenomenon relative to the base period. These indices are known as **base indices** or **indices with constant base**. Any data of the series or average of the phenomenon for the respective period could stand for base.

$$\frac{y_1}{y_b}, \frac{y_2}{y_b}, \frac{y_3}{y_b}, \dots, \frac{y_n}{y_b}, \quad \text{i.e.}$$

$$I_i = \frac{y_i}{y_b} \cdot 100, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

2. Index is calculated so each element of the series is compared with the previous one and this indicates, being above or below 100%, relative growth, i.e. fall in volume or magnitude of the observed phenomenon in reference to the preceding element of the series. Here base is permanently moved from one element to another and these indices are called **indices of variable base** or **chain indices**:

$$\frac{y_2}{y_1}, \frac{y_3}{y_2}, \dots, \frac{y_n}{y_{n-1}}, \text{ односно}$$

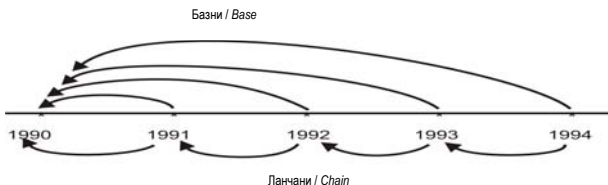
$$L_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100, \quad i = 2, 3, \dots, n$$

Поступак израчунавања базних и ланчаних индекса може се и шематски приказати:

$$\frac{y_2}{y_1}, \frac{y_3}{y_2}, \dots, \frac{y_n}{y_{n-1}}, \text{ i.e.}$$

$$L_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100, \quad i = 2, 3, \dots, n$$

The calculation procedure for base and chain indices can be presented as:



Групни (агрегатни) индекси изражавају варијације више временских серија међусобно повезаних. Основна тешкоћа при израчунавању групних индекса састоји се у правилном дефинисању пондера. Пондери треба да одговарају не само природи појаве, него и да изражавају њену структуру. Захваљујући правилном избору коефицијената пондерације, агрегатни индекс, у виду јединственог показатеља, осликава општу динамику свих делова сложене појаве. Сваки од производа (агрегата) састоји се од два чиниоца: један представља појаву, тј. обележје (количина, цена, итд.), чију промену израчунавамо и назива се *индицирана вредност*, а други је коефицијент упоредивости, тј. *коефицијент пондерације*.

Када се израчунава индекс физичког обима производње, за пондер се обично бирају цене компонената групе производа, а када се израчунава индекс цена, за пондер се бирају количине за посматране артикле. Постоји више начина за избор пондера, а најчешћи су:

Group (aggregate) indices express variations of several time series that are inter-related. The major issue in calculating group indices is to properly define weights, which ought to correspond to the nature of phenomenon and to express its structure as well. When coefficient of weighting is properly selected, aggregate index, in the form a unique indicator expresses general dynamics of all elements of complex phenomenon. Any product (aggregate) consists of two factors: one that represents the phenomenon, i.e. characteristic (quantity, price, etc.), the change of which we calculate and call *indicated value*, and another that is the coefficient of comparison, i.e. *weighting coefficient*.

For calculation of a production physical volume index, prices of components of product group are usually chosen as weights. To calculate price index, quantities of the respective items are chosen as weights. There are several methods of determining the weights:

- ▶ Први начин је да се за пондере узму вредности из базне године, тзв. Ласпеиров метод;
- ▶ Други начин је да се за пондере узму вредности из текуће године, тзв. Пашеов метод;
- ▶ Трећи начин представља комбинацију пондера из базног и текућег периода, а израчунати индекс се назива идеални или Фишеров индекс.
- ▶ First method: values of base year are assumed as weights, so called Laspeyres's method;
- ▶ Second method: values of current year are assumed as weights, i.e. Paasche's method;
- ▶ Third method: combination of weights of base and current period, and calculated index is called ideal or Fisher's index.

Агрегатни индекси добијају свој назив увек од назива индициране вредности.

Aggregate indices are always named according to the indicated values.



ФИЗИЧКЕ КОНСТАНТЕ

PHYSICAL CONSTANTS

Константа гравитације	Gravitation constant
$G = 6,7 \cdot 10^{-8} \text{ din cm}^2 \text{ g}^{-1}$	$G = 6,7 \cdot 10^{-8} \text{ din cm}^2 \text{ g}^{-1}$
Маса електрона	Mass of electron
$M = 9,107 \cdot 10^{-28} \text{ g}$	$M = 9,107 \cdot 10^{-28} \text{ g}$
Брзина светлости	Light velocity
$C = 299790 \text{ km/s}$	$C = 299790 \text{ km/s}$
Брзина звука у уздаку код 10°C	Sound velocity, breath-in, 10°C
337,6 m/s	337,6 m/s

Јединице за дужину

Linear units

1 μ (микрон) = 0,001 mm = 10^{-4} cm

1 μ (micron) = 0,001 mm = 10^{-4} cm

1 m μ (милимикрон) = 0,001 μ = 10^{-7} cm

1 m μ (millimicron) = 0,001 μ = 10^{-7} cm

Мере за температуру

Temperature

	Тачка смрзавања <i>Freezing point</i>	Тачка кључања <i>Boiling point</i>	Апсолутна нула <i>Absolute zero</i>
По Целзијусу <i>Celsius / Centigrade</i>	0	100	273,4
По Келвину / <i>Kelvin</i>	273,16	373,15	0
По Фаранхајту / <i>Fahrenheit</i>	32	212	-459,67

Степени температуре

Temperature degrees

Целзијусови	<i>Celsius / Centigrade</i>
$T_C = \frac{5}{4}T_R = (T_F - 32) \cdot \frac{5}{9}$	$T_C = \frac{5}{4}T_R = (T_F - 32) \cdot \frac{5}{9}$
Реомирови	<i>Roemer</i>
$T_R = \frac{4}{5}T_C = (T_F - 32) \cdot \frac{4}{9}$	$T_R = \frac{4}{5}T_C = (T_F - 32) \cdot \frac{4}{9}$
Фаранхајтови	<i>Fahrenheit</i>
$T_F = \frac{9}{5}T_C + 32 = \frac{9}{4}T_R + 32$	$T_F = \frac{9}{5}T_C + 32 = \frac{9}{4}T_R + 32$

Електричне мерне јединице

Electrical measures

Јачина струје = 1 ампер (A)	Electric current – 1 amper (A)
Капацитет = 1 фарад (F)	Capacitance – 1 farad (F)
Електрични отпор = 1 ом (Ω)	Electric resistance – 1 ohm (Ω)
Фреквенција = 1 херц (Hz)	Frequency – 1 herz (Hz)
Напон струје = 1 волт (V)	Voltage – 1 volt (V)
Густина магнетног тока = 1 тесла (T)	Magnetic flux density – 1 tesla (T)
Количина електрицитета = 1 кулон (CL)	Electric charge – 1 coulomb (C)
Снага струје = 1 ват (W)	Electric power – 1 watt (W)
Енергија = 1 џул (J)	Energy, work – 1 joule (J)

За брзину

Speed

1 m/sec = брзина којом тело за 1 секунду пређе пут од 1 метра	1 m/sec = speed of a body passing 1 m distance per second
1 чвор = 1 миља на сат = 0,5 m/sec	1 knot = 1 nautical mile per hour = 0.5 m/sec.
1 мах (M) = 1224 km/h	1 max (M) = 1224 km/h



ХЕМИЈА CHEMISTRY

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ

CHEMICAL ELEMENTS

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
1	Водоник / <i>hydrogen</i>	H	1,01	Гасовити / <i>gas</i>
2	Хелијум / <i>helium</i>	He	4,00	Племенити гас / <i>noble gas</i>
3	Литијум / <i>lithium</i>	Li	6,94	Чврсти / <i>solid</i>
4	Берилијум / <i>beryllium</i>	Be	9,01	Чврсти / <i>solid</i>
5	Бор / <i>boron</i>	B	10,82	Чврсти / <i>solid</i>
6	Угљеник / <i>carbon</i>	C	12,01	Чврсти / <i>solid</i>
7	Азот / <i>nitrogen</i>	N	14,01	Гасовити / <i>gas</i>
8	Кисеоник / <i>oxygen</i>	O	16,00	Гасовити / <i>gas</i>
9	Флуор / <i>fluorine</i>	F	19,00	Гасовити / <i>gas</i>
10	Неон / <i>neon</i>	Ne	20,18	Племенити гас / <i>noble gas</i>
11	Натријум / <i>sodium</i>	Na	23,00	Чврсти / <i>solid</i>
12	Магнезијум / <i>magnesium</i>	Mg	24,32	Чврсти / <i>solid</i>
13	Алуминијум / <i>aluminium</i>	Al	26,98	Чврсти / <i>solid</i>
14	Силицијум / <i>silicon</i>	Si	28,09	Чврсти / <i>solid</i>
15	Фосфор / <i>phosphorus</i>	P	30,89	Чврсти / <i>solid</i>
16	Сумпор / <i>sulphur</i>	S	32,07	Чврсти / <i>solid</i>
17	Хлор / <i>chlorine</i>	Cl	35,46	Гасовити / <i>gas</i>
18	Аргон / <i>argon</i>	Ar	39,94	Племенити гас / <i>noble gas</i>
19	Калијум / <i>potassium</i>	K	39,10	Чврсти / <i>solid</i>
20	Калцијум / <i>calcium</i>	Ca	40,08	Чврсти / <i>solid</i>
21	Скандијум / <i>scandium</i>	Sc	44,96	Чврсти / <i>solid</i>
22	Титан / <i>titanium</i>	Ti	47,88	Чврсти / <i>solid</i>
23	Ванадијум / <i>vanadium</i>	V	50,94	Чврсти / <i>solid</i>
24	Хром / <i>chromium</i>	Cr	52,00	Чврсти / <i>solid</i>
25	Манган / <i>manganese</i>	Mn	54,94	Чврсти / <i>solid</i>
26	Гвожђе / <i>iron</i>	Fe	55,85	Чврсти / <i>solid</i>
27	Кобалт / <i>cobalt</i>	Co	58,93	Чврсти / <i>solid</i>
28	Никл / <i>nickel</i>	Ni	58,69	Чврсти / <i>solid</i>
29	Бакар / <i>copper</i>	Cu	63,55	Чврсти / <i>solid</i>
30	Цинк / <i>zinc</i>	Zn	65,38	Чврсти / <i>solid</i>
31	Галијум / <i>gallium</i>	Ga	69,72	Чврсти / <i>solid</i>
32	Германијум / <i>germanium</i>	Ge	72,59	Чврсти / <i>solid</i>
33	Арсен / <i>arsenic</i>	As	74,92	Чврсти / <i>solid</i>
34	Селен / <i>selenium</i>	Se	78,96	Чврсти / <i>solid</i>
35	Бром / <i>bromine</i>	Br	79,90	Течни / <i>liquid</i>
36	Криптон / <i>krypton</i>	Kr	83,80	Племенити гас / <i>noble gas</i>

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставак)

CHEMICAL ELEMENTS, continued

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
37	Рубидијум / <i>rubidium</i>	Rb	85,47	Чврсти / <i>solid</i>
38	Стронцијум / <i>strontium</i>	Sr	87,62	Чврсти / <i>solid</i>
39	Итријум / <i>yttrium</i>	Y	88,91	Чврсти / <i>solid</i>
40	Цирконијум / <i>zirconium</i>	Zr	91,22	Чврсти / <i>solid</i>
41	Ниобијум / <i>niobium</i>	Nb	92,91	Чврсти / <i>solid</i>
42	Молибден / <i>molybdenum</i>	Mo	95,94	Чврсти / <i>solid</i>
43	Техницијум / <i>technetium</i>	Tc	98,00	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
44	Рутенијум / <i>ruthenium</i>	Ru	101,07	Чврсти / <i>solid</i>
45	Родијум / <i>rhodium</i>	Rh	102,91	Чврсти / <i>solid</i>
46	Паладијум / <i>palladium</i>	Pd	106,42	Чврсти / <i>solid</i>
47	Сребро / <i>silver</i>	Ag	107,87	Чврсти / <i>solid</i>
48	Кадмијум / <i>cadmium</i>	Cd	112,41	Чврсти / <i>solid</i>
49	Индијум / <i>indium</i>	In	114,82	Чврсти / <i>solid</i>
50	Калај / <i>tin</i>	Sn	118,69	Чврсти / <i>solid</i>
51	Антимон / <i>antimony</i>	Sb	121,75	Чврсти / <i>solid</i>
52	Телур / <i>tellurium</i>	Te	127,60	Чврсти / <i>solid</i>
53	Јод / <i>iodine</i>	I	126,90	Чврсти / <i>solid</i>
54	Ксенон / <i>xenon</i>	Xe	131,29	Племенити гас / <i>noble gas</i>
55	Цезијум / <i>cesium</i>	Cs	132,91	Чврсти / <i>solid</i>
56	Баријум / <i>barium</i>	Ba	137,33	Чврсти / <i>solid</i>
57	Лантан ¹⁾ / <i>lanthanum¹⁾</i>	La	138,91	Чврсти / <i>solid</i>
58	Церијум / <i>cerium</i>	Ce	140,12	Чврсти / <i>solid</i>
59	Празеодијум <i>Praseodymium</i>	Pr	140,91	Чврсти / <i>solid</i>
60	Неодијум / <i>neodymium</i>	Nd	144,24	Чврсти / <i>solid</i>
61	Прометијум / <i>promethium</i>	Pm	(145)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
62	Самаријум / <i>samarium</i>	Sm	150,36	Чврсти / <i>solid</i>
63	Еуропијум / <i>europium</i>	Eu	151,96	Чврсти / <i>solid</i>
64	Гадолинијум / <i>gadolinium</i>	Gd	157,25	Чврсти / <i>solid</i>
65	Тербијум / <i>terbium</i>	Tb	158,93	Чврсти / <i>solid</i>
66	Диспозијум / <i>disposium</i>	Dy	162,50	Чврсти / <i>solid</i>
67	Холмијум / <i>holmium</i>	Ho	164,93	Чврсти / <i>solid</i>
68	Ербијум / <i>erbium</i>	Er	167,26	Чврсти / <i>solid</i>
69	Тулијум / <i>thulium</i>	Tm	168,93	Чврсти / <i>solid</i>
70	Итербијум / <i>ytterbium</i>	Yb	173,04	Чврсти / <i>solid</i>

¹⁾ Од атомске масе 57 до 71 су лантан и лантаниди. / ¹⁾ From 57 to 71 atomic mass: lanthanum and lanthanides.

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставак)

CHEMICAL ELEMENTS (continued)

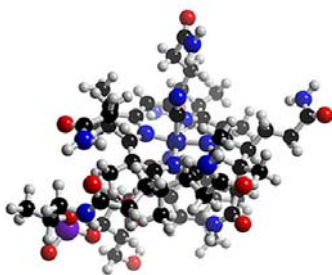
Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
71	Лутецијум / <i>lutetium</i>	Lu	174,97	Чврсти / <i>solid</i>
72	Хафнијум / <i>hafnium</i>	Hf	178,49	Чврсти / <i>solid</i>
73	Тантал / <i>tantalum</i>	Ta	180,95	Чврсти / <i>solid</i>
74	Волфрам / <i>tungsten</i>	W	183,85	Чврсти / <i>solid</i>
75	Ренијум / <i>rhenium</i>	Re	186,21	Чврсти / <i>solid</i>
76	Осмијум / <i>osmium</i>	Os	190,20	Чврсти / <i>solid</i>
77	Иридијум / <i>iridium</i>	Ir	192,22	Чврсти / <i>solid</i>
78	Платина / <i>platinum</i>	Pt	195,08	Чврсти / <i>solid</i>
79	Злато / <i>gold</i>	Au	196,97	Чврсти / <i>solid</i>
80	Жива / <i>mercury</i>	Hg	200,59	Течни / <i>liquid</i>
81	Талијум / <i>thallium</i>	Tl	204,38	Чврсти / <i>solid</i>
82	Олово / <i>lead</i>	Pb	207,20	Чврсти / <i>solid</i>
83	Бизмут / <i>bismuth</i>	Bi	208,98	Чврсти / <i>solid</i>
84	Полонијум / <i>polonium</i>	Po	(209)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
85	Астат / <i>astatine</i>	At	(210)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
86	Радон / <i>radon</i>	Rn	(222)	Племенити гас / <i>noble gas</i>
87	Францијум / <i>francium</i>	Fr	(223)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
88	Радијум / <i>radium</i>	Ra	226,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
89	Актинијум ¹⁾ / <i>actinium</i>	Ac	227,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
90	Торијум / <i>thorium</i>	Th	232,04	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
91	Протактинијум <i>Protactinium</i>	Pa	231,04	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
92	Уран / <i>uranium</i>	U	238,03	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
93	Нептунијум / <i>neptunium</i>	Np	237,05	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
94	Плутонијум / <i>plutonium</i>	Pu	(244)	Радиоактивни / <i>radioactive</i>
95	Америцијум / <i>americium</i>	Am	(243)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
96	Киријум / <i>curium</i>	Cm	(247)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
97	Берклијум / <i>berkelium</i>	Bk	(247)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
98	Калифорнијум / <i>californium</i>	Cf	(251)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
99	Ајнштанијум / <i>einstenium</i>	Es	(254)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
100	Фермијум / <i>fermium</i>	Fm	(257)	Вештачки / <i>artificially produced</i>

¹⁾ Од атомске масе 89 до 103 су актинијум и актиноиди. / ¹⁾ From 89 to 103 atomic mass: actinium and actinides.

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ (наставак)

CHEMICAL ELEMENTS, continued

Атомски број <i>Atomic number</i>	НАЗИВ <i>NAME</i>	Ознака <i>Chemical symbol</i>	Релативна атомска маса <i>Relative atomic mass</i>	Врста елемента <i>Type of element</i>
101	Менделјевијум <i>Mendelevium</i>	Md	(256)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
102	Нобелијум / <i>nobelium</i>	No	(254)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
103	Лоренцијум / <i>lawrencium</i>	Lr	(257)	Вештачки / <i>artificially produced</i>
104	Радефордијум <i>Rutherfordium</i>	Rf	257,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
105	Дубнијум / <i>dubnium</i>	Db	261,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
106	Сиборијум / <i>seaborgium</i>	Sg	259,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
107	Боријум / <i>bohrium</i>	Bh	261,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
108	Хасијум / <i>hassium</i>	Hs	265,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
109	Мајтнеријум / <i>maitnerium</i>	Mt	266,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
110	Дармштатијум <i>Darmastatium</i>	Ds	269,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
111	Рендгенијум / <i>roentgenium</i>	Rg	272,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
112	Унунбијум / <i>ununbium</i>	Uub	277,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
113	Унунтријум / <i>ununtrium</i>	Uut	284,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
114	Унунквадијум <i>Ununquadrrium</i>	Uuq	288,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>
115	Унунпентијум <i>Ununpentium</i>	Uup	288,00	Вештачки / <i>artificially produced</i>



PERIODNI SISTEM ELEMENATA - PERIODIC TABLE OF ELEMENTS

1s-элементы s-elements la		2s-элементы s-elements Ila		3s-элементы s-elements IIla		4s-элементы s-elements IVa		5s-элементы s-elements Va		6s-элементы s-elements VIa		7s-элементы s-elements VIIa		8s-элементы s-elements VIIla		9s-элементы s-elements VIIla		0 (VIIla)																																	
1	H	2	He	3	Li	4	Be	5	B	6	C	7	N	8	O	9	F	10	Ne																																
11	Na	12	Mg	13	Al	14	Si	15	P	16	S	17	Cl	18	Ar	19	K	20	Ca	21	Sc	22	Ti	23	V	24	Cr	25	Mn	26	Fe	27	Co	28	Ni	29	Cu	30	Zn	31	Ga	32	Ge	33	As	34	Se	35	Br	36	Kr
37	Rb	38	Sr	39	Y	40	Zr	41	Nb	42	Mo	43	Tc	44	Ru	45	Rh	46	Pd	47	Ag	48	Cd	49	In	50	Sn	51	Sb	52	Te	53	I	54	Xe																
55	Cs	56	Ba	57-71	Lanthanoids Лантаноиди					72	Hf	73	Ta	74	W	75	Re	76	Os	77	Ir	78	Pt	79	Au	80	Hg	81	Tl	82	Pb	83	Bi	84	Po	85	At	86	Rn												
87	Fr	88	Ra	89-103	Actinoids Актиноиди					104	Rf	105	Db	106	Sg	107	Bh	108	Hs	109	Mt	110	Ds	111	Rg	112	Cn	113	Uu	114	Uu	115	Uu	116	Uu	117	Uu	118	Uu												

- граде јаке базе (хидроксиде) / alkali - alkaline earth metals
- граде слабе базе (хидроксиде) / transition metals
- граде амфотерне електролите / poor metals
- граде амфотерне једињења / semi-metals
- граде киселине / non-metals
- племенити гасови / noble gases

 чврсти елементи / solid elements
 радиоактивни елементи / radioactive elements
 течни елементи / liquid elements
 елементи добијени вештачким путем / artificially produced elements
 лантаноиди / lanthanoids
 актиноиди / actinoids

57	La	58	Ce	59	Pr	60	Nd	61	Pm	62	Sm	63	Eu	64	Gd	65	Tb	66	Dy	67	Ho	68	Er	69	Tm	70	Yb	71	Lu
89	Ac	90	Th	91	Pa	92	U	93	Np	94	Pu	95	Am	96	Cm	97	Bk	98	Cf	99	Es	100	Fm	101	Mn	102	No	103	Lr

**ОПШТИ ПОДАЦИ О ПЛАНЕТАМА
СУНЧЕВОГ СИСТЕМА¹⁾**

**SOLAR SYSTEM PLANETS:
GENERAL DATA ¹⁾**

ТЕРЕСТРИЧКЕ ПЛАНЕТЕ	TERRESTRIAL PLANETS
Меркур / Mercury	
Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	57,9 мил. km / 57.9 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	58,6 земаљских дана / 58.6 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	87,9 земаљских дана / 87.9 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	4879 km / 4879 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 38 H на Меркуру 100 Earth H = 38 H on Mercury
Венера / Venus	
Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	108 мил. km / 108 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	243 земаљска дана / 243 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	224,7 земаљских дана / 22.7 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	12 104 km / 12104 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 91 H на Венери 100 Earth H = 91 H on Venus
Земља / Earth	
Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	150 мил. km / 150 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	23,9 сати / 23.9 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	365,2 дана / 365.2 days
Пречник / <i>Diameter</i>	12756 km / 12756 km
Број месеца / <i>Number of moons</i>	1
Марс / Mars	
Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	228 мил. km / mill. km
Период ротације (дан) <i>Period of rotation (day)</i>	24,6 сати / 24.6 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	686,9 земаљских дана / 686.9 Earth days
Пречник / <i>Diameter</i>	6794 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 91 H на Венери 100 Earth H = 91 H on Venus
Број месеца / <i>Number of moons</i>	2

¹⁾ Извор: Национална географија, децембар 2006.

¹⁾ Source: National Geographic, Dec. 2006

ПАТУЉАСТА ПЛАНЕТА**DWARF PLANET****Церера** – највећи астероид**Cerrere**, *the largest asteroid*

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	414 мил. km / 414 mill. km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	9,1 сати / 9.1 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	4,6 земаљских година / Earth years
Пречник / Diameter	969 km
Маса / Mass	100 земаљских H = 3 H на Церери / 100 Earth H = 91 H on Cerrere

ГИГАНТСКЕ ПЛАНЕТЕ**GIANT PLANETS****Јупитер / Jupiter**

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun

778,4 мил. km / 778.4 mill. km

Период ротације (дан)

Rotation period (day)

9,9 сати / 9.9 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year)

11,9 земаљских година / 11.9 Earth years

Пречник / Diameter

142984 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 250 H на Јупитеру /
100 Earth H = 250 H on Jupiter

Број месеца / Number of moons

63 (48 именованих) / 63/48 named

Сатурн / Saturn

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun

1,4 милијарде km / 1.4 billion km

Период ротације (дан)

Rotation period (day)

10,7 сати / 10.7 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year)

29,5 земаљских година / Earth years

Пречник / Diameter

120536 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 106 H на Сатурну
100 Earth H = 106 H on Saturn

Број месеца / Number of moons

56 (35 именованих) / 56/35 named

Уран / Uranus

Средња удаљеност од Сунца

Mean distance from Sun

2,9 милијарди km / 2.9 billion km

Период ротације (дан) / Period of rotation

17,2 сати / 17.2 hours

Време револуције (година)

Period of revolution (year)

84 земаљске године / 84 Earth years

Пречник / Diameter

51119 km

Маса / Mass

100 земаљских H = 86 H на Урану
100 Earth H = 86 H on Uranus

Број месеца / Number of moons

27

Нептун / *Neptune*

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	4,5 милијарди km / 4.5 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	16,1 сат / 16.1 hours
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	164,8 земаљских година / Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	49528 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 110 H на Нептуну 100 Earth H = 110 H on Neptune
Број месеца / <i>Number of moons</i>	13 (9 именованих) / 13/9 named

ПАТУЉАСТЕ ПЛАНЕТЕ

DWARF PLANETS

Плутон / *Pluto*

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	5,9 милијарди km / 5.9 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	6,4 земаљских дана / 6.4 Earth days
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	247,9 земаљских година / 247.9 Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	2302 km
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 8 H на Плутону 100 Earth H = 86 H on Pluto
Број месеца / <i>Number of moons</i>	3

Ерида / *Erida*

Средња удаљеност од Сунца <i>Mean distance from Sun</i>	10,3 милијарди km / 10.3 billion km
Период ротације (дан) <i>Rotation period (day)</i>	Непознат / <i>unknown</i>
Време револуције (година) <i>Period of revolution (year)</i>	560 земаљских година / 560 Earth years
Пречник / <i>Diameter</i>	2400 km (\pm 100 km)
Маса / <i>Mass</i>	100 земаљских H = 9 H на Ериди 100 Earth H = 9 H on Erida
Број месеца / <i>Number of moons</i>	1

АСТРОНОМСКЕ КОНСТАНТЕ

ASTRONOMICAL CONSTANTS

Земља / Earth

Полупречник на екватору / <i>Equatorial radius</i>	$A = 6377,397 \text{ km}$
Полупречник на полу / <i>Polar radius</i>	$B = 6356,097 \text{ km}$
Полупречник на географској ширини φ <i>Radius at φ latitude</i>	$(6367,65 + 10,74 \cdot \cos 2\varphi) \text{ km}$
Сплљоштеност / <i>Ellipticity</i>	$\frac{a-b}{a} = 0,00334277$
Гравитација на екватору / <i>Equatorial gravitation</i>	$G_E = (978,90 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на полу / <i>Polar gravitation</i>	$G_P = (983,21 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на географској ширини φ <i>Gravitation at φ latitude</i>	$G_\varphi = (980,62 - 2,59 \cdot \cos 2\varphi) \text{ cm/sec}^2$
Обим екватора / <i>Equatorial circumference</i>	$40070,368 \text{ km}$
1 степен на екватору / <i>1 degree at equator</i>	$111,3066 \text{ km}$
Површина / <i>Surface area</i>	509950714 km^2
Запремина / <i>Volume</i>	$1082841322036 \text{ km}^3$
Маса / <i>Earth mass</i>	$5,98 \cdot 10^{27} \text{ g}$
Брзина кретања у афелу / <i>Velocity in aphelion</i>	$29,267 \text{ km}$
Брзина кретања у перихелу <i>Velocity in perihelion</i>	$30,264 \text{ km}$
Средња брзина кретања / <i>Mean velocity</i>	$29,8 \text{ km}$
Сидеричка година / <i>Sidereal year</i>	$365,25636$
Тропска година / <i>Tropical year</i>	$365,2422$

Месец / Moon

Месечева паралакса / <i>Moon parallax</i>	$57' 2,7''$
Привидни полупречник / <i>Apparent radius</i>	$15' 32,38''$
Полупречник / <i>Radius</i>	1738 km
Средња удаљеност од Земље <i>Mean distance from Earth</i>	384400 km
Сидерички месец / <i>Sidereal moon</i>	$27,32166 \text{ дана} / 27,32166 \text{ days}$
Синодни месец / <i>Synod moon</i>	$29,53059$
Сидерички дан / <i>Sidereal day</i>	$23^h 56^m 4,09^s$

Сунце / Sun

Сунчева паралакса / <i>Solar parallax</i>	$8,80''$
Привидни полупречник / <i>Apparent radius</i>	$15' 59,63''$
Полупречник / <i>Radius</i>	695300 km
Средња удаљеност од Земље (астрономска јединица) <i>Mean distance from Earth (astronomical unit)</i>	$149,5 \cdot 10^6 \text{ km}$

Површина / <i>Surface area</i>	11818 површина Земље 11818 <i>Earth's surface areas</i>
Запремина / <i>Volume</i>	1284800 запремина Земље 1284800 <i>Earth's volumes</i>
Нагнутост еклиптике / <i>Ecliptic inclination</i>	23° 27' 8,26"
Сунчева константа / <i>Solar constant</i>	$0,032 \frac{\text{cal}}{\text{cm}^2 \text{ sec}}$
Константа аберације / <i>Constant of aberration</i>	20,47"
Константа нутације / <i>Constant of nutation</i>	9,21"
Годишња прецесија / <i>Precession per year</i>	50,2564"

Светлосна година = 63290
астрономских јединица = $9,46 \cdot 10^{17}$ cm

Light year = 63290
astronomical units = $9,46 \cdot 10^{17}$ cm



Рачунар (енгл. *computer*, од *(to) compute* = рачунати), електронска машина за рачунање. Испооставило се да захваљујући великој брзини рачунања може обавити још много корисних ствари. Ради у бинарном бројном систему, те су основне меморијске јединице: *bit* (који може имати само два стања, обично обележених са 0 и 1), *byte* (бајт) = 8 *bits* (или 256 различитих „комбинација“), *KB* (килобајт) = 2^{10} = 1024 бајта, *MB* (мегабајт) = 2^{10} = 1024 *KB*, *GB* (гигабајт) = 2^{10} = 1024 *MB*, *TB* (терабајт) = 2^{10} = 1024 *GB*. Брзине преноса информација су: *baud* (бод) = 1 бит/секунди, *Kb* (килобод) = 1024 бода = 128 бајта у секунди. Сматра се да је „демократизацији“ рачунара највише допринео *IBM* својим *PC*-јем (*PC* је скр. за *personal computer*), чија је производња почела 1981.

Првим рачунарима у нашој земљи сматрају се рачунари из *CER* серије института „Михајло Пупин“ у Београду, из педесетих година прошлог века. Први рачунар (у данашњем смислу те речи) у СФРЈ (па, дакле, и у Србији) био је *IBM 360*, инсталиран у Савезном заводу за статистику у Београду (1960. године). На основу Анкете о употреби информационо-комуникационих технологија спроведеној у Србији 2009. године, 46,8% домаћинстава има персонални рачунар, а 36,7% домаћинстава интернет прикључак.

Прво чвориште *EARNa* (*European Academic Research Network*) за нашу земљу, за рачунарску мрежу, био је, од 1987. године, Републички завод за статистику (чвориште се „звало“ *YUBGSS21*). *EARN* мрежа је већ тада била спојена са светском рачунарском мрежом, данас познатом као интернет. Данас се сматра да су једини рачунари који нису спојени на интернет они које власници не желе да споје, односно да је (на неки начин) посредством интернета сваки рачунар повезан с било којим другим рачунаром.

Computer (Engl., from *to compute* = calculate) is electronic computing machine. Due to its high fast computing capacity, the usage proved to be rather extensive. It operates in binary numeral system and the basic memory units are: *bit* (possibly featuring two values, usually defined 0 and 1), *byte* = 8 *bit* (or 256 various 'combinations'), *KB* (*kilobyte*) = 2^{10} = 1024 *byte*, *MB* (*megabyte*) = 2^{10} = 1024 *KB*, *GB* (*gigabyte*) = 2^{10} = 1024 *MB*, *TB* (*terabyte*) = 2^{10} = 1024 *GB*. Information transfer speed measurements are: *baud*, = 1 *bit/sec*, *Kb* (*kilobaud*) = 1024 *baud* = 128 *byte/sec*. **IBM** company is believed to have made the greatest contribution to the 'democratization' of computers by introducing its *PC*, i.e. *personal computer*, the production of which started in 1981.

The first computers of our domestic production are the *CER* series of the 'Mihajlo Pupin' Institute of Belgrade, dating from the 50-ies of 20th century. The first computer, as anticipated nowadays, in SFRY, i.e. in Serbia was *IBM 360*, and it was installed at the Federal Statistical Office in Belgrade in 1960. According to the Survey on ICT usage in Serbia that was conducted in 2009, 46,8% of households possessed a *PC* and 36,7% households had Internet connection. The first *EARN* node (*European Academic Research Network*) for our country, was established at the Statistical Office of RS in 1987 and it was 'named' *YUBGSS21*. As early as then *EARN* was connected to the international network, i.e. the internet presently. Today the only computers that are not internet connected are those that the proprietors do not desire to connect. Namely, in some way, by the way of the internet each computer is connected to any other.

НАЈОСНОВНИЈЕ НОРМАЛНЕ
ВРЕДНОСТИ, ОДНОСНО
ХОМЕОСТАТСКЕ ВАРИЈАБЛЕ
ОДРАСЛОГ ЧОВЕКА¹⁾

MAIN HOMEOSTATIC VARIABLES:
ADULTS ¹⁾

Варијабла Variable	Референтна вредност Reference value
Налази у крвној плазми или серуму / Blood plasma or serum	
Електролити (серум) / Electrolytes, serum	
Натријум (Na ⁺) / Sodium (Na ⁺)	140 mmol/L (136-146 mmol/L)
Калијум (K ⁺) / Potassium (K ⁺)	4,2 mmol/L (3,5-5 mmol/L)
Калцијум (Ca ²⁺) / Calcium (Ca ²⁺)	2,4 mmol/L (2,1-2,8 mmol/L)
Магнезијум (Mg ²⁺) / Magnesium (Mg ²⁺)	0,9 mmol/L (0,65-1,05 mmol/L)
Хлориди (Cl ⁻) / Chlorides (Cl ⁻)	103 mmol/L (95-105 mmol/L)
Бикарбонати (HCO ₃ ⁻) / Bicarbonates (HCO ₃ ⁻)	27 mmol/L (23-28 mmol/L)
Глукоза (шећер) / Glucose	5 mmol/L (3,5-6,5 mmol/L)
Холестерол / Cholesterol	5 mmol/L (3,6-6,5 mmol/L)
Протеини плазме / Plasma proteins	73 g/L (60-80 g/L)
○ Албумина / Albumin	45 g/L (35-55 g/L)
○ Глобулина / Globulin	25 g/L (23-35 g/L)
○ Фибриноген / Fibrinogen	3 g/L (2-5 g/L)
Хематолошки налази (крв) / Normal hematological values	
Време крварења / Bleeding time	До 3 минута / < 3 min.
Протромбинско време / Pro-thrombin time	11 - 15 секунди / 11 - 15 sec.
Брзина седиментације еритроцита (SE) по Вестергрену Sedimentation (SE) of erythrocytes, Westergreen	
Мушкарци / male	0-15 mm за 1 сат / 0-15 mm/hour
Жене / female	0-20 mm за 1 сат / 0-20 mm/hour
Хематокрит (Hct) / Hematocrite	
Мушкарци / male	0,45 (0,41-0,53)
Жене / female	0,40 (0,36-0,46)
Хемоглобин (Hb) у крви / Hemoglobin	
Мушкарци / male	160 g/L (140-180 g/L)
Жене / female	140 g/L (120-160 g/L)
Број еритроцита / Erythrocytes	
Мушкарци / male	5 милиона / mill у 1 mm ³ (4,3-5,9) 4,3-5,9 × 10 ¹² /L крви / blood
Жене / female	4,5 милиона / mill у 1 mm ³ (3,5-5,5) 3,5-5,5 × 10 ¹² /L крви / blood

¹⁾ Преузето из научнопопуларне књиге проф. др Вујадина М. Мујовића „Квалитет живота и фактори ризика“ (по одобрењу аутора).

¹⁾ Source: Popular science work by Prof Dr Vujadin M. Mujović "Life quality and risk factors", approved by the author.

**НАЈОСНОВНИЈЕ НОРМАЛНЕ
ВРЕДНОСТИ, ОДНОСНО
ХОМЕОСТАТСКЕ ВАРИЈАБЛЕ
ОДРАСЛОГ ЧОВЕКА¹⁾ (наставак)**

**MAIN HOMEOSTATIC VARIABLES:
ADULTS¹⁾
(continued)**

Варијабла <i>Variable</i>	Референтна вредност <i>Reference value</i>
Број леукоцита / <i>Leucocytes</i>	4500-11000/mm ³ (4,5-11× 10 ⁹ /L)
Број тромбоцита / <i>Thrombocytes</i>	150000-400000/mm ³ (150-400× 10 ⁹ /L)
Кардиоваскуларни систем (КВС) - варијабле у миру	Cardiovascular system
Број откуцаја срца (фреквенца) / <i>heartbeat</i>	75/min (60-100)
Минутни волумен (МВС) / (<i>MBC</i>)	5-6 L/min
Ејекциона фракција (Еф) / (<i>Ef</i>)	60% (50-70%) / 0,50-0,7
Артеријски крвни притисак <i>Arterial blood pressure</i>	
Систолни (горњи) / <i>Systolic</i>	120 mmHg / 120 mmHg
Дијастолни (доњи) / <i>Diastolic</i>	80 mmHg / 80 mmHg
Респираторни систем (дисање)	Respiratory system
Барометарски притисак (P _b) <i>Barometric pressure (P_b)</i>	760 mmHg на нивоу мора / 760 mmHg sea level
Тотални капацитет плућа <i>Total lungs capacity</i>	Око 6 литара / about 6 l
Функционално резидуални капацитет <i>Functional residual capacity</i>	Око 2,4 литра / about 2.4 l
Витални капацитет / <i>Vital capacity</i>	Око 5 литара / about 5 l
Тестови функције бубрега	Kidney tests
Клиренс инсулина / <i>Insulin clearance</i>	Око 120ml/min / about 120 ml/min
Проток крви кроз бубреге / <i>Blood circulation</i>	Око 1200 ml/min / about 1200 ml/min
Проток плазме кроз бубреге (Клиренс РАН) <i>Plasma circulation, RAN clearance</i>	650 ml/min
Креатинин Клиренс / <i>Retaining clearance</i>	Око 130 ml/min / about 130 ml/min
Осмоалалност мокраће / <i>Urine osmoregulation</i>	50-1400 mosm/kg
Протеина у мокраћи / <i>Proteins in urine</i>	Мање од 0,15 g/24 h / < 0.15 g/24 h

¹⁾ Преузето из научнопопуларне књиге проф. др Вујадина М. Мујовића „Квалитет живота и фактори ризика“ (по одобрењу аутора).

¹⁾ Source: Popular science work by Prof Dr Vujadin M.Mujović "Life quality and risk factors", approved by the author.

ИСХРАНА NUTRITION

ВИТАМИНСКА ТАБЕЛА¹⁾

VITAMINS ¹⁾

Витамини <i>Vitamins</i>	Садрже их: <i>Source</i>
A Растворљив у мастима, осетљив на ваздух и светлост <i>fat-soluble, air and light sensitive</i>	Џигерица, туњевина, жуманце, млеко, путер, купус, спанаћ, паприка, шаргарела, тиква, першун, кајсија <i>Liver, tuna fish, yolk, milk, butter, cabbage, spinach, peppers, carrot, pumpkin, parsley, apricot</i>
Б/В Растворљив у води, осетљив на топлоту и ваздух <i>water-soluble, thermal and air sensitive</i>	Млеко, млечни производи, кромпир, хлеб, ораси, шунка, бубрези, шпаргле, телеће месо, купус <i>Milk, milk produce, potato, bread, nuts, ham, kidneys, asparagus, veal, cabbage</i>
Ц/С Растворљив у води, осетљив на светлост, топлоту и ваздух <i>water-soluble, light, thermal and air sensitive</i>	Џигерица, плућа, кромпир, парадајз, купус, келераба, кељ, ротквице, першун, јагоде, малине, поморанце, грејпфрут, лимун <i>Liver, potato, tomato, green leafy vegetables, radishes, parsley, berry-fruit, citrus fruit</i>
Д/Д Растворљив у води, постојан на топлоти и ваздуху <i>water-soluble, thermal and air resistant</i>	Харинге, телеће месо, јаја <i>Herring, veal, eggs</i>
Е Растворљив у мастима, осетљив на светлост и топлоту <i>fat-soluble, light and thermal sensitive</i>	Скоро све врсте поврћа, биљно уље, беланце, џигерица <i>All kinds vegetables, vegetable oils, egg white, liver</i>
ПП Растворљив у води <i>water-soluble</i>	Телеће месо, јунеће месо, живина, џигерица, срце, бубрези, харинге, сардине, туњевина, пиринач, кромпир, печурке, ораси, бадеми <i>Veal, beef, poultry, liver, etc., herring, sardines, tuna fish, rice, potato, mushrooms, nuts, almonds</i>



¹⁾ Подаци су преузети из „Центер кувар“, Zepter international, Лис-Аустрија, 1991, тј. из табела рађених за потребе међународне здравствене организације при УН.

¹⁾ The data taken over from the "Zepter cookery book", Lisz-Austria, 1991, made for the WHO, UN.

МИНЕРАЛНЕ СОЛИ И ВАЖНЕ МАТЕРИЈЕ ЗА НАШЕ ТЕЛО

MINERAL SALTS AND OTHER MATTERS

Минералне материје <i>Mineral matters</i>	Садрже их <i>Source</i>	Важно за <i>Important for</i>
Калцијум / <i>Calcium</i>	Млеко и млечни производи, поврће <i>Milk and dairy produce, vegetables</i>	Грађење костију, зуба, згушавање крви (коагулација) <i>Bone and teeth structure, blood coagulation</i>
Гвожђе / <i>Iron</i>	Цигерица, поврће, црни мешани хлеб / <i>Liver, vegetables, integral bread</i>	Везивање крви / <i>Blood formation</i>
Фосфор, натријум <i>Phosphorus, sodium</i>	Цигерица, месо, риба, мешани хлеб, млечни производи / <i>Liver, meat, fish, integral bread, milk produce</i>	Грађење костију, нервни систем <i>Bone structure, nervous system</i>
Јод / <i>Iodine</i>	Морске рибе / <i>Sea food</i>	Функцију штитасте жлезде <i>Thyroid function</i>
Со / <i>Salt</i>	Скоро сва храна / <i>All food</i>	Еластичитет ткива, стварање стомачне киселине <i>Tissue elasticity, digestion acid</i>

ПОТРОШЊА КАЛОРИЈА (НА САТ) ЗА ВРЕМЕ РАЗНИХ АКТИВНОСТИ

CALORIC CONSUMPTION PER HOUR IN CERTAIN ACTIVITIES

Калорија <i>Calories</i>	Активност <i>Activity</i>
65	Спавање / <i>sleeping</i>
77	Лежање у будном стању / <i>lying awake</i>
100	Одмарање у седећем стању / <i>sitting rest</i>
105	Читање тихим гласом / <i>silent reading</i>
110	Чишћење / <i>cleaning</i>
118	Читање наглас / <i>reading aloud</i>
120	Писање / <i>writing</i>
122	Певање / <i>singing</i>
140	Куцање на писаћој машини / <i>typing</i>
144	Пеглање, прање судова / <i>laundry ironing, dish washing</i>
160	Малање / <i>wall painting</i>
169	Копање / <i>digging</i>
170	Лакше гимнастичке вежбе / <i>light body exercise</i>
300	Брзо ходање (6 км на час) / <i>fast walk, 6 km per hour</i>
400	Каменорезачки рад / <i>stonework</i>
410	Вожња бициклом / <i>cycling</i>
450	Тешке гимнастичке вежбе / <i>body exercise</i>
500	Пливање, планинарење / <i>swimming, mountaineering</i>
550	Прескок / <i>high jump</i>
570	Трчање (8,5 км на час) / <i>jogging, 8.5 km per hour</i>
600	Такмичење у скијању / <i>skiing</i>
980	Рвање / <i>wrestling</i>
1100	Пењање степеницама / <i>steps climbing</i>

ТАБЛИЦА ХРАНЉИВИХ САСТОЈАКА
 ВАЖНИЈИХ ПРЕХРАМБЕНИХ
 ПРОИЗВОДА

 NUTRITIVE COMPONENTS IN MAJOR
 FOODSTUFFS

	У % од јестивог дела / %, edible			Нето калорија на 100 g
	беланчевине Proteins	масти Fats	угљени хидрати Carbohydrates	Net calories per 100 g
Бели пшенични хлеб <i>wheatmeal bread</i>	6,8	0,5	57,8	269
Бело пшенично брашно / <i>wheatmeal</i>	10,9	1,1	75,5	370
Полубело пшенично брашно <i>wholemeal</i>	11,7	1,5	74,3	350
Тестенина / <i>pasta</i>	11,0	1,1	76,3	367
Пиринач / <i>rice</i>	6,7	0,7	78,9	360
Свињско месо / <i>pork</i>	11,9	45,0	0,0	376
Говеђе месо / <i>beef</i>	17,5	22,0	0,0	225
Овчије месо / <i>mutton</i>	15,7	27,7	0,0	241
Живинско месо / <i>poultry</i>	20,0	14,0	1,0	129
Суво месо / <i>smoked meat</i>	60,0	28,0	0,0	509
Слатководна риба / <i>freshwater fish</i>	18,1	5,7	0,0	62
Морска риба / <i>sea fish</i>	20,0	10,0	0,0	88
Свињска маст / <i>lard</i>	3,0	89,0	0,0	816
Јестиво уље / <i>edible oil</i>	0,0	100,0	0,0	884
Маслац (бутер) / <i>butter</i>	0,6	81,0	0,4	716
Меки посни крављи сир <i>soft lowfat cow cheese</i>	35,0	3,0	3,0	187
Тврди полумасни сир / <i>hard cheese</i>	34,0	21,0	3,0	341
Млеко / <i>milk</i>	3,4	3,2	5,0	62
Јаја (комад од 50 g) / <i>egg (one, 50 g)</i>	5,6	5,3	0,4	74
Кромпир / <i>potato</i>	2,0	0,1	18,9	70
Црни лук / <i>onion</i>	1,4	0,2	9,0	37
Купус (свеж) / <i>cabbage, fresh</i>	1,6	0,1	5,7	17
Пасуљ / <i>beans</i>	22,2	2,1	61,6	345
Парадајз / <i>tomato</i>	1,1	0,3	4,2	19
Јабукe / <i>apples</i>	0,3	0,4	15,0	49
Кајсије / <i>apricots</i>	0,9	0,2	12,9	47
Шљиве / <i>plums</i>	0,8	0,2	16,5	60
Трешње / <i>cherries</i>	1,1	0,4	14,6	54
Грожђе / <i>grapes</i>	0,8	0,4	16,8	62
Ораси без љуске / <i>walnut, kernel</i>	16,0	58,0	17,0	610
Рафинирани шећер / <i>sugar, refined</i>	0,0	0,0	100,0	387
Мармелада од шљива / <i>plum jam</i>	0,8	1,1	66,6	276






ДОДАТАК ANNEX

АДРЕСЕ, ТЕЛЕФОНИ И САЈТОВИ ОРГАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ADDRESSES, TELEPHONES AND SITES OF THE AUTHORITIES OF THE REPUBLIC OF SERBIA








ПАРЛАМЕНТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾

	Зграда Народне скупштине, Београд, Краља Милана 14	National Assembly – Building, Belgrade, 14 Kralja Milana
	Дом Народне скупштине, Београд, Трг Николе Пашића	Home of the National Assembly, Belgrade, Trg Nikole Pasica
	(011) 3026-000	+381 11 3026 000
	(011) 3026-100	+381 11 3026 100
	ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	PRESIDENT OF THE NATIONAL ASSEMBLY OF THE REPUBLIC OF SERBIA
	Проф. др Славица Ђукић-Дејановић	Prof Dr Slavica Djukic-Dejanovic
	(011) 302-26-306	+381 11 302 26 306
	(011) 322-89-99	+381 11 322 89 99
	sef-kabineta@parlament.rs	sef-kabineta @parlament.rs

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ²⁾

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ²⁾

	За грађане:	For the public:
	ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	SECRETARIAT-GENERAL OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA Belgrade, 1, Andricev venac
	(011) 304-30-68	+381 11 304 30 68
	jzivanovic@predsednik.rs	jzivanovic@predsednik.rs
	НАРОДНА КАНЦЕЛАРИЈА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Масарикова 5/VI	NATIONAL OFFICE OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA Belgrade, 5/VI, Masarikova str.
	(011) 361-8888	+381 11 361 8888
	(011) 362-0676	+381 11 362 0676
	www.narodnakancelarija.rs	www.narodnakancelarija.rs

¹⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.parlament.sr.gov.rs).









Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.parlament.sr.gov.rs).

²⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.predsednik.rs).

Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.predsednik.rs).

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾
(наставак)

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾ (continued)

	За медије:	Media:
	ПРЕС СЛУЖБА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	PRESS OFFICE OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC, Belgrade, 1, Andrićev venac
	(011) 323-4570, 3229-290	+381 11 323 4570, 3229 290
	(011) 3030-868	+381 11 3030 868
	press@predsednik.rs	press@predsednik.rs
	За службене контакте:	Official contacts:
	ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ Београд, Андрићев венац 1	THE SECRETARIAT-GENERAL OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC, Belgrade, 1, Andrićev venac
	(011) 3231-033, 3230-365	+381 11 3231 033, 3230 365
	kontakt.predsednik@predsednik.rs	kontakt.predsednik@predsednik.rs
	www.predsednik.rs	www.predsednik.rs

ИМЕНИК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ²⁾

DIRECTORY OF THE SERBIAN GOVERNMENT ²⁾

	Канцеларија за сарадњу с медијима	Press Office
	Сектор за интернет	Internet Department
	Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2	New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina
	тел.: (011) 3139-977, 3139-988, 3139-986	Phone: +381 11 3139 977, 3139 988, 3139 986,
	факс: (011) 3139-985	3014 213; Fax: +381 11 3139 985
	www.srbija.gov.rs	www.srbija.gov.rs
	omr@srbija.sr.gov.rs	omr@srbija.sr.gov.rs
	Сектор за сарадњу с медијима	Press Department
	Прес служба	Press Office
	Београд, Немањина 11	Belgrade, 11, Nemanjina str.
	тел.: (011) 3617-709, 3617-710, 3617-730	Phone: +381 11 3617 709, 3617 710, 3617 730
	факс: (011) 3617-697, 3617-706	Fax: +381 11 3617 697, 3617 706
	press@uzzpro.sr.gov.rs	press@uzzpro.sr.gov.rs
	Одсек за сарадњу са страним медијима	Foreign media cooperation department
	Београд, Немањина 11	Belgrade, 11, Nemanjina str.
	тел.: (011) 3617-642	Phone: +381 11 3617-642
	факс: (011) 3617-471	Fax: +381 11 3617 471
	foreignpress@srbija.sr.gov.ssr	foreignpress@srbija.sr.gov.rs

¹⁾ Преузето са сајта Народне скупштине Републике Србије (www.predsednik.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia Србије (www.predsednik.rs).

²⁾ Преузето са сајта Владе Републике Србије (www.srbija.gov.rs).

²⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the Republic of Serbia (www.srbija.gov.rs).

Група за прес клипнг	Press Clipping Group
Кабинет председника др Мирка Цветковића Београд, Немањина 11 тел.: (011) 3617-719; факс: (011) 3617-609 predsednikvladesrbije@srbija.sr.gov.rs	Cabinet of Prime Minister Dr Mirko Cvetković Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone: +381 11 3617-719; Fax: +381 11 3617-609 predsednikvladesrbije@srbija.sr.gov.rs
Кабинет првог потпредседника – заменика председника Владе и министра унутрашњих послова Ивице Дачића Београд, Немањина 11 тел./факс: (011) 3617-586 kabinet.zpv@sr.gov.rs	Cabinet of First Deputy Prime Minister and Minister of Interior Ivica Dačić Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3617 586 kabinet.zpv@sr.gov.rs
Кабинет потпредседника за европске интеграције Божидара Ђелића Београд, Немањина 11 тел.: (011) 3617-593, 3617-580; факс: (011) 3617-597 kabinet.potpredsednika@sr.gov.rs	Cabinet of Deputy Prime Minister for European Integration Bozidar Djelic Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone: +381 11 3617 593, 3617 580; Fax: +381 11 3617-597 kabinet.potpredsednika@sr.gov.rs
Кабинет потпредседника и министра економије и регионалног развоја Млађана Динкића Београд, Булевар краља Александра 15 тел.: (011) 2855-000; факс: (011) 2855-097 www.merr.gov.rs	Cabinet of Deputy Prime Minister and Minister of Economy and Regional Development Mladjan Dinkić Belgrade, 15, Bulevar Kralja Aleksandra Phone: +381 11 2855 000; Fax: +381 11 2855 097 www.merr.gov.rs
Кабинет потпредседника Јована Крkobabiћа Београд, Немањина 11 тел./факс: (011) 3617-587	Cabinet of Deputy Prime Minister Jovan Krkobabić Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3617 587
МИНИСТАРСТВА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	SERBIAN GOVERNMENT – MINISTRIES
Министарство спољних послова (www.mfa.gov.rs)	Ministry of Foreign Affairs (www.mfa.gov.rs)
Београд, Кнеза Милоша 22-26 тел.: (011) 3068-000, 3616-333 факс: (011) 3618-366 mfa@mfa.rs	Belgrade, 22-26, Kneza Miloša str. Phone: +381 11 3068 000, 3616 333 Fax: +381 11 3618 366 mfa@mfa.rs
Министарство одбране (www.mod.gov.rs)	Ministry of Defence (www.mod.gov.rs)
Београд, Бирчанинова 5 тел.: (011) 3006-311 info@mod.gov.rs факс: (011) 3006-062	Belgrade, 5, Birčaninova str. Phone: +381 11 3006-311 info@mod.gov.rs Fax: +381 11 3006 062

<p>Министарство унутрашњих послова (www.mup.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2 тел.: (011) 3062-000 / 2601 muprs@mup.gov.rs</p>	<p>Ministry of Interior (www.mup.gov.rs) New Belgrade, 2, Mihaila Pupina str. Phone: +381 11 306 2000 / 2601 muprs@mup.gov.rs</p>
<p>Министарство финансија (www.mfin.gov.rs) Београд, Кнеза Милоша 20 тел.: (011) 361-40-07; 364-26-06 факс: (011) 361 89 61 informacije@mfin.gov.rs</p>	<p>Ministry of Finance (www.mfin.gov.rs) Belgrade, 20, Kneza Miloša str. Phone: +381 11 361 40 07; 364 26 06 Fax: +381 11 361 89 61 informacije@mfin.gov.rs</p>
<p>Министарство правде (www.mpravde.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел./факс: (011) 3616-548, 3616-549 kabinet@mpravde.gov.rs</p>	<p>Ministry of Justice (www.mpravde.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone/Fax: +381 11 3616 548, 3616 549 kabinet@mpravde.gov.rs</p>
<p>Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (www.minpolj.gov.rs) Београд, Немањина 22-26 тел.: (011) 3065-038; 3065-039 факс: (011) 3616-272 office@minpolj.gov.rs</p>	<p>Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management (www.minpolj.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone: +381 11 3065 038; 3065 039 Fax: +381 11 3616 272 office@minpolj.gov.rs</p>
<p>Министарство економије и регионалног развоја (www.merr.gov.rs) Београд, Булевар краља Александра 15 тел.: (011) 2855-000 факс: (011) 2855-097 press@merr.gov.rs</p>	<p>Ministry of Economy and Regional Development (www.merr.gov.rs) Belgrade, 15, Bulevar Kralja Aleksandra Phone: +381 11 285 5000 Fax: +381 11 285 5097 press@merr.gov.rs</p>
<p>Министарство рударства и енергетике (www.mre.gov.rs) Београд, Краља Милана 36 тел.: (011) 3631-595; факс: (011) 3616-603 kabinet@mre.gov.rs</p>	<p>Ministry of Energy and Mining (www.mre.gov.rs) Belgrade, 26, Kralja Milana str. Phone: +381 11 3631 595; Fax: +381 11 3616 603 kabinet@mre.gov.rs</p>
<p>Министарство за инфраструктуру (www.mi.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3616-431; факс: (011) 3617-486</p>	<p>Ministry of Infrastructure (www.mi.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone: +381 11 3616-431; Fax: +381 11 3617-486</p>
<p>Министарство за државну управу и локалну самоуправу (www.drzavnaupravava.gov.rs) Београд, Бирчанинова 6 тел.: (011) 3613-654, 3616-432; факс: (011) 2685-396 kabinet@mduls.gov.rs info@mduls.gov.rs</p>	<p>Ministry of Public Administration and Local Self-Government (www.drzavnaupravava.gov.rs) Belgrade, 6, Birčaninova str. Phone: +381 11 3613 654, 3616 432; Fax: +381 11 2685 396 kabinet@mduls.gov.rs info@mduls.gov.rs</p>
<p>Министарство трговине и услуга (www.mtu.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3618-852, 3613-404; факс: (011) 3610-258 trgovina@mtu.gov.rs</p>	<p>Ministry of Trade and Services (www.mtu.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone: +381 11 3618 852, 3613 404 Fax: +381 11 3610 258 trgovina@mtu.gov.rs</p>

<p>Министарство за науку и технолошки развој (www.nauka.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3616-516 факс: (011) 3616-516 info@nauka.gov.rs</p>	<p>Ministry of Science and Technological Development (www.nauka.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone:+381 11 3616 516 Fax: +381 11 3616 516 info@nauka.gov.rs</p>
<p>Министарство просвете (www.mp.gov.rs) Београд, Немањина 22-26 тел.: (011) 3616-489 факс: (011) 3616-491 kabinet@mp.gov.rs</p>	<p>Ministry of Education (www.mp.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str., Phone:+381 11 3616 489 Fax: +381 11 3616 491 kabinet@mp.gov.rs</p>
<p>Министарство омладине и спорта (www.mos.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2 тел.: (011) 3130-912; 3117-628 факс: (011) 3130-915 office@mos.gov.rs</p>	<p>Ministry of Youth and Sport (www.mos.gov.rs) New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina Phone:+381 11 3130 912; 3117 628 Fax: +381 11 313 09 15 office@mos.gov.rs</p>
<p>Министарство здравља (www.zdravlje.gov.rs) Београд, Немањина 22–26 тел.: (011) 3616-251; 3616-596 факс: (011) 2656548</p>	<p>Ministry of Health (www.zdravlje.gov.rs) Belgrade, 22-26, Nemanjina str. Phone:+381 11 3616 251; 3616 596 Fax: +381 11 2656548</p>
<p>Министарство за телекомуникације и информационо друштво (www.mtid.gov.rs) Београд, Маршала Бирјузова 3-5 тел.: (011) 20 20 057; факс: (011) 20 20 059 kabinet@mtid.gov.rs</p>	<p>Ministry of Telecommunications and Information Society (www.mtid.gov.rs) Belgrade,3-5, Maršala Birjuzova str. Phone:+381 11 20 20 057; Fax: +381 11 20 20 059 kabinet@mtid.gov.rs</p>
<p>Министарство рада и социјалне политике (www.minrzs.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 2 тел.: (011) 3112-916; 3113-432 факс: (011) 3114-650 ministar@minrzs.gov.rs pr_sluzba@minrzs.gov.rs</p>	<p>Ministry of Labour and Social Policy (www.minrzs.gov.rs) New Belgrade,2, Bulevar Mihaila Pupina Phone:+381 11 3112 916; 3113 432 Fax: +381 11 3114-650 ministar@minrzs.gov.rs pr_sluzba@minrzs.gov.rs</p>
<p>Министарство животне средине и просторног планирања (www.ekoplan.gov.rs) Београд, Немањина 11 тел.: (011) 3617-717; факс: (011) 3617-722 info@ekoplan.gov.rs</p>	<p>Ministry of Environment and Spacial Planning (www.ekoplan.gov.rs) Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone:+381 11 3617-717; Fax: +381 11 3617-722 info@ekoplan.gov.rs</p>
<p>Министарство културе (www.kultura.gov.rs) Београд, Влајковићева 3 тел.: (011) 3398-172, 3398-404; факс: (011) 3398-936</p>	<p>Ministry of Culture (www.kultura.gov.rs) Belgrade, 3, Vlakovićevea str. Phone:+381 11 3398-172, 3398-404 Fax: +381 11 3398-936</p>

<p>Министарство за Национални инвестициони план (www.mnip.gov.rs) Београд, Влајковићева 10 тел.: (011) 3617-583, 3617-628</p>	<p>Ministry for National Investment Plan (www.mnip.gov.rs) Belgrade, 10, Vlakovićeva str. Phone: +381 11 3617-583, 3617-628</p>
<p>Министарство за Косово и Метохију (www.kim.sr.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2 тел.: (011) 3117 081; 3111-019 kabinet@kim.gov.rs</p>	<p>Ministry for Kosovo and Metohia (www.kim.sr.gov.rs) New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina Phone: +381 11 3111 019 kabinet@kim.gov.rs</p>
<p>Министарство вера (www.mv.gov.rs) Београд, Булевар Михаила Пупина 2 тел.: (011) 311-2811 факс: (011) 311-3527 kabinet.mv@mv.gov.rs</p>	<p>Ministry of Religion (www.mv.gov.rs) Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina Phone: +381 11 311-2811 Fax: +381 11 311-3527 kabinet.mv@mv.gov.rs</p>
<p>Министарство за дијаспору (www.mzd.gov.rs) Београд, Васа Чарапића 20 тел.: (011) 2638-033, 2637-013, 2636-113 факс: (011) 2636-815, 2637-624 kabinet@mzd.gov.rs</p>	<p>Ministry for Diaspora (www.mzd.gov.rs) Belgrade, 20, Vase Čarapića str. Phone: +381 11 2638 033, 2637 013, 2636 113 Fax: +381 11 2636-815, 2637-624 kabinet@mzd.gov.rs</p>
<p>Министарство за људска и мањинска права (kabinet@ljudskaprava.gov.rs) Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 2 тел.: (011) 3112-410 www.ljudskaprava.gov.rs</p>	<p>Ministry of Human and Minority Rights (kabinet@ljudskaprava.gov.rs) New Belgrade, 2, Bulevar Mihaila Pupina Phone: +381 11 3112-410 www.ljudskaprava.gov.rs</p>
<p>Министар без портфеља Сулејман Угљанин (www.kornrp.gov.rs) Београд, Немањина 11 тел./ факс: (011) 3617-314, 3065-960 kabinet@mbp.gov.rs</p>	<p>Minister without portfolio Sulejman Ugljanin (www.kornrp.gov.rs) Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone / Fax: +381 11 3617-314, 3065-960 kabinet@mbp.gov.rs</p>



ОРГАНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ¹⁾AUTONOMOUS PROVINCE OF
VOJVODINA – AUTHORITIES ¹⁾

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине Председник Скупштине Аутономне Покрајине Војводине – Шандор Егереш	Assembly of the Autonomous Province of Vojvodina President of the Assembly of the Autonomous Province of Vojvodina-Šandor Egereši
Председник Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине др Бојан Пајтић Извршно веће АП Војводине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16 тел.: (021) 487 4000	President of the Executive Council of the Autonomous Province of Vojvodina Dr Bojan Pajtić Executive Council of the AP Vojvodina Novi Sad, 16, Bulevar Mihaila Pupina str. Phone:+381 21 487 4000
Покрајински секретаријат за информације Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16 тел.: (021) 4754-016 факс: (021) 4754-017	Provincial Secretariat for Information Novi Sad, 16, Bulevar Mihaila Pupina str. Phone:+381 21 4754 16 Fax: 4754-017

Списак секретаријата и служби
АП Војводине

(више информација можете пронаћи на сајту
www.vojvodina.gov.rs)

Secretariats and Offices of
AP Vojvodina

(more info at

www.vojvodina.gov.rs)

Покрајински секретаријат за информације	Provincial Secretariat for Information
Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међуопштинску сарадњу	Provincial Secretariat for Local Self-Government and Intermunicipal Cooperation
Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне мањине	Provincial Secretariat for Regulations, Administration and National Minorities
Покрајински секретаријат за финансије	Provincial Secretariat of Finance
Покрајински секретаријат за привреду	Provincial Secretariat of Economy
Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство	Provincial Secretariat of Architecture, Urban Planning and Construction
Покрајински секретаријат за образовање	Provincial Secretariat of Education
Покрајински секретаријат за културу	Provincial Secretariat of Culture
Покрајински секретаријат за здравство	Provincial Secretariat of Health

¹⁾ Преузето с веб сајта Скупштине АП Војводине (www.vojvodina.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the National Assembly of the AP Vojvodina (www.vojvodina.gov.rs)

Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине	Provincial Secretariat for Energy and Mineral Resources
Покрајински секретаријат за спорт и омладину	Provincial Secretariat for Sports and Youth
Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој	Provincial Secretariat for Science and Technological Development
Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова	Provincial Secretariat for Labour, Employment and Gender Equality
Покрајински секретаријат за регионалну и међународну сарадњу	Provincial Secretariat for Regional and International Cooperation
Покрајински секретаријат за социјалну политику и демографију	Provincial Secretariat for Social Policy and Demography
Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду	Provincial Secretariat for Agriculture, Forestry and Water Management
Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој	Provincial Secretariat for Environmental Protection and Sustainable Development

ОСТАЛИ ОРГАНИ, ЗАВОДИ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

OTHER SERBIAN PUBLIC AUTHORITIES ¹⁾

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ (www.nbs.rs) Београд, Краља Петра 12 тел.: (011) 3027-100 Београд, Немањина 17 тел.: (011) 3338-000	NATIONAL BANK OF SERBIA (www.nbs.rs) Belgrade, 12, Kralja Petra str. Phone:+381 11 3027-100 17, Nemanjina str. , 11000 Belgrade Phone:+381 11 3338-000
Службени гласник (www.slglasnik.com) Београд, Јована Ристића 1 <i>Директор – Слободан Гавриловић</i> тел.: (011) 364-44-01; 3060-320 факс: (011) 364-06-56 sgavrilovic@slglasnik.com	Official gazette RS (www.slglasnik.com) Belgrade, 1, Jovana Ristica str. <i>Director – Slobodan Gavrilovic</i> Phone:+381 11 364-44-01; 3060 320 Fax: +381 11 364-06-56 sgavrilovic@slglasnik.com
<i>Шеф службе за односе с јавношћу - Гордана Милосављевић-Стојановић</i> тел.: (011) 3060-326 факс: (011) 3060-376 kontakt@slglasnik.com	<i>Public Relations Office, Head Gordana Milosavljevic - Stojanovic</i> Phone:+381 11 3060 326 Fax: +381 11 3060 376 kontakt@slglasnik.com

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (www.mfa.gov.yu).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (www.mfa.gov.yu).

Агенције и дирекције Владе Републике Србије	Agencies and administrations of the Government of the Republic of Serbia
Канцеларија за европске интеграције (www.seio.sr.gov.rs) Београд, Немањина 34 тел.: (011) 3061 101, 3061 102, 3061 103 факс: (011) 3061 110	The EU Integration Office (www.seio.sr.gov.rs) Belgrade, 11, Nemanjina str. Phone:+381 11 3061 101, 3061 102, 3061 103 Fax: +381 11 3061 110
Агенција за страна улагања и промоцију извоза (www.siepa.gov.rs) Београд, Влајковићева 3/V тел.: (011) 3398 550 факс: (011) 3398 814 office@siepa.gov.rs	Serbia Investment and Export Promotion Agency (www.siepa.gov.rs) Belgrade, 3/V Vojkovičeva str. Phone:+381 11 3398 550 Fax: +381 11 3398 814 office@siepa.gov.rs
Агенција за приватизацију (www.pa-serbia.co.rs) Београд, Теразије 23/VI тел.: (011) 3020-800 факс: (011) 3020-828 info@priv.rs	Agency for Privatization (www.pa-serbia.co.rs) Belgrade, 23/VI Terazije Phone:+381 11 3020-800 Fax: +381 11 3020-828 info@priv.rs
Агенција за развој малих и средњих предузећа и предузетништва (www.sme.gov.rs) Београд, Трг Николе Пашића 5/6 тел.: (011) 2060-888 office@narr.gov.rs	Agency for SMEs Development (www.sme.gov.rs) Belgrade, 5/6, Trg Nikole Pašića Phone:+381 11 2060 888 office@narr.gov.rs
Безбедносно-информативна агенција (www.bia.gov.rs) Београд, Краљице Ане б. б. <i>Директор БИА: direktor@bia.gov.rs</i> <i>Кабинет директора: kabinet@bia.gov.rs</i>	Security and Information Agency (www.bia.gov.rs) Belgrade, Kraljice Ane str. <i>BIA's Director: direktor@bia.gov.rs</i> <i>Director's Cabinet: kabinet@bia.gov.rs</i>
Агенција за привредне регистре (www.apr.gov.rs) Београд, Бранкова 25 <i>Инфо центар АПР</i> тел.: (011) 2023-350 факс: (011) 3331-410	Serbian Business Registers Agency (www.apr.gov.rs) Belgrade, 25, Brankova str. <i>Info center</i> Phone:+381 11 20 23 350 Fax: +381 11 333 1 410
Агенција за рециклажу (www.reciklaza.org.) Дирекција за путеве (www.putevi-srbije.rs) Београд, Булевар краља Александра 282 тел.: (011) 3040 700 факс: (011) 2412 540 office@putevi-srbije.rs	Recycling Agency (www.reciklaza.org) Roads Directorate (www.putevi-srbije.rs) Belgrade, 282, Bulevar Kralja Aleksandra Phone:+381 11 3040 700 Fax: +381 11 2412 540

<p>Национална служба за запошљавање (www.nsz.gov.rs) Београд, Краља Милутина 8 тел.: (011) 2929-800, факс: (011) 2929-980</p>	<p>National Employment Service (www.nsz.gov.rs) Belgrade, 8, Kralja Milutina str. Phone: +381 11 2929-800, Fax: +381 11 2929-980</p>
<p>Републички геодетски завод (www.rgz.gov.rs) Београд, Булевар војводе Мишића 39 тел.: (011) 2650-886, факс: (011) 2651-076 office@rgz.gov.rs</p>	<p>Geodetic Office of RS (www.rgz.gov.rs) Belgrade, 39, Bulevar vojvode Mišića Phone: +381 11 2650-886, Fax: +381 11 2651-076 office@rgz.gov.rs</p>
<p>Републички завод за статистику (www.stat.gov.rs) Београд, Милана Ракића 5 тел.: (011) 2412 922 (централа) факс: (011) 2411 260 <i>Одељење за односе с јавношћу</i> тел./факс: (011) 2401 284 stat@stat.gov.rs <i>Међународна сарадња: interco@stat.gov.rs</i></p>	<p>Statistical Office of RS (www.stat.gov.rs) Belgrade, 5, Milana Rakića Phone: +381 11 2412 922 Fax: +381 11 2411 260 <i>Department for Public Relations</i> Phone/ Fax: +381 11 2401 284 stat@stat.gov.rs <i>International Cooperation: interco@stat.gov.rs</i></p>
<p>Републички завод за развој (www.razvoj.gov.rs) Београд, Македонска 4 тел.: (011) 3345 233, 3345 234 факс: (011) 3345 531 rzt@razvoj.gov.rs</p>	<p>Republic Development Office (www.razvoj.gov.rs) Belgrade, 4, Makedonska str. Phone: +381 11 3345 233, +381 11 3345 234 Fax: +381 11 3345 531 rzt@razvoj.gov.rs</p>
<p>Завод за интелектуалну својину (www.zis.gov.rs) Београд, Кнегинје Љубице 5 тел.: (011) 20-25-800 факс: (011) 311-23-77</p>	<p>Intellectual Property Office (www.zis.gov.rs) Belgrade, 5, Kneginje Ljubice str. Phone: +381 11 20-25-800 Fax: +381 11 23-77</p>
<p>Повереник за информације од јавног значаја (www.poverenik.org.rs) Београд, Светозара Марковића 42 тел.: (011) 3408-900</p>	<p>Commissioner for Information of Public Importance and Personal Data Protection (www.poverenik.org.rs) Belgrade, 42, Svetozara Markovića str. Phone: +381 11 3408 900</p>
<p>Фонд за развој (www.fondzarazvoj.gov.rs) Београд, Кнез Михаилова 14 тел.: (011) 2621 822, 2621 887 office@fondzarazvoj.rs</p>	<p>Development Fund (www.fondzarazvoj.gov.rs) Belgrade, 14, Kneza Mihaila str. Telephone: +381 11 2621 822, 2621 887 office@fondzarazvoj.rs</p>
<p>Пореска управа (www.poreskauprava.gov.rs) Београд, Саве Машковића 3-5 тел.: (011) 3950-585 informacije@poreskauprava.gov.rs</p>	<p>Tax Administration (www.poreskauprava.gov.rs) Belgrade, 3-5, Save Maškovića Phone: +381 11 3950 585 informacije@poreskauprava.gov.rs</p>

Управа за јавне набавке (www.ujn.gov.rs)

Београд, Немањина 22-26
тел.: (011) 2888 712

Управа царина (www.carina.rs)

Нови Београд, Булевар Зорана Ђинђића 155а
тел.: (011) 2015-800, 3117-272
pr@carina.rs

Public Procurement Office (www.ujn.gov.rs)

Belgrade, 22-26, Nemanjina str.
Phone: +381 11 2888 712

Customs Administration (www.carina.rs)

New Belgrade, 155a, Bulevar Zorana Djindjica
Phone: +381 11 2015 800, 3117 272
pr@carina.rs



**СПИСАК СТРАНИХ АМБАСАДА У
СРБИЈИ¹⁾**

**Дипломатске и конзуларне мисије у
Србији на резиденцијалној и
нерезиденцијалној основи**

**THE LIST OF FOREIGN EMBASSIES IN
SERBIA ¹⁾**

**Diplomatic and Consular Missions in
Serbia**

АЛБАНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ

Дан националности: 28.11. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Булевар кнеза Александра

Карађорђевића 25 а

тел.: (011) 30 66 642; 30 66 643;

факс: (011) 266-54-39

embassy.belgrade@mfa.gov.al

ALBANIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

National Day: November 28th – Independence

Day

Office: Bulevar Kneza Aleksandra

Karadjordjevića 25A

Tel.: (011) 30 66 642; 30 66 643;

Fax: (011) 266-54-39

embassy.belgrade@mfa.gov.al

АЛЖИР

АМБАСАДА ДЕМОКРАТСКЕ РЕПУБЛИКЕ

АЛЖИРСКОГ НАРОДА

Дан националности: 01.11. – Дан револуције

Канцеларија дипломатске мисије:

Маглајска 26 б

тел.: (011) 3671-211, 3671-213;

факс: (011) 2668-200

ALGERIA

EMBASSY OF THE ALGERIAN PEOPLE' S

DEMOCRATIC REPUBLIC

National Day: November 1st - Revolution Day

Office: Maglajska 26 b

Tel. (011) 3671-211, 3671-213;

Fax: (011) 2668-200

ambalg@eunet.yu

АНГОЛА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АНГОЛЕ

Дан националности: 11.11. – Дан независности

Канцеларија дипломатске мисије:

Васе Пелагића 32

тел.: 3690-241, 3693-270, 3693-271

факс: 3690-191, 3690-171

ambasada.angole@sbb.co.yu

ANGOLA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ANGOLA

National Day: November 11th - Independence Day

Office: Vase Pelagića 32

Tel. 3690-241, 3693-270, 3693-271

Telefax: 3690-191, 3690-171

ambasada.angole@sbb.co.yu

АРГЕНТИНА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АРГЕНТИНЕ

Дан националности: 25. мај

Канцеларија дипломатске мисије:

Кнез Михаилова 24/1

тел.: (011) 2 621-550; 2623-569; 2623-751

тел.: (011) 2622-541 (Конзуларни одсек)

факс: (011)2622-630

embaryu@eunet.yu

embarsm@eunet.yu (Конзуларни одсек)

ARGENTINA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ARGENTINA

National Day: May 25

Office: Knez Mihailova 24/1

Tel. (011) 2 621-550; 2623-569; 2623-751

Tel: (011) 2622-541 (Consular Section);

Fax: (011) 2622-630

embaryu@eunet.yu

embarsm@eunet.yu (Consular Section)

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (www.mfa.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (www.mfa.gov.rs)

АУСТРАЛИЈА

АМБАСАДА АУСТРАЛИЈЕ

Дан националности: 26.01. – Дан Аустралије
 Канцеларија дипломатске мисије: 8. спрат,
 Владимира Поповића 38-40,
 11070 Нови Београд
 тел.: (011) 330-34-00
 факс: (011) 330-34-09 (Конзулат)
 факс: (011) 330-34-41 (Имиграциона питања –
 визе)
 тел.: (011) 330-34-52 (Савезна полиција
 Аустралије, Канцеларија за сарадњу)
 belgrade.embassy@dfat.gov.au
 immigration.belgrade@dfat.gov.au (Имиграциона
 питања – визе)

АУСТРИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ АУСТРИЈЕ

Дан националности: 26.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Симе Марковића 2
 тел.: (011) 3336-500; факс: (011) 2635-606
 belgrad-OB@bmeia.gv.at

БЕЛГИЈА

КРАЉЕВСКА БЕЛГИЈСКА АМБАСАДА

Дан националности: 21.07; Краљев дан: 15.11.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 18
 тел.: (011) 3230-018, 3247-587
Служба протокола: (011) 3245-235
 факс: (011) 3244-394
 belgrade@diplobel.be

БЕЛОРУСИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ БЕЛОРУСИЈЕ

Дан националности: 03.07. (Дан Републике)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Делиградска 13
 тел.: (011) 3616-938; факс: (011) 3616-836
 sam@belembassy.org

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

АМБАСАДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 9
 тел.: (011) 324-1170, 324-1095;
 факс: (011) 324-1057
 Конзуларно одељење:
 тел./факс: (011) 303-8204
 ambasadabih@sbb.co.yu

AUSTRALIA

EMBASSY OF AUSTRALIA

National Day: January 26th - Australia Day
 Office: 8th floor, Vladimira Popovića 38-40,
 11070 Novi Beograd
 Tel. (011) 330-34-00
 Fax: (011) 330-34-09 (Office);
 Fax.: (011) 330-34-41 (Immigration – Visas)
 Tel: (011) 330-34-52 (Australian Federal Police -
 Liaison Office)
 belgrade.embassy@dfat.gov.au
 immigration.belgrade@dfat.gov.au (Immigration-
 Visas)

AUSTRIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA

National Day: October 26th
 Office: Kneza Sime Markovića 2
 Tel. (011) 3336-500; Fax: (011) 2635-606
 belgrad-OB@bmeia.gv.at

BELGIUM

ROYAL BELGIAN EMBASSY

National Day: July 21st; King's Day: November 15th
 Office: Krunska 18
 Tel: (011) 3230-018; 3247-587
Protocol Section: (011) 3245-235
 Fax: (011) 3244-394
 belgrade@diplobel.be

BELARUS

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF BELARUS

National Day: July 3rd (Republic Day)
 Office: Deligradska 13
 Tel. (011) 3616-938; Fax: (011) 3616-836
 sam@belembassy.org

BOSNIA AND HERZEGOVINA

EMBASSY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Office: Krunska 9
 Tel. (011) 324-1170; 324-1095;
 Fax: (011) 324-1057
 Consular: tel/fax: (011)303-8204
 ambasadabih@sbb.co.yu

БРАЗИЛ

АМБАСАДА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ БРАЗИЛА
 Дан националности: 07.09.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 14
 тел.: (011) 323-97-81, 323-97-82, 323-97-83
 факс: (011) 323-06-53
 brasbelg@eunet.rs
 www.ambasadabrazila.org.rs

БУГАРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ
 Дан националности: 03.03. (Дан ослобођења)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 26
 тел.: (011) 3613-980, 3613-990
 факс: (011) 3611-136, 3620-116
 bulgamb@eunet.yu

ЦРНА ГОРА

АМБАСАДА ЦРНЕ ГОРЕ
 Дан националности: 21.05. – Дан независности;
 13.07. – Дан државности
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 1
 тел.: (011) 2668-573
 тел./факс: (011) 2668-975
 ambasadacg@gmail.com

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

АМБАСАДА ЧЕШКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 28.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар краља Александра 22
 тел.: (011) 3230-133, 3230-134, 3336-200
 (оператер)
 факс: (011) 3236-448
 belgrade@embassy.mzv.cz
 consulate_belgrade@mzv.cz (Конзуларно
 одељење)
 commerce_belgrade@mzv.cz (Привредно
 одељење)
 www.mzv.cz/belgrade

ДАНСКА

КРАЉЕВСКА ДАНСКА АМБАСАДА
 Дан националности: 05.06. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Незнаног јунака 9 а
 тел.: (011) 3679-500, 3679-501
 факс: (011) 3679-502
 begamb@um.dk
 www.ambbeograd.um.dk

BRAZIL

EMBASSY OF THE FEDERATIVE REPUBLIC OF
 BRAZIL
 National Day: September 7th
 Office: Krunska 14
 Tel. (011) 323-97-81; 323-97-82; 323-97-83
 Fax: (011) 323-06-53
 brasbelg@eunet.rs
 www.ambasadabrazila.org.rs

BULGARIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA
 National Day: March 3rd (Liberation Day)
 Office: Birčaninova 26
 Tel: (011) 3613-980, 3613-990
 Fax: (011) 3611-136, 3620-116
 bulgamb@eunet.yu

MONTENEGRO

EMBASSY OF MONTENEGRO
 National Day: May 21st - Independence Day;
 July 13th - Statehood Day
 Office: Užička 1
 Tel. (011) 2668-573
 Tel./Fax (011) 2668-975
 ambasadacg@gmail.com

CZECH REPUBLIC

EMBASSY OF THE CZECH REPUBLIC
 National Day: October 28th
 Office: Bulevar kralja Aleksandra 22
 Tel. (011)3230-133; 3230-134, 3336-200
 (Operator)
 Fax: (011)3236-448
 belgrade@embassy.mzv.cz
 consulate_belgrade@mzv.cz (Consular Section)
 commerce_belgrade@mzv.cz (Commercial
 Section)
 www.mzv.cz/belgrade

DENMARK

ROYAL DANISH EMBASSY
 National Day: June 5th - Constitution Day
 Office: Neznanog Junaka 9 а
 Tel. (011) 3679-500, 3679-501
 Fax: (011) 3679-502
 begamb@um.dk
 www.ambbeograd.um.dk

<p>ЕГИПТА АМБАСАДА АРАПСКЕ РЕПУБЛИКЕ ЕГИПТА Дан националности: 23.07. Канцеларија дипломатске мисије: Андре Николића 12 тел.: (011) 265-05-85, 265-12-25 факс: (011) 265-20-36 egemb@sbb.rs</p>	<p>EGYPT EMBASSY OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT National Day: July 23rd Office: Andre Nikolića 12 Tel. (011) 265-05-85; 265-12-25 Fax: (011) 265-20-36 egemb@sbb.rs</p>
<p>ЕКВАДОР КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ ЕКВАДОР Дан националности: 10.08. – Дан независности Канцеларија дипломатске мисије: Граничарска 8/III тел./факс: (011) 344-0135 ecuador@nadlanu.com</p>	<p>ECUADOR CONSULATE OF REPUBLIC OF ECUADOR National Day: August 10th - Independence Day Office: Beograd, Graničarska 8/III Tel/fax. (011) 344-0135 ecuador@nadlanu.com</p>
<p>ФИНСКА АМБАСАДА ФИНСКЕ Дан националности: 06.12. – Дан независности Канцеларија дипломатске мисије: Бирчанинова 29 тел.: (011) 3065-400 факс: (011) 3065-375 sanomat.beo@formin.fi</p>	<p>FINLAND EMBASSY OF FINLAND National Day: December 6 th - Independence Day Office: Birčaninova 29 Tel. (011) 3065-400 Fax: (011) 3065-375 sanomat.beo@formin.fi</p>
<p>ФРАНЦУСКА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ Дан националности: 14.07. Канцеларија дипломатске мисије: Париска 11 тел.: (011) 302-3500 факс: (011) 302-3510 ambafr_1@Eunet.yu www.ambafrance-srb.org</p>	<p>FRANCE EMBASSY OF THE REPUBLIC OF FRANCE National Day: July 14th Office: Pariska 11 Tel: (011) 302-3500 Fax: (011) 302-3510 ambafr_1@Eunet.yu www.ambafrance-srb.org</p>
<p>ГАБОН КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ ГАБОН Канцеларија дипломатске мисије: Ломина 48 тел.: (011) 3626-147 факс: (011) 3626-110 mbolo@eunet.yu</p>	<p>GABON CONSULATE OF THE REPUBLIC OF GABON Office: Lomina 48 Tel: 381 11/3626-147 Fax: 381 11/ 3626-110 mbolo@eunet.yu</p>
<p>ГАНА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГАНЕ Дан националности: 16.03. – Дан независности Дан Републике: 01.07. Канцеларија дипломатске мисије: Ђорђа Вајферта 50 тел.: (011) 3440-856, 3440-845 факс: (011) 344-0071 ghana@eunet.yu www.ghanaembelgrade.com</p>	<p>GHANA EMBASSY OF THE REPUBLIC OF GHANA National Day: March 6th - Independence Day Republic Day: July 1st Office: Djordja Vajfertа 50 Tel. (011) 3440-856; 3440-845 Fax: (011) 344-0071 ghana@eunet.yu www.ghanaembelgrade.com</p>

<p>ГРЧКА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ Дан националности: 25.03. Канцеларија дипломатске мисије: Француска 33 тел.: (011) 3226-523 факс: (011) 3344-746 office@greekemb.co.yu, greekamb@verat.net www.greekemb.co.yu</p>	<p>GREECE EMBASSY OF THE HELLENIC REPUBLIC National Day: March 25th Office: Francuska 33 Tel. (011) 3226-523 Fax: (011) 3344-746 office@greekemb.co.yu, greekamb@verat.net www.greekemb.co.yu</p>
<p>ГВИНЕЈА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ГВИНЕЈЕ Дан националности: 02.10. – Дан независности 03.04. – Дан конституисања Републике Канцеларија дипломатске мисије: Охридска 4 тел.: (011) 344-48-40, 2451-391 факс: (011) 3444-870 ambaguineebelgrade@eunet.yu</p>	<p>GUINEA EMBASSY OF THE REPUBLIC OF GUINEA National Day: October 2nd - Independence Day April 3rd - Republic Foundation Day Office: Ohridska 4 Tel. (011) 344-48-40, 2451-391 Fax: (011) 3444-870 ambaguineebelgrade@eunet.yu</p>
<p>ХОЛАНДИЈА КРАЉЕВСКА ХОЛАНДСКА АМБАСАДА Дан националности: 30.04. – Дан Краљице Канцеларија дипломатске мисије: Симица 29 тел.: (011) 202-39-00; факс: (011) 202-39-99 bel@minbuza.nl www.nlembassy.org.yu</p>	<p>NETHERLANDS ROYAL NETHERLANDS EMBASSY National Day: April 30th - Queen's Day Office: Simina 29 Tel. (011) 202-39-00; Fax: (011) 202-39-99 bel@minbuza.nl www.nlembassy.org.yu</p>
<p>ХРВАТСКА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ Дан националности: 25.07. – Дан државности Канцеларија дипломатске мисије: Кнеза Милоша 62 тел.: (011) 3679 150, 3610 535, 3610 153 факс: (011) 3610 032, 3621 026 crobgb@mvpei.hr rs.mvp.hr</p>	<p>CROATIA EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CROATIA National Day: June, 25th - Statehood Day Office: Kneza Miloša 62 Tel. (011) 3679 150; 3610 535; 3610 153 Fax: (011) 3610 032; 3621 026 crobgb@mvpei.hr rs.mvp.hr</p>
<p>ИНДИЈА АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИНДИЈЕ Дан националности: 15.08. – Дан независности 26.01. – Дан Републике 02.10. – рођендан Гандија Канцеларија дипломатске мисије: Љутице Богдана 8, 11040 Београд тел.: (011) 664-127, 266 10 29, 266 10 34 факс: (011) 367-42-09 ssindemb@eunet.yu www.embassyofindielabelgrade.org</p>	<p>INDIA EMBASSY OF THE REPUBLIC OF INDIA National Days: 15 August - Independence Day 26 January - Republic Day October 2nd - Gandhi's Birthday Office: Ljutice Bogdana 8, 11040 Belgrade Tel. (011) 664-127, 266 10 29, 266 10 34 Fax: (011) 367-42-09 ssindemb@eunet.yu www.embassyofindielabelgrade.org</p>

ИНДОНЕЗИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИНДОНЕЗИЈЕ
 Дан националности: 17.08. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар Александра Карађорђевића 18
 тел.: (011) 367-40-62, 3635-666
 факс: (011) 367-29-84, 3674-239
 kombeojo@eunet.yu
 www.indonesia-bgd.org

INDONESIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF INDONESIA
 National Day: August 17th - Independence Day
 Office: Bulevar Aleksandra Karadjordjevića 18
 Tel. (011) 367-40-62; 3635-666
 Fax: (011) 367-29-84; 3674-239
 kombeojo@eunet.yu
 www.indonesia-bgd.org

ИРАК

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИРАК
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Незнаног јунака 27а
 тел.: (011) 2662-681, 2662-584,
 2662-682 (Конзуларно одељење)
 факс: (011) 2668-068
 bgrdemb@iraqmfamail.net

IRAQ

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF IRAQ
 Office: Neznanog junaka 27a
 Tel. (011) 2662-681, 2662-584,
 2662-682 (Consular Section)
 Fax: (011) 2668-068
 bgrdemb@iraqmfamail.net

ИРАН

АМБАСАДА ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАН
 Дан националности: 11.02. – Проглашење
 Исламске Републике
 Канцеларија дипломатске мисије: Љутице
 Богдана 40
 тел.: (011) 3674 360; факс: (011) 3674 363
 iran-emb@bitsyu.net

IRAN

EMBASSY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF
 IRAN
 National Day: February 11th – Proclamation of the
 Islamic Republic
 Office: Ljutice Bogdana 40
 Tel. (011) 3674 360; Fax: (011) 3674 363
 iran-emb@bitsyu.net

ИТАЛИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ИТАЛИЈЕ
 Дан националности: 02.06. – Дан Републике
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 11
 тел.: (011) 3066-100; факс: (011) 3249-413
 segreteria.belgrado@esteri.it
 www.ambbelgrado.esteri.it

ITALY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ITALY
 National Day: June 2nd - Republic Day
 Office: Birčaninova 11
 Tel. (011) 3066-100; Fax: (011) 3249-413
 segreteria.belgrado@esteri.it
 www.ambbelgrado.esteri.it

ИЗРАЕЛ

АМБАСАДА ДРЖАВЕ ИЗРАЕЛ
 Званични празник: 08.05. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар кнеза Александра Карађорђевића 47
 тел.: (011) 364 35 00; факс: (011) 364 35 55
 info@BELGRADE.mfa.gov.il
 belgrade.mfa.gov.il

ISRAEL

EMBASSY OF THE STATE OF ISRAEL
 Official Holiday: May 8th - Independence Day
 Office: Bulevar kneza Aleksandra Karadjordjevića
 47
 Tel. (011) 364 35 00; Fax: (011) 364 35 55
 info@BELGRADE.mfa.gov.il
 belgrade.mfa.gov.il

ЈАПАН

АМБАСАДА ЈАПАНА

Дан националности: 23.12. – Рођендан Цара

Канцеларија дипломатске мисије:

Генексови апартмани

Владимира Поповића 6, 11070 Нови Београд

тел.: (011) 301-2800; факс: (011) 311-8258

protocol@jpemb.org.yu

КАНАДА

АМБАСАДА КАНАДЕ

Дан националности: 01.07. – Дан Канаде

Канцеларија дипломатске мисије:

Кнеза Милоша 75

тел.: (011) 3063-000; факс: (011) 3063-042

Имиграциона питања – тел.: (011) 306-3039

факс: (011) 306-3040 (Trade/CIDA)

тел.: (011) 3063-000; факс: (011) 3063-035

bgrad@international.gc.ca

www.canada.org.yu

КИНА

АМБАСАДА НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ

Дан националности: 01.10.

Канцеларија дипломатске мисије:

Аугуста Цесарца 2V, Београд, Дедиње

тел.: (011) 3695-057; факс: (011) 3066 001

КИПАР

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КИПАР

Канцеларија дипломатске мисије:

Генерала Саве Грујића 18

тел.: (011) 3620-002; факс: (011) 3621-122

belgradeembassy@mfa.gov.cy

www.mfa.gov.cy/belgradeembassy

КОНГО

АМБАСАДА ДЕМОКРАТСКЕ РЕПУБЛИКЕ

КОНГО

Дан националности: 30.06.

Канцеларија дипломатске мисије: Моравска 5

тел./факс: (011) 344-64-31

ambardcbelgrade@yahoo.fr

ЈАПАН

EMBASSY OF JAPAN

National Day: December 23rd, Emperor's Birthday

Office: Genex Apartments

Vladimira Popovića 6, 11070 Novi Beograd

Tel. (011) 301-2800; Fax: (011) 311-8258

protocol@jpemb.org.yu

CANADA

EMBASSY OF CANADA

National Day: July 1st - Canada Day

Office: Kneza Miloša 75, 11000 Belgrade

Tel: (011) 3063-000; Fax: (011) 3063-042

Immigration: Tel: (011) 306-3039;

Fax: (011) 306-3040 (Trade/CIDA)

Tel. (011) 3063-000; Fax. (011) 3063-035

bgrad@international.gc.ca

www.canada.org.yu

CHINA

EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

National Day: October 1st

Office: Augusta Cesarca 2V, Belgrade,

Dedinje

Tel. (011) 3695-057; Fax: (011) 3066 001

CYPRUS

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CYPRUS

Office: Generala Save Grujića 18

Tel. (011) 3620-002; Fax: (011) 3621-122

belgradeembassy@mfa.gov.cy

www.mfa.gov.cy/belgradeembassy

CONGO

EMBASSY OF THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO

National Day: June 30

Office: Moravska 5

Tel./Fax. (011) 344-64-31

ambardcbelgrade@yahoo.fr

КУБА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КУБЕ

Дан националности: 01.01. – Дан ослобођења (1959)

Канцеларија дипломатске мисије: Вуковарска 3
тел.: (011) 369-2441; факс: (011) 369-2442
embacuba@kubabeograd.org.yu
www.kubabeograd.org.yu

ЛИБАН

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ЛИБАНА

Дан националности: 22.11. (Дан независности)

Канцеларија дипломатске мисије:

Дипломатска колонија 5
тел.: (011) 3675 153, 3675 154
факс: (011) 3675 156, 3675 157
ambaleb@sbb.co.yu

ЛИБИЈА

АМБАСАДА ВЕЛИКЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ
НАРОДНЕ ЛИБИЈЕ АРАПСКА ЏАМАХИРИЈА

Дан националности: 01.09.

Канцеларија дипломатске мисије и конзуларно
одељење: Симе Лозанића 6
тел.: 2663-445, 2668-253; факс: 367-0805
libyaamb@eunet.yu

МАЂАРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАЂАРСКЕ

Званични празник: 23.10. – Национални дан

Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 72

тел.: (011) 2440-472, 2447-039, 2447-479
факс: (011) 3441-876
mission.blg@kum.hu
www.mfa.gov.hu/emb/belgrade

МАКЕДОНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ

Дан националности: 02.08.

Дан независности: 08.09.

Канцеларија дипломатске мисије:

Господар Јевремова 34
тел.: (011) 328-49-24; факс: (011) 328-50-76
belgrade@mfa.gov.mk

КУБА

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF CUBA

National Day: January 1st - Liberation Day (1959)

Office: Vukovarska 3, Belgrade
Tel. (011) 369-2441; Telefaks: (011) 369-2442
embacuba@kubabeograd.org.yu
www.kubabeograd.org.yu

LEBANON

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF LEBANON

National Day: November 22nd (Independence Day)

Office: Diplomatska kolonija 5
Tel. (011) 3675 153, 3675 154
Fax: (011) 3675 156, 3675 157
ambaleb@sbb.co.yu

LIBYA

PEOPLE'S BUREAU OF THE GREAT SOCIALIST
PEOPLE'S LIBYAN ARAB JAMAHIRIYA

National Day: 1st September, Alfateh min September

Office and Consular Department:

Sime Lozanića 6
Tel. 2663-445, 2668-253; Fax: 367-0805
libyaamb@eunet.yu

HUNGARY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF HUNGARY

Official Holidays: October 23 - National day

Office: Krunska 72

Tel. (011) 2440-472, 2447-039, 2447-479
Fax: (011) 3441-876
mission.blg@kum.hu
www.mfa.gov.hu/emb/belgrade

MACEDONIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

National Day: August 2nd,

Independence Day: September 8th

Office: Gospodar Jevremova 34

Tel. (011) 328-49-24; Fax: (011) 328-50-76
belgrade@mfa.gov.mk

МАЛЕЗИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ МАЛЕЗИЈЕ
 Дан националности: 31.08.
 Канцеларија дипломатске мисије: Крајишка 2,
 11040 Београд
 тел.: (011) 2662 736, 2662 746
 факс: (011) 3679 080
 malbelgrade@sbb.co.yu

**АМБАСАДА СУВЕРЕНОГ МАЛТЕШКОГ
 ВИТЕШКОГ РЕДА Св. ЈОВАНА
 ЈЕРУСАЛИМА, РОДОСА И МАЛТЕ**
 АМБАСАДА СУВЕРЕНОГ МАЛТЕШКОГ
 ВИТЕШКОГ РЕДА

Главни празник: 24.06. – Свети Јован Крститељ
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Дипломатска колонија 10
 тел.: (011) 3679-379; факс: (011) 3679-380
 info@orderofmalta.org.yu
 www.orderofmalta.org.yu

МАРОКО

АМБАСАДА КРАЉЕВСТВА МАРОКО
 Дан националности: 30.07.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Сање Живановић 4
 тел.: (011) 369-02-88, 369-18-66;
 факс: (011) 369-04-99
 midi@sifamabe.org.yu

МЕКСИКО

АМБАСАДА МЕКСИКА
 Дан националности: 16.09.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Љутице Богдана 5
 тел.: (011) 3674-170, 3674-171;
 факс: (011) 3675-013
 embatex@net.yu
 www.mexican-embassy.org.yu

МЈАНМАР

АМБАСАДА УНИЈЕ МЈАНМАР
 Дан националности: 04.01. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 72
 тел.: (011) 361-7165, 361-9114;
 факс: (011) 361-4968
 myanbel@sezampro.yu

MALAYSIA

EMBASSY OF MALAYSIA
 National Day: August 31
 Office: Krajiška 2, 11040 Beograd
 Tel. (011) 2662 736; 2662 746
 Fax: (011) 3679 080
 malbelgrade@sbb.co.yu

**SOVEREIGN MILITARY HOSPITALLER ORDER
 OF ST. JOHN OF JERUSALEM OF RHODES
 AND OF MALTA**
 EMBASSY OF THE SOVEREIGN MILITARY
 ORDER OF MALTA

Main Holiday: June 24 - St. John the Baptist
 Office: Diplomatska kolonija 10
 Tel. (011) 3679-379; Fax: (011) 3679-380
 info@orderofmalta.org.yu
 www.orderofmalta.org.yu

MOROCCO

EMBASSY OF THE KINGDOM OF MOROCCO
 National Day: July 30 th
 Office: Sanje Živanović 4
 Tel. (011) 369-02-88; 369-18-66;
 Fax: (011) 369-04-99
 midi@sifamabe.org.yu

MEXICO

EMBASSY OF MEXICO
 National Day: September 16th
 Office: Ljutice Bogdana 5
 Tel. (011) 3674-170, 3674-171;
 Fax: (011)3675-013
 embamex@net.yu
 www.mexican-embassy.org.yu

MYANMAR

EMBASSY OF THE UNION OF MYANMAR
 National Day: January 4th - Independence day
 December 4th - National Day
 Office: Kneza Miloša 72
 Tel: (011) 361-7165; 361-9114;
 Fax: (011) 361-4968
 myanbel@sezampro.yu

НАМИБИЈА

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ НАМИБИЈЕ
 Дан националности: 21.03. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије: Бошка Бухе
 220, поштански фах 48,
 11306 Гроцка, Београд
 тел.: 063/1111 450; +264 81 292 4109
 факс: (011) 896 732; +264 61 222 676
 namconsul@hotmail.com
 namibcon@net.yu

NAMIBIA

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF NAMIBIA
 National Day: March 21st - Independence Day
 Office: Boška Buhe 220, P.O. Box 48
 11306 Grocka, Beograd
 Tel. 063/1111 450; +264 81 292 4109
 Fax: (011) 896 732; +264 61 222 676
 namconsul@hotmail.com
 namibcon@net.yu

НЕМАЧКА

АМБАСАДА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ НЕМАЧКЕ
 Дан националности: 03.10. (Дан поновног
 уједињења Немачке)
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 74-76
 тел.: (011) 3064-300
 факс: (011) 3064-303
 germany@sbb.co.yu

GERMANY

EMBASSY OF THE FEDERAL REPUBLIC OF
 GERMANY
 National Day: October 3 (German Reunion Day)
 Office: Kneza Miloša 74-76
 Tel. (011) 3064-300
 Fax: (011) 3064-303
 germany@sbb.co.yu

НОРВЕШКА

КРАЉЕВСКА НОРВЕШКА АМБАСАДА
 Дан националности: 17.05. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 43
 тел.: (011) 367 04 04, 367 04 05, 367 04 81
 факс: (011) 3690 158
 emb.belgrade@mfa.no

NORWAY

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY
 National Day: May 17th - Constitution Day
 Office: Užička 43
 Tel. (011) 367 04 04, 367 04 05, 367 04 81
 Telefax: (011) 3690 158
 emb.belgrade@mfa.no

ПАКИСТАН

АМБАСАДА ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ
 ПАКСИТАН
 Дан националности: 14.08. – Дан независности
 23.03. – Дан Пакистана
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар кнеза Александра Карађорђевића 62
 тел.: (011) 2661-676; факс: (011) 2661-667
 ambpakistan@sbb.co.yu
 www.pakistanembassy.org.yu

PAKISTAN

EMBASSY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF
 PAKISTAN
 National Day: August 14th - Independence Day,
 March 23rd - Pakistan Day
 Office: Bulevar kneza Aleksandra Karadjordjevića 62
 Tel. (011) 2661-676; Fax: (011) 2661-667
 ambpakistan@sbb.co.yu
 www.pakistanembassy.org.yu

ПАЛЕСТИНА

АМБАСАДА ДРЖАВЕ ПАЛЕСТИНЕ
 Дан националности: 15.11. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије: Маглајска 14
 тел.: (011) 3671-407; факс: (011) 3671-336
 ambpal@eunet.yu

PALESTINE

EMBASSY OF THE STATE OF PALESTINE
 National Day: November 15th - Independence Day
 Office: Maglajska 14
 Tel. (011) 3671-407; Fax: (011) 3671-336
 ambpal@eunet.yu

ПОЉСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ПОЉСКЕ
 Дан националности: 03.05. – Дан уставности
 11.11. – Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 38
 тел.: (011) 2065 301, 2065 318, 2065 332
 Конзуларно одељење
 тел.: (011) 2065 314, 2065 316, 2065 317
 факс: (011) 3616-939
 Канцеларија аташеа за одбрану
 тел.: (011) 2065 327, 2065 328
 Одељење за економију и привреду
 тел.: (011) 2065 333
 факс: (011) 3617-576
 ambrprfrj@eunet.yu

ПОРТУГАЛ

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ПОРТУГАЛ
 Дан националности: 10.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Владимира Гаџиновића 4
 тел.: (011) 2662-894, 2662-897
 тел.: (011) 2662-895 (Конзуларно одељење)
 факс: (011) 2662-892
 portugalamb@sbb.co.yu

РЕПУБЛИКА КОРЕЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ КОРЕЈЕ
 Дан националности: 03.10
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 32
 тел.: (011) 367 4225; факс: (011) 367 4229
 mail@koreanemb.org.yu

РУМУНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ РУМУНИЈЕ
 Дан националности: 01.12.
 Канцеларија дипломатске мисије: Ужичка 10
 тел.: (011) 3675-772; факс: (011) 3675-771
 ambelgro@infosky.net; embassy@romania.org.yu
 Одељење за економију:
 тел./факс: (011) 3675-778
 Канцеларија аташеа за одбрану:
 тел./факс: (011) 3675-775
 romdaobg@eunet.yu

POLAND

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF POLAND
 National Day: May 3rd - Constitution Day
 November 11th – Independence Day
 Office: Ul. Kneza Miloša 38
 Tel. 2065 301, 2065 318, 2065 332
 Consular Section
 Tel. (011) 2065 314, 2065 316, 2065 317
 Fax: (011) 3616-939
 Defence Attache's Office
 Tel. (011) 2065 327, 2065 328
 Economic and Commercial Division:
 Tel. (011) 2065 333
 Fax: (011) 3617-576
 ambrprfrj@eunet.yu

PORTUGAL

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF PORTUGAL
 National Day: June 10th
 Office: Vladimira Gačiniovića 4
 Tel. (011) 2662-894, 2662-897
 Tel. (011) 2662-895 (Consular Section);
 Fax: (011) 2662-892
 portugalamb@sbb.co.yu

REPUBLIC OF KOREA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF KOREA
 National Day: 3 October
 Office: Užička 32
 Tel. (011) 367 4225; Fax: (011) 367 4229
 mail@koreanemb.org.yu

ROMANIA

EMBASSY OF ROMANIA
 National Day: December 1st
 Office: Užička 10
 Tel. (011) 3675-772; Fax: (011) 3675-771
 ambelgro@infosky.net; embassy@romania.org.yu
 Economic Section: tel./fax. (011) 3675-778
 Defence Attache's office: tel./fax. (011) 3675-775
 romdaobg@eunet.yu

РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА

АМБАСАДА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ
 Дан националности: 12.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Делиградска 32
 тел.: (011) 361-1323, 361-1090, 361-0544
 тел.: (011) 361-0192 (Одељење за протокол)
 факс: (011) 361-1900
 ambarusk@eunet.yu

САД

АМБАСАДА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ
 ДРЖАВА
 Државни празник: 04.07. - Дан независности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Кнеза Милоша 50
 тел.: (011) 361-9344;
 факс: (011) 361-5489, 3618-570
 Belgrade.usembassy.gov

САН МАРИНО

АМБАСАДА САН МАРИНА
 Дан националности: 05.02; 01.04, 03.09, 01.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Македонска 24/25
 тел.: (011) 3223-509; факс: (011) 3374-144
 sanmarino@sezampro.yu

СЕЈШЕЛИ

КОНЗУЛАТ РЕПУБЛИКЕ СЕЈШЕЛА
 Дан националности: 05.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Београдског батаљона 42
 тел.: (011) 3547-309; факс: (011) 3547-028

СИРИЈА

АМБАСАДА СИРИЈСКЕ АРАПСКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 17.04.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Александра Стамболиског 13
 тел.: (011) 2666 124, 2666 125;
 факс: (011) 3440 221
 syreimb@net.yu

RUSSIAN FEDERATION

EMBASSY OF THE RUSSIAN FEDERATION
 National Day: June 12th
 Office: Deligradska 32
 Tel: (011) 361-1323; 361-1090; 361-0544
 Tel: (011) 361-0192 (Protocol Section)
 Fax: (011) 361-1900
 ambarusk@eunet.yu

USA

EMBASSY OF THE UNITED STATES OF
 AMERICA
 National Holiday: 4th of July - Independence Day
 Office: Kneza Miloša 50
 Tel.: (011) 361-9344;
 Telefax: (011) 361-5489; 3618-570
 Belgrade.usembassy.gov

SAN MARINO

EMBASSY OF SAN MARINO
 National Day: February 5th, April 1st, September
 3rd, October 1st
 Office: Makedonska 24/25
 Tel. (011) 3223-509; Fax: (011) 3374-144
 sanmarino@sezampro.yu

SEYCHELLES

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF
 SEYCHELLES
 National Day: June 5th
 Office: Beogradskog bataljona 42
 Tel. (011) 3547-309; Fax: (011) 3547-028

SYRIA

EMBASSY OF THE SYRIAN ARAB REPUBLIC
 National Day: April 17th
 Office: Aleksandra Stamboliskog 13
 Tel. (011) 2666 124, 2666 125;
 Fax: (011) 3440 221
 syreimb@net.yu

СЛОВАЧКА РЕПУБЛИКА

АМБАСАДА СЛОВАЧКЕ РЕПУБЛИКЕ
 Дан националности: 01.09. – Дан уставности
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Булевар уметности 18,
 Нови Београд 11070
 тел.: (011) 2223 800; факс: (011) 2223 820
 embassy@belehrad.mfa.sk

СЛОВЕНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СЛОВЕНИЈЕ
 Дан националности: 25.06.
 Канцеларија дипломатске мисије: Париска 15
 тел.: (011) 3038 477
 тел.: (011) 3038 478 (*Економски односи*)
 тел.: (011) 3038 476 (*Култура и односи с
 јавношћу*)
 факс: (011) 3288 657
 vbg@gov.si

ШПАНИЈА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ШПАНИЈЕ
 Дан националности: 12.10.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Проте Матеје 45
 тел.: (011) 3440 231 / 2, 3, 4, 5;
 факс: (011) 3444 203
 emb.belgrado@mae.es
 emb.belgrado.vis@mae.es (Одељење за визе)
 www.spanija.org.yu

ШВАЈЦАРСКА

АМБАСАДА ШВАЈЦАРСКЕ
 Дан националности: 01.08. – Дан
 конфедерације
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Бирчанинова 27
 тел.: (011) 3065 820, 3065 825;
 факс: (011) 2657 253
 bel.vertretung@eda.admin.ch
 www.eda.admin.ch/belgrade

ШВЕДСКА

АМБАСАДА ШВЕДСКЕ
 Дан националности: 06.06.
 Канцеларија дипломатске мисије:
 Леди Пеџет 2, 11040 Београд
 тел.: (011) 20 69 200
 факс: (011) 20 69 250

SLOVAK REPUBLIC

EMBASSY OF THE SLOVAK REPUBLIC
 National Day: September 1st-Constitution Day
 Office: Bulevar umetnosti 18,
 Novi Beograd 11070
 Tel. (011) 2223800; Fax: (011) 2223820
 embassy@belehrad.mfa.sk

SLOVENIA

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
 National Day: Jun 25 th
 Office: Pariska 15
 Tel: (011) 3038-477
 Tel: (011) 3038-478 (*Economic Affairs*)
 Tel: (011) 3038-476 (*Culture and Press*)
 Fax: (011) 3288-657
 vbg@gov.si

SPAIN

EMBASSY OF SPAIN
 National Day: October 12
 Office: Prote Mateje 45
 Tel. (011) 344-02-31/2, 3, 4, 5;
 Fax: (011) 344-4203
 E-mail: emb.belgrado@mae.es
 emb.belgrado.vis@mae.es (Visa Section)
 www.spanija.org.yu

SWITZERLAND

EMBASSY OF SWITZERLAND
 National Day: August 1st - Confederation Day
 Office: Birčaninova 27
 Tel. (011) 3065-820, 3065-825;
 Fax: (011) 2657-253
 bel.vertretung@eda.admin.ch
 www.eda.admin.ch/belgrade

SWEDEN

EMBASSY OF S W E D E N
 National Day: June 6th
 Office: Ledi Pedzet 2, 11040 Belgrade
 Tel. + 38 111 20 69 200
 Fax: + 38 111 20 69 250

СВЕТА СТОЛИЦА

АПОСТОЛСКА НУНЦИЈАТУРА

Дан националности: 19.04. (Дан избора)
Канцеларија дипломатске мисије:
Светог Саве 24
тел.: (011) 3085 356; факс: (011) 308 5216
nunbel@eunet.yu

ТУНИС

АМБАСАДА ТУНИЖАНСКЕ РЕПУБЛИКЕ

Дан националности: 20.03.
Канцеларија дипломатске мисије:
Васе Пелагића 19
тел.: (011) 3691 961, 3690 194;
факс: (011) 3690-642
at.belgr@eunet.yu

ТУРСКА

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

Дан националности: 29.10. – Дан Републике
Канцеларија дипломатске мисије: Крунска 1
тел.: (011) 3332 400; факс: (011) 3332 433
turem@eunet.yu

УКРАЈИНА

АМБАСАДА УКРАЈИНЕ

Дан националности: 24.08. – Дан независности
28.06. – Дан уставности
Канцеларија дипломатске мисије:
Булевар ослобођења 87
тел.: (011) 397-8987, 397-8997;
факс: (011) 397-8998
Конзуларно одељење: тел.: (011) 2660 247
emb_sm@mfa.gov.ua
www.mfa.gov.ua/serbia

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

АМБАСАДА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ У БЕОГРАДУ

Дан националности: 13.06. (Рођендан њеног
Височанства - Краљице)
Канцеларија дипломатске мисије: Ресавска
(Генерала Жданова) 46
тел.: (011) 2645 055, 3060 900, 3615 660
факс: (011) 659 651 (Опште одељење)
тел.: (011) 3060 930 (Менаџмент)
тел.: (011) 3061 070 (Конзуларно/визно
одељење)
тел.: (011) 3061 059 (Привредно одељење)
тел.: (011) 642 293 (Одељење за информације)
ukembbg@eunet.yu

HOLY SEE

APOSTOLIC NUNCIATURE

National Day: April 19th (Election Day)
Office: Svetog Save 24
Tel. (011) 3085-356; Fax: (011) 308-5216
nunbel@eunet.yu

TUNISIA

EMBASSY OF THE TUNISIAN REPUBLIC

National Day: March 20th
Office: Vase Pelagića 19
Tel. (011) 3691-961; 3690-194;
Fax: (011) 3690-642
at.belgr@eunet.yu

TURKEY

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF TURKEY

National Day: October 29th – Republic Day
Office: Krunska 1
Tel. (011) 3332-400; Fax: (011) 3332-433
turem@eunet.yu

UKRAINE

EMBASSY OF UKRAINE

National Day: August 24th - Independence Day,
June 28th - Constitution Day
Office: Bulevar oslobođenja 87
Tel. (011) 397-8987; 397-8997;
Fax. (011) 397-8998
Consular section: Tel. (011) 2660-247
emb_sm@mfa.gov.ua
www.mfa.gov.ua/serbia

UNITED KINGDOM

HER BRITANNIC MAJESTY'S EMBASSY

BELGRADE
National Day: June 13 (Her Majesty The Queen's
Birthday)
Office: Resavska (Generala Ždanova) 46
Tel: (011) 2645-055; 3060-900; 3615-660
Fax: (011) 659-651 (General)
Tel: (011) 3060-930 (Management)
Tel: (011) 3061-070 (Consular/Visa)
Tel: (011) 3061-059 (Commercial)
Tel: (011) 642-293 (Information)
ukembbg@eunet.yu

**СПИСАК АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ У ИНОСТРАНСТВУ¹⁾**

**LIST OF EMBASSIES OF THE
REPUBLIC OF SERBIA ¹⁾**

<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Donika Kastrioti 9/1 Тирана, АЛБАНИЈА Мирољуб Зарић, отпрањник послова тел.: +3554 / 2223-042, 2232-091 телекс: 2256 факс: 2232-089 ambatira@icc-al.org www.tirana.mfa.gov.yu</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Donika Kastrioti 9/1 Tirana , ALBANIE Miroљub Zarić, Chargé d'affaires Tel: +3554 / 2223-042, 2232-091 Telex: 2256 Fax: 2232-089 E-mail: ambatira@icc-al.org www.tirana.mfa.gov.yu</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 7, Rue des Freres Benhafid B.P.366, HYDRA Алжир, АЛЖИР Владимир Кохут, амбасадор тел.: +21321 / 691218, 69-27-04, 69-23-26 телекс: 66-076 факс: 693-472 ambasada@ambserbie-alger.com www.ambserbie-alger.com</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA 7, Rue des Freres Benhafid B.P.366, HYDRA Алжир, ALGERIE Vladimir Kohut, Ambassador Tel: +21321 / 691218, 69-27-04, 69-23-26 Telex: 66-076 Fax: 693-472 E-mail: ambasada@ambserbie-alger.com www.ambserbie-alger.com</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Rua Comandante Nzagi 25/27, Alvalade Луанда, РЕПУБЛИКА АНГОЛА С.Р.3278 Данило Милић, амбасадор тел.: +244 222 / 321-421, 320-393 факс: +244 222 / 321-724 и-мејл: serbiaemb@snet.co.ao</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Rua Comandante Nzagi 25/27, Alvalade Luanda, REPUBLICA DE ANGOLA С.Р.3278 Danilo Milić, Ambassador Phone +244 222 / 321-421, 320-393 Fax: +244 222 / 321-724 E-mail: serbiaemb@snet.co.ao</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Marcelo T.de Alvear 1705 1060 Буенос Аирес, АРГЕНТИНА Гордана Видовић, амбасадор тел.: + 5411 / 4812-9133, 4813-3445, 4813-3446 секретеријат: + 5411 / 4811-2860 факс: + 5411 / 4812-10-70 serbembaires@ciudad.com.ar</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Marcelo T.de Alvear 1705 1060 BUENOS AIRES, ARGENTINA Gordana Vidović, Ambassador Tel: + 5411 / 4812-9133, 4813-3445, 4813-3446 Office: + 5411 / 4811-2860 Fax: + 5411 / 4812-10-70 E-mail: serbembaires@ciudad.com.ar</p>

¹⁾ Преузето са сајта Министарства спољних послова (ww.mfa.gov.rs).

¹⁾ Taken over from the site of the Ministry of Foreign Affairs (ww.mfa.gov.rs).

<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 4 Bulwarra Close O'Malley, ACT 2606 Канбера, АУСТРАЛИЈА тел.: + 02 / 6290-2630, 6290-29-48 телекс: 62-317 факс: +02 / 6290-2631 serbembau@optusnet.com.au</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA 4 Bulwarra Close O'Malley, ACT 2606 Canberra, AUSTRALIA Phone + 02 / 6290-2630, 6290-29-48 Telex: 62-317 Fax: +02 / 6290-2631 E-mail: serbembau@optusnet.com.au</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Rennweg 3 1030 Беч, АУСТРИЈА Милован Божиновић, амбасадор Тел.: + 431 / 713-25-95, 713-25-96, 712-12 05 712-64-88, 713-42-77 телекс: 135-398 факс: 713-25-97 embassy.vienna@mfa.rs www.vienna.mfa.rs</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Rennweg 3 1030 Wien, OSTERREICH Milovan Božinović, Ambassador Phone + 431 / 713-25-95, 713-25-96, 712-12 05 712-64-88, 713-42-77 Telex: 135-398 Fax: 713-25-97 E-mail: embassy.vienna@mfa.rs vienna.mfa.rs</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Avenue Emile de Mot 11 1000 Брисел, БЕЛГИЈА Радомир Диклић, амбасадор тел.: +322 / 647-2652, 647-5781, 649-6545 конзуларно одељење: +322 / 649-8349 факс: 647-29-41 ambaserbie@skynet.be</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Avenue Emile de Mot 11 1000 Bruxelles, BELGIQUE Radomir Diklić, Ambassador Phone +322 / 647-2652, 647-5781, 649-6545 Consular Section: +322 / 649-8349 Fax: 647-29-41 E-mail: ambaserbie@skynet.be</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Rumjanceva 4 220034 Минск, РЕПУБЛИКА БЕЛОРУСИЈА Др Срећко Ђукић, амбасадор тел.: +375 17/ 284 29 84; 284 29 90 факс: +375 17 233 92 26 и-мејл: minsk.embassy@mfa.gov.yu www.ambasadasrbije.info/</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Rumjanceva 4 220034 Minsk, REPUBLIC BELARUS Dr Srećko Đukić, Ambassador Phone +375 17/ 284 29 84; 284 29 90 Fax: +375 17 233 92 26 E-mail: minsk.embassy@mfa.gov.yu Web: www.ambasadasrbije.info/</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Obala Maka Dizdara 3a Сарајево, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА Грујица Спасовић, амбасадор тел.: +38733 / 260-090, 260-080 факс: 221-469 srbamba@bih.net.ba</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Obala Maka Dizdara 3a Sarajevo, BOSNA I HERCEGOVINA Grujica Spasović, Ambassador Phone +38733 / 260-090, 260-080 Fax: 221-469 E-mail: srbamba@bih.net.ba</p>

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ses Avenida das Nacoes, Q 803, lote 15
 Сер 70409-900 Бразилија, **БРАЗИЛ**
 Гордана Љубисављевић, отправник послова
 тел.: +5561 / 3223-72-72, 3223-62-22
 факс: +5561 / 3223-84-62
 embiugos@nutecnet.com.br
 paginas.terra.com.br/noticias/embaiadaservia/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Veliko Trnovo 3
 1504 Софија, **БУГАРСКА**
 Александар Црквењаков, амбасадор
 тел.: +3592 / 946-16-35, 946-16-33
 телекс: 23-537 YUAMBA
 факс: 946-10-59
 sofia@emb-serbia.com
 www.emb-serbia.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Mostecka 15
 118 00 Праг 1, **РЕПУБЛИКА ЧЕШКА**
 Владимир Вранеш, амбасадор
 тел.: +4202 / 57-53-20-75
 секретеријат: +4202 / 57-53-03-93
 конзуларно одељење: +4202 / 57-53-39-49
 телекс: 183284
 факс: +4202 / 57-53-39-48
 srbambacz@vol.cz

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Подгорица, **ЦРНА ГОРА**
 Зоран Лутовац, амбасадор
 тел.: 00382-20-667-305, 00382-20-667-565
 факс: 00382-20-664-301
 конзуларно одељење:
 тел.: 00382-20-667306
 embassy.podgorica@mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Svanevaenget 36
 21000 Копенхаген, **ДАНСКА**
 Вида Огњановић, амбасадор
 тел.: +45 / 3929-7161; 3929-7784
 факс: 3929-7919
 www.serbianembassy.dk
 serbianemb@city.dk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Ses Avenida das Nacoes, Q 803, lote 15
 Сер 70409-900 BRASILIA, **D.F. BRAZIL**
 Gordana Ljubisavljevic, Chargé d'affairs
 Phone +5561 / 3223-72-72, 3223-62-22
 Fax: +5561 / 3223-84-62
 E-mail: embiugos@nutecnet.com.br
 paginas.terra.com.br/noticias/embaiadaservia/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Veliko Trnovo 3
 1504 Sofia, **BULGARIE**
 Aleksandar Crkvenjakov, Ambassador
 Phone +3592 / 946-16-35, 946-16-33
 Tele: 23-537 YUAMBA
 Fax: 946-10-59
 E-mail: sofia@emb-serbia.com
 www.emb-serbia.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Mostecka 15
 118 00 Praha 1, **REPUBLIQUE TCEQUE**
 Vladimir Vereš, Ambassador
 Phone: +4202 / 57-53-20-75
 Office: +4202 / 57-53-03-93
 Consular Section: +4202 / 57-53-39-49
 Tele: 183284
 Fax: +4202 / 57-53-39-48
 E-mail: srbambacz@vol.cz

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Podgorica, **MONTENEGRO**
 Zoran Lutovac, Ambassador
 Phone: 00382-20-667-305, 00382-20-667-565
 Fax: 00382-20-664-301
 Consular section:
 Phone: 00382-20-667306
 E-mail: embassy.podgorica@mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Svanevaenget 36
 21000 Copenhagen, **DANNEMARK**
 Vida Ognjenovic, Ambassador
 Phone +45 / 3929-7161; 3929-7784
 Fax: 3929-7919
 www.serbianembassy.dk
 E-mail: serbianemb@city.dk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

33, Al Mansour Mohamed St., Zamalek
Каиро, **РЕПУБЛИКА ЕГИПАТ**

Дејан Васиљевић, амбасадор

Тел.: +202 / 2735-40-61, 2736-54-94

2736-70-94

телекс: 21-046 YUAMB UN

факс: 2735-39-13

www.serbiaeg.com

serbia@serbiaeg.com

konzul@serbiaeg.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

W15 K26, House No.923, P.O.Box 1341

Адис Абеба, **ЕТИОПИЈА**

Драган Момчиловић, амбасадор

тел.: +25111 / 551-7804, 551-5659

факс: 551-4192

serbembaddis@ethionet.et

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Kulosaarentie 36

00570 Хелсинки, **ФИНСКА**

Вера Маврић, амбасадор

тел.: +3589 / 684-74-66, 684-85-22

телекс: 122-099

факс: 684-87-83

ambascghki@kolumbus.fi,

yuambafin@kolumbus.fi

www.kolumbus.fi/info.ambascghki/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

5, Rue Leonard de Vinci

75016 Париз, **ФРАНЦУСКА**

Др Душан Батаковић, амбасадор

тел.: +331 / 40-72-24-24, 40-72-24-10

секретеријат : 40-72-24-17

телекс: 645-846

факс: 40-72-24-11, 40-72-24-23

ambasadapariz@wanadoo.fr

www.amb-serbie.fr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

106, Vassilissis Sophias Ave.

11527 Атина, **ГРЧКА**

Драган Жупанјевац, амбасадор

тел.: +30210 / 777-43-44, 777-43-55

факс: +30210 / 779-64-36

beograd@hol.gr

www.embassyofserbia.gr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

33, Al Mansour Mohamed St., Zamalek,
Cairo, **ARAB REPUBLIC OF EGYPT**

Dejan Vasiljević, Ambassador

Phone +202 / 2735-40-61, 2736-54-94

2736-70-94

Telex: 21-046 YUAMB UN

Fax: 2735-39-13

www.serbiaeg.com

E-mail: serbia@serbiaeg.com

E-mail: konzul@serbiaeg.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

W15 K26, House No.923, P.O.Box 1341

Addis Ababa, **ETHIOPIA**

Dragan Momčilović, Ambassador

Phone +25111 / 551-7804, 551-5659

Fax: 551-4192

E-mail: serbembaddis@ethionet.et

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Kulosaarentie 36

00570 Helsinki, **FINLAND**

Vera Mavrić, Ambassador

Phone +3589 / 684-74-66, 684-85-22

Telex: 122-099

Fax: 684-87-83

E-mail: ambascghki@kolumbus.fi,

yuambafin@kolumbus.fi

www.kolumbus.fi/info.ambascghki/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

5, Rue Leonard de Vinci

75016 Paris, **FRANCE**

Dr Dušan Bataković, Ambassador

Phone +331 / 40-72-24-24, 40-72-24-10

Office: 40-72-24-17

Telex: 645-846

Fax: 40-72-24-11, 40-72-24-23

E-mail: ambasadapariz@wanadoo.fr

www.amb-serbie.fr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

106, Vassilissis Sophias Ave.

11527 Athens, **GREECE**

Dragan Županjevac, Ambassador

Phone +30210 / 777-43-44, 777-43-55

Fax: +30210 / 779-64-36

E-mail: beograd@hol.gr

www.embassyofserbia.gr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Groot Hertoginnelaan 30
2517 Хар, **ХОЛАНДИЈА**
Чедомир Радојковић, амбасадор
тел.: + 31 70 / 363-23-97, 363-23-93, 363-68-00
факс: 360-24-21
embassy.hague@mfa.gov.yu
users.bart.nl/~yuambanl

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Pantovcak 245
Загреб, **ХРВАТСКА**
Станимир Вукићевић, амбасадор
тел.: +3851 / 457-90-67, 457-90-68, 4573 330,
4573 334
факс: 457-33-38
ambasada@ambasada-srbije.hr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3/50 G.Niti Marg Chanakyapuri
110021 Њу Делхи, **ИНДИЈА**
Јован Мириловић, амбасадор
тел.: +9111 / 2687-36-61, 2687-20-73
телекс: 72 365
факс: 2688-55-35
office@embassyofserbiadelhi.net.in
Trade: trade@embassyofserbiadelhi.net.in
Consular Affairs:
consul@embassyofserbiadelhi.net.in
www.embassyofserbiadelhi.net.in

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

J.1.Cokroaminoto No.109
Џакарта, **ИНДОНЕЗИЈА**
Зоран Казазовић, амбасадор
тел.: +6221 / 314-35-60, 314-37-20, 334-157
телекс: 69-139 YUAMBA IA
телефакс: 314-36-13
embjakarta@serbian-embassy.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Jadriya Babil District Mahala 923, ZUKAK 35,
Building No.16
Багдад, **ИРАК**
Драган Пјешивац, отпрањник послова
Р.О.Бок 2061 Alwiyah
тел.: +9641 / 778-78-87
телекс: 212-277
факс: +9641/778-04-89
embsrbag@yahoo.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Groot Hertoginnelaan 30
2517 EG The Hague, **THE NETHERLANDS**
Čedomir Radojković, Ambassador
Phone + 31 70 / 363-23-97, 363-23-93, 363-68-00
Fax: 360-24-21
E-mail: embassy.hague@mfa.gov.yu
users.bart.nl/~yuambanl

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Pantovcak 245
Zagreb, **CROATIA**
Stanimir Vukićević, Ambassador
Phone +3851 / 457-90-67, 457-90-68, 4573 330,
4573 334
Fax: 457-33-38
E mail ambasada@ambasada-srbije.hr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

3/50 G.Niti Marg Chanakyapuri
110021 New Delhi, **INDIA**
Jovan Mirilović, Ambassador
Phone +9111 / 2687-36-61, 2687-20-73
Telex: 72 365
Fax: 2688-55-35
E-mail: office@embassyofserbiadelhi.net.in
Trade: trade@embassyofserbiadelhi.net.in
Consular Affairs:
consul@embassyofserbiadelhi.net.in
www.embassyofserbiadelhi.net.in

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

J.1.Cokroaminoto No.109
Jakarta Pusat, **INDONESIA**
Zoran Kazazović, Ambassador
Phone +6221 / 314-35-60, 314-37-20, 334-157
Telex: 69-139 YUAMBA IA
Telefax: 314-36-13
E-mail: embjakarta@serbian-embassy.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Jadriya Babil District Mahala 923, ZUKAK 35,
Building No.16
Baghdad, **IRAQ**
Dragan Pješivac, Chargé d'affaires
P.O.Box 2061 Alwiyah
Phone +9641 / 778-78-87
Teleks: 212-277
Fax: +9641/778-04-89
E-mail: embsrbag@yahoo.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Velenjak avenue, 9 th street, nr. 9
 Техеран -19858 P.O.Box 11365-118, **ИРАН**
 Фахрудин Мекић, отправник послова
 тел.: +9821 / 2241-25-69, 2241-25-70,
 факс: 2240-28-69
 serbembteh@parsonline.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Via dei Monti Parioli 20
 00197 Рим, **ИТАЛИЈА**
 Др Сандра Рашковић-Ивић, амбасадор
 тел.: +3906 / 320-07-96, 320-08-90,
 320-08-05 (дежурни), 320-09-59
 телекс: 616-303; факс: 320-08-68
 amb@ambroma.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

10, Bodenheimer St.
 62008 Тел Авив, **ИЗРАЕЛ**
 Биљана Вучковић-Леар, отправник послова
 тел.: +9723 / 604-5535, 604-93-72
 факс: 604-9456
 srbambil@netvision.net.il
 www.embassyserbia.co.il

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4724, Kitashinagawa, Shinagawa-ku,
 Токијо, **ЈАПАН**
 Иван Мркић, амбасадор
 тел.: +813 / 3447-35-71, 3447-35-72
 телекс: 22-360; факс: 3447-35-73
 Ambasada Srbije
 embassy@serbianembassy.jp

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

29 Samir Rifai Str., Jabal Amman,
 P.O.Box 5227,
 Аман 11183, **ЈОРДАН**
 Амбасада привремено престала са радом.

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

163, Marais street, Brooklyn 0181, P.O.B 13026
 HATFIELD 0028
 Преторија, **ЈУЖНА АФРИКА**
 Горан Вујић, амбасадор
 тел.: +2712 / 460-5626, 460-6103, 346-4139,
 346-6191
 факс: 460-6003
 www.srbembassy.org.za
 info@srbembassy.org.za

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Velenjak avenue, 9 th street, nr. 9
 Teheran -19858 P.O.Box 11365-118, **IRAN**
 Fahrudin Mekić, Chargé d'affairs
 Phone +9821 / 2241-25-69, 2241-25-70,
 Fax: 2240-28-69
 E-mail: serbembteh@parsonline.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Via dei Monti Parioli 20
 00197 Roma **ITALIA**
 dr. Sanda Rašković-Ivić, Ambassador
 Phone +3906 / 320-07-96, 320-08-90,
 320-08-05 (0-24), 320-09-59
 Telex: 616-303; Fax: 320-08-68
 E-mail: amb@ambroma.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

10, Bodenheimer St.
 62008 Tel Aviv, **ISRAEL**
 Biljana Vučković-Lear, Chargé d'affairs
 Phone +9723 / 604-5535, 604-93-72
 Fax: 604-9456
 E-mail: srbambil@netvision.net.il
 www.embassyserbia.co.il

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4724, Kitashinagawa, Shinagawa-ku,
 Tokyo, **JAPAN**
 Ivan Mrkić, Ambassador
 Phone +813 / 3447-35-71, 3447-35-72
 Telex: 22-360; Fax: 3447-35-73
 Ambasada Srbije
 E-mail: embassy@serbianembassy.jp

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

29 Samir Rifai Str., Jabal Amman,
 P.O.Box 5227,
 Amman 11183, **HK JORDAN**
 Temporarily closed

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

163, Marais street, Brooklyn 0181, P.O.B 13026
 HATFIELD 0028
 Pretoria, **SOUTH AFRICA**
 Goran Vujičić, Ambassador
 Phone +2712 / 460-5626, 460-6103, 346-4139,
 346-6191
 Fax: 460-6003
 Web site: www.srbembassy.org.za
 E-mail: info@srbembassy.org.za

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

17, Blackburn Avenue
 Отава, Ontario K1N 8A2, **КАНАДА**
 Ђорђе Циклован, отправник пошлова
 тел.: +1613 / 233-62-89, 233-62-80
 565-92-63
 факс: 233-78-50
 diplomat@serbianembassy.ca
 www.serbianembassy.ca

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

State House Avenue
 P.O.Box 30504
 Најроби, **КЕНИЈА**
 Здравко Бисић, амбасадор
 тел.: +254 (20) 271-0076, 271-4016
 факс: +254 (20) 271-4126
 nairobi@embassyofserbia.or.ke
 www.embassyofserbia.or.ke

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

San Li Tun, Dong 6 Jie 1
 100600 Пекинг, **Н. Р. КИНА**
 Миомир Удовички, амбасадор
 тел.: +8610 / 6532-3516, 6532-3016, 6532-1693,
 6532-5413, 6532-3246, 6532-2117
 факс: 6532-1207;
 6532-6248 (кореспонденција на кинеском језику)
 embserbia@embserbia.cn
 www.embserbia.cn

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2, Vasilissis Olgas Str., Engomi,
 1903 Никозија, **КИПАР**
 Саво Ђурица, амбасадор
 тел.: +35722 / 777-511, 772-924
 факс: 775-910
 nicosia@serbia.org.cy
 www.serbia.org.cy

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

5ta Avenida, No. 4406, entre 44 y 46,
 Miramar Playa,
 Хавана, **КУБА**
 Мр Милена Луковић-Јовановић, амбасадор
 тел.: +537 / 204-24-88, 204-26-07
 телекс: 512-137; факс: 204-29-82
 ambsrbhav@embajadaserbia.co.cu

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

17, Blackburn Avenue
 Ottawa Ontario K1N 8A2, **CANADA**
 Đorđe Čiklovan, Chargé d'affairs
 Phone +1613 / 233-62-89, 233-62-80
 565-92-63
 Fax: 233-78-50
 E-mail: diplomat@serbianembassy.ca
 www.serbianembassy.ca

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

State House Avenue
 P.O.Box 30504
 Nairobi, **KENYA**
 Zdravko Bisić, Ambassador
 Phone +254 (20) 271-0076, 271-4016
 Fax: +254 (20) 271-4126
 E-mail: nairobi@embassyofserbia.or.ke
 www.embassyofserbia.or.ke

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

San Li Tun, Dong 6 Jie 1
 100600 Beijing (Peking), **P. R. OF CHINA**
 Miomir Udovički, Ambassador
 Phone +8610 / 6532-3516, 6532-3016, 6532-
 1693, 6532-5413, 6532-3246, 6532-2117
 Fax: 6532-1207;
 6532-6248 (correspondence)
 E-mail: embserbia@embserbia.cn
 www.embserbia.cn

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

2, Vasilissis Olgas Str., Engomi,
 1903 Nicosia, **CYPRUS**
 Savo Đurica, Ambassador
 Phone +35722 / 777-511, 772-924
 Fax: 775-910
 E-mail: nicosia@serbia.org.cy
 www.serbia.org.cy

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

5ta Avenida, No. 4406, entre 44 y 46,
 Miramar Playa,
 la Habana, **CUBA**
 Milena Luković-Jovanović, Ambassador
 Phone +537 / 204-24-88, 204-26-07
 Telex: 512-137; Fax: 204-29-82
 E-mail: ambsrbhav@embajadaserbia.co.cu

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Block No. 7, Street No. 12, Willa 3
 Кувајт, **КУВАЈТ**
 Зоран Малтарић, отпрањник послова
 тел.: +965 / 2532 75 48, 2532 75 49, 2532 54 02
 телефакс: +965 / 2532 75 68
 embrskw@qualitynet.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Sh.Turkiya 14-16, P.O.Box 1087
 Триполи, **ЛИБИЈА**
 Оливера Потежица, амбасадор
 тел.: +21821 / 333-54-04, 333-33-92, 333-08-19
 телекс: 20705
 факс: 333-41-14
 serbianembassy_tripoli@yahoo.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Dozsa Gyorgy ut 92/b
 H-1068 Будимпешта VI, **МАЂАРСКА**
 Дејан Шаховић, амбасадор
 тел.: +361 / 322-98-38, 342-85-12,
 352-88-47, 322-14-36, 322-14-37, 342-0566
 телекс: 225-117
 факс: 322-14-38, 352-88-46
 budapest@amb.srbije.net
 http://budapest.mfa.gov.rs/

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ul. Pitu Guli 8,
 Скопље, **МАКЕДОНИЈА**
 Зоран Поповић, амбасадор
 тел.: +3892 / 3129-298, 3131-299, 3128-422,
 3129-305
 факс: 3129-427, 3131-428
 и-мејл: srbamb@unet.com.mk
 www.scgembassy.org.mk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

23, Avenue Mehdi Ben Barka
 B.P.5014 Souissi
 Рабат, **МАРОКО**
 Станислав Стакић, амбасадор
 тел.: +212 537 752 201, +212 537 753 770
 факс: +212 537 753 258
 sermont@menara.ma

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Block No. 7, Street No. 12, Willa 3
 Jabriya – Kuwait, **KUWAIT**
 Zlatan Maltarić, Chargé d'affaires
 Phone: +965 / 2532 75 48, 2532 75 49 2532 54 02
 Telefax: +965 / 2532 75 68
 E-mail: embrskw@qualitynet.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Sh.Turkiya 14-16, P.O.Box 1087
 Tripoli, **S.P.L.A.J.- LIBYA**
 Oliver Potežica, Ambassador
 Phone +21821 / 333-54-04, 333-33-92, 333-08-19
 Telex: 20705
 Fax: 333-41-14
 E-mail: serbianembassy_tripoli@yahoo.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Dozsa Gyorgy ut 92/b
 H-1068 Budapest VI, **HUNGARY**
 Dejan Šahović, Ambassador
 Phone +361 / 322-98-38, 342-85-12,
 352-88-47, 322-14-36, 322-14-37, 342-0566
 Telex: 225-117
 Fax: 322-14-38, 352-88-46
 E-mail: budapest@amb.srbije.net
 http://budapest.mfa.gov.rs/

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Ul. Pitu Guli 8,
 Skopje, **MAKEDONIA**
 Zoran Popović, Ambassador
 Phone +3892 / 3129-298, 3131-299, 3128-422,
 3129-305
 Fax: 3129-427, 3131-428
 E-mail: srbamb@unet.com.mk
 www.scgembassy.org.mk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

23, Avenue Mehdi Ben Barka
 B.P.5014 Souissi
 Rabat, **MAROC**
 Stanislav Stakić, Ambassador
 Phone +212 537 752 201, +212 537 753 770
 Fax: +212 537 753 258
 E-mail: sermont@menara.ma

<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Av. Montanas Rocallosas No.515 Lomas de Chapultepec 11000 Мексико, МЕКСИКО Зоран Станојевић, амбасадор тел.: +5255 / 5520-05-24, 5520-25-23 телекс: 177-13-31 факс: 5520-99-27 embajadaserbia@alestra.net.mx</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Av. Montanas Rocallosas No.515 Lomas de Chapultepec 11000 Mexico: D.F. MEXICO Zoran Stanojević, Ambassador Phone +5255 / 5520-05-24, 5520-25-23 Telex: 177-13-31 Fax: 5520-99-27 E-mail: embajadaserbia@alestra.net.mx</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 114-A Inya Road, Kamayut Township Јангон, УНИЈА МЈАНМАР Нино Маљевић, отправник послова тел.: (095-1) 515-282, 515-283 факс: (095-1) 504-274 serbemb@yangon.net.mm</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA 114-A Inya Road, Kamayut Township Јангон, UNION OF MYANMAR Nino Maljevic, Chargé d'affairs. Phone (095-1) 515-282, 515-283 Fax: (095-1) 504-274 E-mail: serbemb@yangon.net.mm</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Taubert Strasse 18 D-14193 Берлин, НЕМАЧКА Иво Висковић, амбасадор тел.: +4930 / 895-77-00, 895-77-0222 телекс: 304-652 факс: 825-22-06 info@botschaft-serbien.de berlin.mfa.gov.rs</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Taubert Strasse 18 D-14193 Berlin, GERMANY Ivo Visković, Ambassador Phone +4930 / 895-77-00, 895-77-0222 Telex: 304-652 Fax: 825-22-06 E-mail: info@botschaft-serbien.de berlin.mfa.gov.rs</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 11, Rio Negro Close, off Yedseram Street Cadastral Zone A6, Maitama District Абуџа, НИГЕРИЈА Рифат Рондић, амбасадор тел.: +234 805 9738141 (+234 / 803 5352333, +234 / 805 9800177) mail@ambnig.com</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA 11, Rio Negro Close, off Yedseram Street Cadastral Zone, A6 Maitama District Abuja, NIGERIA Rifat Rončić, Ambassador Phone +234 805 9738141 (+234 / 803 5352333, +234 / 805 9800177) E-mail: mail@ambnig.com</p>
<p>АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Drammensveien 105 0244 Осло, НОРВЕШКА Владислав Младеновић, амбасадор тел.: +47/ 23 08 68 58; 23 08 68 57 факс: +47/ 22 55 29 92 ambasada@serbianembassy.no Конзуларно одељење: тел.: +47/ 23 08 68 52; konzularno@serbianembassy.no www.serbianembassy.no</p>	<p>EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA Drammensveien 105 0244 Oslo, NORWAY Vladislav Mladenović, Ambassador Phone +47/ 23 08 68 58; 23 08 68 57 Fax: +47/ 22 55 29 92 E-mail: ambasada@serbianembassy.no Consular: Phone +47/ 23 08 68 52; konzularno@serbianembassy.no www.serbianembassy.no</p>

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Carlos Porras Osoros 360, San Isidro
Casilla 18-0392 Miraflores

Лима, **ПЕРУ**

Горан Мешић, амбасадор

тел.: +511 / 421-24-23

факс: 421-24-27

serbiaembperu@rcp.com.pe

serbiaembperu@speedy.com.pe

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

175 A/B Rolna St.

02-729 Варшава, **ПОЉСКА**

Богојевић Радојко, амбасадор

тел.: +4822 / 628-51-61, 625-60-41, 625-60-52

факс: 629-71-73

embassy.warsaw@mfa.rs

warsaw.mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Av.Das Descobertas 12 - Restelo

1400-092 Лисабон, **ПОРТУГАЛИЈА**

Душко Лопандић, амбасадор

тел.: +35121 / 301-53-11, 301-53-12

телекс: 12-103

факс: 301-53-13

serviaemba@netcabo.pt

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

730 Hanam-dong, Yungsan-gu

140-210 Сеул, **РЕПУБЛИКА КОРЕЈА**

Слободан Маринковић, амбасадор

тел.: +822 /797 51 09, 798 51 09

факс: 790 61 09

embserbseul@yahoo.com

www.embserb.or.kr

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Calea Dorobantilor Nr.34

РО-Букурешт, **РУМУНИЈА**

Зоран С. Поповић, амбасадор

тел.: +4021 / 211-98-71, 211-98-72, 211-98-73

телекс: 92-535

факс: 210-01-75

mail@ambserbia.ro

www.ambserbia.ro

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Carlos Porras Osoros 360, San Isidro

Casilla 18-0392 Miraflores

Lima, **PERU**

Goran Mešić, Ambassador

Phone +511 / 421-24-23

Fax: 421-24-27

E-mail 1: serbiaembperu@rcp.com.pe

E-mail 2: serbiaembperu@speedy.com.pe

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

175 A/B Rolna St.

02-729 Warsaw, **POLAND**

Bogojević Radjko, Ambassador

Phone +4822 / 628-51-61, 625-60-41, 625-60-52

Fax: 629-71-73

E-mail: embassy.warsaw@mfa.rs

warsaw.mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Av.Das Descobertas 12 - Restelo

1400-092 Lisboa, **PORTUGAL**

Duško Lopandić, Ambassador

Phone +35121 / 301-53-11, 301-53-12

Telex: 12-103

Fax: 301-53-13

E-mail: serviaemba@netcabo.pt

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

730 Hanam-dong, Yungsan-gu

140-210 Seoul, **REPUBLIC OF KOREA**

Slobodan Marinković, Ambassador

Phone +822 /797 51 09, 798 51 09

Fax: 790 61 09

E-mail: embserbseul@yahoo.com

www.embserb.or.kr

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Calea Dorobantilor Nr.34

RO-Bucharest, **ROMANIA**

Zoran S. Popović, Ambassador

Phone +4021 / 211-98-71, 211-98-72, 211-98-73

Telex: 92-535

Fax: 210-01-75

E-mail: mail@ambserbia.ro

www.ambserbia.ro

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Mosfiljmovskaja 46
R-119285 Москва, **РУСИЈА**
Јелица Курјак, амбасадор
тел.: (амбасада): (495) 988-66-45,
тел. / факс: (амбасада): (495) 988-66-46,
тел. / факс: (конзуларно): (499) 147-41-04
www.moskva.mfa.rs
(амбасада): ambasada.moskva@mfa.rs
(конзуларно): konzularno.moskva@mfa.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2134, Kolorama Road, N.W.
Вашингтон D.C.20008, **САД**
Владимир Петровић, амбасадор
тел.: +1 202 / 332-0333
факс:+1 202 / 332-3933, 332-5974
info@serbiaembusa.org
www.serbiaembusa.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Abu Romane 18. Al-Jalaa street,
Дамаск, Р.О.Бок: 739, **СИРИЈА**
Јован Вујасиновић, амбасадор
тел.: +96311 / 333-62-22, 333-36-89
телекс: 412-646; факс: 333-36-90
ambasada@srbija-damask.org
www.srbija-damask.org

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Butkova 38
81104 Братислава, **СЛОВАЧКА**
Данко Прокић, амбасадор
тел.: +4212 / 544-31-927, 544-31-928,
544-31-929
конзуларно одељење: 544-31-935
тел./факс: 544-31-933
embassy.serbia@internet.sk
bratislava.mfa.gov.rs

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Slomskova 1
1000 Љубљана, **СЛОВЕНИЈА**
Др Предраг Филип, амбасадор
тел.: +3861 / 438-01-11, 438-01-10
секретеријат: 438-01-20
факс: 434-26-88, 434-26-89
ambasada@ambasadasrbije.si
www.ambasadasrbije.si

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Mosfiljmovskaja 46
R-119285 Moscow, **RUSSIA**
Jelica Kurjak, Ambassador
Phone (Embassy): (495) 988-66-45,
Tel./Fax (Embassy): (495) 988-66-46,
Tel./Fax (Consulat): (499) 147-41-04
www.moskva.mfa.rs
E-mail (Embassy): ambasada.moskva@mfa.rs
E-mail (Consulat): konzularno.moskva@mfa.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

2134, Kolorama Road, N.W.
Washington.D.C.20008, **USA**
Vladimir Petrović, Ambassador
Phone +1 202 / 332-0333
Fax:+1 202 / 332-3933, 332-5974
E-mail: info@serbiaembusa.org
www.serbiaembusa.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Abu Romane 18. Al-Jalaa street,
Damascus, P.O.Box: 739, **SYRIE**
Jovan Vujasinović, Ambassador
Phone +96311 / 333-62-22, 333-36-89
Telex: 412-646; Fax: 333-36-90
E-mail: ambasada@srbija-damask.org
www.srbija-damask.org

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Butkova 38
81104 Bratislava, **SLOVAKIA**
Danko Prokić, Ambassador
Phone +4212 / 544-31-927, 544-31-928,
544-31-929
Consular Section: 544-31-935
Тел./Fax: 544-31-933
E-mail: embassy.serbia@internet.sk
bratislava.mfa.gov.rs

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Slomskova 1
1000 Ljubljana, **SLOVENIA**
Dr Predrag Filipov, Ambassador
Phone +3861 / 438-01-11, 438-01-10
Office: 438-01-20
Fax: 434-26-88, 434-26-89
E-mail: ambasada@ambasadasrbije.si
www.ambasadasrbije.si

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Calle de Velazquez 162
E-28002 Мадрид, **ШПАНИЈА**
Јела Баћовић, амбасадор
тел: +3491 / 563-50-45, 563-50-46, 564-22-50,
562-60-40
факс: 563-04-40
office@embajada-serbia.es
www.embajada-serbia.es

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Valhallavagen 70, P.O.Box 26209
S-10041 Штокхолм, **ШВЕДСКА**
Проф. др Нинослав Стојадиновић, амбасадор
тел: +468 / 218-436, 218-482, 218-485, 247-748
факс: 218-495
serbiaemb@telia.com

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Via dei Monti Parioli 20
00197 Рим, **ИТАЛИЈА**
Владета Јанковић, амбасадор
тел: +3906 / 3200-099, 3214-998
факс: +3906 / 3204-530
sveta.stolica@flashnet.it

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Seminarstrasse 5
CH-3006 Берн, **ШВАЈЦАРСКА**
Др Милан Ст. Протић, амбасадор
тел: +4131 / 352-63-53, 352-63-54, 352-63-55
телекс: 912-848
факс: 351-44-74
www.ambasadasrbije.ch
info@ambasadasrbije.ch

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

4, Rue de Liberia,
1002 Tunis-Belvedere, **ТУНИС**
Иван Кандијаш, отправник послова
тел: +21671 / 780-624, 794-626, 783-057
телекс: 18-399
факс: 796-482
amb.serbia@gnet.tn

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Calle de Velazquez 162
E-28002 Madrid, **SPAIN**
Jela Bačović, Ambassador
Phone +3491 / 563-50-45, 563-50-46, 564-22-50,
562-60-40
Fax: 563-04-40
E-mail: office@embajada-serbia.es
www.embajada-serbia.es

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Valhallavagen 70, P.O.Box 26209
S-10041 Stockholm, **SWEDEN**
Prof. Dr Ninoslav Stojadinović, Ambassador
Phone +468 / 218-436, 218-482, 218-485,
247-748
Fax: 218-495
E-mail: serbiaemb@telia.com

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Via dei Monti Parioli 20
00197 Roma, **ITALY**
Vladeta Janković, Ambassador
Phone +3906 / 3200-099, 3214-998
Fax: +3906 / 3204-530
E-mail: sveta.stolica@flashnet.it

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Seminarstrasse 5
CH-3006 Berne, **SUISSE**
Dr Milan St. Protić, Ambassador
Phone +4131 / 352-63-53, 352-63-54, 352-63-55
Telex: 912-848
Fax: 351-44-74
www.ambasadasrbije.ch
E-mail: info@ambasadasrbije.ch

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4, Rue de Liberia,
1002 Tunis-Belvedere, **TUNISIE**
Ivan Kandijaš, Chargé d'affaires
Phone +21671 / 780-624, 794-626, 783-057
Telex: 18-399
Fax: 796-482
E-mail: amb.serbia@gnet.tn

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Paris Caddesi No. 47, P.K.28
06691 Kavaklidere,
Анкара, **ТУРСКА**
Владимир Ћургус, амбасадор
тел: +90312 / 426-02-36, 426-24-32
телекс: 46-680
факс: 427-83-45
embserank@tr.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ul. Voloska 4
04070 Кијев, **УКРАЈИНА**
Душан Лазић, амбасадор
тел: +38044 / 425-60-60; 425-60-15;
факс: 425-60-47
ambars@ukr.net
konzrs@ukr.net

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

28 Belgrave Square
Лондон SW1X 8QB, **ВЕЛИКА БРИТАНИЈА**
Дејан Поповић, амбасадор
тел: 44 207 235 9049
факс: 44 207 235 7092
london@serbianembassy.org.uk
www.serbianembassy.org.uk

АМБАСАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Independence Avenue 5216
P.O.Box 33379
Лусака, **ЗАМБИЈА**
Павле Башкот, први саветник
тел: +2601 / 250-235, 253-889
факс: +2601 / 253-889
serbianemba@zamnet.zm

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Paris Caddesi No. 47, P.K.28
06691 Kavaklidere,
Ankara, **TURKEY**
Vladimir Ćurgus, Ambassador
Phone +90312 / 426-02-36, 426-24-32
Telex: 46-680
Fax: 427-83-45
E-mail: embserank@tr.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

4, Voloska, st
04070 Kijev, **UKRAINE**
Dušan Lazić, Ambassador
Phone +38044 / 425-60-60; 425-60-15;
Fax: 425-60-47
E-mail, Embassy: ambars@ukr.net
E-mail, Consular Section: konzrs@ukr.net

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

28 Belgrave Square
London SW1X 8QB, **GREAT BRITAIN**
Dejan Popović, Ambassador
TEL 44 207 235 9049
FAX 44 207 235 7092
E-mail: london@serbianembassy.org.uk
www.serbianembassy.org.uk

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Independence Avenue 5216
P.O.Box 33379
Lusaka, **ZAMBIA**
Pavle Baškot, First counselor
Phone +2601 / 250-235, 253-889
Fax: +2601 / 253-889
E-mail: serbianemba@zamnet.zm



ЈЕЗИЧКЕ ГРЕШКЕ КОЈЕ НАЈЧЕШЋЕ ПРАВИМО

НЕПРАВИЛНО	ПРАВИЛНО
обзиром да	с обзиром (на то) да
сво време	све време
везано за	у вези са
треbam, -ш, -мо, -те, -ју да	треба да (требало би да)
ми би смо, ви би сте	ми бисмо, ви бисте
незнам	не знам
потсетник	подсетник
с' поштовањем	с поштовањем
Јел долазиш?	Је л' долазиш?
'ајде, 'ајд	ајде, ајд
крај телефона	на телефону
слушаоц, гледаоц	слушалац, гледалац
о никоме	ни о коме
разби, одби, проби (заповедни начин)	разбиј, одбиј, пробиј
вакум	вакуум
временски период	период
г-ђа (госпођа)	гђа
г-н (господин)	г.
дезерт	десерт
Добродошли!	Добро дошли!
др. (доктор), мр. (магистар)	др, мр
еуро (монета)	евро

ИЗГОВОР СРПСКИХ СЛОВА НА РАЗЛИЧИТИМ ЈЕЗИЦИМА

Ћирилица Cyrilic	Латиница Latin	Енглески English	Француски France	Италијански Italia
А а	A a	IOve, mUd	PArc, sAlAde	Anno
Б б	B b	Bad, Bed	Bien, saBlе	Bene, Buono
В в	V v	Very	Voyage	Voglia, Viaggio
Г г	G g	Georgeous	Garage, baGage	GHetto, GHepardo
Д д	D d	Delay, beD	Dommage, Danger	Donna, Dente
Ђ ђ	Đ đ			GiorGlo, buon Glorio
Е е	E e	bEd, Alr	Méloдие	pEricoloso
Ж ж	Ž ž		bonJour, garaGe	
З з	Z z	wiZard, Xerox	magaZine, raiSin	pericoloSo
И и	I i	mEEt, mEAt, IrtatIng	virtuel, Image	pericoloso
Ј ј	J j	heY, You	AbEILLE, portAIL	Juventus
К к	K k	Car, Keep	Corbeau, Kangourou	pericoloso
Л л	L l	Love, Low	Louvre, piLLuLe	Latte, Lacrima
Љ љ	LJ lj	vaLue		famiGLIa
М м	M m	More, Meat	Machine, hoMMage	Mamma Mia
Н н	N n	NoNe	Névrose, aNimal	Nome
Њ њ	NJ nj	New	CampaGNe	coGNome, cam-paGNa
О о	O o	mOre	Drôle, EAU, hAUt	pericOIoSО
П п	P p	Pea	Poule, aPPeler	Pericoloso
Р р	R r	fRee	aRRiver, Rouille	poRca miseRia©
С с	S s	Stand, Still	Salle, aSSaSSin, balanÇoire, deSCendre	Saluti, belliSSimo
Т т	T t	Travel, meeT	Travailler, aTTendre	Tavola, presTo
Ћ ћ	Ć ć			Clao, CiCiolina
У у	U u	mOve, bOOk	pOUle	Uomo, Uno
Ф ф	F f	PHone, Far	Follie, PHilippe	Famiglia
Х х	H h	Hello, CHromatic		
Ц ц	C c	TZar, naZi	TZar, Tsarine	stronZo
Ч ч	Č č	TCHaikovsky, CHair	TCHaikovsky	
Џ џ	DŽ dž	GeorGe, John	baDGe	
Ш ш	Š š	SHElf, CHEvrolet	CHeveux, aCHeter	SCImmia, SClare









ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК / *EDITOR AND CHIEF*
Александра Вучићевић / *Aleksandra Vučićević*

РЕДАКЦИЈА / *EDITORIAL BOARD*

Проф. др Миладин Ковачевић,
Зоран Глигорић,
мр Андра Милојић, Божо Грбић,
Владимир Станковић, Ема Јовановић,
Емилија Видановић, Љиљана Станић,
Милена Ковачевић, мр Предраг Чановић

Prof Miladin Kovačević, PhD
Zoran Gligorić,
Andra Milojić, MSc., Božo Grbić,
Vladimir Stanković, Ema Jovanović,
Emilija Vidanović, Ljiljana Stanić,
Milena Kovačević, Predrag Čanović, MSc.

ПРИПРЕМА ТЕКСТА НА РАЧУНАРУ
РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА
СТАТИСТИКУ

COMPUTER EDITING
STATISTICAL OFFICE OF
THE REPUBLIC OF SERBIA

Пројектовање и извођење пројекта / *Project design and execution*
Љиљана Станић / *Ljiljana Stanić*

Технички уредник / *Technical editor*
Драгана Стељић / *Dragana Steljić*

Графички прикази и израда мапа / *Graphic presentation and map design*
Милан Шормаз / *Milan Šormaz*
Александра Вучићевић / *Aleksandra Vučićević*

Лектура / *Language editing*
Емилија Видановић / *Emilija Vidanović*

Превод / *Translation*
Гордана Недељковић / *Gordana Nedeljković*

Издаје и штампа / *Published and printed by:*

Републички завод за статистику / *Statistical Office of the Republic of Serbia*
Београд, Милана Ракића 5 / *Belgrade, 5, Milana Rakića St*

- Одговара / *Responsible:* проф. др Драган Вукмировић, директор / *Prof Dragan Vukmirović, PhD, Director*
 - Тираж / *Circulation:* 1000 • Тел. / *Phone:* +381-11/2412-922
 - PR одељење / *PR Division:* тел/факс / *Phone/fax* +381-11/2401-284
 - E-mail – stat@stat.gov.rs • Internet: www.stat.gov.rs